ชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลาง

“กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี และระยอง”

ศิริเพ็ชร ทฤษณาวดี

บทคัดย่อ

จากการสำรวจของ Academy for Cultural Diplomacy ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีชาวจีนโพ้นทะเลจำนวนมากที่สุด โดยกรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มีไชน่าทาวน์ที่ใหญ่ที่สุด จำนวนชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยคิดเป็นประมาณร้อยละ 11 ของประชากรทั้งหมดของประเทศ การผสมกลมกลืนของคนไทยและคนจีนที่ราบรื่นในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปลายราชวงศ์ชิง ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างไทยและจีนอย่างไม่น่าแปลกใจ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจผ่านการค้าและการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยและชาวจีนในชุมชน

บทบาทและสถานะของชาวจีนโพ้นทะเลเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ต่างจากแรงงานข้ามชาติในอดีต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงปีแรกๆ ของสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้อพยพชาวจีนในปัจจุบันไม่มีทักษะเลย ในความเป็นจริง Asian Research Center for Migration (ARCM) ของ Institute of Asian Studies แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังเกตว่าคลื่นลูกใหม่ของผู้อพยพชาวจีนได้นำเงินทุนจำนวนมากมาลงทุนในธุรกิจสตาร์ทอัพในกรุงเทพฯ นอกจากนี้ การสำรวจอื่นแสดงให้เห็นว่า 68.9% ของผู้อพยพชาวจีน 119 คนที่อาศัยอยู่ในห้วยขวางมานานกว่าหนึ่งปีสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าได้มีแนวโน้มใหม่ของกลุ่มอพยพนี้มาเพื่อการศึกษามากขึ้น โดยภายหลังจากที่ประเทศจีนได้ดำเนินนโยบาย Belt and Road Initiative ส่งผลให้มีการเพิ่มของการเข้ามาศึกษาต่อของนักศึกษาจีนอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะด้วยทุนส่วนตัว หรือทุนรัฐบาล โดยมีนักศึกษาจีนที่ไปศึกษาต่างประเทศถึง 66,100 คนรวมถึงนักศึกษาที่รับทุนรัฐบาลถึง 3,679 คนในประเทศกลุ่ม Belt and Road (B&R) ซึ่งมีจำนวนสูงกว่าในปี 2016 ถึงร้อยละ15.7 ทั้งนี้นักศึกษาเหล่านี้เชื่อว่าตนได้รับคุณภาพการศึกษาที่ดีกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนในประเทศ (Dimmock& Leong, 2010) ด้วยความเชื่อมั่นดังกล่าวทำให้กลุ่มนักศึกษาจีนเดินทางออกมาศึกษายังต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยเองก็เป็นหนึ่งในประเทศที่ดึงดูดนักศึกษาจีน โดยมหาวิทยาลัยในประเทศไทยได้รับนักศึกษาจีนจำนวนสูงถึง 8,455 คนซึ่งคิดเป็นสองเท่าจากปี 2012 และจากสถิติการวิจัยของสถาบันเอเชียศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2017 พบว่ามีนักศึกษาจีนมากกว่า 30,000 คนศึกษาอยู่ในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ปรากฏการณ์การอพยพของชาวจีนอพยพใหม่นี้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทย แต่ได้เกิดขึ้นทั่วเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความสนใจหลักเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของชาวจีนอพยพใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อยู่ที่ด้านการค้า การลงทุน การเมืองและความมั่นคง งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคลื่นลูกใหม่ของผู้อพยพชาวจีนใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตที่เป็นที่ตั้งของกรุงเทพฯ อันเป็นเมืองหลวงและปริมณฑล รวมไปถึงภูมิภาคตะวันออกซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งหลักของโรงงานและเขตนิคมอุตสาหกรรมหลักที่ใกล้กับท่าเรือขนาดใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้บริเวณดังกล่าวจะเป็นจุดสำคัญของแหล่งที่ชาวจีนกลุ่มหลักจะเข้ามาพำนักและทำงาน งานวิจัยนี้จะได้ศึกษาวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อจะได้เห็นทิศทาง ลักษณะชุมชนจีนใหม่ วิถีชีวิต วัตถุประสงค์ เป้าหมาย จำนวน และการปรับเปลี่ยนของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลใหม่ในเขตภาคกลางและภาคตะวันออก และวิเคราะห์ผลกระทบที่มีต่อสังคมไทย

The New Chinese Immigrants in Central Thailand:
Case Studies in Bangkok, Nonthaburi, Chonburi and Rayong

Siripetch Trisanawadee

Abstract

According to the Academy for Cultural Diplomacy's survey, Thailand is one of the countries which takes in the largest number of overseas Chinese, with Bangkok hosting the biggest China town. The number of overseas Chinese in Thailand makes up approximately 11% of the country's entire population. Smooth assimilation in the past, especially towards the end of the Qing dynasty, has resulted in unsurprisingly close relations between Thailand and China, particularly cultural and economic ties through trade and cultural exchange between Thais and Chinese in the community.

The roles as well as the status of overseas Chinese have changed over time. Unlike migrants in the past, especially during the early years of the Rattanakosin Era, current Chinese immigrants are not at all unskilled. In fact, the Asian Research Center for Migration (ARCM) of the Institute of Asian Studies at Chulalongkorn University has observed that the new wave of Chinese immigrants brings with them significant funds to invest in start-up businesses in Bangkok. Also, another survey shows that 68.9% of all the 119 Chinese immigrants residing in Huai Khwang for over a year hold a bachelor's degree.

However, this phenomenon is not unique to Thailand; it has been happening throughout Southeast Asia. The main attention regarding the presence of overseas Chinese immigrants in Southeast Asia is on trade, investment, political and security aspects. This researcher's objective is thus to study the new wave of Chinese immigrants in Thailand and analyze their impact on Thai society.

ชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลาง

“กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี และระยอง”

พิชชาภา ทุมดี

ศิริเพ็ชร ทฤษณาวดี

ประเด็นการศึกษา

เมื่อกล่าวถึงเนื้อหาของการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ตั้งกรอบคำถามโดยมุ่งให้ความสนใจไปยังการศึกษาประเด็นดังต่อไปนี้

หนึ่ง เส้นทางและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออก

สอง การดำรงชีวิต ความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์และอัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลก่อนและหลังย้ายถิ่นฐาน เพื่อศึกษาที่มาที่ไปและพัฒนาการทางความคิดของชาวจีนอพยพใหม่ที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ เพื่อให้มีความเข้าใจความคิดและพฤติกรรมของชาวจีนอพยพใหม่มากขึ้น โ ดยปราศจากอคติอันเกิดจากความแตกต่างของบริบททางการเมือง สังคม และวัฒนธรรม

สาม สถานการณ์ทั่วไป ตลอดจนปัญหาที่พบเจอในประเทศไทย และแนวโน้มการย้ายถิ่นฐานเข้ามายังประเทศไทย ออกไปยังประเทศที่สาม และอพยพกลับ (Reverse migration) ในอนาคตของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออก เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายของภาครัฐต่อไป

ปัญหาและอุปสรรค

อันเนื่องมาจากระยะเวลาในการเก็บข้อมูลมีจำกัดและสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด 19 ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลโดยผ่านคนไทยหรือคนจีนที่รู้จักกันผ่านสายสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งเป็นคนกลางในการแนะนำ เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพและสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในเวลาอันสั้น เพราะความไว้เนื้อเชื่อใจที่มีในสายสัมพันธ์ทำให้ผู้ให้ข้อมูลอาจรู้สึกสบายใจมากขึ้นที่จะเปิดเผยข้อมูลแก่ผู้วิจัยซึ่งไม่เคยปฏิสัมพันธ์กันมาก่อน

สำหรับเกณฑ์ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกบุคคลกลุ่มเป้าหมายตามคำนิยามของ “ชาวจีนอพยพใหม่” ที่ใช้ในโครงการวิจัยนี้ โดยเจาะจงเป็นตัวแทนจากกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ

ขนาดกลางและขนาดเล็ก ลูกจ้างในองค์กรประเภทต่าง ๆ มิได้ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการธุรกิจขนาดใหญ่หรือกลุ่มทุนจีน ที่มี “ทุน” ทั้งสี่ตามการแบ่งของบูร์ดิเออ นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศส (รุ้งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2007, น.23-30 อ้างถึงใน สุภางค์ จันทวานิช, 2019, น.242-246) อันได้แก่ ทุนทางเศรษฐกิจ ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนทางสัญลักษณ์ มากกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อวิจารณ์ได้ว่างานวิจัยชิ้นนี้มิได้นำเสนอข้อมูลให้ครอบคลุม ทำให้มิสามารถใช้เป็นตัวแทนชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออกซึ่งมีหลากหลายกลุ่มได้

อย่างไรก็ดี การที่ผู้วิจัยหยิบยกเรื่องราวของกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยและลูกจ้างองค์กรซึ่งมีจำนวนมากและพบเห็นได้ทั่วไปในประเทศไทย เป็นเพราะกลุ่มที่มีทุนน้อยกว่ามักมีอำนาจต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมน้อยกว่า ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเราอาจศึกษาปัญหาหรือประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยผ่านประสบการณ์ส่วนบุคคลของคนกลุ่มนี้ได้

ประสบการณ์ส่วนบุคคลของคนกลุ่มนี้จึงมีคุณค่าในการศึกษาภาพรวมของชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทย

นอกจากข้างต้นแล้ว ในงานวิจัยนี้ยังได้คลอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มเผยตู๋มามา (กลุ่มผู้ปกครองที่มาอยู่เป็นเพื่อนบุตรหลานในการเข้ามาศึกษาในประเทศไทย) ตลอดจนกลุ่มผู้ลี้ภัยที่อพยพเข้ามายังประเทศไทยด้วยเหตุผลต่างๆ

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

งานศึกษาชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาจากเอกสารและค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ตและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงข้อมูลจากงานศึกษาในบทสังเคราะห์ของวรศักดิ์ มหัทธโนบลในโครงการวิจัยเดียวกันนี้ โดยทั้งหมดมีขอบเขตเป็นกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ที่อาศัยอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออก แบ่งเป็นกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ชลบุรี และระยอง ทั้งหมด 100 คน แบ่งเป็นเพศหญิง 53 คน เพศชาย 47 คน อายุระหว่าง 18 – 65 ปี เก็บข้อมูลเมื่อเดือนพฤษภาคม 2019 และ 9 มีนาคม ถึง 5 เมษายน 2021

เส้นทางการย้ายถิ่นฐาน

เมื่อศึกษาถึงแนวโน้มในการเลือกพื้นที่ในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลในสหรัฐอเมริกา Huang Zelin และ Qiu Zhiping (黄赜琳,邱志萍, 2019(05) : 69-84, 127.) ศึกษาและวิเคราะห์การเลือก

ย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลในสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี ค.ศ. 1998 – 2016 เนื่องด้วยในปี ค.ศ. 2015 จำนวนชาวจีนโพ้นทะเลมีจำนวนถึง 95,461,000 คน และสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศเป้าหมายปลายทางที่ชาวจีนโพ้นทะเลต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากที่สุด ชาวจีนโพ้นทะเลในสหรัฐอเมริกาที่ได้ Green Card มีมากถึง 81,800 คน เพิ่มจากปี ค.ศ. 1998 ถึงร้อยละ 122 ที่น่าสนใจของงานวิจัยนี้คือ ชาวจีนโพ้นทะเลในอเมริกาเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่บริเวณชายทะเลฝั่งตะวันออกและตะวันตกเป็นหลักจึงทำให้ Huang Zelin และ Qiu Zhiping สนใจศึกษาและวิเคราะห์การเลือกพื้นที่ในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลกลุ่มนี จากการศึกษาได้พบว่าสามารถพิจารณาได้จาก 3 ปัจจัย คือ ตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจ และนโยบายรัฐเกี่ยวการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน นอกจากนี้ ยังพบว่าพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลในสหรัฐอเมริกา มีปัจจัยที่ดึงดูดให้ชาวจีนโพ้นทะเลเลือกที่จะตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน เช่น รายได้ที่มากกว่า การรักษาทางการแพทย์ การศึกษา เป็นต้น ซึ่งปัจจัยหลาย ๆ ด้านมีความเจริญกว่าถ้าเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งไม่ต่างจากการอพยพของชาวจีนอพยพใหม่มายังประเทศไทย ซึ่งมักจะตัดสินใจจากตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และนโยบายรัฐเกี่ยวกับการย้ายถิ่นฐาน ส่งผลให้ชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทยเลือกที่จะอยู่ตามเมืองใหญ่ เช่น กรุงเทพฯ และปริมณฑล และภาคตะวันออกอันเป็นเมืองชายฝั่งทะเล และเมืองใหญ่ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ขอนแก่น โคราช หาดใหญ่ ภูเก็ต เป็นต้น

ทั้งนี้ตามที่โครงการวิจัยนี้ได้แบ่งกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ ช่วงหลังจากจีนปฏิรูปประเทศใหม่ ๆ ค.ศ.1978 ถึงทศวรรษ 1990 และ ช่วงหลังจากจีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกในปี ค.ศ.2001 จนถึงปัจจุบัน ชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออกในกลุ่มแรกมีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานอยู่ห้ารูปแบบ ได้แก่

หนึ่ง มาตามคำชักชวนของญาติชาวจีนอพยพใหม่ที่ได้มาเยือนประเทศไทยหลังจีนปฏิรูปและเปิดประเทศ ไม่มีเครือญาติเป็นชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่าเส้นทางย้ายถิ่นฐานของตนนั้นเริ่มต้นที่ตายายของสามีได้เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยและได้กลับไปยังประเทศจีน จากนั้นจึงพาอาเดินทางมายังประเทศไทยอีกครั้ง อาจึงได้ปักหลักอยู่ที่ประเทศไทยเป็นรุ่นแรกเมื่อปี ค.ศ.1987 โดยเริ่มจากการค้าขายเป็นกิจการขนาดเล็กในครอบครัวก่อน เมื่อกิจการดำเนินไปด้วยดี จึงกลับประเทศจีนเป็นประจำ จากนั้นจึงพาตนมายังประเทศไทยโดยลักลอบเข้ามาทางเรือ แรกเริ่มคิดเพียงจะมาท่องเที่ยวเท่านั้น มิได้คิดเรื่องการย้ายถิ่นฐานแต่อย่างใด แต่เมื่อวันเวลาผ่านพ้นไปกลับพบว่าชื่นชอบประเทศไทย รวมทั้งชีวิตความเป็นอยู่และอาหารไทยเข้าเสียแล้ว อีกทั้งอาของตนยังมีกิจการอยู่ที่นี่จึงตัดสินใจลงหลักปักฐานและประกอบ

อาชีพด้วยการช่วยงานในโรงงานของอา จากนั้นจึงชักชวนภรรยาให้ย้ายมาด้วยกัน ภายหลังทั้งสองได้ออกมาสร้างกิจการของตนเองและได้ชักชวนเพื่อนชาวจีนให้มาทำธุรกิจด้วยกันในไทย

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่เป็นชายได้เล่าให้ฟังว่าตนเดินทางมาไทยเพื่อมาท่องเที่ยว ตามคำชักชวนของญาติและได้ตัดสินใจลองทำงานดูในประเทศไทย ในระหว่างนั้นได้พบกับหญิงไทยจนได้ลงหลักปักฐานแต่งงานกันและมีบุตรหนึ่งคน แต่ในปัจจุบันก็ยังทำงานรับเหมาก่อสร้างและติดต่อค้าขายกับทางจีน แต่ชีวิตส่วนมากจะอยู่ที่ประเทศไทยเป็นหลัก แต่เมื่อถามถึงความสนใจในการโอนหรือเปลี่ยนการถือสัญชาติเป็นไทยนั้น เขากลับไม่มีความสนใจหรือความจำเป็นในการเปลี่ยนมาถือสัญชาติไทยแต่อย่างไร และคิดว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ก็ดีอยู่แล้ว ชีวิตมีความสุขดี แต่ที่น่าสังเกตคือภรรยาของเขาทำงานในหน่วยงานวิสาหกิจไทยแห่งหนึ่ง

ส่วนอีกรายหนึ่งเดินทางมาเที่ยวและมาเยี่ยมญาติที่ประเทศไทย เมื่อญาติชวนอยู่ต่อก็สนใจ ในที่สุดก็ตัดสินใจทำงานและอาศัยอยู่เรื่อยมาจนได้ภรรยาที่เป็นชาวจีนที่ทำงานในประเทศไทย และได้ตัดสินใจอยู่ต่อในประเทศไทย โดยทำอาชีพเป็นมัคคุเทศก์ ในปัจจุบันยังไม่มีความคิดจะย้ายกลับประเทศจีน เพราะอยู่ที่ประเทศไทยก็สุขสบายดี

ในอีกหลายรายที่ได้สัมภาษณ์คือมาจากการชักชวนของญาติในหมู่บ้านเดียวกันจากมณฑลกว่างตง แรกๆ บางครอบครัวสนใจมาลองอยู่ แต่พออยู่ไปมาก็เห็นว่ามีชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบาย จนในปัจจุบันก็สามารถตั้งเป็นชุมชน มีลูกหลานอาศัยต่อในกรุงเทพฯและปริมณฑล บางรายที่ไปพบมีอาชีพตั้งแต่ค้าขายขนาดเล็ก จนยันธุรกิจขนาดใหญ่ และสามารถซื้อบ้านพักอาศัยและตั้งโรงงานได้ และเมื่อถามถึงแนวโน้มแล้วไม่มีใครที่คิดจะกลับไปอาศัยที่จีนอีกต่อไป จนถึงกลับได้รับพ่อแม่มาอยู่ด้วยที่นี่ ส่วนลูกและหลานก็ได้กลายเป็นคนไทย พูดและเรียนในโรงเรียนไทย บางรายสามารถสอบเข้าและเรียนในมหาวิทยาลัยชั้นนำในประเทศไทยอีกด้วย

สอง แต่งงานและย้ายตามคู่สมรสชาวไทยเชื้อสายจีนเข้ามาอาศัยในประเทศไทย ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ที่ผู้วิจัยได้พบส่วนมากเป็นเพศหญิง ซึ่งแตกต่างจากชาวจีนอพยพใหม่ที่สมรสกับคู่สมรสชาวไทยในภาคอื่นที่มักเป็นเพศชาย ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้รู้จักชายชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านการแนะนำของญาติพี่น้องที่เป็นชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย หรือเป็นชายชาวไทยเชื้อสายจีนที่ไปทำงานในประเทศจีน

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้เล่าว่าเนื่องจากเมื่อครั้งอยู่ที่ประเทศจีน ประมาณปี ค.ศ.1990 ถึง 1995 เศรษฐกิจไทยเติบโต คนไทยมีพฤติกรรมการใช้เงินที่มากขึ้น อีกทั้งจีนได้เปิดประเทศแล้ว คนไทยจึงเริ่มไปเที่ยว

เมืองอื่นมากขึ้น นอกจากเมืองซัวเถาที่คนไทยเชื้อสายจีนมักไปตามรอยบรรพบุรุษของตน คุนหมิงซึ่งเป็นเมืองที่ตนอาศัยอยู่ก็ได้รับความนิยมในหมู่คนไทย ทำให้มีคนไทยเข้าไปที่คุนหมิงเป็นจำนวนมาก เป็นโอกาสให้ได้เจอคนไทยมากมาย ตนก็ได้รู้จักและชอบพอกับสามีชาวไทยเชื้อสายจีน แต่เดิมไม่ต้องการย้ายมาอยู่ที่ไทย แต่เมื่อได้มาบ้านสามีที่ประเทศไทยและมีบุตรด้วยกันจึงตัดสินใจย้ายตามสามีเข้ามา

ผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งมีภูมิลำเนาที่เมืองซัวเถา มณฑลกวางตุ้ง ย้ายถิ่นฐานมาประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. 1992 แต่งงานกับสามีคนไทยเชื้อสายจีน โดยรู้จักกันผ่านแม่สื่อซึ่งเป็นญาติ พาสามีไปที่จีน ได้แต่งงานกันและย้ายมาประเทศไทยในที่สุด มีบุตรสาวสัญชาติไทยด้วยกันหนึ่งคน เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลรายที่สามที่มีภูมิลำเนาจากเมืองซัวเถาเช่นเดียวกัน ย้ายถิ่นฐานมาประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ.1988 ครั้งนั้นเธอคิดเพียงมาท่องเที่ยวเท่านั้น แต่บังเอิญได้มารู้จักกับสามีชาวไทยเชื้อสายจีนผ่านญาติพี่น้อง จึงแต่งงานกันและพำนักอยู่ในเมืองไทยเรื่อยมา

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งมีภูมิลำเนาที่เมืองเฟิงซุ่น ได้รู้จักผู้หญิงไทยโดยผ่านการแนะนำของเครือญาติ ในที่สุดได้หาโอกาสเดินทางมายังประเทศไทย และได้แต่งงานกับหญิงไทย และทำการค้าเล็กๆ น้อยในห้างแห่งหนึ่ง โดยการรับสินค้าจากจีนมาขายต่อยังประเทศไทย และส่งต่อให้ร้านค้าอื่นๆ ด้วย ปัจจุบันมีลูกชายหญิงและเข้าเรียนในโรงเรียนไทย

ผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งมีภูมิลำเนาในเมืองหนานจิง ได้รู้จักกับภรรยาคนไทยขณะศึกษาด้วยกันในระดับบัณฑิตศึกษา จนในที่สุดก็แต่งงานและย้ายตามภรรยามาทำงานที่เมืองไทยด้วยการสอนภาษาจีน และคิดจะอาศัยในประเทศไทยตลอดไป เพราะภรรยาก็ไม่ได้อยากกลับไปทำงานที่จีน การงานที่นี่ก็ค่อนข้างมั่นคง

สาม ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายผ่านทางเส้นทางธรรมชาติ ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า หลังจากปี ค.ศ.1978 ได้หนึ่งปี เขาและเพื่อนชาวจีนจำนวนหนึ่งซึ่งมีภูมิลำเนาจากมณฑลไห่หนัน (ไหหลำ) ต้องการออกไปแสวงโอกาสในชีวิตผ่านการทำงานในต่างแดน แต่เนื่องจากชาวจีนกลุ่มนี้มีฐานะไม่สู้ดีนัก รวมถึงไม่มีกำลังทรัพย์มากพอที่จะได้รับอนุญาตจากทางการให้เดินทางออกนอกประเทศได้ผ่านเส้นทางปกติ ชาวจีนจากไห่หนันกลุ่มดังกล่าวจึงวางแผนเดินทางออกนอกประเทศโดยการโดยสารเรือออกจากเกาะไห่หนันไปยังมณฑลกวางตุ้ง เมื่อถึงมณฑลกวางตุ้งจึงนั่งรถประจำทางเป็นระยะ ๆ ไปจนถึงเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน จากนั้นเดินเท้าต่อ มุ่งลงใต้ไปทางชายแดนจีน-เมียนมา ในเมื่อมีเจตนาเดินทางออกนอกประเทศอย่างผิดกฎหมาย ชาวจีนกลุ่มนี้จึงพยายามหลีกเลี่ยงเส้นทางสาธารณะอย่างถนนให้มากที่สุด เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการถูกตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่น เมื่อเดินทางถึงชายแดนจีน-เมียนมาแล้ว ชาวจีนกลุ่มนี้เดินเท้าต่อไปผ่าน

ป่าเขา เมื่อเดินทางไปถึงจังหวัดท่าขี้เหล็กของเมียนมาแล้วจึงข้ามมายังประเทศไทยโดยการข้ามแม่น้ำแม่สาย เข้ามายังอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย กล่าวได้ว่าชาวจีนกลุ่มนี้เดินทางออกนอกประเทศจีนและลักลอบเข้ามายังประเทศไทยอย่างผิดกฎหมายผ่านช่องทางธรรมชาติ

สี่ ย้ายถิ่นฐานมาตามญาติพี่น้องซึ่งเป็นชาวจีนโพ้นทะเลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จากการลงพื้นที่พบว่าชาวจีนอพยพใหม่รายหนึ่งย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยโดยมีเป้าหมายตั้งต้นเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้รับการช่วยเหลือจากญาติพี่น้องฝั่งพ่อซึ่งเป็นชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย

ห้า เดินทางมาในฐานะนักท่องเที่ยวโดยใช้การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว ดังหญิงจีนรายหนึ่งเข้ามายังประเทศไทยเมื่อปลายทศวรรษ 1970 ถึงแม้เธอจะมีกำลังทรัพย์มากพอที่จะสามารถเดินทางออกนอกประเทศจีนตามเส้นทางปกติโดยได้รับอนุญาตจากทางการจีน แต่จำนวนเงินนั้นก็มีจำกัด และเธอก็ตั้งใจว่าจะหาเลี้ยงชีพในประเทศไทยด้วยสถานภาพอันมิชอบด้วยกฎหมายโดยไม่กลับไปยังประเทศจีนอีก

ส่วนกลุ่มที่สองที่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยหลังปี ค.ศ.2001 มีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานดังนี้

1) โครงการครูอาสาสมัครของฮั่นปั้น

ย้อนไปเมื่อปี ค.ศ.2003 สำนักส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติ (ฮั่นปั้น) สาธารณรัฐประชาชนจีน (China National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language : Hanban) ได้ส่งครูอาสาสมัครภาษาจีนมาช่วยสอนในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทยเป็นรุ่นแรก จำนวน 21 คน ตามคำขอของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ, 2017) จากนั้นเมื่อวันที่ 11 มกราคม ค.ศ.2006 กระทรวงศึกษาธิการและฮั่นปั้น ได้ลงนามในกรอบความร่วมมือด้านการเรียนการสอนภาษาจีน (Framework of Cooperation between Hanban and the MOE of Thailand on Cooperation in Chinese Language Teaching, 2006) โดยคัดเลือกบัณฑิตชาวจีนที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ไม่จำกัดสาขาวิชา เพื่อทำหน้าที่ครูอาสาสมัครช่วยสอนวิชาภาษาจีนในโรงเรียน สถาบันอาชีวศึกษาและสถาบันอุดมศึกษาไทยเป็นเวลาหนึ่งปีการศึกษา สามารถต่อสัญญาการปฏิบัติงานได้ไม่เกินสามปี โดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ.2006 เป็นต้นมา ต่อมาฮั่นปั้นได้เพิ่มจำนวนครูอาสาสมัครชาวจีนเป็น 500 คนมายังประเทศไทย จนเมื่อปี ค.ศ.2012 ได้เพิ่มเป็น 1,200 คน (สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2012) และปี ค.ศ.2012 เป็นจำนวนกว่า 1,500 คน (CRI ONLINE, 2019)

ในจำนวนนี้มีครูอาสาสมัครจำนวนไม่น้อยที่เมื่อหมดสัญญาการปฏิบัติงานแล้วพยายามหาลู่ทางที่จะพำนักอาศัยต่อในประเทศไทย ดังที่ชายอายุ 28 ปีรายหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่าเคยมาเที่ยวประเทศไทยครั้งหนึ่งแล้วรู้สึกชอบ ต้องการกลับมาอีก หลังจากจบปริญญาตรีจึงได้เข้าร่วมโครงการครูอาสาสมัครผ่านสถาบันขงจื่อได้เป็นครูอาสาสมัครที่โรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในภาคอีสาน หลังจบภารกิจครูอาสาสมัครจึงได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติที่มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ จนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ตนชอบบรรยากาศของผู้คนในภาคอีสานมากกว่า รู้สึกว่าเป็นมิตรและอบอุ่นกว่า แต่เหตุที่เลือกย้ายเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ เนื่องจากกรุงเทพฯ มีโอกาสในการทำงานมากกว่า ถึงแม้ใกล้จะสำเร็จการศึกษาแล้วก็ยังไม่ต้องการกลับประเทศจีน ยอมเสียค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อยืดเวลาและรักษาสถานะนักศึกษาต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อให้สามารถพำนักในประเทศไทยต่อไปได้อย่างถูกกฎหมายโดยใช้การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา (Non-Immigrant Visa Ed) หรือวีซ่านักเรียน

หรือกรณีของผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งหลังจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาภาษาจีนที่ประเทศจีนก็สมัครมาเป็นครูอาสาสมัครในภาคใต้ จากนั้นจึงศึกษาต่อระดับปริญญาโท และได้มาทำงานเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

ส่วนอีกคนเดินทางมาในฐานะครูอาสาสมัคร แต่ทำไปหลายปี และเริ่มมีประสบการณ์จึงได้ย้ายไปสอนในโรงเรียนเอกชน และต่อมาได้สมัครเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ส่วนภรรยาก็มาเป็นครูอาสาสมัครเช่นกันและต่อมาย้ายมาสอนในโรงเรียนเอกชน จนถึงปัจจุบันได้อาศัยในประเทศไทยกว่าสิบปี มีบุตรที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาไทย สามารถพูดคุยภาษาไทยได้เหมือนคนไทย และยังตอบว่าตนเป็นคนไทย เพราะเพื่อนส่วนมากเป็นนักเรียนไทย จากการสัมภาษณ์นาขณะนี้ก็ยังไม่มีแผนจะกลับไปประเทศจีน นอกจากกลับไปเยี่ยมบ้านเพียงไม่กี่วันก็กลับมาไทยเหมือนเดิม เธอกล่าวว่า “การอยู่ในไทยก็สะดวกสบายดี ชีวิตไม่ได้รีบเร่งอะไรค่อยเป็นค่อยไป” ซึ่งสิ่งนี้น่าจะเป็นจุดที่คนจีนบางคนชอบที่จะอยู่ในประเทศไทย

2) โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา

ผู้ให้ข้อมูลอายุ 25 – 27 ปี สี่คนจบการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย โครงการ “3+1” และ “2+2” จากมหาวิทยาลัยในมณฑลกวางสีและมณฑลยูนนาน ซึ่งทั้งสองมณฑลทางใต้ของจีนนี้อยู่ไม่ไกลจากประเทศไทย ผู้ให้ข้อมูลสองคนเล่าว่าหลังสำเร็จการศึกษา ได้มาทำงานในโรงงานแห่งหนึ่งในจังหวัดระยองจากการแนะนำของเพื่อนและรุ่นพี่ชาวจีน

เป็นที่ทราบกันดีว่าระหว่างประเทศไทยและจีนนั้นมีโครงการความร่วมมือทางการศึกษาระดับอุดมศึกษามากมาย ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการภายใต้เป้าหมายการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ดี หรือเป็นเพราะต่างฝ่ายต่างมองเห็นโอกาสทางเศรษฐกิจหรือทางการพัฒนาศักยภาพประชากรก็ดี ในทางหนึ่งถือว่าเป็นอีกช่องทางที่ให้ชาวจีนเข้ามารู้จักและสัมผัสผู้คนและสภาพสังคมไทย สำหรับชาวจีนโดยเฉพาะในมณฑลยูนนานและกวางสี ประเทศไทยซึ่งมีที่ตั้งไม่ไกลจากประเทศจีน ทั้งยังตั้งอยู่จุดกึ่งกลางในภูมิภาคอาเซียน มีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับประเทศจีนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทั้งในระดับรัฐและประชาชน จึงไม่ยากที่จะทำให้ชาวจีนตัดสินใจเลือกเดินทางมาศึกษาที่ประเทศไทย ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเฉพาะโครงการ “3+1” และ “2+2” ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือทางการศึกษาภายใต้นโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และพบเจอในกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

โครงการ “2+2” หมายถึง รูปแบบความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างจีนและต่างชาติที่ให้นักศึกษาชาวจีนระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยจีนไปศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างชาติที่ลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกันไว้ ในที่นี้คือให้เรียนที่ประเทศจีนสองปี และเรียนที่มหาวิทยาลัยที่เป็นคู่สัญญาในประเทศไทยสองปี โดยเรียนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นชาวจีนในโครงการเดียวกัน เมื่อจบการศึกษาแล้วได้วุฒิปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยในไทย ไม่ได้จากมหาวิทยาลัยในจีน แต่กระนั้นก็สามารถนำไปรับรองคุณวุฒิกับกระทรวงศึกษาธิการของจีนได้ (育路出国留学网, 2020)

ส่วนโครงการ “3+1” นั้น ให้เรียนมหาวิทยาลัยในประเทศจีนสามปี และมหาวิทยาลัยที่เป็นคู่สัญญาในประเทศไทยหนึ่งปี เมื่อสำเร็จการศึกษาจะได้เพียงวุฒิปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยคู่สัญญาในประเทศไทยเช่นกัน อย่างไรก็ดี หากบรรลุเงื่อนไขที่กำหนดไว้จึงจะได้รับใบรับรองสำเร็จการศึกษาหรือใบรับรองคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยที่จีน (云南大学汉语国际教育学, 2018) นอกจากนี้ยังมีโครงการ “1+3” ที่เรียนในประเทศจีนหนึ่งปี เรียนในประเทศไทยสามปี มหาวิทยาลัยไทยที่เป็นคู่สัญญากับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน เช่น มหาวิทยาลัยยูนนาน และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ หรือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น หรือโครงการ “4+0” มหาวิทยาลัยไทยที่เป็นคู่สัญญากับมหาวิทยาลัยในประเทศจีน เช่น มหาวิทยาลัยยูนนาน และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น

3) ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และอื่นๆ

จากสถิติอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ปี ค.ศ.2018 ภาคเรียนที่ 1 สถาบันอุดมศึกษารัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสถาบันอุดมศึกษา

นอกสังกัดฯ ทั้งระดับปวส. อนุปริญญา ปริญญาตรี ปริญญาบัณฑิต ปริญญาโท และปริญญาเอก มีนักศึกษาสัญชาติจีนทั้งหมด 10,617 คน ปี ค.ศ.2019 ทั้งหมด 11,993 คน และ ค.ศ.2020 จำนวน 14,017 คน (ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สกอ., มปพ.)

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ชาวจีน ผู้ให้ข้อมูลเพศชาย อายุ 28 ปี สามรายให้สัมภาษณ์ตรงกันว่าตั้งใจมาศึกษาต่อระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกที่ประเทศไทย โดยเหตุผลมิใช่ความโดดเด่นของศักยภาพด้านการศึกษาของสถาบันระดับอุดมศึกษาไทยแต่อย่างใด ดังที่ ผู้ให้ข้อมูลเพศชายรายหนึ่งซึ่งจบการศึกษาระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยกรุงเทพและปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการจัดการมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกทม. ให้สัมภาษณ์ว่า ตอนที่ตัดสินใจมาศึกษาต่อที่ไทย มิได้คิดว่าจะเลือกเรียนสาขาใดโดยเฉพาะ เพียงแต่ต้องการมาประเทศไทยเท่านั้น เช่นเดียวกับ ผู้ให้ข้อมูลอีกราย เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากคณะเศรษฐศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐแห่งหนึ่งในกทม. ปัจจุบันได้สมัครเข้าเป็นพนักงานของบริษัทข้ามชาติจีนแห่งหนึ่งในกรุงเทพ และผู้ให้ข้อมูลรายที่สาม ปัจจุบันเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งใน กทม. เขาให้สัมภาษณ์ว่าต้องการอยู่ประเทศไทยต่อ เนื่องจากเห็นโอกาสในการทำงาน จึงเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโทในกทม. พร้อมกับค้าขายออนไลน์และรับเป็นนายหน้าจัดทัวร์สำหรับนักท่องเที่ยวอิสระ (Backpacker) ชาวจีนเป็นอาชีพเสริมในขณะเดียวกัน เขาตระหนักดีว่าผู้ถือวีซ่านักเรียนนั้นไม่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย และระยะเวลาของหลักสูตรนั้นโดยทั่วไปแล้วเรียนเพียงสองปี แต่เขายินดีที่จะเสียค่าธรรมเนียมมหาวิทยาลัยในการต่ออายุสถานะนักศึกษาไปเรื่อย ๆ เพื่อให้สามารถพำนักในประเทศไทยต่อได้ เพราะเม็ดเงินที่ได้จากการทำธุรกิจผ่านทางออนไลน์ในประเทศไทยนั้นคุ้มค่านัก ทั้งยังกล่าวว่าในประเทศไทยมีนักศึกษาชาวจีนที่ทำเช่นเดียวกับตนอีกจำนวนมากจนเป็นเรื่องปกติธรรมดา บางคนมิได้สนใจการเรียนเสียด้วยซ้ำ แต่กลับใช้สถานะนักเรียนนักศึกษาเป็นช่องทางให้พำนักเมืองไทยได้อย่างถูกกฎหมาย และทำธุรกิจของตัวเอง

คงปฏิเสธไม่ได้ว่านักศึกษาชาวจีนที่ตั้งใจเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยอันเนื่องมาจากความชอบส่วนบุคคลก็ดี หรือจากชื่อเสียงด้านการศึกษาไทยก็ดี นั้นมีอยู่จริง แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่าในจำนวนตัวเลขหลักหมื่นของนักศึกษาสัญชาติจีนเหล่านี้ มีจำนวนหนึ่งใช้สถานะนักศึกษาเป็นช่องทางเข้ามาทำธุรกิจในไทย เพราะประเทศไทย “หาเงินง่าย” ซึ่งถึงแม้จะเป็นที่น่าสนใจว่าเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มแรกกับกลุ่มหลังนั้น ทั้งสองกลุ่มมีสัดส่วนจำนวนเท่าไร และรายได้ที่เกิดขึ้นนั้นมากมายเพียงใด แต่ก็คงยากที่จะทราบได้ อาจจะต้องทำการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

หนึ่งในผู้ที่ได้สัมภาษณ์เป็นนักศึกษาจีนมาเรียนในระดับปริญญาโทในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง โดยเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ จากการพูดคุยพบว่าเขาแทบจะไม่ได้ใช้ภาษาไทยเลย เพราะเรียนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อนที่คบหาก็คงมีแต่เพื่อนชาวจีนเท่านั้น แต่ก็พอพูดภาษาไทยได้บ้าง ระหว่างเรียนก็ได้มีการหารายได้ด้วยการขายของออนไลน์ หาของไปขายในจีนเช่น รังนก หมอนยางพารา พระห้อยคอ เป็นต้น เขาบอกอีกว่า ตอนแรกไม่ได้คิดว่าจะเข้ามาเรียนจริงจัง แต่เพื่อนๆ ชวนและเห็นลู่ทางในการอยู่ในประเทศไทยและยังได้เรียนไปด้วย การสอบเข้าก็ง่ายกว่าที่จีน

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในปัจจุบันยังมีกลุ่มชาวจีนหันความสนใจส่งบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ซึ่งตรงกับข้อมูลทางการศึกษาของไทยของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (2014) กล่าวว่า สาเหตุหลักของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีน คือ การคำนึงถึงเรื่องการศึกษาของบุตร ทำให้มีคนจีนอพยพใหม่เดินทางมาเพื่อจุดประสงค์หลักในการศึกษาของบุตร ซึ่งส่วนมากจะเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนานาชาติทั้งในกรุงเทพฯ ปริมณฑล ภาคตะวันออกและเมืองใหญ่ในแต่ละภูมิภาค ด้วยความสนใจที่เป็นจุดแข็งของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยที่ได้ดำเนินการเป็นเวลายาวนาน มีความโดดเด่นในด้านหลักสูตรและสามารถย้ายไปเรียนต่อยังประเทศตะวันตกอื่นเช่น อังกฤษ สหรัฐฯ และสิงคโปร์ได้โดยง่าย อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนนานาชาติที่เพิ่งก่อตั้งในประเทศจีนได้ไม่นานนัก ยังมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่ามาก ในขณะที่คุณภาพดีกว่า จึงเป็นสิ่งที่ทำให้กลุ่มชาวจีนจำนวนหนึ่งสนใจอพยพย้ายมาเรียนยังโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย จนทำให้บางโรงเรียนที่มีโควตาของชาวจีนเต็ม ในกลุ่มนี้ส่วนมากในขั้นต้นอยากจะเรียนในโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพฯ แต่จากค่าเล่าเรียนที่ต่างกันมาก ทำให้บางส่วนในที่สุดตัดสินใจไปเรียนยังเมืองอื่น เช่น โคราช เชียงใหม่ เป็นต้น การเข้ามาของกลุ่มนี้มักจะมีพ่อแม่ผู้ปกครองติดตามเข้ามาดูแลบุตรหลานอีกด้วย โดยพ่อแม่กลุ่มนี้ด้วยวัยที่ยังอยู่ในวัยทำงานบางครั้งเมื่อมีเวลาว่างก็จะทำงานโดยที่ตนไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือทำการค้าขายออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ อันอาจจะนำมาซึ่งปัญหาระยะยาวในอนาคตของประเทศได้

4) บริษัทข้ามชาติสาขาใหญ่ส่งมาทำงานตามสัญญาจ้างระยะสั้นที่บริษัทสาขาในประเทศไทย

ชาวจีนอพยพใหม่รายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่าปี ค.ศ. 2006 ได้ถูกบริษัทแห่งหนึ่งส่งมาทำงานที่ไทยพร้อมกับพนักงานคนอื่นอีก 60 กว่าคน เนื่องจากบริษัทได้มาเปิดสาขาในไทย ตนทำงานได้สามปีจึงกลับไปเมืองจีน จากนั้นตนได้เปลี่ยนไปทำงานที่บริษัทอื่น และสมัครมาทำงานยังบริษัทสาขาในประเทศไทยด้วยตัวเอง เขาเล่าว่าลักษณะของแรงงานที่ถูกส่งมาจากบริษัทสาขาใหญ่ในประเทศจีนมีสองรูปแบบ คือ ถูกโยกย้าย ลักษณะนี้จะ

ได้สวัสดิการและค่าตอบแทนสูงกว่า กล่าวคือได้ทั้งจากบริษัทแม่ที่ประเทศจีนและจากบริษัทสาขาที่ประเทศไทย และสมัครใจที่จะลงชื่อย้ายมาด้วยตนเองเมื่อมีประกาศรับสมัครพนักงานในบริษัทสาขา ซึ่งจะได้สวัสดิการและค่าตอบแทนต่ำกว่าประเภทแรก คือได้จากบริษัทสาขาเพียงอย่างเดียว ถึงแม้ค่าตอบแทนที่ได้จะน้อยกว่าแบบแรก แต่เขาตั้งใจจะมาประเทศไทยอีกครั้งเพราะความชอบส่วนตัว ปัจจุบันเขามีตำแหน่งอยู่ในระดับผู้จัดการ

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งที่สำเร็จการศึกษาจากโครงการ “3+1” เมื่อกลับประเทศจีนไปหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วได้เข้าทำงานตำแหน่งล่ามในบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่งในประเทศจีน จากนั้นถูกส่งมาทำงานในบริษัทสาขาในสวนอุตสาหกรรมโรจนะชลบุรี เนื่องจากขณะนั้นบริษัทใหญ่ไม่มีความต้องการล่ามไทย-จีน อีกทั้งค่าตอบแทนของบริษัทสาขาที่ไทยนั้นสูงกว่าที่จีน อย่างไรก็ดี ผู้ให้ข้อมูลรายแรกกล่าวว่าปัจจุบันบริษัทที่เขาทำงานอยู่นั้นอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงาน ไม่ค่อยมีผู้ต้องการย้ายมาเป็นแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย เพราะปัจจุบันประเทศจีนพัฒนาไปไกลมาก ค่าตอบแทนที่ได้ไม่ต่างจากที่ไทยมาก หรืออาจได้มากกว่าเสียด้วยซ้ำ ดังนั้นในเมื่อค่าตอบแทนไม่มากพอที่จะดึงดูดใจให้จากบ้านเกิดเมืองนอนมาทำงานที่ประเทศไทย จึงไม่มีความจำเป็นอันใดที่จะต้องมา เว้นเสียแต่ว่าผู้นั้นจะชื่นชอบประเทศไทยอยู่แล้วเป็นการส่วนตัว

5) เครือข่ายค้าประเวณี

จากการลงภาคสนาม ผู้วิจัยได้ทราบว่ามีหญิงจีนรายหนึ่งเดินทางเข้าประเทศไทยด้วยเป็นเหยื่อขบวนการค้าประเวณี หญิงจีนรายนี้เล่าว่าคนรู้จักในบ้านเกิดเธอชักชวนให้มาทำงานที่ประเทศไทย โดยอ้างว่าเป็นงานที่ได้รายได้ดี ประจวบเหมาะกับช่วงที่เธอเพิ่งตกงาน เสาหลักของครอบครัวอย่างตัวเธอที่มีภาระเลี้ยงดูครอบครัว โอกาสนี้จึงเป็นดั่งแสงสว่างในชีวิตให้มีรายได้มาจุนเจือครอบครัว เธอจึงตัดสินใจใช้เงินเก็บทั้งหมดมาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเอาดาบหน้าในเมืองไทย โดยจ่ายเงินค่าวีซ่าและตั๋วเครื่องบินที่ราคาแพงกว่าปกติกับคนรู้จัก ปรากฏว่าเมื่อมาถึงพบว่าถูกหลอกมาขายบริการทางเพศในกรุงเทพฯ แต่ตนไม่ยินยอมที่จะทำงานดังกล่าว ถึงแม้จะถูกนายหน้าที่พามาด่าทอเช่นไรตนก็ไม่ยอม ทั้งยังไม่มีเงินมากพอที่จะกลับประเทศ เธอจึงหลบหนีไป กระทั่งมีผู้ช่วยชีวิตเอาไว้ เธอจึงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้ ปัจจุบันเธอมีกิจการขนาดเล็กของตัวเองและมีรายได้มากพอที่จะส่งเงินกลับไปเลี้ยงดูครอบครัวที่เมืองจีน นอกจากนี้เธอยังเล่าว่าในกรุงเทพฯ มีหญิงจีนมาขายบริการทางเพศจำนวนมาก ทั้งมาด้วยความสมัครใจก็ดี หรือถูกล่อลวงมาก็ดี ซึ่งตรงกับข้อมูลที่ผู้วิจัยทราบจากการลงภาคสนามและได้พูดคุยกับคนไทยในบริเวณดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องด้วยข้อจำกัด

หลายประการจึงทำให้ผู้วิจัยยังไม่สามารถศึกษาในรายละเอียดมากไปกว่านี้ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นนี้น่าสนใจและควรค่าแก่การศึกษาเชิงลึกต่อไป นอกจากนี้ การพบชาวจีนอพยพใหม่ที่มีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานจากการเป็นเหยื่อในขบวนการค้าประเวณีได้ทำให้เห็นว่าหากศึกษาในเชิงลึกต่อยอดจากงานวิจัยของวรศักดิ์ มหัทธโนบล (1996) เมื่อ 25 ปีที่แล้ว อาจทำให้เห็นพัฒนาการของเครือข่ายการล่อลวงหญิงจีนมาค้าประเวณีหญิงจีนในไทยในขอบเขตที่กว้างขึ้น

6) เดินทางเข้าเมืองมาเพื่อลี้ภัย

หลังจากที่จีนได้มีการพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว ภายใต้การปรับเปลี่ยนทั้งด้านการเมืองและเศรษฐกิจ ทำให้มีคนจีนบางส่วนที่ถูกกดดันจากทางการจีน อาจจะด้วยเหตุผลทางการเมือง การเห็นต่าง ทำให้คนกลุ่มนี้มีความประสงค์จะเดินทางออกจากประเทศเพื่อไปลี้ภัยยังประเทศที่สาม โดยไทยในฐานะที่เป็นที่ตั้งและทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่เป็นศูนย์ในการช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัยที่พักพิงค่ายชั่วคราว ที่เราต่างรู้จักกันในนามทางสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (The United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) ทั้งนี้ทำให้เริ่มมีคนจีนจำนวนหนึ่งที่ประสงค์จะเดินทางผ่านประเทศไทยเพื่อวัตถุประสงค์ในการลี้ภัย โดยอาศัยไทยเพื่อเป็นทางผ่านและขอเอกสารผู้ลี้ภัยในการเดินทางต่อไปยังประเทศที่สาม ซึ่งกลุ่มนี้ถือเป็นกลุ่มที่เสี่ยงและเปราะบางมาก เนื่องจากถึงแม้ว่าจุดประสงค์ที่ต้องการจะเดินทางไปยังประเทศที่สาม โดยแต่เดิมการเดินทางเพื่อพำนักชั่วคราวในประเทศไทยดูไม่น่าจะเป็นปัญหาเพราะการดำเนินการสามารถทำได้อย่างราบรื่นและใช้เวลาในการรอคอยไม่นานนัก หากแต่เนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหรัฐฯ ระหว่างสมัยประธานาธิบดีทรัมป์ ที่มีความขัดแย้ง การก่อการร้ายและการตอบโต้ทางการค้ากับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้การดำเนินการขับเคลื่อนส่งผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องประสบกับความล่าช้า รวมไปถึงการเกิดขึ้นของสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิดไปทั่วโลก ยิ่งทำให้แทบจะไม่มีความเป็นไปได้ในการเดินทางต่อไปยังประเทศที่สามตามความต้องการ การพักรอตกค้างในประเทศไทยเป็นระยะเวลาที่ยาวนานจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งในบางส่วนยังถูกดำเนินคดีตามกฎหมายคนเข้าเมืองระหว่างการพำนักอยู่ในประเทศไทย และจนถึงอาจถูกส่งกลับไปยังประเทศจีน เช่น ชายชาวจีน 2 คนที่เดินทางมาตั้งแต่ปี 2558 เข้าเมืองมาอาศัยในกรุงเทพฯ และถูกจับกุมโดยข้อหา “เข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย” และ”พำนักอาศัยอย่างผิดกฎหมาย” รวมทั้ง “พำนักอาศัยเกินที่ได้รับอนุญาต” ซึ่งมีความสุ่มเสี่ยงต่อการจะถูกส่งตัวกลับไปยังประเทศจีน หรืออาจถูกควบคุมตัวอย่างไม่มีกำหนดในประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีอีกหลายคนที่อาศัยอย่างหวาดผวาในประเทศไทย ถึงแม้จะมีใบอนุญาตในฐานะผู้ลี้ภัยในประเทศไทยเพื่อรอในการส่งต่อไปยังประเทศที่สามก็ตามที ทำให้คนเหล่านี้ต้องหา

ที่อยู่อาศัยแบบแอบซ่อน และยังเป็นเหยื่อจากการถูกขู่เอาทรัพย์เพื่อความคุมครอง ซึ่งเมื่อสัมภาษณ์กลุ่มนี้จะพบว่าจากแรกเริ่มที่เข้ามาอย่างมีความหวังในการเดินทางไปยังประเทศที่สาม ในปัจจุบันไม่ว่าจะสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปทำให้อาจมีความจำเป็นในการพำนักยังประเทศไทยอย่างไม่มีกำหนด

แรงจูงใจในการย้ายถิ่นฐาน

ตาม "กฎการย้ายถิ่น (The Laws of Migration)" ของ Ernst George Ravenstein (ราเฟนสไตน์) ที่เป็นหลักคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับแบบแผนและปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการย้ายถิ่น มีสาระสำคัญคือ การย้ายถิ่นอาจเกิดได้ทั้งจากปัจจัยผลักและปัจจัยดึงดูด (Push-Pull Factors) ปัจจัยผลัก เป็นปัจจัยด้านสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต้นทาง ซึ่งผลักดันให้ประชากรในพื้นที่นั้นต้องการโยกย้ายตนเองไปยังถิ่นอื่น หรือปัจจัยที่ทำให้ประชากรในพื้นที่นั้นไม่ต้องการอาศัยอยู่ในถิ่นนั้นแล้ว ส่วนปัจจัยดึงดูดเป็นปัจจัยในพื้นที่ปลายทางที่ดึงดูดให้มีการย้ายถิ่นเข้าไปยังพื้นที่นั้น ราเฟนสไตน์ให้ความสำคัญกับปัจจัยดึงดูดมากกว่าปัจจัยผลัก เนื่องจากเห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโตและความทันสมัยนำไปสู่โอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งโอกาสทางเศรษฐกิจนี้เองเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญที่สุด และการย้ายถิ่นยังเป็นผลจากการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Rational) โดยมีระยะทางระหว่างพื้นที่ต้นทางและพื้นที่ปลายทางเป็นปัจจัยแทรกในการวิเคราะห์ต้นทุนต่าง ๆ ในการย้ายถิ่น (พัชราวลัย วงศ์บุญสิน, 2010, น.18-31)

สำหรับปัจจัยดึงดูดและปัจจัยผลักดันในการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออก มีดังนี้

ปัจจัยผลักดัน (Push factors)

1) ความต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า

ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลชาวจีนอพยพใหม่ทั้งหมดมีผู้ที่ย้ายถิ่นฐานมาด้วยความต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า ก่อนย้ายถิ่นฐานมาไทยประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร แรงงานในภาคการผลิต แรงงานทักษะ (ช่างไม้) และผู้ประกอบการร้านค้าขนาดเล็ก หลายคนเป็นผู้มีอายุ 40 – 53 ปี หมายความว่าเป็นชาวจีนที่เกิดในช่วงปี ค.ศ. 1968 - 1980 มีช่วงชีวิตหนึ่งอยู่ในสมัยปฏิวัติวัฒนธรรม (ค.ศ.1966-1976) เรื่อยมาจนถึงสมัยปฏิรูปเปิดประเทศ (ค.ศ.1978) กระทั่งจีนได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกในปี ค.ศ.2001 คุณภาพชีวิตของชาวจีน

ค่อย ๆ ดีขึ้นตามการพัฒนาเศรษฐกิจ ชาวจีนผู้ผ่านวัยเด็กอันยากลำบากในยุคซ้ายจัด[1] ต่างก็ต้องการมีชีวิตที่ดีกว่าทั้งสิ้น หลังเปิดประเทศแล้วก็มีชาวจีนเดินทางมายังประเทศไทย ไม่ว่าจะมาท่องเที่ยว มาเยี่ยมญาติชาวจีนโพ้นทะเล มาทำงานอย่างถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมายก็ดี จากนั้นเมื่อกลับประเทศต่างก็ไปบอกเล่าให้ญาติพี่น้องฟังถึงโอกาสทางเศรษฐกิจในเมืองไทย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มดังกล่าวได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังเป็นเสียงเดียวกันว่าญาติพี่น้องที่เคยมาเที่ยวเมืองไทยหลังช่วงปฏิรูปเปิดประเทศได้ชักชวนตนให้มาทำมาค้าขายที่นี่ ตนจึงเห็นว่าญาติพี่น้องตนมีกิจการที่เมืองไทยจริง จึงตามมาค้าขายบ้าง บางรายถึงกับกลายเป็นเหยื่อในขบวนการค้าประเวณี ถูกญาติพี่น้องที่ตนไว้ใจใช้โอกาสทางเศรษฐกิจเป็นข้ออ้างในการล่อลวงมาค้าประเวณีในเมืองไทย เมื่อญาติที่ไว้ใจหยิบยื่น “ความหวังในชีวิต” มาให้ และได้พิจารณาแล้วว่าอย่างไรเสียการไปตายเอาดาบหน้าก็ยังคงมีเศษเสี้ยวของความหวังอยู่บ้าง ดีกว่าชีวิตที่เป็นอยู่ ณ ขณะนั้น นอกจากนี้เมื่อเธอมาถึงประเทศไทยในสภาพที่ไม่มีเงินเหลือมากพอที่จะเดินทางกลับประเทศหรือกระทั่งกลับไปดำเนินคดีกับญาติคนดังกล่าว จึงเป็นไปได้ว่าขบวนการค้าประเวณีซึ่งมีญาติพี่น้องของเธอเป็นผู้สมรู้ร่วมคิดอาจจะยังลอยนวลอยู่ในปัจจุบัน

2) โครงสร้างทางสังคมและสภาพสังคมจีนที่มีความกดดันและการแข่งขันสูง

ผู้ให้ข้อมูลในช่วงอายุ 25-30 ปี แทบทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่าสังคมจีนมีความกดดันมากเกินไปทั้งในด้านการใช้ชีวิตและการทำงาน ชาวจีนในช่วงอายุดังกล่าวเรียกว่า ช่วงอายุ “90s” (90 后 หรือ หลังปี 90)หมายถึง คนที่เกิดมาในช่วงปี ค.ศ.1990-1999 ซึ่งเป็นช่วงหลังจีนปฏิรูปเปิดประเทศได้สิบกว่าปี ชาวจีนที่เกิดมาในช่วงที่จีนมีการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วนี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าคนรุ่นพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ความเจริญทางด้านวัตถุส่งผลต่อวัฒนธรรมบริโภคนิยม (Consumerism) ในหมู่ชาวจีน ไม่เพียงแต่ประชากรชาวจีนที่มีจำนวนมากเป็นทุนเดิมที่ส่งผลให้ชาวจีนต้องดิ้นรนแข่งขันพัฒนาศักยภาพตัวเองเพื่อให้สอดรับกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม แต่กระแสบริโภคนิยมนี้ยิ่งตอกย้ำซ้ำซ้อนให้ชาวจีนต้องทำงานหนักหาเงินมาตอบสนองความต้องการทางวัตถุ เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจอีกที (เช่น เป็นการยกระดับสถานะทางสังคมของตนเองซึ่งสัมพันธ์กับการรักษาหน้าตาทางสังคมอันเป็นวัฒนธรรมจีนมายาวนาน)

ชาวจีนในเมืองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับชนชั้นกลางพยายามทำงานหนักเพื่อสะสมทุนมายกระดับคุณภาพชีวิตและตอบสนองต่อกระแสบริโภคนิยมต่อไป ขณะเดียวกันความเหลื่อมล้ำของรายได้ที่เกิดตามมาจากนโยบายการพัฒนาชนบทและเมืองที่ไม่สมดุลหลังปฏิรูปเปิดประเทศ รวมถึงระบบทะเบียนบ้าน

[1] ดูเพิ่มเติมเรื่องการปฏิวัติวัฒนธรรมได้ที่ วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2014*). เศรษฐกิจการเมืองจีน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพ: โอเพ่น โซไซตี้, น.140-212.

(Hukou หรือ Household Registration System) ซึ่งเป็นโครงสร้างทางสังคมที่ผูกติดสิทธิในการเข้าถึงสวัสดิการรัฐ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา สิทธิในการซื้อบ้านและโอกาสทางเศรษฐกิจสังคมไว้กับพื้นที่ที่ตนเกิดมา โดยแบ่งเป็นกลุ่มประชากรเป็นชนบทและไม่ใช่ชนบท[2] ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย ชาวจีนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำลงมา ผู้มีทุนต่าง ๆ น้อยกว่าก็ดิ้นรนหาเลี้ยงชีพท่ามกลางความเหลื่อมล้ำทางรายได้ที่มากขึ้นทุกวัน โครงสร้างทางสังคมดังกล่าวไม่เพียงทำให้เกิดการย้ายถิ่นในประเทศจากชนบทไปทำงานในเมือง ชาวจีนกลุ่มดังกล่าวบางส่วนยังพยายามหาทางออกไปแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจยังต่างประเทศดังที่ได้กล่าวไปในข้อแรก และชาวจีนรุ่น 90s หลายคนที่มีคุณภาพชีวิตดี มีศักยภาพทางเศรษฐกิจมากพอก็ต้องการย้ายถิ่นฐานออกต่างประเทศเพื่อหลุดพ้นจากสภาพสังคมที่สร้างความเครียดและความกดดัน

ผู้คนแข่งขันกันสูงในทุกมิติและทุกช่วงวัยของชีวิต ไม่ว่าจะเป็น *วัยเด็ก* เด็กๆ ชาวจีน โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีฐานะปานกลางขึ้นไป ต่างก็ถูกผู้ปกครองกดดันด้านการศึกษา ต้องการให้มีศักยภาพเป็นเลิศในด้านวิชาการ รวมถึงด้านดนตรี กีฬา ศิลปะอื่นๆ ในทางกลับกันก็ยังส่งผลให้ตัวผู้ปกครองเองมีความกดดันเรื่องค่าใช้จ่ายด้วย เพราะต้องขยันทำงานหาเงินมาสมัครเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ลูก ยังมิต้องกล่าวถึงความต้องการให้ลูกได้อยู่ในสภาพสังคมที่ “ดี” โดยการพยายามส่งลูกเรียนในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง แวดล้อมไปด้วยลูกหลานชนชั้นกลางหรือชนชั้นนำ (Elite) เพื่อต้นทุนทางสังคมทั้งของลูกและของตัวเอง นอกจากนี้ผู้ปกครองหลายคนยังขยันซื้อของขวัญมีราคามอบให้คุณครูในเทศกาลต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักประกันว่าคุณครูจะดูแลลูกหลานของตนอย่างพิเศษกว่าใครอื่น สร้างความกดดันให้ครูที่รับผิดชอบในชั้นเรียนนั้น ซึ่งครูก็อาจจะไปกดดันเด็กต่ออีกทอดหนึ่งให้ขยันเรียนเพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี ผู้ปกครองเองก็เปรียบเทียบลูกฉันลูกเธอกันไปมา ทั้งยังไปกดดันลูกของตนว่า “ลูกบ้านนั้น” เป็นเช่นนั้นเช่นนี้ เป็นวงจรแห่งความกดดันไม่จบไม่สิ้น เมื่อเด็กเข้าสู่ระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยเฉพาะมัธยมศึกษาปีที่หก ก็เครียดและกดดันจากการสอบ “เกาเข่า” หรือการสอบเข้ามหาวิทยาลัยในประเทศจีน เนื่องจากอุปสงค์ต่อที่นั่งในมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงนั้นมากกว่าอุปทาน หากไม่ขยันให้มากกว่าคนอื่น หนึ่งในผู้ตกขบวนรถไฟสาย “โอกาสทางการศึกษา” ที่มุ่งหน้าสู่โอกาสในการเปลี่ยนแปลงชีวิตอาจจะเป็นตัวเองก็ได้

---

[2] เมื่อปี ค.ศ.2014 รัฐบาลจีนได้ประกาศแนวทางปฏิรูประบบทะเบียนบ้าน ผ่อนคลายข้อจำกัดของระบบทะเบียนบ้านมากขึ้น โดยตั้งเป้าช่วยเหลือให้ประชากรจีนมีทะเบียนบ้านในเมืองต่าง ๆ ให้ได้ 100 ล้านคนในปี 2020 สัดส่วนผู้มีทะเบียนบ้านในเมืองได้แตะ 44.38% แล้วในปี 2019 ดูเพิ่มเติมที่ ซินหัว. (2020). *สำเร็จก่อนกำหนด! จีน ‘ปฏิรูประบบทะเบียนบ้าน’ ช่วยคน 100 ล้านลงหลักปักฐานในเมืองน้อยใหญ่*. เข้าถึงจาก https://www.xinhuathai.com/china/144386_20201008 สืบค้นเมื่อ 10 พ.ค. 2021

เมื่อเข้าสู่ *วัยทำงาน* ชาวจีนอพยพใหม่ที่ผู้วิจัยพบเจอกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่าประเทศจีนหางานยากและการแข่งขันในตลาดแรงงานสูง หากไม่โดดเด่นจริงก็ยากที่จะได้รับเลือกเข้าทำงาน เมื่อเข้าทำงานแล้วหลายบริษัทมีวัฒนธรรมการทำงานหามรุ่งหามค่ำ ทำงานหนักจนไม่มีเวลา "ใช้ชีวิต" เนื่องด้วยประชากรที่มีจำนวนมาก หากไม่ทำงานหนักแล้วก็ยังมีคนอื่นที่รอจะเข้ามาแทนที่ในตำแหน่งของคุณอยู่เสมอ ส่งผลให้เกิดความเครียด อย่างที่ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้กล่าวว่าตนชอบประเทศไทยที่ทำให้รู้สึกมีความสุข ไม่เหมือนประเทศจีนที่สร้างความกดดันทั้งด้านการงานและการใช้ชีวิต เมื่อก่อนตนเป็นคนเครียด และเป็นกังวลว่าจะเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ทำงานในบริษัทใหญ่ได้หรือไม่ เพราะสภาพสังคมจีนมีการแข่งขันสูงจึงบีบบังคับให้ตนเป็นเช่นนั้นไปโดยปริยาย แต่เมื่อมาอยู่ไทยแล้วรู้สึกว่าตัวเองเปลี่ยนไป มีสมดุลระหว่างชีวิตและการงานมากขึ้น ได้เรียนรู้ที่จะมีความสุขกับช่วงเวลานั้น ๆ และตระหนักได้ว่าชีวิตไม่ได้มีเพียงการหาเงิน (เพื่อซื้อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและตอบสนองความต้องการทางวัตถุที่ถูกสังคมบีบบังคับทางอ้อม) เพียงอย่างเดียว

เวลาผ่านไป ทำงานได้ไม่นาน เมื่ออายุมากพอที่สังคมเห็นว่าควรแต่งงานมีครอบครัว หนุ่มสาวจำนวนมากก็จะถูกกดดัน ไม่ว่าทางตรงจากพ่อแม่ผู้ปกครอง หรือทางอ้อมจากมิตรสหายคนอื่นที่แต่งงานมีครอบครัวไปแล้วให้รีบ "ประสบความสำเร็จ" ตามบรรทัดฐานของสังคม มีบ้าน มีรถ (ราคาบ้านในเขตเมืองของจีนนั้นสูงมากตามอุปสงค์และจากการเก็งกำไรในภาคอสังหาริมทรัพย์ ทั้งยังมีการเปรียบเทียบยี่ห้อหรือมูลค่าบ้าน รถ กระเป๋า เสื้อผ้าหรือวัตถุต่าง ๆ ที่ครอบครอง ทำให้ผู้คนเหน็ดเหนื่อยจากการพยายามตอบสนองความต้องการของตนเองหรือกระทั่งรักษาหน้าตาทางสังคม) เตรียมพร้อมสำหรับการแต่งงานมีครอบครัว มีบุตรไว้สืบสกุลและมีศักยภาพทางเศรษฐกิจมากพอที่จะดูแลครอบครัวได้ หนุ่มสาวชาวจีนผู้เกิดมาในช่วงที่รัฐบาลจีนบังคับใช้นโยบายลูกคนเดียว (One-child policy)[3] ไม่เพียงต้องรับสภาพความกดดันข้างต้นแล้ว ยังต้องแบกภาระดูแลครอบครัวถึงสามรุ่นด้วยกัน คือรุ่นปู่ย่าตายาย รุ่นพ่อแม่ และรุ่นลูกของตน สร้างความเบื่อหน่ายให้กับหนุ่มสาวที่ไม่ต้องการใช้ชีวิตตามครรลองสังคมอันกดดัน ดังนั้น หนุ่มสาวชาวจีนผู้เกิดมาในช่วงที่รัฐบาลจีนบังคับใช้นโยบายลูกคนเดียวและเป็นวัยทำงานในปัจจุบันที่ต้องการหลุดพ้นจากวงจรแห่งความกดดันดังกล่าวจึงหาทางย้ายถิ่นฐานออกมานอกประเทศ ไม่ว่าจะผ่านทางการศึกษาหรือการทำงานก็ตาม

[3] นโยบายลูกคนเดียว (One-child policy) รัฐบาลจีนบังคับใช้เมื่อปี ค.ศ. 1980 เพื่อควบคุมประชากรในประเทศ และยกเลิกในปี ค.ศ.2015 เพื่อปรับโครงสร้างประชากร แก้ไขปัญหาประชากรสูงวัยที่เพิ่มขึ้นและอัตราการเกิดที่ลดลง ปัจจุบัน (ค.ศ. 2021) รัฐบาลจีนได้ประกาศนโยบายสนับสนุนให้มีลูกสามคน เพื่อปรับปรุงโครงสร้างประชากรรับมือกับสังคมผู้สูงอายุ

3) ความต้องการ “เปิดโลก”

ความต้องการออกไปต่างประเทศ หรือเปิดกว้างสู่โลกภายนอกยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนเลือกเดินทางออกนอกประเทศ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า เมื่อต้นทศวรรษ 2000 ตนเป็นพนักงานในบริษัทข้ามชาติแห่งหนึ่งในจีน บริษัทใหญ่มีแผนเปิดบริษัทสาขาในประเทศไทยจึงส่งตนและชาวจีนคนอื่น ๆ มา ตนเห็นว่าขณะนั้นการคมนาคมระหว่างประเทศยังไม่สะดวกนัก และหากไม่ออกมาตอนนี้ ด้วยเงื่อนไขชีวิตของตนแล้วชีวิตนี้คงไม่มีโอกาสได้ออกไปต่างประเทศอีก จึงได้ตัดสินใจมาทำงานตามสัญญาจ้างระยะสั้นในประเทศไทย เช่นเดียวกับชาวจีนอีกรายที่กล่าวว่าตนเห็นประกาศรับสมัครครูอาสาสมัครสอนภาษาจีนที่ต่างประเทศ จึงเห็นเป็นโอกาส เพราะต้องการลองสัมผัสความเป็นต่างชาติ เมื่อสอบผ่านจึงถูกส่งมาไทย ขณะนั้นยังไม่รู้จักประเทศไทยมากนัก รู้เพียงว่าอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

4) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน

หากกล่าวถึงปัญหาการว่างงาน จากสถิติพบว่าในปี พ.ศ. 2562 อัตราการว่างงานเขตเมือง อยู่ที่ร้อยละ 3.62 ซึ่งต่ำกว่าที่รัฐบาลจีนตั้งไว้ที่ร้อยละ 4.5 และตลอดปี 2562 อัตราว่างงาน รายเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5 - 5.3 แสดงให้เห็นว่างานในประเทศจีน อาจจะยังไม่เพียงพอต่อจำนวน ประชาชนจีน ในประเทศ จึงทำให้รัฐบาลจีนมีการส่งเสริมให้ชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศ ผ่านนโยบายรัฐ และยุทธศาสตร์ของประเทศจีน หากพิจารณานโยบายหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (One belt one road) จะพบว่าแท้จริงแล้วนโยบายนี้ คือ การนำเส้นทางสายไหมเก่ามาปรับปรุง ฟื้นฟู และนำกลับ มาใช้ใหม่ในชื่อ ข้อริเริ่มหนึ่งแถบเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ซึ่งยุทธศาสตร์สำคัญคือ การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และเผยแพร่วัฒนธรรมจีน โดยการสนับสนุนให้ชาวจีนออกไป ลงทุนต่างประเทศ โดยที่รัฐบาลจีนได้ทำการผูกสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างงานสร้างโอกาส ให้ชาวจีนที่ต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน (อักษรศรี พานิชสาส์น , 2019) รวมทั้งยังมีการพัฒนาบุคลากรในประเทศ โดยการสนับสนุนให้ชาวจีนรุ่นใหม่เดินทางออกนอกประเทศ ในฐานะนักศึกษาด้วยการให้ทุนการศึกษา นอกจากเป็นการจัดการปัญหาในประเทศแล้ว ยังเป็น การเผยแพร่วัฒนธรรมจีนด้วยเช่นกัน

ปัจจัยดึงดูด (Pull factors)

1) สภาพสังคมไทย

ชาวจีนอพยพใหม่หลายคนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า คนไทยเป็นปัจจัยที่ทำให้ย้ายถิ่นฐานมาอยู่เมืองไทย ไม่ว่าจะเคยมาท่องเที่ยวหรือเคยเข้ามาผ่านโครงการแลกเปลี่ยน โครงการครูอาสาฯ ต่างก็มีผู้ให้ข้อมูลว่าชอบสภาพแวดล้อม และขนบธรรมเนียมประเพณีของเมืองไทย ชอบความเป็นมิตรไม่ซับซ้อนและปฏิสัมพันธ์ด้วยง่ายของคนไทย ความไม่เคร่งครัดในระเบียบจนเกิดความอึดอัด เมื่ออยู่เรียนหรือทำงานไปได้สักระยะหนึ่งแล้วต่างก็ให้ความเห็นว่า รู้สึกเป็นอิสระ สังคมไทยไม่มีความกดดันมากเท่าสังคมในประเทศจีน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตหรือการทำงาน การแข่งขันไม่สูงเท่า ทำให้รู้สึกมีความสุข และผู้คนใช้ชีวิต “สบาย ๆ” กว่า นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลชาวจีนที่มาจากมณฑลเจียงซูและยูนนานยังกล่าวอีกว่าชอบเมืองไทยเพราะอากาศไม่หนาวเย็น เมืองจีนถึงแม้จะมีสี่ฤดูก็จริง แต่ฤดูหนาวนั้นหนาวเย็นนัก ทำให้รู้สึกทรมาน ชอบอากาศประเทศไทยมากกว่า นอกจากนี้ จากการที่คนจีนเริ่มรู้จักและสนใจประเทศไทยมาก น่าจะมาจากในยุคหนึ่งที่ภาพยนตร์จีนที่มาถ่ายทำในประเทศไทย “ไท่จ่ง” หรือ Lost in Thailand กระแสภาพยนตร์ในปี 2012 ที่ทำให้ประเทศไทยโด่งดัง และมีนักท่องเที่ยวจีนมาเที่ยวไทย จนกลายเป็นกระแส “จีนเที่ยวไทย” ทำให้คนจีนจำนวนมากแห่มาเที่ยวตามภาพยนตร์ และไปในสถานที่ที่ถ่ายทำ จนเกิดปัญหาการเผชิญหน้ากับนักท่องเที่ยวจีนที่มากเกินไป ซึ่งกลุ่มที่มาเที่ยวเหล่านี้ บ้างก็ติดใจจนคิดจะลองมาอยู่ในประเทศไทย และมาทำงานไป มาเที่ยวไปด้วย ด้วยเห็นว่าประเทศไทยค่าครองชีพไม่สูงมาก คนอัธยาศัยดี จังหวะของชีวิตก็ไม่รีบเร่ง จนเกิดเป็นกระแสในหมู่คนจีนจำนวนหนึ่ง

2) ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ที่มีความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์เป็นปัจจัยดึงดูดนั้นต่างก็มาจากมณฑลยูน-นานทั้งสิ้น โดยกล่าวว่าเหตุที่มาประเทศไทยเพราะจบการศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย และเหตุที่เลือกเรียนภาษาไทยเพราะชาวจีนแถบยูนนานนิยมเรียนภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศไทยถึงแม้จะไม่ได้มีอาณาเขตติดกับประเทศจีน แต่หากเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนานทางเครื่องบินก็ใช้ระยะเวลาเพียงสองชั่วโมงกว่า ๆ ห่างแค่เพียงเมียนมาร์หรือประเทศลาวกั้น หรือแม้แต่มณฑลอื่น ๆ ทั่วประเทศจีนก็ใช้เวลาไม่กี่ชั่วโมง หากชาวจีนอพยพใหม่ต้องการกลับไปเยี่ยมครอบครัวที่จีนก็มีเที่ยวบินตรงจากจังหวัดใหญ่ ๆ ของประเทศไทยถึงเมืองต่าง ๆ ในประเทศจีนโดยใช้เวลาเดินทางไม่นาน

นอกจากนี้ประเทศจีนโดยเฉพาะมณฑลยูนนาน มีวัฒนธรรมการค้าชายแดนกับทางภาคเหนือของประเทศไทยกันมาเป็นเวลานาน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงรายเป็นเมือง “ชุมทางการค้าทางไกล” (Long-distance trade) ของกลุ่มผู้ค้าชาวจีนยูนนาน โดยใช้เป็นเส้นทางการค้าทางบกมาตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 18 (Girsch, 2006 อ้างถึงใน อรัญญา ศิริผล, 2018, น.142) หลังความขัดแย้งทางการเมืองของพม่าเมื่อ ค.ศ.1957 และการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบอบสังคมนิยมของลาวในปี ค.ศ.1977 ทำให้รัฐไทยปิดชายแดน การค้าบริเวณชายแดนเชียงแสนซบเซาลงและผู้ค้าต้องหันไปลักลอบทำการค้า การค้าบริเวณชายแดนขยายตัวขึ้นอีกครั้งช่วงพุทธทศวรรษ 2530 ภายใต้นโยบายเศรษฐกิจของไทยและภูมิภาค รวมถึงการเป็นสมาชิกกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ผู้ค้าชาวจีนยูนนานใช้ลำน้ำโขงเป็นอีกหนึ่งเส้นทางการค้า มีการหลั่งไหลเข้ามาของสินค้าและชาวจีนยูนนานเรื่อยมา รวมถึงชาวจีนจากมณฑลอื่น ๆ ขยายตัวไปตามการเปิดเสรีการค้าไทย-จีนตามข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) (อรัญญา ศิริผล, 2018) ตามการพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสารและโลจิสติกส์ จากสายสัมพันธ์ดังกล่าวจึงทำให้ชาวจีน โดยเฉพาะชาวจีนจากยูนนานนิยมเรียนภาษาไทย และย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในประเทศไทย

3) โอกาสทางเศรษฐกิจ

สิ่งที่ดึงดูดหลักด้วยสภาพเศรษฐกิจที่เจริญ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวจีนอพยพใหม่จำนวนมากเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย รวมถึงความร่วมมือด้านเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศได้พัฒนาอย่างรวดเร็วในด้านการค้า และ ความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศไทยที่ต้องการแรงงานราคาถูก รวมทั้งรัฐบาลไทยเปิดเสรีให้ชาวจีนเดินทางเข้าประเทศ ทำให้ชาวจีนเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งแรงงานชาวจีนที่เดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ในงานวิจัยของ Dai Fan (2011) กล่าวว่า ในปี ค.ศ. 2001 ชาวจีนโพ้นทะเลสมัยใหม่ จำนวน 12,000 คน เดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกกฎหมาย แต่ไม่ได้เดินกลับประเทศจีน ซึ่งจำนวนนี้ไม่ได้รวมจำนวนชาวจีนโพ้นทะเลสมัยใหม่ที่ลักลอบเข้าประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย

ผู้ให้ข้อมูลวัย 28 ปีรายหนึ่งกล่าวว่า จากที่เคยมาท่องเที่ยวประเทศไทยและชอบประเทศไทย ทำให้ต้องการกลับมาอีก จึงคิดจะมาเรียนปริญญาโทในไทย เขากล่าวว่าไม่ได้คิดว่าจะเรียนสาขาอะไรเป็นพิเศษเพียงแค่ต้องการมาไทยเท่านั้น และมองว่าหากเป็นคนที่มีความสามารถด้านภาษาจีนในประเทศไทย อาจจะมีโอกาสในการทำงานมากกว่าในจีน เมื่อเข้าศึกษาระดับปริญญาโทสาขาการจัดการในประเทศไทยแล้ว เขาได้เข้าทำงานในภาคธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์ เขาให้ความเห็นว่าภาคธุรกรรมการเงินอิเล็กทรอนิกส์ใน

ประเทศจีนได้พัฒนาไปมากแล้ว ทำให้มีโอกาสเติบโตในหน้าที่การงานน้อย กลับกันประเทศไทยยังมีช่องว่างในการพัฒนาอีกมาก หากมาทำงานที่ไทยก็อาจจะมีโอกาสเติบโตมากกว่าที่จีน

ตรงกับผู้ให้ข้อมูลอีกรายซึ่งเป็นพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ได้กล่าวว่า บริษัทในจีนที่ต้องการใช้ภาษาไทยก็ต้องการคนจีนที่มีความสามารถภาษาไทยในระดับสูง ต้องเป็นคนที่มีความสามารถมาก (จึงจะได้รับคัดเลือกให้เข้าทำงาน) และไม่ใช่ว่าทุกที่จะต้องการคนที่มีความสามารถทางภาษาไทย อย่างบ้านเกิดเธอที่ฝูเจี้ยนมีบริษัทที่ต้องการคนที่มีความสามารถทางภาษาไทยน้อยมาก จะต้องไปเมืองใหญ่อย่างปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ หรือกว่างโจว (จึงจะมีตำแหน่งงานที่ใช้ภาษาไทยรองรับมากกว่า) สาขาที่จะสามารถหางานเกี่ยวกับภาษาไทยได้คือบริษัทที่เกี่ยวกับเกม งานบริการลูกค้า (customer service) และโลจิสติกส์ แต่หากอยู่ไทย ถึงแม้ความสามารถทางภาษาไทยของคุณจะอยู่ในระดับทั่วไปแต่ก็ยังเป็นที่ต้องการของบริษัท เพราะหลายบริษัทมองว่าค่อยฝึกฝนเรียนรู้ไปก็ได้ เธอเองเรียนจบสาขาภาษาไทยมาจึงต้องการทำงานที่ได้ใช้ภาษาไทย จึงอยู่ทำงานในไทยต่อหลังจากเรียนจบปีสุดท้ายของหลักสูตร 3+1 ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นพนักงานธนาคารสัญชาติจีนแห่งหนึ่ง ให้ข้อมูลว่านอกจากที่เขาเรียนภาษาไทยเพราะประเทศไทยอยู่ใกล้กับจีน โดยเฉพาะมณฑลกวางสีซึ่งเป็นบ้านเกิดของเขาแล้ว เขาตั้งใจเข้ามาศึกษาต่อระดับปริญญาโทที่กรุงเทพฯ และทำงานในประเทศไทยต่อเพราะที่จีนการแข่งขันสูง และหากเป็นคนจีนที่มีความสามารถทางภาษาไทย หางานที่นี่ยังง่ายกว่าในตลาดแรงงานที่จีนเสียด้วยซ้ำ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งมาจากมณฑลกวางตง ให้ข้อมูลว่าเขาสนใจมาเรียนปริญญาโทในประเทศไทยด้วยเหตุผลที่สบายและการเข้าศึกษาต่อไม่ยาก แค่มีเงินเพียงพอมีคอร์สสอนเป็นภาษาจีน เมื่อเรียนจบก็สามารถใช้ภาษาจีนทำงานต่อในประเทศไทยได้อย่างสบาย ประกอบการอยู่ในประเทศไทยระหว่างที่เรียน ทำให้เขาสามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว และมีเครือข่ายเพื่อนที่ทำงานในประเทศไทย ทำให้การหางานไม่ใช่เรื่องยาก และยังบอกอีกว่าในไม่ช้าเขาเองก็จะเปิดบริษัทเป็นของตนเอง การทำธุรกิจในไทยไม่ใช่เรื่องยากสำหรับคนจีน รวมทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศจีนแล้ว มีความสบาย การแข่งขันไม่สูงเท่าในประเทศจีนอีกด้วย

จากข้อมูลดังกล่าว การเป็นชาวจีนที่มีความสามารถทางภาษาจีนกลางระดับเจ้าของภาษา และมีความสามารถทางภาษาไทยในระดับสื่อสารหรือใช้ทำงานได้ เป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการจ้างงานในเมืองไทยซึ่งมีบริษัทข้ามชาติจีนจำนวนมาก หากกิจการหรือตำแหน่งงานนั้นให้น้ำหนักของการใช้ภาษาจีนมากกว่า

ภาษาไทย การจ้างเจ้าของภาษาอาจทำให้เจ้าของกิจการมั่นใจได้ว่าจะได้ประสิทธิผลมากกว่า นอกจากความสามารถทางภาษาแล้ว การติดต่อทำงานกับชาวจีนด้วยกัน หากกระทำโดยคนชาติเดียวกันที่มีความเข้าใจทางวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างดี สำหรับเจ้าของกิจการแล้วก็อาจช่วยเพิ่มความมั่นใจได้ว่าจะทำให้การเจรจาธุรกิจดำเนินไปอย่างราบรื่นมากกว่า

4) ภาพลักษณ์ประเทศไทยในอาเซียน

ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่าเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยในอาเซียน ประเทศไทยดู "พัฒนา" มากกว่าประเทศรอบข้าง จึงเลือกเรียนภาษาไทย ซึ่งเป็นเหตุให้ได้มาประเทศไทยในกาลต่อมา อีกทั้งประเทศไทยยังมีความคล่องตัวในด้านต่างๆ เรียกได้ว่า สามารถเป็นเขตที่เจริญแบบเมืองใหญ่ ในขณะเดียวกันหากไปในชนบทก็ยังมีแหล่งที่ยังไม่เจริญนัก เรียกได้ว่าเมื่อเทียบกับหลายประเทศในอาเซียนนั้นประเทศไทยมีศักยภาพที่ดี ทั้งด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ระบบการรักษาพยาบาลดีกว่าและเจริญไล่ๆ กับประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะศักยภาพของโรงพยาบาลในไทยมีแพทย์ที่มีความสามารถสูง มีเครื่องมือที่ทันสมัย และการบริการที่เป็นเลิศ ในขณะที่ราคาไม่ได้แพงมาก และสามารถเลือกระดับที่ต้องการได้ เช่น หนึ่งในชายจีนวัย 40 ที่ทำงานในประเทศไทย และได้เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่งบอกว่า ตนไม่คิดว่าโรงพยาบาลของไทยจะมีบริการที่ดีราวกับโรงแรมหกดาว มีอาหารมาเสริฟถึงเตียง มีพยาบาลสาวสวยมาคอยเช็ดตัวและวัดไข้ตลอด ติดใจจนไม่อยากหายป่วยเลย ในขณะที่สิ่งนี้จะแตกต่างจากที่ประเทศจีนมาก เพราะโรงพยาบาลจะไม่สะอาดเช่นนี้ และต้องมาต่อคิวแต่เช้า และไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวก แถมยังต้องจ่ายเงินก่อนการรักษา รวมทั้งมีค่ามัดจำเตียง โต๊ะ และรถเข็น

หากพิจารณาปัจจัยดึงดูดในด้านต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยอาจไม่ได้โดดเด่นมากนักสำหรับชาวจีน แต่เมื่อพิจารณาประเทศที่มีวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน และสามารถเดินทางไปจากประเทศจีนโดยใช้เวลาไม่นานแล้ว ประเทศไทยอาจถือว่ามีปัจจัยดึงดูดในภาพรวมโดดเด่นที่สุดก็เป็นได้

ปัจจัยอื่น ๆ

นอกจากการย้ายตามคู่สมรส ย้ายตามครอบครัว ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วนั้น ปัจจัยในการเข้ามาประกอบอาชีพครูหรืออาจารย์ หรือการเข้ามายังประเทศไทยเป็นเวลานานคือมากกว่า 5 ปี อาจส่งผลให้กลุ่มคนเหล่านี้แม้ว่าอยากจะกลับไปยังประเทศจีน แต่เนื่องจากการหางานในจีนนั้นเป็นเรื่องที่ยาก อัตราการว่างงานในจีนที่สูงขึ้น ประกอบกับการย้ายมาอยู่ที่ประเทศไทยนาน ทำให้ได้รับความเคยชินในการอยู่อย่าง

สบาย และไม่มีแรงกระตุ้นที่ต้องคอยแข่งขัน เมื่อกลุ่มชาวจีนเหล่านี้อยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน จะส่งผลให้ไม่สามารถกลับไปหาและทำงานในประเทศจีนได้ง่ายนัก ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับตัว และกลไกของเศรษฐกิจในจีนที่ขับเคลื่อนอย่างรวดเร็ว การหลุดอกจากเหรือข่าย (connection) ทำให้คนกลุ่มนี้ในที่สุดก็ไม่สามารถกลับไปประกอบอาชีพหรือหางานในประเทศจีนได้อีก และจำต้องอาศัยต่อในประเทศไทย ไม่ว่าจะชอบหรือไม่ชอบ คุ้นเคย หรือไม่คุ้นเคย อยากหรือไม่อยากอยู่ก็ตามที การอยู่ต่อในประเทศไทยจึงเสมือนกับเป็นเขตปลอดภัย (Safe Zone) ของคนกลุ่มอพยพใหม่นี้เอง เช่น หนึ่งในผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์ ด้วยการทำงานในอาชีพครูอาสาในช่วงแรก และต่อมาก็ออกมาประกอบอาชีพครูในโรงเรียนเอกชน จนมีสามีและลูก เวลาผ่านไปเกือบสิบปี แม้ว่าจะรู้สึกคิดผิดที่ย้ายมาไทยและมีความอยากกลับไปประเทศจีน แต่ด้วยการที่ตนห่างจากประเทศจีนมานาน จึงทำให้การหางาน และหรือมีความกลัวในการจะกลับไปทำงานในประเทศจีน จึงยังคงอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไป ประกอบกับเมื่อสัมภาษณ์ลูกที่เกิดในประเทศไทยและเข้ารับการศึกษาแบบไทย ทำให้เด็กปรับตัวเข้ากับสังคมไทยเป็นอย่างดี การจะพาลูกกลับไปก็อาจจะเกิดปัญหาใหม่ตามมา จึงเป็นปัจจัยที่อาจเกิดของชาวจีนอพยพกลุ่มใหม่ในสังคมไทย และเป็นกลุ่มที่จะมีลูกที่ถือสัญชาติจีนแต่ตัวเป็นคนไทย พูดภาษาไทย คบคนไทยและมีชีวิตในสังคมไทยได้เช่นชาวไทย ซึ่งเหมือนกับกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นที่สองแบบเดิมอีกก็เป็นได้ คือถึงแม้จะเป็นชาวจีนถือสัญชาติจีน แต่ในความเป็นจริงเป็นคนไทยอย่างชัดเจน บางคนกลับพูดจีนได้ไม่มาก ใช้ภาษาไทย อยู่แบบคนไทย เพียงแต่ถือสัญชาติจีน ซึ่งเมื่ออายุครบก็จะถูกผลักดันให้ต้องกลับไปทำบัตรประชาชนจีน พาสปอร์ตจีนและขอวีซ่าเพื่อขออาศัยในประเทศไทย เพราะการจะกลับไปอยู่ในจีน กลับกลายเป็นความแปลกแยก ไม่สามารถดำรงชีวิตได้ แต่การอยู่ในไทยก็อาจจะมีปัญหาต่างๆ ในด้านกฎหมายตามมา ไม่ว่าในการหางานทำ การขอวีซ่า การซื้ออสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ

อาชีพของชาวจีนอพยพใหม่

ก่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มที่ย้ายถิ่นฐานมาก่อนปี ค.ศ. 2001 ก่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยประกอบอาชีพดังนี้ เกษตรกร เนื่องจากอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบท ครู แรงงานทักษะ (ช่างไม้) มัคคุเทศก์และล่ามภาษาไทย-จีน ส่วนกลุ่มที่ย้ายถิ่นฐานมาหลังปี ค.ศ. 2001 ประกอบอาชีพนักศึกษา แรงงานทักษะในอุตสาหกรรมการผลิต แรงงานเข้มข้นในอุตสาหกรรมการผลิต และพนักงานบริษัทข้ามชาติ

หลังย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

ชาวจีนอพยพใหม่ที่ย้ายถิ่นฐานมาก่อนปี ค.ศ. 2001 ตามเส้นทางการย้ายถิ่นฐานจะเห็นว่ามีเป้าหมายการย้ายถิ่นฐานเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ เพื่อการศึกษาและเพื่อติดตามคู่สมรส ผู้ที่มีเป้าหมายเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจหลายคนเริ่มต้นจากการเป็นลูกจ้างแรงงานทักษะหรือแรงงานเข้มข้น และ ค้าขาย เช่น ร้านขายอุปกรณ์และอะไหล่โลหะ เมื่อตั้งตัวได้จึงเปิดกิจการของตนเอง กลายเป็นผู้ประกอบการกิจการขนาดกลางหรือใหญ่ เช่น บริษัทนำเที่ยวครบวงจร ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยวจีนเดินทางเข้ามาเที่ยวในประเทศไทย รวมถึงเป็นนายหน้ารับจดทะเบียนทางกฎหมาย เช่น ต่ออายุวีซ่าและหนังสือเดินทาง จดทะเบียนบริษัท ส่งเงินกลับประเทศ เป็นต้น ทั้งยังให้คำปรึกษาแก่ชาวจีนอพยพใหม่ที่พบเจอปัญหาต่าง ๆ ในเมืองไทย นอกจากนี้ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมพลาสติก บริษัทอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น บางคนดำรงชีพในช่วงแรกด้วยการเก็บของเก่าไปจำหน่าย ผ่านไประยะหนึ่งเมื่อเก็บออมเงินได้มากพอจึงเปิดกิจการรับซื้อของเก่าเป็นของตัวเอง ชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานมาเพื่อเป้าหมายด้านการศึกษา ปัจจุบันเป็นผู้ประกอบการธุรกิจด้านการศึกษาภาษาจีนและบริษัทนายหน้าในอุตสาหกรรมผลิตภาพยนตร์จีน ส่วนชาวจีนอพยพใหม่ที่ติดตามคู่สมรส ในงานวิจัยชิ้นนี้พบว่าได้สัญชาติไทยแล้วจึงสามารถทำงานได้โดยชอบด้วยกฎหมาย พบว่าประกอบอาชีพค้าขายเป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็ก และลูกจ้างในกิจการงานสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ภาษาจีน

ชาวจีนอพยพใหม่ที่ย้ายถิ่นฐานมาหลังปี ค.ศ. 2001 ผู้ที่มีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานจากการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนโรงเรียนนานาชาติ นักเรียนแลกเปลี่ยน ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โทหรือเอก เมื่อจบการศึกษาแล้วมักเข้าทำงานในบริษัทข้ามชาติที่ต้องการผู้มีความสามารถด้านภาษาจีน ที่พบมากคือบริษัทข้ามชาติด้านอุตสาหกรรมการผลิต ชาวจีนอพยพใหม่ล้วนกระจายกันทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ เช่น ล่ามภาษาจีน-ไทย บัญชี ทะเบียนเอกสาร เป็นต้น อุตสาหกรรมการเงินการธนาคาร อุตสาหกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-commerce) หรือเป็นอาจารย์สอนภาษาจีนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เมื่อสถานะของนักเรียนนักศึกษาสิ้นสุดแล้ว ชาวจีนอพยพใหม่เหล่านี้กลายเป็นลูกจ้างองค์กรต่าง ๆ มักพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย คือ ถือวีซ่าคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการติดต่อหรือประกอบธุรกิจ และการทำงาน (Non-Immigrant Visa B) และมีใบอนุญาตทำงานที่องค์กรต้นสังกัดจัดการให้

สำหรับชาวจีนที่ใช้สถานะนักเรียนนักศึกษา ถือวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษา ดูงาน และฝึกอบรมต่าง ๆ (Non-Immigrant Visa Ed) หลายคนใช้เวลาในการศึกษานานกว่าปกติ มักจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาเพื่อรักษาสถานะนักศึกษาของตนไปเรื่อย ๆ จนหมดโควตาที่มหาวิทยาลัยกำหนด อีกทั้งเมื่อหมดสถานะภาพนักศึกษาแล้วก็ตามก็ยังสามารถต่ออายุวีซ่านักศึกษาได้โดยผ่านนายหน้าที่ทำหน้าที่ขอวีซ่านักศึกษาให้อีก รวมทั้งถึงแม้ตามกฎหมายจะไม่อนุญาตให้ทำงาน แต่หลายคนมักประกอบอาชีพเสริมไปด้วย

ทั้งผู้ที่ตั้งใจมาศึกษาต่อจริง ๆ ก็ดี หรือทั้งผู้ที่สมัครเรียนเพื่อให้ได้วีซ่าสำหรับพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทยเพื่อสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจของตน ประเภทธุรกิจของชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ เช่น

-ค้าขายออนไลน์

ชาวจีนอพยพใหม่มักนำสินค้าไทยที่เป็นที่นิยมสำหรับชาวจีนมักเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น หมอนยางพารา เครื่องประดับ ยาดมยาหม่อง รังนก ยาลดความอ้วน อาหารเสริม อาหารแห้งหรือขนมขบเคี้ยว ผลไม้ เครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์บำรุงผิว และเครื่องรางของขลังจากวัดในประเทศไทย โพสต์ขายให้กลุ่มลูกค้าในโซเชียลมีเดียส่วนตัว เช่น Wechat เวยป๋อ (Weibo) เสี่ยวหงซู (Xiaohongshu) เป็นต้น ชาวจีนเหล่านี้มีความสามารถทางภาษาไทยดี ภาษาจึงไม่เป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารกับผู้ค้าชาวไทย และมีคนรู้จักหรือคนในครอบครัวที่พำนักอยู่ในประเทศจีนคอยดูแลรับช่วงจัดการสินค้าที่ได้จากเมืองไทย การไลฟ์ขายของออนไลน์ การขายสินค้าออนไลน์นี้มีลักษณะเป็นร้านค้าอย่างไม่เป็นทางการ ไม่ได้ลงทะเบียนร้านค้าทั้งในไทยและจีน เนื่องจากแพลตฟอร์มที่ลงขายเป็นโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์ม ไม่ใช่มาร์เกตเพลสแพลตฟอร์ม จึงไม่ได้อยู่ในกระบวนการชำระภาษีอีเพย์เมนต์[4] และไม่ได้ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อประเทศไทยอันเป็นภาระผูกพันสำหรับชาวต่างชาติที่นำเงินได้เข้ามาประเทศไทยและอาศัยอยู่ในไทยระยะเวลารวมกันเกิน 180 วัน ทั้งนี้ เนื่องด้วยสถานะทางกฎหมายของตนแต่แรกก็มิได้รับอนุญาตให้ทำงาน จึงมิได้มีภาระผูกพันให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตั้งแต่แรก ทั้งนี้อาจชำระเพียงอากรขาออกในการส่งออกสินค้าและภาษีมูลค่าเพิ่มจากการซื้อสินค้าต่าง ๆ

รูปแบบการค้าในลักษณะการโพสต์ขายบนโซเชียลมีเดียส่วนตัว ทำให้ผู้ประกอบการต่างชาติที่จำหน่ายสินค้าและบริการผ่านช่องทางดิจิทัลและมีการดำเนินธุรกรรมออนไลน์จากประเทศไทยสามารถหารายได้ได้อย่างอิสระ อีกทั้งยังยากที่จะตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวได้ เนื่องจากดำเนินผ่านบัญชีที่เปิดในประเทศจีนและแพลตฟอร์มจีน เช่น Wechat pay Alipay Taobao

นอกจากนี้อีกรูปแบบที่นิยมใช้ค้าขายออนไลน์ คือ ไลฟ์สตรีม โดยผู้ค้าจะไลฟ์ผ่านโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์มต่าง ๆ ของจีนและทำธุรกรรมออนไลน์ด้วยบัญชีที่เปิดในประเทศจีนผ่านแพลตฟอร์มของจีน

[4] ภาษีอีเพย์เมนต์ (e-Payment) ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่48) พ.ศ.2562 บังคับใช้ตั้งแต่ 21 มีนาคม ค.ศ.2019 เพื่อรองรับระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ มีเป้าหมายเพื่อตรวจสอบภาษีร้านค้าออนไลน์

ผู้ค้ารายย่อยชาวจีนอพยพใหม่เหล่านี้มีกลุ่มลูกค้าเป็นทั้งชาวจีนในประเทศจีน และชาวจีนในประเทศไทย หาลูกค้าจากการสร้างเครือข่ายของตนเองในประเทศไทยกับชาวจีนอพยพใหม่คนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการปฏิสัมพันธ์โดยมีสมาคมการค้าของชาวจีนมณฑลต่าง ๆ เป็นตัวกลาง กล่าวคือ ชาวจีนอพยพใหม่สร้างเครือข่ายผ่านการพูดคุยทำความรู้จักกันในกิจกรรมงานเลี้ยงรับประทานอาหารเนื่องในเทศกาลต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมการค้า รวมถึงค่อย ๆ ขยายฐานลูกค้าจากคนรู้จักในโซเชียลมีเดียของตนไปเรื่อย ๆ ปากต่อปาก ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่าเขาสามารถนำสินค้ามูลค่า 200 บาท ไปขายเป็นตัวเลขเดียวกันแต่เปลี่ยนค่าเงินเป็น 200 หยวนได้ (อัตราแลกเปลี่ยน 1 หยวน ประมาณ 5 บาท) ถึงแม้ชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทยจำนวนมากดำเนินธุรกิจในลักษณะนี้ แต่ผู้ซื้อสินค้าและมูลค่าของสินค้าก็มากพอที่จะดึงดูดให้พวกเขาทำธุรกิจนี้ในไทยต่อไปได้

-นายหน้าบริการนักท่องเที่ยวอิสระ

นอกจากบริษัทนำเที่ยวแล้วยังมีนายหน้าปัจเจกสำหรับบริการนักท่องเที่ยวอิสระ งานลักษณะนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบริษัทใด แต่รับหน้าที่จัดหาไกด์และโปรแกรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวอิสระ เช่น ทริปไหว้พระวัดมังกรกมลาวาส เป็นต้น โดยโฆษณาและติดต่อผ่านโซเชียลมีเดียแพลตฟอร์ม เช่น Wechat

-Vlogger

Vlogger หมายถึง ผู้ถ่ายคลิปวิดีโอไลฟ์สไตล์เล่าเรื่องราวการท่องเที่ยวหรือชีวิตประจำวันของตัวเองอัพโหลดลงแพลตฟอร์มต่าง ๆ ชาวจีนเหล่านี้ถ่ายคลิปวิดีโอชีวิตในเมืองไทย ให้คำแนะนำแก่ชาวจีนในประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจเกี่ยวกับเมืองไทย หรือกระทั่งการย้ายถิ่นฐานมาเมืองไทยรูปแบบต่าง ๆ อัพโหลดลงแพลตฟอร์ม เช่น Youtube เสี่ยวหงซู โต่วอิน (Douyin หรือ Tiktok) ไคว่โส่ว (Kuaishou) Bilibili เป็นต้น ได้ค่าตอบแทนเมื่อจำนวนครั้งเข้ารับชมถึงตามเกณฑ์ที่แพลตฟอร์มต่าง ๆ กำหนดไว้ หรือเมื่อมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ มาจ้างโฆษณาสินค้า ซึ่งรายได้จากการเป็น Vlogger นี้ในบางรายสามารถเลี้ยงครอบครัวอยู่ในประเทศไทยได้อย่างสบาย อีกทั้งยังมีสินค้าส่งมาให้ทดลองใช้ฟรีตลอด ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์พบว่ามีครอบครัวหนึ่งอาศัยการเป็น Vlogger ในธุรกิจเด็ก ซึ่งสามารถทำรายได้เดือนหนึ่งไม่ต่ำกว่าแสนบาท และยังมีธุรกิจอื่นๆ ที่ติดต่อเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

ประเภทธุรกิจที่กล่าวมาเบื้องต้นชาวจีนอพยพใหม่สามารถทำได้ด้วยตนเองนอกเหนือจากประเภทธุรกิจที่ต้องการหุ้นส่วนชาวไทยมาร่วมทุน เช่น บริษัทขนส่งเอกชน เทคสตาร์ทอัพ (Tech Start-up) ต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ชาวจีนอพยพใหม่ที่มีเส้นทางย้ายถิ่นฐานประเภทอื่นมักใช้วีซ่าประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visa) หรือวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการเข้ามาใช้ชีวิตในบั้นปลายในฐานะผู้สูงอายุ (Non-Immigrant Visa O) โดยเข้ามาเป็นเจ้าของกิจการขนาดเล็ก เช่น ร้านอาหารจีน ร้านขายสินค้าอุปโภคบริโภคนำเข้าจากจีน เป็นต้น

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมดนำไปสู่คำถามที่ว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะตรวจสอบชาวจีนอพยพใหม่ที่ใช้การตรวจลงตราผิดประเภท (ในที่นี้คือประเภทคนอยู่ชั่วคราวแบบ Ed และ O รวมถึงวีซ่านักท่องเที่ยว) มาหารายได้ในประเทศไทยได้อย่างไร โดยเฉพาะการหารายได้โดยการค้าขายออนไลน์ และเนื่องจากมีแหล่งเงินได้ในไทย รัฐควรเข้าไปตรวจสอบหรือไม่ เช่นนั้นจะทำอย่างไรให้การสอดส่องตรวจตราเข้าไปถึงคนกลุ่มนี้

ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทย

ความเป็นอยู่และปฏิสัมพันธ์ของชาวจีนอพยพใหม่ในสังคมไทย

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนอพยพใหม่และผู้คนในสังคมไทย นอกจากจะขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยส่วนบุคคลแล้วยังขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของที่พำนักอาศัยและสถานที่ทำงาน หากสถานที่ทำงานแวดล้อมไปด้วยชาวจีน ไม่ว่าจะเป็นชาวจีนอพยพใหม่ที่มาเป็นผู้ประกอบการหรือแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ก็จะไม่ค่อยได้ปฏิสัมพันธ์กับคนไทยนัก และยังทำให้การพูดภาษาไทยเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะใช้ภาษาจีนกลางเพียงอย่างเดียวก็สามารถดำเนินชีวิตประจำวันและหน้าที่การงานได้แล้ว ทั้งยังไม่จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับคนไทยหรือสังคมไทยแต่อย่างใด ทำให้ถึงแม้จะมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่แตกต่างเพียงใดก็แทบจะไม่เกิดความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมขึ้น

ดังตัวอย่างเช่น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารขนาดเล็กแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพฯ ชั้นใน ถึงแม้อยู่ประเทศไทยมาได้ 21 ปีแล้วแต่ก็ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ ฟังได้บ้างเล็กน้อย ถึงแม้เมื่อก่อนเคยเรียนภาษาไทยอยู่บ้าง แต่เมื่อสภาพแวดล้อมไม่ได้บีบบังคับให้ต้องใช้ จึงไม่เห็นความจำเป็นของการเรียนภาษาไทยอีกต่อไปและลืมไปในที่สุด นอกจากนี้ยังมองว่าตัวเองไม่ได้รับอิทธิพลทางความคิดหรือค่านิยมจากสังคมไทยแต่อย่างใด ร้านอาหารจีนของเธอตั้งอยู่ท่ามกลางร้านอาหารและร้านค้าอื่น ๆ ของชาวจีนอพยพใหม่ด้วยกันทั้งสิ้น แทบทุกคนพูดภาษาจีนกลางได้ แม้กระทั่งภาษาถิ่นจีนต่าง ๆ ก็ยังมีให้ได้ยินประปราย เนื่องด้วย

ร้านค้าเหล่านี้เมื่อก่อนมีกลุ่มลูกค้าหลักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีน และเธอก็พักอาศัยอยู่ในร้านอาหารของเธอกับชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานมาจากมณฑลเดียวกัน ทำให้ตลอดเวลาที่ผ่านมาไม่มีความจำเป็นใด ๆ ที่จะต้องฝึกฝนภาษาไทยและปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย หากมีเรื่องจำเป็นจะต้องสื่อสารกับคนไทย อย่างเช่น ซื้อยาในร้านขายยา ก็อาจจะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยหาคนกลางซึ่งเป็นคนไทยที่สามารถพูดภาษาจีนกลางได้สักคนมาช่วยสื่อสาร เมื่อครั้งที่ผู้วิจัยไปลงภาคสนามก็เป็นตัวผู้วิจัยเองที่กลายเป็นคนกลางช่วยเธอสื่อสารกับเจ้าของร้านขายยา หรือ ชาวจีนอพยพใหม่ที่เป็นผู้ประกอบการร้านอาหารจีนขนาดเล็กอีกรายหนึ่งที่มีกลุ่มลูกค้าเป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ถึงแม้จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้มากกว่าห้าปีแล้วก็ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ และถึงแม้จะพักอาศัยในห้องเช่าที่มีเพื่อนบ้านเป็นชาวไทย แต่เธอก็แทบไม่ได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้ใด เพียงใช้ภาษากายทักทายกันตามมารยาททั่วไป

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์รายหนึ่งซึ่งอาศัยในจีนมากกว่าสิบปี ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของร้านอาหาร มีชีวิตอยู่แต่ในแวดวงชาวจีน จึงทำให้แทบจะไม่ต้องใช้ภาษาไทยหรือพยายามเรียนรู้การอยู่ในสังคมไทย เมื่อเกิดปัญหาในการทำธุรกิจที่ต้องถูกตรวจสอบก็จะอาศัยการจ่ายเงินให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการขอต่อใบอนุญาตร้านอาหาร รวมถึงการหาพนักงานเสริฟที่เป็นชาวจีนหรือชาวต่างชาติที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายก็ตาม หากไม่ใช่การหลบซ่อนก็จะจ่ายเงินเพื่อให้สามารถทำงานได้ต่อไป นอกจากนี้หากสัมภาษณ์กลุ่มเพื่อนบ้านก็จะรู้สึกรังเกียจชาวจีนเจ้าของร้านนี้ที่ทำตัวไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสะอาด การเทสิ่งปฏิกูลในท่อ แต่เพื่อนบ้านเหล่านี้ก็ไม่อยากมีปัญหา และจบเรื่องด้วยการต่างคนต่างอยู่ สิ่งนี้อาจจะเป็นการคุกคามต่อการเป็นกลุ่มผิดกฎหมายได้ในอนาคต รวมถึงการสร้างปัญหาให้แก่ชุมชน การสร้างรูปแบบของการรับสินบนของกลุ่มข้าราชการไทยอีก เป็นต้น

เช่นเดียวกับแรงงานข้ามชาติชาวจีนในโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมระยองไทย-จีน และสวนอุตสาหกรรมโรจนะชลบุรี พวกเขาส่วนใหญ่ต่างพักอาศัยในหอพักพนักงานซึ่งอยู่ในเขตหอพักขนาดใหญ่ มีหอพักที่บริษัทต่าง ๆ เช่าไว้ให้พนักงานของตน ผู้พักอาศัยส่วนใหญ่เป็นแรงงานข้ามชาติชาวจีน ภายในเขตหอพักมีร้านอาหารจีน ร้านตัดผม ร้านสะดวกซื้อที่ส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคจากจีน ทุกร้านต่างก็มีป้ายภาษาจีนกำกับ ร้านค้าอื่น ๆ ในเขตอุตสาหกรรมก็มีร้านค้าที่มีเจ้าของกิจการเป็นชาวจีนเช่นกัน หลายร้านเป็นอดีตแรงงานข้ามชาติในโรงงานที่ลาออกและผันตัวเป็นผู้ประกอบการร้านค้า ส่วนพนักงานชาวไทยหรือสัญชาติอื่น ๆ ก็สามารถพักอาศัยในเขตหอพักดังกล่าวได้เช่นกันหากต้องการ หรือไม่เช่นนั้นก็สามารถเช่าหอพักที่อื่นได้ตามสะดวก ผู้ให้ข้อมูลชาวจีนที่เป็นแรงงานข้ามชาติกล่าวว่า ถึงแม้จะปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานชาวไทยได้ปกติ แต่เมื่อนัดสังสรรค์นอกเวลางานก็มักสังสรรค์กับชาวจีนด้วยกัน นอกเหนือจากเพื่อน

ร่วมงานในโรงงานแล้วก็ไม่ค่อยมีเวลาได้ปฏิสัมพันธ์กับชาวไทยอื่น ๆ นอกโรงงาน เพราะชีวิตประจำวันเมื่อทำงานที่โรงงานเสร็จรถรับส่งประจำโรงงานก็มาส่งที่หอพัก หากต้องการออกนอกพื้นที่อาจจะเรียกรถจากแอปพลิเคชันแกร็บ พร้อมเพื่อนคนอื่นหรืออาศัยรถคนอื่นไปเนื่องจากไม่มีรถส่วนตัวการเดินทางจึงไม่สะดวกนัก

อาจารย์ท่านหนึ่งที่เป็นชาวจีน เข้ามาสอนหนังสือในประเทศไทย 10 กว่าปี แต่ก็พูดไทยได้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากอยู่แต่กับอาจารย์ชาวจีนด้วยกัน พากันไปกินข้าว เที่ยว ซื้อของ และถึงแม้ว่านักเรียนจะเป็นคนไทย แต่ภาษาหลักที่ใช้สื่อสารก็คือภาษาจีนกลาง และชาวจีนกลุ่มนี้ ไม่ได้มองว่าภาษาเป็นอุปสรรค เนื่องจากสามารถขอความช่วยเหลือจากนักเรียนหรือศิษย์เก่าได้ จึงไม่ได้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนภาษาไทยมากนัก)

ภาพเขตหอพักลูกจ้างโรงงานแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี
ที่มา: ถ่ายโดยผู้วิจัย

หากเป็นชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มอื่น เช่น พนักงานบริษัท อาจารย์มหาวิทยาลัย นักศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก ผู้ประกอบการร้านค้าขนาดเล็กหรือขนาดกลางที่ไม่ได้แวดล้อมไปด้วยชาวจีนอพยพใหม่เช่นเดียวกัน อาศัยอยู่ในบ้านเช่าหรือคอนโดมิเนียมอาจจะปฏิสัมพันธ์กับชาวไทยมากกว่า โดยทั่วไปชาวจีนอพยพใหม่ที่พบมิได้มีความขัดแย้งร้ายแรงในปฏิสัมพันธ์กับชาวไทย เพียงแต่บางคนสะดวกใจที่จะคบค้าสมาคมกับชาวจีนอพยพใหม่ด้วยกันมากกว่าคบหากับชาวไทย เช่น ชาวจีนอพยพใหม่เพศหญิงรายหนึ่ง ถึงแม้จะมีเพื่อนชาวไทยบ้าง แต่มองว่าเนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมจึงทำให้ไม่สนิทใจเท่าชาวจีนอพยพใหม่

ด้วยกัน หรือชาวจีนอพยพใหม่อีกรายที่มีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับชาวจีนโพ้นทะเล มองว่าชาวจีนโพ้นทะเลชอบเหยียดหยามชาวจีนรุ่นใหม่ จึงไม่ต้องการปฏิสัมพันธ์ด้วยนัก หรือหากเป็นผู้ที่ทำธุรกิจที่มีชาวจีนเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักก็หลีกเลี่ยงที่จะผูกสัมพันธไมตรีกับเพื่อนร่วมชาติไม่ได้ ทำให้ปฏิสัมพันธ์กับชาวจีนมากกว่าชาวไทย กระนั้นในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลายคนต่างก็คบหาทั้งชาวจีนและชาวไทย บางคนกระทั่งชอบคบหากับชาวไทยมากกว่า ด้วยไม่ชอบลักษณะนิสัยของเพื่อนร่วมชาติโดยทั่วไป และอาจมองว่าไม่มีความจำเป็น จึงมุ่งคบหาแต่ชาวไทยและชาวต่างชาติอื่นๆ บางโรงเรียนมีความขัดแย้งระหว่างอาจารย์ชาวจีนและอาจารย์ชาวไทยเนื่องจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน ความเข้าใจ เรื่องเวลาในการสอน แต่ก็ไม่ได้ร้ายแรงถึงขั้นอยู่ด้วยกันไม่ได้

ทัศนคติต่อคนไทยและสังคมไทย

ทัศนคติที่ชาวจีนอพยพใหม่มีต่อคนไทยที่ได้ยินบ่อยครั้งมากที่สุดคือ คนไทยจิตใจดีเนื่องจากนับถือศาสนาพุทธ ชาวจีนแทบทุกคนที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ต่างก็เข้าใจว่า “การที่ประเทศไทยเป็นเมืองพุทธ หลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าได้กล่อมเกลาให้ชาวไทยรุ่นแล้วรุ่นเล่ามีจิตใจดีงาม” ถึงแม้ศาสนาพุทธนิกายเถรวาทเป็นศาสนาที่ประชาชนไทยนับถือมากที่สุดในประเทศ และภาพของการเป็นเมืองพุทธก็เป็นผลมาจากสื่อประชาสัมพันธ์ที่ทำให้ชาวจีนรู้จักประเทศไทย แต่นั่นก็มิได้หมายความว่า “เพราะศาสนาพุทธทำให้คนไทยจิตใจดี” จะเป็นความจริงทั้งหมดหรือเสมอไป ที่จริงแล้วยังมีศาสนาคริสต์ อิสลามและอื่น ๆ ที่ประกอบสร้าง “คนไทย” หรือแม้แต่ผู้คนที่มิได้นับถือศาสนาใดเลยก็ตามก็อาจมีจิตใจดีได้โดยมิได้มีปัจจัยมาจากศาสนา อย่างไรก็ดี ผู้ให้ข้อมูลบางคนมองว่าเป็นเพราะผู้คนในสังคมไทยไม่ต้องแข่งขันกันสูงอย่างประเทศจีน ไม่ต้องเปรียบเทียบกันมากเช่นนั้น ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่า “ในที่ทำงาน คนจีนต้องตั้งใจทำงานให้มาก และต้องการแสดงออกถึงความสามารถของตัวเองมากขึ้น เพื่อให้เจ้านายเห็นผลงานและจะได้เลื่อนขั้น จึงมีการเปรียบเทียบกันตลอด หากมีคนที่ผลงานล้ำหน้ากว่า นั่นหมายถึงตนได้เดินตามหลังคนอื่นไปแล้ว” นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลชาวจีนอพยพใหม่แทบทุกคนยังมีทัศนคติเชิงบวกต่อคนไทย มองว่าคนไทยเป็นมิตร มีน้ำใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น เรียบง่าย จริงใจ ตรงไปตรงมา ไม่ซับซ้อน ไม่มีพิษภัย พูดคุยทำความรู้จักง่าย ไม่อวดอ้างและเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน สมถะ มีความพึงพอใจในชีวิต นอกจากนี้ยังมีความรุ่มรวยทางจิตวิญญาณ (ในแง่ที่คนไทยหลายคนมีอารมณ์สุนทรีย์ในชีวิต) มีความอิ่มเอมในชีวิต ความคิดและการใช้ชีวิตเปิดกว้างและเสรี ไม่รีบร้อน ใจเย็น มีมารยาทและนอบน้อมกว่าคนจีน ส่วนทัศนคติอีกด้าน ได้แก่ คนไทยชักช้า ชอบผัดวันประกันพรุ่ง คิดเล็กคิดน้อยกว่าชาวจีน

การที่ชาวจีนกลุ่มนี้มองว่าชาวไทยเรียบง่าย ทั้งทางวัตถุก็ดีหรือทางจิตวิญญาณก็ดี ไม่เปรียบเทียบซึ่งกันและกันอาจเป็นเพราะประเทศต้นทางอย่างประเทศจีนมีกระแสบริโภคนิยมที่รุนแรงกว่าประเทศไทยนัก อีกทั้งด้วยจำนวนประชากรที่ต่างกันหลายเท่า จึงบีบบังคับให้ผู้คนพยายามแข่งขันกันเพื่อเข้าถึงโอกาสทางสังคมและทรัพยากรอันมีจำกัด ด้วยประชากรที่มีจำนวนมากและการอยู่อาศัยที่หนาแน่นในเมืองทำให้ปัจเจกที่ไม่มีความผูกพันกันทางอารมณ์ความรู้สึก รู้สึกว่าจะต้องแข่งขันกัน ทำตัวเองให้โดดเด่นและแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (Wirth, 1938, p.15) เมื่อมาเปรียบเทียบกับประเทศไทยที่ประชากรน้อยกว่าหลายเท่าตัว มิได้มีการเติบโตของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วอย่างประเทศจีน รวมถึงมิได้มีการเติบโตของเมืองมากอย่างประเทศจีน อาจมีส่วนให้วิถีชีวิตของคนไทยไม่รีบร้อน ไม่ต้องพยายามแข่งขัน ทำให้ตัวเองโดดเด่น น้อยกว่าคนจีนโดยเฉพาะคนจีนในเขตเมือง อาจน้อยกระทั่งทำให้คนจีนหลายคนรู้สึกไม่ได้เลยก็เป็นได้

ส่วนความพึงพอใจในชีวิตที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึง บ้างก็กล่าวว่าคนไทยไม่ได้กระตือรือร้นในการทำงานหาเงินเท่าไรนัก ไม่ได้คิดว่าจะต้องเก็บเงินให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้เหมือนคนจีน บ้างก็เข้าใจว่าเป็นเพราะคนไทย “พอเพียง” เช่นนี้อาจเป็นการมองเพียงปัจเจก เพราะสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนไทยส่วนใหญ่ถูกกดทับ (ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว) จากปัญหาเชิงโครงสร้าง ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจหรือสังคม หรือแม้กระทั่งด้านอุดมการณ์ จนทำให้ประชาชนไทยหลายคนถึงแม้จะขยันทำงานมากเพียงใดก็ไม่สามารถปลดแอกตัวเองจากโครงสร้างเหล่านี้และมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ ทำได้เพียงยอมจำนน ให้กับสภาพความเป็นอยู่อันลำบากในปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้อาจไม่ได้อยู่ในการรับรู้ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงทำให้มีความเข้าใจว่าคนไทย “พอเพียง” และพึงพอใจกับชีวิตของตนเอง

อย่างไรก็ตาม หากผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์พูดคุยกันในเชิงลึกแล้วก็ยังมีความรู้สึกจากชาวจีนอพยพใหม่ที่มีทัศนะคติที่ไม่ดีในบางเรื่องต่อคนไทย เช่น บ้างจะรู้สึกถึงความขี้เกียจของชาวไทย รวมถึงการไม่รู้จักเก็บเงินเมื่อมีเงินก็จะเอาออกมาใช้ หากไม่มีใช้ก็จะทำการหยิบยืม กู้หนี้สิน จนเกิดเป็นปัญหาต่างๆ ดังนั้น การเกิดขึ้นของชาวจีนอพยพใหม่นั้นที่จะอาศัยข้ออ่อนและจุดแข็งของตนในการการทำงาน สร้างฐานะ หลักฐานของครอบครัว จึงไม่ใช่เรื่องยากหรือลำบาก เพียงแต่มีความขยันขันแข็ง อดทน อดออม ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างสบายตามความคิดของคนจีนอพยพใหม่ นอกจากนี้ ชาวจีนอพยพใหม่บางคนหากไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์เป็นชาวไทย ก็จะพูดในลักษณะที่ไม่ชอบหรือรังเกียจคนไทยที่มีนิสัยเกียจคร้านและไม่ฉลาด ทำให้เป็นช่องทางในการทำงานของชาวจีนอพยพใหม่ได้อยางงายและสะดวก อีกทั้งยังอาศัยข้ออ่อนบางประการของระบบไทย ในการให้ได้มาซึ่งความสะดวกในการติดต่อทำเอกสารหรือใบอนุญาต

มุมมองที่ชาวจีนอพยพใหม่มีต่อประเทศไทยอีกประการที่พบเห็นได้บ่อยและเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้พวกเขาย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย คือ สังคมไทยให้อิสระและไม่ทำให้รู้สึกถึงความกดดันในชีวิตและการงาน อย่างไรก็ดี แท้จริงแล้วสังคมไทยมิได้ “อิสระ” และ “ไม่กดดัน” อย่างที่ชาวจีนมอง เพียงแต่การเข้าใจเช่นนั้นมีพื้นฐานมาจากการเติบโตในประเทศต้นทางที่ชาวจีนเหล่านี้จากมา ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่ทำให้รู้สึกกดดันมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นจำนวนประชากรที่สวนทางกับทรัพยากรอันจำกัด การเติบโตของเมืองและวิถีชีวิตแบบเมือง การเติบโตของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม กระแสบริโภคนิยม ซึ่งมีระดับที่มากกว่าประเทศไทยทั้งสิ้น รวมถึงรูปแบบการปกครองแบบ “สังคมนิยมอันมีลักษณะเฉพาะแบบจีน” โดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่สร้างข้อจำกัดในชีวิตผู้คนในประเทศจีนในหลายด้าน โดยเฉพาะเรื่องเสรีภาพในการแสดงออก ทั้งยังมีค่านิยมทางสังคม ถึงแม้ค่านิยมลัทธิขงจื่อได้ถูกทำลายไปมากในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม แต่ค่านิยมชายเป็นใหญ่ (patriarchy) ที่เป็นส่วนหนึ่งของลัทธิขงจื่อยังคงสร้างความกดดันให้หนุ่มสาวชาวจีนเรื่อยมา โดยทั่วไปชายชาวจีนถูกคาดหวังว่าจะประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน มีศักยภาพทางเศรษฐกิจมากพอที่จะดูแลครอบครัว หญิงชาวจีนถูกคาดหวังให้รีบแต่งงาน มีบุตรไว้สืบสกุล เชื่อฟังสามีและว่านอนสอนง่าย กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม

ถึงแม้สังคมจีนในปัจจุบันจะเปิดกว้างและได้รับอิทธิพลจากค่านิยมตะวันตกไปค่อนข้างมาก แต่หนุ่มสาวชาวจีนก็ยังคงหนีไม่พ้นจากการเป็นเหยื่อของค่านิยมชายเป็นใหญ่อันเข้มข้นอยู่ดี ล้วนแล้วแต่ทำให้ชาวจีนหลายคนในฐานะพลเมืองของรัฐจีนรู้สึกกดดันจากโครงสร้างสังคมและหน้าที่ของตนในแต่ละบทบาทในสังคม จึงไม่แปลกที่ผู้ให้ข้อมูลชาวจีนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะรุ่นที่เกิดในทศวรรษ 90 จะมองว่าคนไทยใช้ชีวิต “สบาย ๆ ” “อิสระ” และ”ไม่กดดัน” เพราะชาวจีนอพยพใหม่ไม่ได้กลืนกลายและไม่จำเป็นต้องกลืนกลายไปกับสังคมไทย มิได้ถูกคาดหวังจากค่านิยมและโครงสร้างสังคมไทยให้ต้องอยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมดังชาวไทย สังคมไทยก็สร้างความกดดันในแบบของตน ระบอบการปกครองของไทย กฎหมายไทยบางข้อ ระบบอุปถัมภ์ ระบบอาวุโส และค่านิยมแบบ “ไทย ๆ ” อีกมากมายต่างก็สร้างข้อจำกัดและความกดดันให้ชาวไทยหลายคนในฐานะคนท้องถิ่นเช่นกัน ทั้งที่ตระหนักรู้และไม่ตระหนักรู้ เพียงแต่ชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทยมิได้ต้องแบกรับความกดดันดังกล่าวอย่างชาวไทยหลายคนเท่านั้นเอง หรือสามารถกล่าวได้ว่าเมื่ออยู่ในไทย ชาวจีนไม่ต้องพบเจอกับ “ความกดดัน” ในแบบที่เจอในจีน และไม่จำเป็นต้องแบกรับ “ความกดดัน” ในวิถีชีวิตแบบ “ไทย ๆ ” สำหรับพวกเขาแล้วเมืองไทยจึงให้ความรู้สึก “ไม่กดดัน” นั่นเอง

นอกจากนี้ ญาติของชาวจีนที่มาอยู่ไทยมักจะบอกว่าบริการของคนไทยดีกว่าที่จีนมาก ๆ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างชัดเจน ทั้งน้ำเสียง และการแสดงออก ซึ่งทำให้ญาติของชาวจีน ชื่นชอบการซื้อของในไทยมากกว่า

'ทิป' 'ของกำนัล' 'ค่าคุ้มครอง' และการสร้างสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐไทย

ชาวจีนอพยพใหม่ที่เพิ่งเข้ามาไทยในช่วงแรก ๆ เนื่องจากอุปสรรถด้านภาษา ทำให้จำเป็นต้องจ่ายเงินเพื่อทำวีซ่าทำงาน แต่เมื่อเวลาผ่านไป ตนมีลูกหลานที่ได้ภาษาไทย และอยากดำเนินวีซ่าอย่างถูกกฎหมาย แต่กลับไม่สามารถทำได้ เนื่องจากพาสปอร์ตของตน ถูกขึ้นบัญชี VIP และเจ้าหน้าที่ทุกคนในสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ไม่ให้คำแนะนำในการเตรียมเอกสาร แต่จะให้ติดต่อคนกลาง เพื่อจ่ายเงินเท่านั้น แม้ว่าจะเตรียมเอกสารครบถ้วน แต่เขาก็ไม่ให้ผ่าน รวมทั้งโทรศัพท์ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองก็ไม่เคยโทรติดสักครั้ง และเมื่อใกล้ถึงเวลาต้องต่ออายุ จึงจำเป็นที่จะต้องจ่ายเงินเพื่อต่ออายุวีซ่า เพื่อให้ตนสามารถอยู่ในประเทศไทยได้

ชาวจีนอพยพใหม่หลายรายกล่าวตรงกันว่า ตนล้วนมีประสบการณ์เคย "จ่ายเงิน" ให้เจ้าหน้าที่รัฐโดยมิชอบต่างกรรมต่างวาระกันไป ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งเล่าว่าเมื่อครั้งขายสินค้าอยู่ในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เคยมีบุคคลที่อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจมากล่าวหาในลักษณะข่มขู่ว่าสินค้าที่ตนขายอยู่เป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ให้จ่ายเงินจำนวนสามหมื่นกว่าบาท แล้วจะยอมความ ไม่อย่างนั้นจะถูกจับกุมและต้องโทษจำคุก ถึงแม้ตนจะได้สัญชาติไทยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และสินค้าที่ตนขายนั้นละเมิดลิขสิทธิ์จริง แต่ตนมองว่าควรจะไปดำเนินการกับโรงงานที่ผลิตมากกว่ามิใช่ผู้ค้ารายย่อย และบุคคลที่อ้างตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นก็มิได้อธิบายเหตุผลใด ๆ ด้วยไม่มีความรู้ทางกฎหมาย ไม่รู้ว่าต้องทำเช่นไรและกลัวว่าจะเกิดเรื่องยุ่งยากลำบาก ตนจึงยอมจ่ายเงินไปแต่โดยดี แม้ผู้ให้ข้อมูลรายนี้จะทำผิดตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ มาตรา 31[5] จริง แต่บุคคลที่อ้างตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่นั้นมิได้ดำเนินการให้ถูกต้องตามกระบวนการทางกฎหมาย มิได้แสดงเอกสารว่ามีการแจ้งความร้องทุกข์จากผู้เสียหาย (เจ้าของลิขสิทธิ์หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจ) และไม่มีหมายค้นมาแสดง[6]

---

[5] พรบ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 มาตรา 31 ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือมีเหตุอันควรรู้ว่างานใดได้ทำขึ้นโดยละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่งานนั้นเพื่อหากำไร ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้ (1) ขาย มีไว้เพื่อขาย เสนอขาย ให้เช่า เสนอให้เช่า ให้เช่าซื้อ หรือเสนอให้เช่าซื้อ (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน (3) แจกจ่ายในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ (4) นำหรือสั่งเข้ามาในราชอาณาจักร

[6] อ่านขั้นตอนการจับ 'ลิขสิทธิ์' เบื้องต้นเพิ่มเติมได้ที่ เดลินิวส์. (2562). เปิดขั้นตอนการจับ 'ลิขสิทธิ์' เผยกลเม็ดมิจฉาชีพแฝงตัว!. เข้าถึงจาก https://www.dailynews.co.th/regional/740291 สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2564

ต่อมาตนได้รู้จักกับข้าราชการตำรวจยศใหญ่นายหนึ่ง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันจึงได้ข้าราชการตำรวจนายนี้ “คุ้มครอง” ให้เรื่อยมา ตนจึงไม่ต้องจ่ายเงินให้บุคคลที่อ้างว่าเป็นตำรวจที่มาเรียกเก็บอีกต่อไป นอกจากนี้ ครั้งหนึ่งเมื่อตนเดินทางกลับจากประเทศจีน ตนถูกเจ้าหน้าที่ในสนามบินเรียกค้นกระเป๋าและขู่ยึดทรัพย์ หากนำบุหรี่มาเป็นของกำนัลจะปล่อยไปแต่โดยดี ตนจึงต้องทำท่าขึงขังและอ้างชื่อข้าราชการตำรวจนายนี้ จึงรอดจากสถานการณ์ดังกล่าวมาได้

เห็นได้ว่าชาวจีนอพยพใหม่ก็มีการสร้างสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐไทยเพื่อ “ปกป้อง” และเพื่อ “ความสะดวก” ในการใช้ชีวิตในเมืองไทยเช่นกัน

ส่วนเรื่องของกำนัล ประสบการณ์สอนให้ผู้ให้ข้อมูลรายนี้เข้าใจว่าในประเทศไทย “ต้องใช้ของกำนัลเพื่อเป็นใบเบิกทางอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ” ครั้งหนึ่งตนเคยไปต่อเอกสารทางราชการ ตนพบว่าหากไม่นำของกำนัล (ในที่นี้คือ สุรา) ไปมอบแก่เจ้าหน้าที่ เอกสารของตนก็จะไม่ถูกดำเนินการตามขั้นตอน ทั้งยังกล่าวว่าเจ้าหน้าที่เรียกเอกสารเพิ่มเติมหลายครั้ง จนทำให้ตนเสียเวลา มองว่าหากต้องการสุราก็ให้แจ้งให้ชัดเจนตั้งแต่แรก มิใช่เรียกเอกสารเพิ่มครั้งละใบสองใบ จนท้ายที่สุดถามตนว่า “มีเหล้าไหม?” เมื่อก่อนที่ตนได้ยินเรื่องราวแบบนี้มาก็ไม่เข้าใจ แต่เมื่อได้เจอกับตัวจึงเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ดำเนินเรื่องให้หากตนไม่ให้ของกำนัล

เช่นเดียวกับผู้ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่งที่กล่าวว่า หากต้องการทำงานในประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายจะต้องมีการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการติดต่อหรือประกอบธุรกิจ และการทำงาน (Non-Immigrant Visa B) ก่อนแล้วจึงจะสามารถขอใบอนุญาตทำงานในไทยได้ แต่เมื่อก่อนตนใช้วีซ่าประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist visa) เข้ามา เมื่อบริษัทที่ตนทำงานไปติดต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อขอเปลี่ยนประเภทวีซ่าให้ตน กลับได้รับคำตอบว่าขณะนั้นไม่สามารถเปลี่ยนประเภทวีซ่าได้ ท้ายที่สุดบริษัทที่ตนทำงานอยู่ได้จ่ายเงินให้เจ้าหน้าที่ที่จัดการทำวีซ่า 30,000 บาทให้ช่วยเปลี่ยนประเภทวีซ่าให้ ปัญหาทุกอย่างจึงคลี่คลาย นอกจากนี้ยังมีชาวจีนอพยพใหม่อีกหลายคนที่พบเจอเหตุการณ์ประเภทเดียวกัน เช่น ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพื่อขออยู่ต่อมากกว่าค่าธรรมเนียมปกติที่ตั้งไว้ หรือ ถูกเรียกเงินเป็นจำนวนหนึ่งหมื่นบาทเพื่อให้ดำเนินการจดทะเบียนสมรสได้เร็วขึ้น เป็นต้น

ชาวจีนอพยพใหม่สองรายที่เป็นผู้ประกอบการร้านค้าขนาดเล็กเล่าตรงกันว่า ทุก ๆ เดือนจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเก็บ “ค่าคุ้มครอง” ในหลักพันจากตนและร้านค้าในละแวกเดียวกันที่มีชาวจีนเป็นเจ้าของด้วยทราบว่าตนไม่ได้มีใบอนุญาตทำงานและมีการตรวจลงตราประเภทที่ไม่อนุญาตให้ทำงานได้ หากจ่ายจะไม่

ดำเนินคดีตามกฎหมาย ตนและผู้ประกอบการร้านอื่น ๆ ในละแวกเดียวกันจึงต้องยอมจ่ายเรื่อยมาเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการเลี้ยงชีพต่อในประเทศไทยได้ ประเด็นอยู่ที่มีชาวจีนอพยพใหม่จำนวนมากที่ถือวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการอื่น (Non-immigrant visa ED/ Non-immigrant visa O) หรือประเภทนักท่องเที่ยว ซึ่งไม่อนุญาตให้ทำงาน เปิดกิจการของตัวเอง พวกเขายังคงดำเนินธุรกิจโดยมิชอบด้วยกฎหมายโดยการจ่าย “ค่าคุ้มครอง” เรื่อยมา บุคคลที่อ้างตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจบางกลุ่มก็ได้ประโยชน์จากการเก็บ “ค่าคุ้มครอง” เรื่อยมา เจ้าหน้าที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองบางคนก็ได้ประโยชน์จากการรับ “ค่าดำเนินการเพิ่มเติม” เรื่อยมา

ซึ่งรวมถึงหนึ่งในผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าของกิจการร้านอาหารที่ต้องจ่ายเงินในการให้ค่าคุ้มครองแก่ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่เทศกิจ รวมถึงเจ้าหน้าที่อนามัย ในการให้ความสะดวกให้สามารถเปิดร้านอาหารและอำนวยความสะดวกในการจอดรถในที่ห้ามจอดสำหรับลูกค้าที่มาใช้บริการ จนคนละแวกนั้นรับรู้ได้ถึงความผิดปกติ

ชาวจีนอพยพใหม่ที่ย้ายมาไทยพร้อมสามียังได้ ให้สัมภาษณ์ว่าตนได้ให้ของกำนัลและทิปทุกปี ในช่วงตรุษจีน ซึ่งอะไรหลาย ๆ อย่างก็สะดวกสะบายขึ้น เฉกเช่นการโดนล็อคล้อ แต่ตนแค่โทรบอก นายตำรวจท่านนั้น ทุกอย่างก็คลี่คลาย รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ที่มีก็จะยุติเร็วขึ้นเช่นกัน แต่ในทางกลับกัน หากไม่ให้ของกำนัล ก็อาจจะโดนหาเรื่อง และทำให้เสียเวลาในการดำเนินการ จึงทำให้ตนยอมเสียเงิน และของกำนัลเพื่อให้ใช้ชีวิตในประเทศไทยง่ายขึ้น

ผู้วิจัยตระหนักดีว่าประเด็นนี้มิใช่ประเด็นใหม่ แต่ประสบการณ์ของชาวจีนอพยพใหม่ที่ผู้วิจัยพบ ณ เวลาที่ผู้วิจัยได้ไปลงภาคสนามก็ได้ย้ำเตือนให้เห็นถึงการทุจริตต่อหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในสังคมไทย ผู้วิจัยเห็นว่าเราควรตั้งคำถามไปที่ระบบการดำเนินงานภายในขององค์กร หากบุคคลที่กระทำการทุจริตดังกล่าวเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจริง อะไรเล่าที่ทำให้บุคคลที่อ้างตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้นั้นละเว้นการดำเนินคดีทางกฎหมายแก่ผู้ประกอบการชาวต่างชาติผู้ถือวีซ่าประเภทที่ไม่อนุญาตให้ทำงานในราชอาณาจักรไทยได้ โดยการรับ “ค่าคุ้มครอง” เป็นประจำเป็นการตอบแทน และปัญหาเชิงโครงสร้างแบบใดที่ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐทุจริตและใช้อำนาจโดยมิชอบเช่นนี้

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ตระหนักดีเช่นกันว่า การสืบหาหลักฐานเพื่อมาตอบคำถามดังกล่าวอาจเป็นไปได้ยาก และการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสนั้นเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ กระนั้นผู้วิจัยก็มิอาจไม่กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวได้ ซึ่งจะกล่าวต่อไปในส่วนข้อเสนอแนะ

พื้นที่ทางสังคมและการสร้างตัวตนของชาวจีนอพยพใหม่

สำหรับชาวจีนอพยพใหม่ที่เข้ามาหางานโดยใช้การตรวจลงตราผิดประเภทหรือถูกประเภทก็ดี สิ่งหนึ่งที่เป็นต้นทุนที่ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่เข้าถึงโอกาสในการทำงาน หรือโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น คือ ความสามารถทางภาษา ชาวจีนอพยพใหม่ซึ่งมีความสามารถทางภาษาจีนกลางระดับเจ้าของภาษา มาเรียนภาษาไทย อาศัยอยู่ในสังคมไทยประมาณ 1-2 ปี หรือมากกว่านั้น ทำให้สามารถพูดภาษาไทยได้คล่อง ทั้งยังเข้าใจวัฒนธรรมไทยและคนไทย หากมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษด้วยจะยิ่งเป็นปัจจัยเพิ่มความโดดเด่นให้ตนเอง เป็นผู้เข้าแข่งขันที่แข็งแกร่งในตลาดแรงงานไทยในด้านที่เกี่ยวกับคนจีนหรือต้องใช้ภาษาจีน ชายชาวจีนอพยพใหม่รายหนึ่งเล่าว่า “การเป็นคนจีนที่มีความสามารถทางภาษาไทย มีความเข้าใจวัฒนธรรมไทยและคนไทยดี และอาศัยอยู่ในประเทศไทยทำให้รู้สึกมีคุณค่า” การอยู่ในประเทศไทยทำให้ความสามารถของเขาโดดเด่น และถือเป็นข้อได้เปรียบในการทำงาน การที่เขาเคยใช้ชีวิตอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คลุกคลีกับคนไทย รวมถึงการได้เรียนปริญญาโทในประเทศไทยทำให้เขาเข้าใจคนไทยดีกว่าเพื่อนคนจีนหลายคนของเขา ทำให้เขาในบทบาทผู้ค้ารายย่อยสามารถติดต่อทำธุรกิจกับคนไทยได้อย่างราบรื่น ส่วนบทบาทของนายหน้าจัดทัวร์สำหรับนักท่องเที่ยวอิสระ ความสามารถทางภาษาจีนกลางและการเป็นคนจีนของเขาช่วยเป็นสื่อกลางให้เขาเข้าถึงลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้มากขึ้นจากเครือข่ายความสัมพันธ์กับคนจีนคนอื่น ๆ กลับกันเมื่ออยู่ในประเทศจีนเขารู้สึกไร้ตัวตนเพราะใครก็พูดภาษาจีนกลางได้ทั้งนั้น ส่วนความสามารถทางภาษาไทย เขามองว่าไม่มีประโยชน์หากอยู่ที่จีน นอกจากนี้หนึ่งในผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ได้กล่าวว่า เธอมีอาชีพเป็นล่าม ด้วยความสามารถของเธอในการแปลไทยจีนและจีนเป็นไทยนั้น เป็นเรื่องธรรมดามาก แต่เนื่องจากเธอสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ในระดับดีมาก ทำให้การแปลของเธอในการเป็นล่ามนั้นเป็นที่โดดเด่น ทั้งนี้เพราะในการแปลระดับใช้งานแบบที่เธอทำนั้น ส่วนมากจะอยู่ในมือคนจีนเท่านั้น เพราะอาชีพนี้คนไทยยังไม่มีความโดดเด่นเพียงพอ หรือหาได้ค่อนข้างยาก

เพราะฉะนั้นประเทศไทยจึงมีความหมายในแง่การสร้างพื้นที่ทางสังคมของเขา การที่เขามีคุณสมบัติดังกล่าวในประเทศไทยทำให้เขารู้สึกมีตัวตน ทำให้เขาเห็นความสามารถของตัวเอง เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเอง

สังคมจีนเป็นสังคมที่ให้ความสำคัญกับแนวคิดขงจื่ออย่างฝังลึกนับแต่โบราณกาล ในที่นี้คือ หลักคิดความเที่ยงแห่งนาม หรือ “เจิ้งหมิง” (正名) (Rectification of Names) เป็นหลักคิดที่ให้ความสำคัญต่อเรื่องหน้าที่ตามบทบาท (นาม) ของบุคคลในสังคม (วรศักดิ์, 2020, น.362-265) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยทางสังคม

ระดับย่อยที่สุดอย่างสถาบันครอบครัว บิดาควรทำหน้าที่ของพ่อในการดูแลลูก ลูกควรเชื่อฟังและกตัญญูต่อบิดา ไปจนถึงหน่วยทางสังคมที่ใหญ่ขึ้นมา เช่น สถานศึกษา และหน่วยใหญ่ที่สุดคือรัฐ ผู้ปกครองควรปกครองด้วยจริยธรรม บุคคลควรทำหน้าที่ตามบทบาทของตนอย่างเที่ยงแท้มิเช่นนั้นสังคมจะไม่บังเกิดความสงบสุข การเติบโตภายใต้โครงสร้างสังคมเช่นนี้ สำหรับบทบาทของลูกแล้ว การเป็นลูกกตัญญูโดยอยู่ใต้โอวาทของบิดามารดา ในทางหนึ่งถือเป็นการตีกรอบและสร้างความกดดัน สำหรับชาวจีนที่เกิดในช่วงทศวรรษ 90 หนุ่มสาวชาวจีนมากมาย ดำเนินชีวิตในบรรทัดฐานของสังคม อยู่ใต้โอวาทของบิดามารดามาตลอด ไม่ว่าจะให้คุณค่ากับค่านิยมดังกล่าวและยินยอมด้วยตัวเองก็ดี หรือไม่ยินยอมแต่ก็ไม่สามารถหลุดพ้นจากกรอบของสังคมไปเลือกทางเดินของชีวิตตัวเองได้ก็ดี หนุ่มสาวชาวจีนส่วนใหญ่ใช้ชีวิตช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างเคร่งเครียดและกดดันจากการสอบเข้ามหาวิทยาลัย เมื่อสอบเข้าได้แล้ว เรียนจบระดับปริญญาตรีก็ไปต่อสู้กันในตลาดแรงงานต่อ ทั้งยังพบกับความคาดหวังของบิดามารดาที่เร่งรัดให้หาคู่ครอง แต่งงานมีครอบครัว มีบุตร มีบ้าน มีรถ อย่างไรก็ดี ยังมีหนุ่มสาวชาวจีนอีกหลายคนที่ไม่ต้องการดำเนินชีวิตตามครรลองสูตรสำเร็จนี้ ผู้ที่มีต้นทุนมากพอก็สามารถย้ายถิ่นฐานไปอยู่ในสภาพแวดล้อมอื่น สามารถเดินออกจากเส้นทางที่สังคมกำหนดไว้ได้

ผู้ให้ข้อมูลเพศชายรายหนึ่งก็เป็นหนึ่งในหนุ่มสาวเหล่านั้น เขาผู้มีชีวิตอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของบิดามารดาตลอดมา เมื่อจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่บ้านได้หางานไว้ให้เขาเรียบร้อย แต่เป็นงานที่เขาไม่ชอบ อีกทั้งเขามองว่าชีวิตที่เดินไปตามครรลองของสังคมเป็นชีวิตที่ไม่มีความหมาย เขาจึงยืมเงินของบิดามาสมัครเข้าศึกษาต่อปริญญาโทในเมืองไทย และหางานพิเศษทำเพื่อเลี้ยงชีพ ปัจจุบันเขาได้คืนเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ยืมมาจากบิดาครบแล้ว มีรายได้ที่มั่นคง ได้ทำงานที่ตนชอบ และได้ใช้ชีวิตตามครรลองของตัวเอง

> *ตอนผมออกมา (จากจีน) ผมก็ไม่ได้มีเพื่อนที่ไหน ไม่มีเงินกินข้าว ใครจะกล้าออกมา น้อยมาก แล้วยังเป็นลูกคนเดียวอีก เพื่อนผมที่อยู่ในกุ้ยหลินตอนนี้แต่งงานมีลูกกันไปแล้ว แต่ผมมองว่าดำเนินชีวิตตามครรลองแบบนั้นไม่มีความหมายอะไร ชีวิตพวกเขาน่ะ เงินเดือนก็ไม่สูง แถมยังใช้เงินพ่อแม่มาแต่งงานมาซื้อบ้านอีกต่างหาก*
>
> (ชายอายุ 28 ปี, สัมภาษณ์ 2021)

เช่นนี้แล้ว การย้ายถิ่นฐานมาใช้ชีวิตตามครรลองของเขา ทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง เป็นการสร้างอัตลักษณ์แบบใหม่ของตัวเองอย่างหนึ่ง การย้ายที่ทางทางกายภาพสำหรับเขาจึงมีความหมายในแง่ของการนิยามตัวตน ซึ่งหมายถึงการที่อัตบุคคลต่อรองตั้งคำถามหรือปฏิเสธตำแหน่งแห่งที่ทางสังคมที่ถูกยัดเยียดมาให้ (อภิญญา 2021, 107) ขณะเดียวกัน การให้คุณค่ากับการหลุดออกจากกรอบของสังคมออกมา “สร้าง

โลกของตัวเอง” ก็เป็นการผลักให้หนุ่มสาวรุ่นเดียวกันที่ดำเนินชีวิตตามครรลองของสังคม ซึ่งเป็นกระแสหลักของแนวทางการดำเนินชีวิตได้กลายเป็นอื่นเช่นกัน

หลังจากทำงานที่ไทยมา 10 กว่าปี มีเงินส่งไปให้พ่อแม่ และพาพ่อแม่มาเที่ยวไทย1-2ปี/ครั้ง ซึ่งเขารู้สึกภูมิใจในตัวเองมาก ๆ ที่สามารถดูแลตัวเอง พ่อแม่ และทำให้พ่อแม่สุขสบายขึ้นได้

แผนการในอนาคต

จากข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่ได้กล่าวไปข้างต้น เราในฐานะเจ้าบ้านย่อมต้องการทราบว่าแขกผู้มาเยือนเหล่านี้มีแผนการอย่างไรในอนาคต จะกลับสู่อ้อมกอดมาตุภูมิหรือลงหลักปักฐานและกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยอย่างถาวร ผู้วิจัยแบ่งแผนการในอนาคตที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลได้ดังนี้

1) กลับประเทศจีนอย่างแน่นอน

ชาวจีนอพยพใหม่ที่มีความตั้งใจจะกลับประเทศเป็นแน่แล้ว ให้เหตุผลไว้สองประการที่ทับซ้อนและเชื่อมโยงกัน คือ *หนึ่ง* ตั้งใจมาหาประสบการณ์ในประเทศไทยเพียงเท่านั้น *สอง* ครอบครัว (พ่อ แม่หรือลูก) อยู่ที่จีน อย่างไรก็ต้องกลับไปดูแล สำหรับกลุ่มแรกพบในชาวจีนอพยพใหม่ที่อายุยังน้อย อย่าง หญิงชาวจีนอพยพใหม่ผู้อยู่เรียนและทำงานในประเทศไทยเวลาได้สามปี เธอมีความตั้งใจว่าจะอยู่ไทยอีกไม่เกินสองปีก็จะกลับประเทศจีน เธอเล่าว่าอย่างไรก็ได้มาอยู่ประเทศไทยแล้วก็ต้องการเก็บเกี่ยวประสบการณ์ให้เต็มที่ หากกลับจีนไปอาจจะหางานในสาขาอื่นที่ต่างจากงานที่ตนทำอยู่ในปัจจุบัน หรือไม่อย่างนั้นก็จะศึกษาต่อระดับปริญญาโทหรือสอบเข้ารับราชการ แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ต้องกลับจีนเพราะครอบครัวต้องการให้กลับไปดูแล

เช่นเดียวกับหญิงชาวจีนอีกรายที่พำนักในไทยเป็นเวลาเกือบห้าปี เธอกล่าวว่าวางแผนกลับจีนไว้แล้ว คือ เดือนเมษายน 2021 นี้ เพราะคิดถึงประเทศจีน และต้องการกลับไปใช้ชีวิตตามครรลองสังคม คือการแต่งงาน มีบุตรไว้สืบสกุลและเลี้ยงดูพ่อแม่ยามชรา ฝ่ายพ่อแม่ของเธอก็เร่งรัดให้กลับไปแต่งงานด้วยเช่นกัน เธอก็ยินดี เมื่อแรกเริ่มเธอตั้งใจว่าจะมาอยู่ไทยเพียงสองปีเท่านั้น แต่เมื่อได้เปลี่ยนจากตำแหน่งล่ามมาทำฝ่ายบัญชีจึงต้องการเรียนรู้ให้มากขึ้นจนเวลาล่วงเลยมาเกือบห้าปี เธอเป็นหญิงชาวจีนที่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เธอมองว่าไม่ต้องการ “เสียเวลา” ที่ประเทศไทยนานเกินไป เพราะแต่ละช่วงชีวิตก็มีเรื่องสำคัญที่ต้องทำแตกต่างกันไป หากเวลาล่วงเลยไปจนอายุมากกว่านี้จะกลับไปหางานทำที่จีนลำบาก เกรงว่าจะเคยชินกับวิถีชีวิตที่เมืองไทยจนกลับไปวิ่งตามจังหวะของผู้คนที่เมืองจีนไม่ทัน หรือชายชาวจีนผู้เป็นพนักงานสัญญาจ้างระยะสั้นที่ถูกส่งมาจากบริษัทข้ามชาติในจีน ถึงแม้ได้อาศัยอยู่ในไทยเป็นเวลาสิบ

กว่าปีแล้ว และยังไม่ได้คิดว่าจะกลับไปเมื่อไร แต่ท้ายที่สุดแล้วอย่างไรก็ต้องกลับไปอยู่กับครอบครัว นอกจากนี้เขาไม่ได้กังวลเรื่องงานแต่อย่างใด ถึงแม้อายุจะมากแล้ว อย่างไรก็สามารถกลับไปทำงานในบริษัทเดิมสาขาในประเทศจีนได้

ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการที่จะกลับจีนในอนาคต ที่มาไทยเพียงเพราะ ต้องการมาหาโอกาสในการทำงาน เก็บเงิน หรือประสบการณ์เพื่อไปต่อยอดที่จีนเท่านั้น หลายคนต้องการขายของออนไลน์ มีการถามหาราคาเช่าโกดังกับผู้สัมภาษณ์

2) ยังไม่แน่ใจว่าจะกลับประเทศจีนหรือไม่

ภายใต้ความไม่แน่ใจของชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้มีเหตุผลอยู่สี่ประการ ได้แก่ *หนึ่ง* ชอบสังคมไทยและคนไทย *สอง* มีคนรักเป็นคนไทย (ยังไม่สมรส) *สาม* ประเทศไทย “หาเงินง่าย” ต้องการทำงานเก็บเงินไปเรื่อย ๆ อย่างไรเสียก็สามารถกลับประเทศจีนได้ทุกปี *สี่* รอดูแนวโน้มเศรษฐกิจก่อน สำหรับชาวจีนอพยพใหม่ที่ให้เหตุผลว่ารอดูแนวโน้มเศรษฐกิจก่อน เป็นชาวจีนที่ทำอาชีพที่ต้องพึ่งพากลุ่มนักท่องเที่ยวจีนโดยตรงและไม่มีครอบครัวอยู่ในประเทศไทย ดังเช่น หญิงชาวจีนผู้อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ได้ 21 ปี กิจการร้านอาหารจีนของเธอมีกลุ่มนักท่องเที่ยวจีนเป็นกลุ่มลูกค้าหลักเรื่อยมา ถึงแม้กิจการของเธอจะไม่ได้ใหญ่โตอะไรนักแต่ก็มีรายได้มากพอให้เธอเลี้ยงดูตัวเองและส่งเงินกลับไปเลี้ยงดูครอบครัวที่เมืองจีนได้ หลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 ตั้งแต่ต้นปี 2020 ทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมายังประเทศไทยไม่ได้ เธอก็เป็นหนึ่งในผู้ประกอบการในภาคบริการที่พึ่งพานักท่องเที่ยวจีนโดยตรง เธอเล่าว่าเมื่อก่อนร้านของเธอมีกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวจีนมาใช้บริการไม่ขาดสาย แต่ปัจจุบันร้านของเธอและร้านค้าของชาวจีนคนอื่น ๆ ในละแวกเดียวกันต่างเงียบสงัด ไร้เงานักท่องเที่ยวชาวจีน มีเพียงชาวจีนในละแวกเดียวกันและชาวไทยเชื้อสายจีนที่คุ้นเคยกันดีแวะเวียนไปอุดหนุนบ้างประปราย ช่วงที่กรุงเทพฯ สั่งห้ามรับประทานอาหารในร้าน เธอก็ไม่มีรายได้แต่อย่างใด เธอเล่าว่าอีกหนึ่งปีหรือสองปีให้หลัง (ค.ศ. 2022-2023) หากเศรษฐกิจไม่ดีขึ้น ค้าขายยังซบเซาเช่นนี้อยู่ก็จะกลับจีน แต่หากนักท่องเที่ยวจีนซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักกลับมาก็อาจจะอยู่ต่อ ฉะนั้นจึงยังไม่แน่ใจนักว่าจะพำนักอยู่ไทยเป็นการถาวรหรือไม่ ส่วนอีกรายเป็นเจ้าของร้านอาหารเสฉวนในละแวกห้วยขวาง ตอนแรกเธอเดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย และติดใจเลยอยู่ต่อ และลงหลักปักฐานเปิดร้านอาหารในไทย เพราะคิดว่าไหนๆ ก็วางแผนจะอยู่ในไทยก็ควรหาอาชีพทำไปก่อน และจะได้สามารถเดินทางท่องเที่ยวในไทยได้อย่างสบายใจ แต่หลังจากเปิดร้านมาเป็นเวลาสองปีกว่า เกิดการระบาดของเชื้อโควิด เธอพยายามจะยื้อร้านอยู่พักใหญ่ ด้วยคิดว่าการระบาดของโรคไม่น่านานนัก แต่สถานการณ์กลับดูแย่ลง เธอจึงจำใจต้องคืนร้านที่เช่า เพราะคงกลับ

ประเทศจีนไปกว่า รอจนสถานการณ์ดีกว่านี้ค่อยตัดสินใจใหม่ แต่เธอก็บอกว่าการอยู่ในไทยนั้นมีชีวิตที่ดี เพราะหาเงินไม่ยากนัก สามารถท่องเที่ยวพักผ่อนได้อย่างสบาย

3) ต้องการกลับประเทศจีนแต่เงื่อนไขชีวิตทำให้กลับไม่ได้ หรือไม่ทราบว่าจะกลับได้หรือไม่

ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ยังโหยหาการกลับไปยังมาตุภูมิ แต่ด้วยตระหนักดีว่าตนมีครอบครัวอยู่ในประเทศไทยแล้ว ไม่ว่าคู่สมรสจะเป็นชาวไทย ชาวไทยเชื้อสายจีน หรือชาวจีนด้วยกัน พวกเขาก็ได้ลงหลักปักฐานที่ประเทศไทยไปแล้ว บุตรที่เติบโตมาในสังคมไทยตั้งแต่เกิดก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยไปแล้ว มีค่านิยมและขนบธรรมเนียมที่เอนเอียงไปทางสังคมไทยมากกว่าสังคมจีน มีวงสังคมและหน้าที่การงานที่มั่นคงดีอยู่แล้วในประเทศไทย อย่างที่คู่สามีภรรยาชาวจีนคู่หนึ่งได้เล่าว่า อย่างไรก็ยังคิดถึงชีวิตและอาหารการกินที่บ้านเกิด อย่างไรก็ไม่สามารถลืมได้ แต่บุตรสาวและธุรกิจคือสิ่งที่ยังยึดเหนี่ยวตนไว้ให้อยู่ไทย อีกทั้งตนได้พาบุพการีย้ายมาพำนักอาศัยด้วยกันในเมืองไทยเรียบร้อยแล้ว จึงไม่ต้องเป็นกังวลเรื่องดูแลบุพการียามแก่เฒ่าอีก เช่นเดียวกับหญิงชาวจีนอายุ 50 ปีที่แต่งงานกับชายชาวไทยเชื้อสายจีนและมีบุตรในประเทศไทย อีกทั้งบุตรยังมีหน้าที่การงานมั่นคงดีแล้วในประเทศไทย เธอจึงได้แต่คะนึงถึงบ้านเกิด และกลับไปเยี่ยมเป็นครั้งเป็นคราวเท่านั้น ส่วนหญิงชาวจีนอายุ 27 ปีรายหนึ่ง ถึงแม้ได้แต่งงานกับชายชาวไทยและมีบุตรด้วยกันแล้ว แต่นั่นก็ยังไม่ถึงกับตัดความหวังในการกลับไปอาศัยยังมาตุภูมิของเธอเสียทีเดียว ถึงแม้สามีของเธอไม่ต้องการไปอยู่ที่ประเทศจีน แต่เพราะบุตรของเธอยังมีอายุเพียงสองขวบเท่านั้น และเธอเองก็คาดหวังให้บุตรไปศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่ประเทศจีน เธอจึงยังมีเวลาให้ตัดสินใจอีกหลายปี

ในขณะที่หนึ่งในผู้ให้สัมภาษณ์มีอาชีพอาจารย์แต่งงานกับคนไทย มีลูกด้วยกัน มีความประสงค์อยากกลับประเทศ แต่เนื่องจากสามีมีหน้าที่การงานในประเทศไทย ตัวเอเองก็ไม่อยากแยกกันอยู่ จึงได้แต่ต้องยอมอยู่ในไทยไปก่อน แต่คิดว่าหากเวลายาวนานขึ้นกว่านี้ การที่จะกลับไปหางานทำและตั้งต้นในจีนคงไม่ใช่เรื่องง่ายอีกต่อไป อีกทั้งหากลูกเติบโตมาในสังคมไทย การจะกลับไปใช้ชีวิตในจีนอาจไม่ใช่เรื่องง่าย จึงได้แต่เพียงมีความตั้งใจ แต่อาจจะทำไม่ได้ในความเป็นจริง

4) ตั้งใจว่าจะไม่กลับประเทศจีนอย่างแน่นอน

ชาวจีนอพยพใหม่ที่มีความตั้งใจว่าจะไม่กลับประเทศจีนนี้พบน้อยกว่าทุกกลุ่มข้างต้น ผู้ให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยพบแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่ต้องการกลับประเทศจีน แต่ก็ยังไม่แน่ใจว่าจะพำนักอยู่ในไทยต่อไปอีกนานเท่าไร เพราะหากมีโอกาสก็คาดหวังว่าจะได้ย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่สาม ในกรณีของ ชายชาวจีนผู้เป็นนักศึกษาปริญญาเอกรายหนึ่ง เขาไม่ต้องการกลับไปพบกับความกดดันของสังคมจีน และต้องการย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศสิงคโปร์ เขากล่าวว่าสิงคโปร์มีความเป็นนานาชาติมากกว่า พัฒนากว่า และสวัสดิการทั้งจากหน่วยงานและจากภาครัฐดีกว่าประเทศไทยมาก หากมีโอกาสเขาต้องการไปทำงานเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยในสิงคโปร์ แต่ก็เป็นเพียงความคาดหวังเท่านั้น ด้วยตระหนักดีว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่ชาวต่างชาติจะได้ใบอนุญาตทำงานที่สิงคโปร์ เนื่องจากทางการสิงคโปร์จะต้องพิจารณาว่างานใดขาดแคลนชาวสิงคโปร์ จึงจะเรียกชาวต่างชาติให้ทำงานในตำแหน่งนั้น มีการแข่งขันกันสูงมากอยู่แล้ว ความคาดหวังนี้จึงยังอยู่บนความไม่แน่นอน ฉะนั้นแผนการในระยะสั้น เขาอาจจะสมัครเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพที่มีนักศึกษาจีนจำนวนมาก และใช้ชีวิตอยู่ในเมืองไทยเรื่อย ๆ แต่อย่างไรก็ตั้งใจว่าจะไม่กลับประเทศจีน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์หญิงรายหนึ่งเข้ามาศึกษาต่อระดับปริญญาโทในไทย และได้พบรักกับชาวตะวันตกหลังจากจบการศึกษาได้แต่งงานและอพยพย้ายไปอยู่ในประเทศตะวันตกตามที่เธอต้องการ

2. ชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่ต้องการกลับประเทศจีน เนื่องจากไม่ชอบคนจีนและรัฐบาลจีน อีกทั้งยังไม่มีแผนการจะย้ายถิ่นไปยังประเทศที่สาม ในกรณีนี้พบในผู้ให้ข้อมูลที่เมื่ออยู่จีนมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ค่อยดี เป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารงานของรัฐบาลหรือไม่ได้ประโยชน์จากการบริหารงานของรัฐบาล ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งได้กล่าวด้วยเสียงแข็งและหนักแน่นกับผู้วิจัย เมื่อถูกถามว่า “คิดว่าที่ใดคือบ้าน” ผู้ให้ข้อมูลรายนี้กล่าวว่าที่ใดหาเงินได้ที่นั่นก็คือบ้าน ส่วนตัวแล้วไม่ได้รู้สึกยึดโยงกับจีนในฐานะประเทศแต่อย่างใด สิ่งที่เชื่อมโยงตนกับจีนอยู่คือครอบครัวของตนที่ยังอาศัยอยู่จีนเท่านั้น ส่วนจีนในฐานะประเทศนั้น ตน “ไม่มีความรู้สึกรักประเทศจีน เพราะไม่มีอะไรให้รัก” ทั้งยังเน้นเสียงเมื่อกล่าวถึงรัฐบาล พรรคคอมมิวนิสต์จีนนั้น “โกหกหลอกหลวง” “ดีแต่สร้างภาพกับต่างประเทศ ไปช่วยเหลือต่างประเทศ ทั้ง ๆ ที่ประชาชนตัวเองแท้ ๆ แต่กลับไม่ได้รับการดูแลจากรัฐ” จากประสบการณ์ส่วนตัวของเธอเมื่อไม่ได้รับการเยียวยาจากภาครัฐหลังตกงาน จึงสร้างความไม่พอใจให้เธอยิ่งนัก นอกจากนี้เธอยังไม่ชอบลักษณะนิสัยของคนจีนส่วนใหญ่ เธอกล่าวว่าคนจีนไม่มีจิตใจช่วยเหลือคนอื่น ไม่เหมือนคนไทยที่เมื่อเห็นผู้อื่นเดือดร้อนจะรีบเข้าไปช่วย ทำให้เธอซาบซึ้งในน้ำใจของคนไทยอย่างมาก

3. นอกจากนี้ยังมีชาวจีนอพยพใหม่บางรายที่ไม่ต้องการกลับประเทศจีน แต่มิได้ให้เหตุผลชัดเจนว่าเป็นเพราะเหตุใดจึงมีความตั้งใจที่จะอยู่ประเทศไทยไปตลอด ปัจจุบันชาวจีนกลุ่มนี้ได้สร้างกิจการขนาดเล็กของตัวเองและอาศัยอยู่ในประเทศไทย ขณะเดียวกันก็สร้างครอบครัว มีบุตรที่สำเร็จการศึกษา

ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยและสืบทอดกิจการของตน ส่วนตนนั้นได้เกษียณตนเองในวัยก่อน 60 ปีแล้วเรียบร้อย

นอกจากนี้ชาวจีนอพยพบางคนเข้ามาเปิดร้านอาหาร เปิดกิจการ แต่งงานกับคนไทย หรือคนไทยเชื้อสายจีน จึงไม่มีความต้องการที่จะกลับประเทศจีน หนำซ้ำบางครอบครัวได้พาบิดามารดามาอยู่ไทยด้วยกันด้วยวีซ่าติดตามครอบครัว จนสร้างเป็นครอบครัว และยังพาญาติมิตรเข้ามาด้วยในลักษณะเดียวกัน และสร้างเป็นชุมชนและเครือข่าย ซึ่งมีธุรกิจหลากหลายประเภท ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎมาย ซึ่งคนกลุ่มนี้ค่อนข้างพอใจกับการอยู่ในไทย และไม่มีความต้องการจะกลับไปใช้ชีวิตในจีนอีกต่อไป และเห็นว่าเมื่ออยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน การกลับไปจีนทำให้ตนรู้สึกคุ้นเคยและน่าจะไปเที่ยวหรือพักอยู่ไม่นานจะดีกว่า และสารภาพว่าความรู้สึกของตนต่อการกลับไปจีนเปลี่ยนไปจากเดิมมาก

ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีชาวจีนอพยพอีกกลุ่มที่เดินทางมาไทยพร้อมครอบครัวตั้งแต่อายุยังน้อย ได้รับการศึกษาในหลักสูตรเดียวกับคนไทย เติบโตในสังคมไทย คนจีนกลุ่มนี้คุ้นเคยกับ วัฒนธรรมไทยมากกว่าวัฒนธรรมจีน ดังที่ให้สัมภาษณ์ว่า “เราก็เหมือนคนไทย แทบทุกอย่าง ต่างกันแค่ไม่มีบัตรประชาชน” ชาวจีนกลุ่มนี้แม้ครอบครัวจะเป็นจีนทั้งหมด แต่เมื่อกลับไปประเทศจีน กลับไม่คุ้นเคยในวัฒนธรรม และเลือกที่จะอยู่ไทยเพราะเพื่อน ๆ ที่รู้จักอยู่ไทย ครอบครัวทำธุรกิจที่ไทย รวมทั้งยังมีการวางแผนที่จะ ทำงานที่ประเทศไทยหลังเรียนจบ ถึงแม้ว่าจำเป็นจะต้องกลับไปจีนเพียงเพื่อจัดการกับเอกสารทางการ ไม่ว่าจะเป็นการทำบัตรประชาชน การทำพาสปอร์ตและขอวีซ่า แต่ในความเป็นตัวตนของเขาเหล่านั้น กลับไม่มีความเป็นจีนเลย และทุกครั้งที่ต้องกลับไปในจีนก็จะรู้สึกถึงความยากลำบากในการจัดการชีวิต แต่การกลับประเทศจีนกลับเป็นเหมือนกับการกลับไปเพื่ท่อง พักผ่อน กินอาหาร ซึ่งไม่ต่างกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

4. กลุ่ม LGBT (Lesbian Gay Bisexial and Transgender) กลุ่มเลสเบี่ยน เกย์ ไบเซ็กชวล และทรานส์เจนเดอร์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่สื่อถึงบุคคลที่มีความหลากหลายในทางเพศ ซึ่งกลุ่มนี้หากอยู่ในประเทศจีนนั้นจะไม่ได้รับการยอมรับในสังคมและหน้าที่การงาน ทำให้คนกลุ่มนี้มีความอึดอัดในการอยู่ในประเทศจีน ไม่ว่าจะเป็นคนที่เก่ง มีหน้ามีตาในหน้าที่การงาน แต่ต้องคอยแอบและกดความรู้สึก บ้างก็ถูกขอร้องโดยทางบ้านให้แต่งงาน มีลูกไว้สืบตระกูล และเรื่องส่วนตัวอาจจะมีอีกมุมที่ต้องไปจัดการเอง เมื่อคนกลุ่มนี้มาปรากฏและอยู่ในสังคมไทยที่มองเรื่องดังกล่าวว่าเป็นสิ่งที่ยอมรับได้ และมีความเป็นตัวตนได้ ไม่ต้องคอยแอบซ่อน ทำให้คนกลุ่มนี้ปรารถนาจะทำงานและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทยได้อย่างสบายใจ สามารถคบค้ากับคนโดยต่างชาติและทำธุรกิจได้อย่างดี กลุ่มนี้ส่วนมากอยากจะอยู่ในประเทศไทย สิงคโปร์ และประเทศตะวันตก ในปัจจุบัน

เครือข่ายของคนกลุ่มนี้ได้เดินทางมาใช้ชีวิตในประเทศไทยไม่น้อย โดยหนึ่งในผู้ให้สัมภาษณ์บอกว่าตนชอบสังคมไทยที่มีความยอมรับในความเป็นเพศสภาพ และไม่ถูกดูถูกเช่นในประเทศจีน ซึ่งแม้แต่รัฐบาลก็ไม่ยอมรับ สังคมไทยมีความรอมชอม ความรักไม่ใช่เรื่องของคนสองคนในสังคมจีน หากแต่เป็นเรื่องของคนทั้งครอบครัว ครอบครัวจีนยังต้องการให้ตนแต่งงานและมีลูก แต่ตนไม่ต้องการหลอกผู้หญิงให้มาทนตกนรก และอยู่อย่างเสแสร้ง นอกจานี้ รัฐจีนยังมีความต้องการจะฟื้นฟู "ค่านิยมครอบครัว" แม้ว่าคนรุ่นใหม่จะไม่ต้องการให้พ่อแม่หาคู่ให้ การรับแนวคิดเชิงก้าวหน้า หรือการสร้างครอบครัวควรจะเป็นสิ่งที่เราต้องจัดการเอง ตนจึงรู้สึกมั่นคงในการอยู่ในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันจะพบได้ว่ามีกลุ่ม LGBT ชาวจีนในไทยมากขึ้นเรื่อยๆ

ชาวจีนอพยพใหม่และความยึดโยงกับจีนในฐานะประเทศ

'ราก' และอัตลักษณ์ของชาวจีน

บทกวีโบราณของ เห้อจือจาง

回乡偶书

贺知章

少小离家老大回，
乡音无改鬓毛催。
儿童相见不相识，
笑问客从何处来。

จากบ้านยามเล็กคืนถิ่นมายามชรา
วาจามิผิดเพี้ยนมีเพียงผมที่หงอกขาว
ลูกหลานคราวพบเจอไม่รู้จักกลับแปลกหน้า
ยิ้มแย้มแลถามว่า "ท่านผู้เฒ่ามาจากแดนถิ่นได้ฤา"

Wang (1991) ได้ศึกษาอัตลักษณ์ของชาวจีนโพ้นทะเลในสหรัฐอเมริกาโดยเสนอว่าอัตลักษณ์ของชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกานั้นมีหลากหลายและมีพลวัต สามารถแบ่งได้ห้าประเภท ซึ่งทุกประเภทต่างเชื่อมโยงกับคำว่า "ราก (*เกิน* 根)" ในสุภาษิตจีนห้าสุภาษิตซึ่งจะกล่าวต่อไป เมื่อมนุษย์เป็นดั่งเมล็ดพันธุ์ รากก็สื่อถึงที่แรกสุดที่มนุษย์ผู้นั้นเกิด ในบริบทของชาวจีนโพ้นทะเล หมายถึง หมู่บ้านของบรรพบุรุษ (ancestral village) สัญชาติจีน จีนในฐานะชาติ รัฐบาลจีน หรือวัฒนธรรมจีน อัตลักษณ์ดังกล่าวสามารถแสดงได้จากสุภาษิตดังต่อไปนี้

ประเภทที่หนึ่ง “ใบไม้ร่วงคืนสู่ราก” (*เย่ลั่วกุยเกิน* 叶落归根) แปลว่า คนที่ไปอยู่ต่างบ้านต่างเมือง อย่างไรเสียท้ายที่สุดก็ต้องหวนคืนสู่บ้านเกิด หมายถึง ความคิดคำนึงของชาวจีนโพ้นทะเลสมัยแรก ๆ ที่อพยพไปอยู่ต่างถิ่นที่หวังจะได้หวนคืนไปใช้ชีวิตยามชราที่บ้านเกิดตน (sojourner mentality) *ประเภทที่สอง* “ตัดหญ้าถอนโคน” (*จ่านเฉ่าฉูเกิน* 斩草除根) หมายถึง ผู้ที่หลอมรวมกับสังคมของประเทศปลายทางไปโดยสมบูรณ์ ไม่เหลือความยึดโยงใดกับมาตุภูมิอีก (total assimilation or assimilator) *ประเภทที่สาม* “ตกสู่พื้นและงอกรากใหม่” (*ลั่วตี้เซิงเกิน* 落地生根) หมายถึง ผู้ที่ย้ายถิ่นไปพำนักอาศัยอย่างถาวรและลงหลักปักฐานในประเทศปลายทาง (accommodator) *ประเภทที่สี่* “ตามหาราก เสาะหาบรรพชน” (*สวินเกินเวิ่นจู่* 寻根问祖) หมายถึง ผู้ที่พยายามรวบรวม ประกอบสร้างประวัติครอบครัวของตนขึ้นใหม่ กลับไปตามหาหมู่บ้านที่บรรพชนตนจากมาในประเทศจีน และสื่อสารความคิดความรู้สึกออกมาผ่านทางวรรณกรรมหรืองานสร้างสรรค์ทางศิลปะต่าง ๆ (ethnic pride and consciousness) *ประเภทที่ห้า* “หลีกหนีจากราก หรือภาวะสมองไหล” (*ซือเกินหลีจู่* 失根离祖) (the uprooted) บริบทขณะนั้นหมายถึง นักเรียนชาวจีนที่มีความรู้ความสามารถไปศึกษายังต่างประเทศและไม่กลับมารับใช้ชาติ เนื่องด้วยความผิดหวังในตัวรัฐบาลจีนขณะนั้น เพื่อโอกาสและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเสรีภาพในการแสดงออกในสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ดี Chan Kwok-bun (2013) ได้เสนอว่ายังมีอัตลักษณ์ประเภทที่หก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ใหม่ของชาวจีนอพยพใหม่ ชนชั้นกลางใหม่และนายทุนจีนข้ามชาติ คือ “หลายราก” (*จ่งเกิน* 种根) หมายถึง ผู้ที่ไม่ต้องการปักหลักอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ไม่ได้ยึดติดว่าเมื่ออพยพออกมาแล้วจะต้องกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ชาติพันธุ์เดิมของตน แต่สามารถปรับตัวให้เข้ากับที่ไหนก็ได้ ไม่ต้องการถูกกลืนกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น และอาจจะกลับหรือไม่กลับถิ่นฐานเดิมก็ได้

จากแนวคิดเรื่องรากของทั้ง Wang (1991) และ Chan Kwok-bun (2013) ในบริบทของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออก ผู้วิจัยเห็นว่าชาวจีนอพยพใหม่ในบริบทนี้แสดงให้เห็นอัตลักษณ์เพียงสามประเภท ได้แก่

“ใบไม้ร่วงคืนสู่ราก” ถึงแม้ตามบริบทการศึกษาของ Wang จะหมายถึงชาวจีนโพ้นทะเลในสหรัฐอเมริกาสมัยกลางศตวรรษที่ 19 ที่หวังจะหวนคืนไปใช้ชีวิตยามชราที่มาตุภูมิ เนื่องจากไม่ได้รับการต้อนรับจากเจ้าของบ้านในประเทศปลายทาง ถูกกีดกันและไม่ถูกมองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมใหม่ ทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลพบกับความยากลำบากในชีวิต ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยพบว่า อัตลักษณ์ “ใบไม้ร่วงคืนสู่ราก” หรือการคาดหวังจะกลับไปยังมาตุภูมิไม่วันใดก็วันหนึ่ง เป็นอัตลักษณ์ที่พบมากที่สุดในกลุ่มผู้ให้

ข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นผู้มีอายุ 40-50 ปี หรือหนุ่มสาววัยยี่สิบกว่า ๆ ต่างก็คาดหวังจะได้กลับสู่ "ราก" เช่นกัน เนื่องด้วยปัจจุบันประเทศจีนพัฒนาขึ้นกว่าเมื่อก่อนมาก ทำให้คุณภาพชีวิตชาวจีนโดยรวมดีขึ้น อีกทั้งชาวจีนอายุ 40-50 กลุ่มนี้ก็มีศักยภาพทางเศรษฐกิจมากพอที่จะกลับไปใช้ชีวิตยามชรายังบ้านเกิด ส่วนหนุ่มสาวที่ตั้งใจจะกลับสู่ "ราก" ในเร็ววันนี้ก็มองเห็นว่าประเทศจีน ณ ปัจจุบันมีโอกาสในหน้าที่การงานและโอกาสทางเศรษฐกิจมากพอที่จะให้ตนกลับไปเติบโตในประเทศจีนได้อีกครั้ง หรือ "ราก" ที่ว่าอาจสื่อความถึงครอบครัวที่ยังอยู่จีน ก็ได้เช่นกัน ทว่าแต่ในความเป็นจริงแล้วชาวจีนกลุ่มนี้จะได้ "ร่วงคืนสู่ราก" หรือไม่ ปัจจัยสำคัญอยู่ที่ครอบครัว ผู้ที่อายุยังน้อยและครอบครัวยังมีเพียงรุ่นพ่อแม่อยู่ที่จีนก็สามารถกลับคืนสู่ราก กลับไปงอกงามที่มาตุภูมิของตนได้ ส่วนผู้ที่มีครอบครัวอยู่ในประเทศไทยแล้วอาจจะมิได้หวนคืนโดยถาวร หญิงชาวจีนอพยพใหม่รายหนึ่งได้กล่าวถึงสุภาษิต "ใบไม้ร่วงคืนสู่ราก" ว่าถึงแม้เธอเองก็มีความคิดนี้ แต่เธอมองว่าการตัดสินใจกลับหรือไม่กลับจีนขึ้นอยู่กับว่าผู้นั้นจะให้ความสำคัญกับเรื่องบทบาทและหน้าที่ทางสังคมอย่างไร "ราก" ที่ยึดโยงเธอไว้คือครอบครัว หาใช่จีนในฐานะรัฐชาติไม่ หากพิจารณาตัวเธอในบทบาทลูกสาว เธอก็คงต้องกลับประเทศจีน เพราะเธอมองว่าอย่างไรเป็นลูกก็ต้องกตัญญูต่อพ่อแม่ ดังความคิดของลัทธิขงจื่อที่ว่า "ไม่อยู่ห่างไกลพ่อแม่หากท่านยังมีชีวิตอยู่" (父母在不远行) แต่หากพิจารณาตัวเธอในบทบาทมารดา เธอก็คงอยู่ดูแลลูกและครอบครัวของตนที่ไทย อย่างไรเสียเธอให้น้ำหนักกับหน้าที่ของความเป็นพ่อแม่มากกว่าความเป็นลูก จึงทำให้เธอมองว่าตัวเธอมิใช่ลูกกตัญญูตามลัทธิขงจื่อ

อย่างไรก็ดีด้วยบริบทของโลกาภิวัตน์ พวกเขาสามารถกลับไปเยี่ยมบ้านเกิดของตนได้บ่อยตราบที่ใจต้องการและเงื่อนไขชีวิตของตนจะอนุญาต และสามารถใช้เทคโนโลยีติดต่อสื่อสารกับครอบครัวที่อยู่ในประเทศจีนได้ตลอดเวลา เป็น "รากฝอย" เสมือนจริง (vertical) เชื่อมโยงไปที่ "รากแก้ว" ยังมาตุภูมิ

"หลีกหนีจากราก" อัตลักษณ์นี้พบในชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่ได้มองว่าประเทศจีนเป็น "บ้าน" อีกต่อไป ดังที่ชาวจีนอพยพใหม่รายหนึ่งกล่าวว่า "ทุกครั้งที่กลับจีนรู้สึกเหมือนไปเที่ยว รู้สึกเหมือนตัวเองเป็นนักท่องเที่ยว ไม่ได้มีความรู้สึกว่าตัวเองเกิดที่นั่น นาน ๆ ก็รู้สึกอยากกลับไปเยี่ยมที ตอนนี้รู้สึกว่าที่นี่ (ไทย) คือบ้าน อาจจะเพราะชินแล้วและผมชอบที่นี่มากกว่า" กระนั้นเขาไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องอยู่ประเทศไทยไปตลอดชีวิตเช่นกัน เขายินดีที่จะย้ายไปยังประเทศอื่นที่ดีกว่าไทยหากมีโอกาส แต่อย่างไรก็ไม่ต้องการกลับไปยังประเทศจีน

"หลายราก" ชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่มีความคิดยึดติดกับถิ่นฐานเดิมที่ผู้วิจัยพบแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม ได้แก่ หนุ่มสาวชนชั้นกลางที่เกิดในทศวรรษ 90 และวัยกลางคนถึงวัยใกล้เกษียณ (40-50 ปี) สำหรับกลุ่มแรก

ยินดีที่จะหาประสบการณ์ชีวิตและการทำงานที่ต่างแดนไปเรื่อย ๆ หากที่ใดมีสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่ตรงกับความต้องการของตนก็ยินดีที่จะอยู่ที่นั่น ยินดีที่จะเรียนรู้และเคารพวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่ก็ไม่ได้ต้องการปฏิบัติตนตามแนวทางของท้องถิ่นนั้นเสมอไป ยังคงต้องการรักษาตัวตนของตนไว้เช่นเดิม แต่หากวิถีชีวิตและตัวตนจะได้รับอิทธิพลใดบ้างจากสังคมนั้น ๆ ก็ไม่ได้ต่อต้านแต่อย่างใด ส่วนกลุ่มที่สอง เมื่อย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่ใดที่หนึ่งเป็นเวลานานและคุ้นชินกับวิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมใหม่แล้วมักไม่ยินดีที่จะย้ายถิ่นฐานไปที่อื่นอีก สามารถอยู่ที่ใดก็ได้ ขอเพียงมีโอกาสทางเศรษฐกิจ หากไม่มีเหตุจำเป็นอันใดก็ไม่ได้ยึดติดว่าจะต้องย้ายถิ่นฐานกลับมาตุภูมิ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและชาตินิยมในชาวจีนอพยพใหม่

เป็นที่ทราบกันดีว่าข่าวสาร สื่อต่าง ๆ และการเข้าถึงเว็บไซต์ต่างประเทศจำนวนมากล้วนถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐบาลจีนมาโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐบาล (Xu and Albert 2017) ข่าวสารที่เผยแพร่จึงเป็นข่าวสารที่เอื้อประโยชน์ต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาลและเพื่อให้สภาพแวดล้อมของสังคมโดยรวม “สงบสุขและปรองดอง” ยังไม่ต้องกล่าวถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลจีนโดยตรง หรือความคิดเห็นที่สามารถนำไปสู่ความวุ่นวายแตกแยกของสังคมได้

เมื่อชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานมาพำนักในประเทศไทยที่มีเสรีภาพในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากกว่าประเทศจีน[7] สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศจีนหรือรัฐบาลจีนได้จากหลากหลายช่องทางมากขึ้น อย่างเช่น Facebook Twitter Youtube หรือสำนักข่าวต่างประเทศต่าง ๆ ที่เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับประเทศจีนในแง่มุมที่ไม่สามารถเผยแพร่ในประเทศจีนได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจว่าการที่ชาวจีนอพยพใหม่อยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่เปิดกว้างกว่าสภาพแวดล้อมเดิม ซึ่งทำให้พวกเขาสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้

[7] อ้างอิงจากการจัดอันดับเสรีภาพในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของ 65 ประเทศทั่วโลก ปี 2020 (Freedom on the Net 2020) โดย Freedom House ประเทศจีนได้คะแนนรวม 10/100 ประเทศไทยได้คะแนนรวม 35/100 ทั้งสองจัดอยู่ในประเทศที่ไม่มีเสรีภาพในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ดูเพิ่มเติมที่ Freedom House. (2020). Countries. Retrieved from https://freedomhouse.org/countries/freedom-net/scores on May 18, 2021. หรืออ่านรายงานฉบับสมบูรณ์ได้ที่ Adrian Shahbaz and Allie Funk. (2020). Freedom on the Net 2020. *Freedom House*. Retrieved from https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-10/10122020_FOTN2020_Complete_Report_FINAL.pdf on May 18, 2021.

รอบด้านมากขึ้น รวมถึงระยะเวลาในการอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ที่มีเงื่อนไขดังกล่าวนี้ ส่งผลหรือไม่อย่างไรต่อทัศนคติที่ชาวจีนอพยพใหม่มีต่อประเทศจีนและรัฐบาลจีน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มหนึ่งแสดงออกอย่างชัดเจนถึงความรู้สึกชาตินิยมอันเข้มข้น เชิดชูคุณูปการของประธานาธิบดีสีจิ้นผิงในการพัฒนาประเทศจีน และยังคงรักและเชื่อมั่นในรัฐบาลจีนเสมอมา เมื่อได้รับข่าวสารแง่ลบเกี่ยวกับประเทศจีนหรือรัฐบาลจีน อย่างเช่น ข่าวแบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่น H&M ออกมาบอยคอตต์ เลิกใช้ฝ้ายจากซินเจียงในการผลิตเสื้อผ้าโดยอ้างว่ามีการบังคับใช้แรงงานชาวอุยกูร์ในอุตสาหกรรมผลิตฝ้ายในมณฑลซินเจียง จนทำให้เกิดกระแสชาตินิยมในผู้ใช้อินเทอร์เน็ตชาวจีนร่วมกันต่อต้านสินค้าแบรนด์ดังกล่าว[8] ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ต่างมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ มองว่าต่างชาติโดยเฉพาะตะวันตกรายงานข่าวเท็จ ให้ร้ายประเทศจีน ชอบนำประเด็นเล็กมาใส่สีตีไข่ กล่าวหาเกินความจริง บางคนมองว่ามีเจตนาแบ่งแยกประเทศจีน บางคนกล่าวว่าตะวันตกแทรกแซงกิจการภายในของประเทศจีนเพราะไม่ต้องการเห็นประเทศจีน “ได้ดีกว่า” หลายคนกล่าวว่าคนจีนวิจารณ์ประเทศตัวเองได้ แต่ไม่ชอบให้คนชาติอื่นมาวิพากษ์วิจารณ์หรือว่าให้ร้ายประเทศจีน ดังผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า “มายุ่งอะไรกับประเทศฉัน ยุ่งแต่เรื่องประเทศตัวเองให้ดีเถอะ ฉันจะด่าด้วยซ้ำถ้ามาว่าให้ร้ายประเทศจีน” บางคนเห็นว่าการที่ประเทศอื่นมีท่าทีต่อต้านประเทศจีนนั้นสมเหตุสมผลแล้ว (เพราะจีนพัฒนาอย่างรวดเร็วจนทำให้ประเทศเหล่านั้นไม่พอใจ) ผู้ให้ข้อมูลอายุไม่เกิน 30 ปี รายหนึ่งเล่าว่า “ไม่ว่าจะเห็นข่าวอะไรก็เลือกเชื่อมั่นในประเทศจีนก่อนเสมอ เพราะใช้ชีวิตอยู่ในจีนมาตั้งแต่เล็ก อย่างไรก็เลือกเชื่อประเทศจีนก่อนเสมอแล้วค่อยไปหาข้อมูลว่าเกิดอะไรขึ้น พวกคุณก็เช่นกัน เป็นคนไทย หากใช้ชีวิตอยู่ในจีนแล้วเห็นข่าวที่ต่างชาติให้ร้ายประเทศไทย คุณก็เลือกจะเชื่อมั่นในประเทศไทยก่อนอยู่ดี” ผู้ให้ข้อมูลรายดังกล่าวมีแนวคิดว่าประเทศจีนกับรัฐบาลจีนคือสิ่งเดียวกัน รักประเทศจีนย่อมหมายถึงรักพรรคคอมมิวนิสต์จีนไปด้วย นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้ยังมีผู้ให้ความเห็นว่าเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารหรือเสรีภาพในการพูดไม่ได้กระทบกับชีวิตเท่าไรนัก ประเทศจีนเจริญก้าวหน้าก็เพียงพอ จะได้มีศักยภาพในการปกป้องชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานไปอยู่ยังต่างประเทศ โดยผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่อายุ 50 ปี (เกิดในช่วงทศวรรษ 70) อาศัยอยู่ประเทศไทยมามากกว่า 20 ปี และผู้ที่อายุไม่เกิน 30 ปี (เกิดในช่วงทศวรรษ 90) อาศัยอยู่ประเทศไทยระหว่าง 2-7 ปี ก่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยได้

[8] ดูเพิ่มเติมที่ Elizabeth Paton. (March 31 2021). H&M responds to a firestorm in China over Xinjiang cotton. *The New York Times*. Retrieved from https://www.nytimes.com/2021/03/31/business/hm-responds-to-a-firestorm-in-china-over-xinjiang-cotton.html on May 18, 2021.

ประกอบอาชีพครูและนักศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นกลุ่มที่มีการศึกษาสูง หน้าที่การงานมั่นคงและไม่ได้มีปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักในการย้ายถิ่นฐาน

ผู้ให้ข้อมูลรายอื่นมีระดับความเข้มข้นของความรู้สึกชาตินิยมลดหลั่นลงมา เช่น ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งตระหนักดีว่าการรายงานข่าวในประเทศจีนนั้นมีการควบคุมให้รายงานเพียงด้านบวกที่ส่งเสริมภาพลักษณ์รัฐบาล ดังนั้นหากอยู่ในประเทศจีนจะไม่เชื่อข่าวสารดังกล่าว แต่หากเห็นข่าวด้านบวกของรัฐบาลจีนจากแหล่งข่าวต่างประเทศก็เลือกที่จะเชื่อว่าเป็นความจริง (เพราะคงไม่มีการควบคุมสื่อเข้มข้นดังในประเทศจีน) บางคนมีจุดยืนสนับสนุนรัฐบาลจีน แต่ก็เลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารให้รอบด้านและพิจารณาตามเหตุและผล บางคนมีจุดยืนต่อต้านรัฐบาลจีน แต่ก็มองว่าสื่อต่างประเทศมักกล่าวหาจีนเกินความจริง บางคนไม่สนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง และบางคนก็เลิกติดตามข่าวสารจากทางการจีนไปตั้งแต่เมื่อครั้งอยู่ในประเทศจีน ด้วยมองว่ามีเพียงข่าวด้านบวกและโฆษณาชวนเชื่อที่เอื้อประโยชน์ให้รัฐบาลจีนเท่านั้น

สำหรับช่องทางที่ชาวจีนอพยพใหม่รับข่าวสารเกี่ยวกับประเทศจีน ส่วนใหญ่รับข่าวสารในรูปแบบคลิปวิดีโอขนาดสั้นจากแอปพลิเคชัน Douyin (Tiktok ที่ใช้ในประเทศจีน) ซึ่งไม่เพียงแต่ได้รับชมความบันเทิงและกระแสนิยมจากผู้ใช้ปัจเจกหรือองค์กรแสวงหาผลกำไรแล้ว แต่ยังได้รับข่าวสารจากบัญชีผู้ใช้ทางการของสำนักข่าวต่าง ๆ ในประเทศจีน ซึ่งสำนักข่าวเหล่านี้ได้เพิ่มรูปแบบการเผยแพร่ข้อมูลโดยปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่อให้เข้าถึงประชาชนได้ทุกเพศทุกวัยมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีบัญชีผู้ใช้ทางการในแอปพลิเคชันวีแชท (Wechat Official Account) และ แอปพลิเคชัน เวยป๋อ (Weibo) ของสำนักข่าวหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น บัญชีวีแชทของ Taiguo.com (泰国网) เว็บไซต์เผยแพร่ข่าวสารภายในประเทศไทยเป็นภาษาจีน ส่วนสถานีวิทยุโทรทัศน์กลางแห่งประเทศจีน (China Central Television: CCTV) ก็ยังคงได้รับความนิยมเช่นกัน เพียงแต่รูปแบบการรับชมอาจต่างไปตามพฤติกรรมของผู้คนแต่ละช่วงวัย นอกจากช่องทางออนไลน์ดังที่ได้กล่าวไปเบื้องต้น การรับข่าวสารผ่านโทรทัศน์ก็ยังคงเป็นที่นิยมในหมู่ชาวจีนอพยพใหม่ที่อายุ 50 ปีขึ้นไป

จากข้อมูลของชาวจีนอพยพใหม่ในงานวิจัยชิ้นนี้อาจกล่าวได้ในเบื้องต้นว่า การย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่มีเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากกว่าไม่ได้ทำให้ความเชื่อมั่นในรัฐบาลและความรู้สึกชาตินิยมอันเข้มข้นของชาวจีนอพยพใหม่ลดลง ไม่ได้ทำให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อรัฐบาลจีนในเรื่องที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะชนชั้นกลางชาวจีนที่เกิดในช่วงทศวรรษ 90 หลายคนมีแนวโน้มที่จะมีแนวคิดชาตินิยมโดยผูกรัฐบาลไว้กับความเป็นชาติ หากแต่ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อรัฐบาลพรรคคอมมิวนิสต์

จีนและความรู้สึกชาตินิยมเกิดจากประสบการณ์ส่วนตัวและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวจีนผู้นั้นซึ่งส่งผลต่อลักษณะการได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม หากมองในแง่ของความเป็นชาตินิยม (Nationalism) แล้วนั้น จะพบว่าคนจีนไม่ว่าจะอยู่ในประเทศ หรือนอกประเทศก็ตาม ความเข้มข้นในเรื่องความเป็นชาตินิยมจีนนั้นไม่เปลี่ยน เขาเหล่านั้นจะรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นจีน ไม่ต้องการให้ใครมาด่าว่าประเทศจีน แม้แต่เมื่อมีใครกล่าวถึงไต้หวันในฐานะประเทศ คนจีนนั้นจะรีบพูดทันทีว่า ขอให้เราพูดใหม่อีกครั้งเพราะไต้หวันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของจีน ไม่ใช่ประเทศ ถึงแม้ว่าในบางครั้งแล้ว ในส่วนลึกของความคิดของคนเหล่านี้ แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยกับนโยบายหรือการกระทำของรัฐจีน แต่ด้วยความเป็นชาตินิยมที่มาก ทำให้ระลึกเสมอว่าตนเป็นคนจีน แม้ว่าในความจริงจะไม่ได้อยากกลับไปอยู่ที่มาตุภูมิก็ตามที แม้เมื่อเกิดสถานการณ์การระบาดของเชื้อโควิด คนจีนจำนวนหนึ่งที่ได้จากการสัมภาษณ์ก็ยังต้องการความมั่นใจที่จะฉีดวัคซีนจากประเทศจีนเท่านั้น เพราะคิดว่ามีความมั่นใจในยาของประเทศจีน ไม่กล้าฉีดยาจากตะวันตก

ข้อเสนอแนะ

ประเด็นตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าว

หนึ่ง หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง คือ กองตรวจลงตราและเอกสารเดินทางคนต่างด้าว กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สามารถสร้างกลไกใดได้หรือไม่ที่จะใช้ตรวจสอบและติดตามชาวต่างชาติที่ใช้การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว ED และ O หรือประเภทนักท่องเที่ยวที่อยู่เกินเวลาเพื่อทำงานในประเทศไทย หรือสามารถพิจารณาผ่อนปรนเงื่อนไขสำหรับการตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเพื่อการติดต่อหรือประกอบธุรกิจ และการทำงาน (Non-Immigrant Visa B) เพื่อดึงดูดให้ผู้ประกอบการรายย่อยพำนักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยได้อย่างถูกกฎหมาย ได้หรือไม่ เพราะแทนที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจที่ไม่สามารถตรวจสอบได้และเอื้อประโยชน์ให้บุคคลบางกลุ่มที่ได้รับ “ค่าคุ้มครอง” หากชาวต่างชาติเหล่านี้จะต้องจ่าย “ค่าคุ้มครอง” จริง เงินเหล่านี้ควรกลายเป็นงบประมาณแผ่นดิน สร้างประโยชน์ให้ประเทศและผู้คนในสังคมไทยร่วมกัน หาใช่ผลประโยชน์ส่วนตนของบุคคลบางกลุ่มไม่

สอง สำนักงานจเรตำรวจตรวจสอบการทุจริตของเจ้าหน้าที่ตำรวจในกรณีรับสินบน หรือเรียกสินบนจากชาวต่างชาติที่ทำธุรกิจในประเทศไทยโดยใช้การตรวจลงตราผิดประเภท และกรณีบุคคลที่อ้างว่าเป็นตำรวจใช้อำนาจมิชอบข่มขู่ดำเนินคดีกับชาวต่างชาติโดยไม่เป็นไปตามกระบวนการทางกฎหมาย ให้เข้มงวด

มากขึ้น รวมถึงการเรียก “ค่าดำเนินการ” เพิ่มเติมหรือมากไปกว่าที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมายของหน่วยงานตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนทางกฎหมายต่าง ๆ ของชาวต่างชาติ เช่น งานขอถือสัญชาติไทยตามสามีฝ่ายกฎหมายและวินัย กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล หรือสถานีตำรวจภูธรจังหวัดต่าง ๆ ในกรณีชาวต่างชาติขอแปลงสัญชาติเป็นไทย

สี่ เรียกร้องให้ตรวจสอบและกำชับเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนทางกฎหมายต่าง ๆ ของชาวต่างชาติ เช่น ที่ว่าการอำเภอต่าง ๆ ในกรณีชาวต่างชาติจดทะเบียนสมรสกับชาวไทย มิให้รับสินบน หรือเรียก “ค่าดำเนินการ” เพิ่มเติมหรือมากไปกว่าที่ได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย

สี่ เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมดดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสถูกต้อง เป็นธรรม บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด รวมถึงเห็นแก่ผลประโยชน์ของรัฐและประชาชนเป็นหลัก ไม่ใช้อำนาจในหน้าที่โดยมิชอบเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน

ประเด็นอื่น ๆ เช่น การที่คนไทยเป็นคนที่ใจดี ยอมได้ในหลายเรื่อง จึงเป็นโอกาสและช่องทางของคนจีนที่ต้องการทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น ในกรณีของการเช่าคอนโดฯ และปล่อยเช่าช่วงรายวัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดต่อกฎหมายไทย หากแต่คนจีนเหล่านี้กลับไม่สนใจ เพราะเราไม่มีกฎหมายที่เด็ดขาดในการสั่งปรับ และลงโทษอย่างเด็ดขาด เช่น ยกเลิกวีซ่า ทำให้คอนโดจำนวนมากต้องคอยให้นิติบุคคลคอยตามตรวจดูว่ามีคนจีนมาเช่ารายวันหรือไม่ ซึ่งคนจีนบางคนจะนัดแนะการส่งกุญแจหรือบัตรเข้าห้องด้วยการวางในเมล์บอกซ์ พอนิติฯเริ่มทราบ ก็ย้ายที่ เช่นไปวางตามเสาไฟฟ้า หรือตู้เก็บของตามสถานีรถไฟฟ้า นิติฯบางแห่งก็ยกเลิกระบบการเข้าห้องด้วยบัตร ให้ใช้เป็นการสแกนนิ้ว แต่กลุ่มนี้ก็สามารถทำนิ้วปลอมมาให้ลูกค้ารายวันได้ นอกจากนี้ จากการเป็นล่ามและได้สัมภาษณ์คนจีนที่ทำผิดด้วยการปลอมพาสปอร์ตและเช่าห้องชุดคอนโดแห่งหนึ่งไว้ถึง 8 ห้อง โดยเมื่อสอบถามดูจากเจ้าของห้องพบว่า เธอแปลกใจเช่นกันที่หน้ากับพาสปอร์ตไม่ตรงกันนัก แต่คนจีนผู้นั้นแจ้งว่าเธอไปทำหน้ามา ทำให้หน้าไม่ค่อยเหมือน เมื่อเจ้าของห้องยอมให้เช่า ทางนิติฯคอนโดก็ไม่รับรู้ แต่มาทราบภายหลังว่าคนจีนนี้เช่าห้องไว้หลายห้อง และเปิดเป็นห้องเช่ารายวัน เมื่อถูกจับตามองก็เริ่มจากให้ผู้เช่ามาเช็คอินเวลาเที่ยงคืน ทำให้นิติฯแห่งนี้ต้องหาคนมาคอยโมนิเตอร์คนเข้าออกตลอดเวลา จนสามารถจับได้หลายเคส ในกรณีของคนจีนรายนี้เมื่อจวนตัวก็ขอผู้ให้เช่าคืนห้องก่อนเวลา โดยอ้างว่าตนมีเรื่องกระทันหันต้องกลับประเทศและจะขอเงินมัดจำคืน แม้ว่าตนจะเป็นฝ่ายละเมิดกฎก็ตามที แต่ในที่สุด เมื่อผู้ให้เช่าแปลกใจก็ได้ทิ้งห้องแรกไป และทำกับห้องอื่นๆ ด้วยการหนีออกไปและทำลายข้าวของ ทั้งโต๊ะตู้เตียงจนเสียหายหมด และยังเปิดหน้าต่างกว้าง เปิดแอร์เย็นสุด เปิดน้ำทิ้ง กว่าผู้ให้เช่ามาพบก็ได้รับความเสียหายเกินกว่าจำนวนเงิน

ประกัน เมื่อแจ้งความเอาผิดก็ทำด้วยความยากลำบาก เพราะเกี่ยวข้องทั้งกับตำรวจตรวจคนเข้าเมือง เอกสารปลอม และตำรวจประจำท้องที่ และอื่นๆ ทำให้การเอาผิดและจับมาลงโทษ รวมทั้งกักขังจนถึงขั้นตอนการฟ้องร้องทำไม่ได้ เหตุการณ์นี้คงเป็นเพียงกรณีเดียวที่ยกมา ยังมีอีกมากมายที่เกิดจากความอ่อนของทั้งคนไทย กฎหมาย ระเบียบและบทลงโทษที่ไม่ทันต่อยุคสมัย ซึ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อด้านอื่นๆ เช่น นักท่องเที่ยวจีนก็จะไม่ต้องพักในโรงแรมที่ถูกต้อง หากทำผิดกฎหมายก็อาจจะตามจับไม่ได้ ฯลฯ

ชาวจีนจำนวนหนึ่งอ้างว่า การที่ตนต้องทำผิดด้วยการจ่ายสินบนเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะทั้งกฎหมายและความเป็นจริงบีบให้พวกตนต้องทำเช่นนั้น เพราะกฎหมายไม่ได้เปิดให้ตนทำตามกฎเกณฑ์ได้ นอกจากนี้ ยังเพื่อความรวดเร็วและคล่องตัว พวกตนไม่ต้องการเสียเวลาเดินทางไปมา และในที่สุดก็สรุปด้วยการพูดว่าทำไม่ได้ หากการจ่ายเงินสินบนจะทำให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนต้องการอย่างรวดเร็วก็เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้ กฎหมายควรให้ความชัดเจนและสะดวก ไม่มีช่องโหว่ให้เจ้าหน้าที่สามารถทำการทุจริตได้

อย่างไรก็ตาม การจ่ายค่าน้ำร้อนน้ำชานั้น คนจีนส่วนมากจะทำได้ทำเป็นโดยไม่รู้สึกผิด เพราะอาจเป็นด้วยความเป็นวัฒนธรรมของระบบสายสัมพันธ์ในสังคมจีนแต่เดิม จึงเห็นว่าการทำเช่นนี้ช่วยให้ตนประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นๆ และยังมีการบอกกันเป็นปากต่อปากให้ทำเช่นนี้ จนบางครั้งเราสามารถทราบจากเพื่อนคนจีนในเรื่องเหล่านี้

ชาวจีนอพยพใหม่หลายรายเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยและการบังคับใช้กฎหมายมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและเข้มงวดมากขึ้นกับผู้กระทำความผิดในคดีอาญา ด้วยมองว่าเนื่องจากประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวดมากพอ ทำให้ผู้คนมองว่ากฎหมายไม่ศักดิ์สิทธิ์และไม่เกรงกลัวที่จะกระทำความผิด ทำให้เกิดคดีอาชญากรรมขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลให้เกิดความกังวลเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของชาวจีนอพยพใหม่ ชาวต่างชาติและประชาชนไทยทุกคนที่พำนักอยู่ในราชอาณาจักรไทย

สรุป

งานวิจัยเรื่องชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทย: กรณีศึกษาภาคกลางและภาคตะวันออกเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากการเก็บข้อมูลโดยการอ่านเอกสารและค้นคว้าข้อมูลทางออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการและสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเก็บข้อมูลจากชาวจีนอพยพใหม่จำนวน 100 คน เป็นชาวจีนอพยพใหม่ในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ระยองและชลบุรี มีเป้าหมายเพื่อศึกษาเส้นทางและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออก ศึกษา

การดำรงชีวิต ความรู้สึกนึกคิดและอัตลักษณ์ผ่านประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลก่อนและหลังย้ายถิ่นฐาน และศึกษาสถานการณ์โดยทั่วไป ปัญหาที่ชาวจีนอพยพใหม่พบเจอในประเทศไทย และแนวโน้มการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในอนาคต

ตามที่โครงการวิจัยนี้ได้แบ่งกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทยออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ได้แก่ กลุ่มที่เข้ามาช่วงหลังจากจีนปฏิรูปเปิดประเทศ ค.ศ.1978 ถึง ทศวรรษ 1990 และกลุ่มที่เข้ามาหลังจากจีนเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก ปี ค.ศ.2001 จนถึงปัจจุบัน สำหรับกลุ่มแรก ชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออกมีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานสองรูปแบบ คือ หนึ่ง มาตามคำชักชวนของญาติชาวจีนอพยพใหม่ที่ได้มาเยือนประเทศไทยหลังจีนปฏิรูปและเปิดประเทศและไม่มีเครือญาติเป็นชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย สอง แต่งงานและย้ายตามคู่สมรสชาวไทยเชื้อสายจีนเข้ามาอาศัยในประเทศไทย ส่วนกลุ่มที่สองมีเส้นทางการย้ายถิ่นฐานดังนี้ 1) โครงการครูอาสาสมัครของฮั่นปั้น 2) โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา 3) ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 4) บริษัทข้ามชาติสาขาใหญ่ส่งมาทำงานตามสัญญาจ้างระยะสั้นที่บริษัทสาขาในประเทศไทย และ 5) เครือข่ายค้าประเวณี 6) เดินทางเข้าเมืองมาเพื่อลี้ภัย

แรงจูงใจในการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลางและภาคตะวันออกได้แบ่งออกเป็นปัจจัยผลักดัน ได้แก่ ความต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่า โครงสร้างทางสังคมและสภาพสังคมที่มีความกดดันและการแข่งขันสูง ความต้องการ “เปิดโลก” ปัจจัยดึงดูด ได้แก่ สภาพสังคมไทย คนไทยและอากาศ ความใกล้ชิดเชิงกายภาพ โอกาสทางเศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ไทยในอาเซียน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ย้ายตามคู่สมรส

ก่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มดังกล่าวประกอบอาชีพเป็น เกษตรกร ครูมัคคุเทศก์ ล่ามภาษาไทย-จีน แรงงานทักษะในอุตสาหกรรมการผลิต แรงงานเข้มข้นในอุตสาหกรรมการผลิต พนักงานบริษัทข้ามชาติ และนักศึกษา

หลังย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มดังกล่าวประกอบอาชีพ ดังนี้ กลุ่มที่เริ่มต้นจากการเป็นลูกจ้างมักกลายเป็นเจ้าของกิจการ ทั้งกิจการขนาดเล็ก กลางและใหญ่ กลุ่มนี้มีทั้งผู้ที่พำนักอาศัยในเมืองไทยอย่างถูกกฎหมายในภายหลัง และผู้ที่พำนักอาศัยและทำงานในเมืองไทยอย่างผิดกฎหมายโดยใช้การตรวจลงตราผิดประเภท มักประกอบกิจการประเภทร้านค้าและบริการ ผู้ที่เข้ามายังประเทศไทยจากสถานะนักเรียนนักศึกษา เมื่อจบการศึกษาแล้วมักทำงานในบริษัทข้ามชาติที่ต้องการผู้มีความสามารถด้านภาษาจีน หรือเป็นอาจารย์สอนภาษาจีนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ กลุ่มนี้เป็นผู้ที่พำนักอาศัยและทำงานอยู่

ในประเทศไทยโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีชาวจีนอพยพใหม่ที่เข้ามาจำหน่ายสินค้าและบริการโดยมีสถานะเป็นนักเรียนนักศึกษา และพยายามยืดสถานะนักเรียนนักศึกษาไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นใบเบิกทางในการทำธุรกิจ

ด้านความเป็นอยู่และปฏิสัมพันธ์ของชาวจีนอพยพใหม่ในสังคมไทย ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของที่พำนักอาศัยและสถานที่ทำงาน หากชีวิตประจำวันและชีวิตการทำงานแวดล้อมไปด้วยชาวจีนด้วยกัน จะไม่ค่อยได้ปฏิสัมพันธ์กับคนไทยนัก และไม่จำเป็นต้องพูดภาษาไทย ทำให้ไม่ต้องปรับตัวเข้ากับคนไทยหรือสังคมไทยมากนัก หากเป็นชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มอื่นที่ไม่ได้แวดล้อมไปด้วยชาวจีนอาจจะปฏิสัมพันธ์กับชาวไทยมากกว่า โดยทั่วไปชาวจีนอพยพใหม่ที่พบมิได้มีความขัดแย้งรายแรงในปฏิสัมพันธ์กับชาวไทย เพียงแต่บางคนสะดวกใจที่จะคบค้าสมาคมกับชาวจีนอพยพใหม่ด้วยกันมากกว่าคบหากับชาวไทย

ด้านทัศนคติต่อคนไทยและสังคมไทย ส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อคนไทย มองว่าคนไทยว่า “มีจิตใจดี เนื่องจากนับถือศาสนาพุทธ” เรียบง่ายทั้งทางวัตถุและจิตวิญญาณ และสังคมไทยให้อิสระและไม่ทำให้รู้สึกถึงความกดดัน กระตุ้นให้เกิดการย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย อย่างไรก็ตาม บางคนกลับใช้ช่องทางที่คนไทยเป็นคนใจดีมาเอาเปรียบด้วยการหลอก หรือการทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย

ชาวจีนอพยพใหม่หลายคนประสบเหตุการณ์เจ้าหน้าที่รัฐไทยเรียกสินบนเมื่อต้องติดต่อราชการต่าง ๆ กระนั้นก็มีการปรับตัวซึ่งก็คือสร้างสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐไทยเพื่อความสะดวกในการติดต่อราชการเช่นกัน

การย้ายถิ่นฐานมาอาศัยและทำงานในประเทศไทยในทางหนึ่งเป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมและ มีความหมายในแง่ของการนิยมตัวตนของชาวจีนอพยพใหม่ ทำให้รู้สึกมีตัวตนและมีคุณค่า

ด้านแผนการในอนาคต ถึงแม้จะพบทั้งกลุ่มที่ต้องการกลับประเทศจีนและไม่ต้องการกลับประเทศจีน ปัจจัยในระดับปัจเจกที่มีผลต่อการย้ายถิ่นฐานกลับประเทศจีนคือ ครอบครัว ในระดับโครงสร้างสังคมคือ การบริหารงานของรัฐบาลจีน ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ค่านิยมทางสังคม และความกดดันในสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าการย้ายถิ่นฐานมาพำนักอาศัยในสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและมีเสรีภาพด้านแสดงออกมากกว่าไม่ได้ส่งผลต่อความรู้สึกชาตินิยมและทัศนคติที่ชาวจีนอพยพใหม่มีต่อรัฐบาลจีน แต่ปัจจัยที่มีแนวโน้มในการส่งผลต่อความรู้สึกและทัศนคติดังกล่าวขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนตัวของปัจเจกที่ได้รับผลกระทบจากโครงสร้างสังคมและการบริหารงานของรัฐบาล

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ในงานวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

1. จากปัจจัยผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ ยุทธศาสตร์ และมลภาวะทางสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่มีต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจากประเทศจีนมายังประเทศไทย

2. ปัจจัยดึงดูดทางด้านเศรษฐกิจไทย และสังคมจีนในไทย มีผลให้ชาวจีนอพยพใหม่เลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีส่งผลต่อผู้อพยพเพศชายมากกว่า ในขณะที่ปัจจัยทางด้านสังคมจีนในไทยดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ที่เป็นเพศหญิงมากกว่า

3. ปัจจัยดึงดูดด้านการศึกษา เป็นปัจจัยดึงดูดแต่เพียงชาวจีนอพยพใหม่ที่มีสถานภาพสมรสและชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร เพราะปัจจัยด้านการศึกษาในไทยมีความน่าสนใจหรือแรงดึงดูดต่อชาวจีน

4. ชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมายังประเทศไทยเลือกคบหาคนจีนเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่อาศัยในประเทศแบบถาวรจะรู้สึกว่าสังคมคนจีนในไทยทำให้รู้สึกสบายใจ ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดอีกปัจจัยสำหรับชาวจีนกลุ่มนี้

5. หากกล่าวถึงอุปสรรคที่มีผลให้ชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่ประสงค์จะอยู่ในประเทศไทยส่วนมากมากจากปัจจัยทางด้านภาษา และปัญหาในการทำวีซ่าเพื่อขออยู่ต่อในประเทศไทย

6. แม้ว่าชาวจีนอพยพใหม่ส่วนมากจะถูกปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นดึงดูดให้เลือกย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่คนส่วนใหญ่กลับไม่ประสงค์จะเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทย ซึ่งต่างจากชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นเก่าอย่างชัดเจน

บรรณานุกรม

ซินหัว. (2020). สำเร็จก่อนกำหนด! จีน ‘ปฏิรูประบบทะเบียนบ้าน’ ช่วยคน 100 ล้านลงหลักปักฐานในเมืองน้อยใหญ่. เข้าถึงจาก https://www.xinhuathai.com/china/144386_20201008 สืบค้นเมื่อ 10 พ.ค. 2021

เดลินิวส์. (2562). เปิดขั้นตอนการจับ ‘ลิขสิทธิ์’ เผยกลเม็ดมิจฉาชีพแฝงตัว!. เข้าถึงจาก https://www.dailynews.co.th/regional/740291 สืบค้นเมื่อ 16 พฤษภาคม 2021

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 (มาตรา 31), 2537

พัชราวลัย วงศ์บุญสิน. (2010). *การย้ายถิ่น: ทฤษฎีและความเป็นไปในเอเชีย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2020). *จีนยุคบุราณรัฐ*. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (1996). *การค้าประเวณีหญิงจีนในไทย ศึกษากรณีการล่อลวงหญิงจีนจากมณฑลยูนนานเพื่อประกอบอาชีพโสเภณีในไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรศักดิ์ มหัทธโนบล. (2014). *เศรษฐกิจการเมืองจีน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเพ่น โซไซตี้.

สุภางค์ จันทวานิช. (2019). *ทฤษฎีสังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2017, 25 พฤษภาคม). “สช.ร่วมฮั่นปั้นต้อนรับครูอาสาสมัครจีนในโครงการครูอาสาสมัครจีน ประจำปีการศึกษา 2560”. [status update]. Facebook. https://www.facebook.com/opecoffice/posts/1553105561389263/ สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2021

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2012, 11 พฤษภาคม). *เปิดโครงการ “ครูอาสาสมัครสอนภาษาจีน” ประจำปี 2555*. เข้าถึงจาก

https://www.bic.moe.go.th/index.php/component/k2/item/2657-2013-10-14-23-08-53 สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2021

ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. (2014). *กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน*. จาก https://thaibizchina.com/กระแสนิยมการอพยพไปอยู่-2/

ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (มปพ.) ดาวน์โหลดสถิติอุดมศึกษา นักศึกษารวม 2561 ภาคเรียนที่ 1 ใน สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน/กลุ่มสถาบัน/เพศ/ระดับการศึกษา/คณะ/ชื่อหลักสูตร/ (นักศึกษาต่างชาติ). เข้าถึงจาก http://www.info.mua.go.th/info/ สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2021

ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (มปพ.) ดาวน์โหลดสถิติอุดมศึกษา นักศึกษารวม 2562 ภาคเรียนที่ 1 ใน สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน/กลุ่มสถาบัน/เพศ/ระดับการศึกษา/คณะ/ชื่อหลักสูตร/ (นักศึกษาต่างชาติ). เข้าถึงจาก http://www.info.mua.go.th/info/ สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2021

ศูนย์สารสนเทศอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (มปพ.) ดาวน์โหลดสถิติอุดมศึกษา นักศึกษารวม 2563 ภาคเรียนที่ 1 ใน สถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด จำแนกตาม สถาบัน/กลุ่มสถาบัน/เพศ/ระดับการศึกษา/คณะ/ชื่อหลักสูตร/ (นักศึกษาต่างชาติ). เข้าถึงจาก http://www.info.mua.go.th/info/ สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2021

อภิญญา เฟื่องฟูสกุล. (2021). อัตลักษณ์ ใน ชาญ พนารัตน์ (บรรณาธิการ), *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). (น.107). เชียงใหม่: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อรัญญา ศิริผล. (2018). ผู้ประกอบการจีนรุ่นใหม่กับการเปลี่ยนวัฒนธรรมการค้าชายแดนภาคเหนือไทย. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*. 14(2), 139-157.

CRI. (2019, 19 มิถุนายน). จัดพิธีต้อนรับครูอาสาสอนภาษาจีนในไทยชุดที่ 18. *CRI ONLINE*. เข้าถึงจาก http://thai.cri.cn/20190619/a5e215b1-aa88-8720-b592-10da868ceca7.html สืบค้นเมื่อ 26 เมษายน 2021

Adrian Shahbaz and Allie Funk. (2020). Freedom on the Net 2020. *Freedom House*. [Online] Retrieved from https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-10/10122020_FOTN2020_Complete_Report_FINAL.pdf on May 18, 2021.

Beina Xu and Eleanor Albert. (2017). Media Censorship in China. *Council on Foreign Relations*. Retrieved from https://www.cfr.org/backgrounder/media-censorship-china on May 18, 2021.

Chan, Kwok-bun. (2013). A Family Affair: Migration, Dispersal and the Emergent Identity of the Chinese Cosmopolitan. In Chan, Kwok-bun(ed.), *Internal Handbook of Chinese Families.* (p. 23-35). New York: Springer.

Elizabeth Paton. (March 31 2021). H&M responds to a firestorm in China over Xinjiang cotton. *The New York Times*. Retrieved from https://www.nytimes.com/2021/03/31/business/hm-responds-to-a-firestorm-in-china-over-xinjiang-cotton.html on May 18, 2021.

Ministry of Education. (2006, Jan 11). *Framework of Cooperation between Hanban and the MOE of Thailand on Cooperation in Chinese Language Teaching*. Retrieved from https://www.bic.moe.go.th/images/stories/MOU/framework/th-hanbaneng.pdf

Wang, Ling-chi. (1991). Roots and changing identity of the Chinese in the United States. *Daedalus*, 120, 181-206.

Wirth, Louis. (1938). Urbanism as a Way of Life. *The American Journal of Sociology*, 44(1), 1-24.

育路出国留学网. (2020). 2+2 留学项目学生毕业是双文凭吗？. เข้าถึงจาก http://cg.yuloo.com/lxue-zwhz/hz-xwzc/1745798.shtml สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2021

黄赜琳,邱志萍. 在美中国移民区位选择的时空演变及其原因分析[J]. 中国人口科学, 2019(05) : 69-84, 127.

云南大学汉语国际教育学院. (2018). 2018 年云南大学国际学院本科招生简章. เข้าถึงจาก http://www.sie.ynu.edu.cn/info/1022/1174.htm สืบค้นเมื่อ 27 เมษายน 2021

สถิติชาวจีนอพยพใหม่ในภาคกลาง

"กรณีศึกษาในพื้นที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร"

ศิริเพ็ชร ทฤษณาวดี

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า สังคมชาวจีนโพ้นทะเลถือเป็นกลุ่มอพยพหนึ่งที่มากที่สุดในโลก โดยชาวจีนถือเป็นอันดับ 4 รองจากอินเดีย เม็กซิโก และรัสเซียตามลำดับ[9] นับเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนานที่ชาวจีนได้อพยพไปยังหลายถิ่นฐานตั้งแต่สมัยอดีต โดยได้มีการเรียกชาวจีนที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่างๆ ว่า "ชาวจีนโพ้นทะเล" หรือ "华侨人 : huáqiáorén" ส่วนในภาษาอังกฤษเรียกว่า Overseas Chinese ซึ่งการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนกลุ่มนี้ เกิดจากการหลีกหนีจากความยากจน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ สถานการณ์ทางการเมืองในประเทศจีน ความอดอยาก การติดต่อค้าขาย และความสามารถในการเดินเรือของจีนออกสู่ทะเล[10] การย้ายถิ่นฐานในช่วงยุคแรกเริ่ม ชาวจีนจะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามเส้นทางเรือ จึงทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลในยุคแรกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากที่สุด อีกทั้งประเทศไทยยังติดอันดับ 1 ใน 20 ประเทศที่เป็นประเทศปลายทางของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานด้วยเช่นกัน[11]

ปัจจุบัน กระแสการอพยพไปอยู่ต่างแดนของชาวจีนก็ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แม้ว่าสังคมจีนได้มีการเข้าสู่ยุคแห่งความทันสมัยและมีการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีแล้วก็ตาม โดยจะเห็นว่าคนจีนจำนวนมากก็สนใจที่จะอพยพมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการลงทุนและอุตสาหกรรม จนเกิดเป็นกระแสวิธี

---

[9] Manu Balachandran. (2016). *Which country has the largest diaspora?.*From https://www.weforum.org/agenda/2016/01/which-country-has-the-largest-diaspora/

[10]พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2007). *ชาวจีนในไทยมาจากไหน เปิดประวัติการอพยพยุคแรกเริ่ม ถึงการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม.*จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_26173#:~:text=สาเหตุของการอพยพของ,ว%20(泉州)%20และเมืองห.

[11]เสาวณี จันทะพงษ์, เพรงเพรา สิงหพงษ์, และ กานต์ชนิต เลิศเพียรธรรม. (2018). *กระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ: เข้าใจ เข้าถึง และเป็นธรรม. จาก* https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_07Aug2018. aspx.

“การลงทุนเพื่อการอพยพ” โดยเป็นกลุ่มชนชั้นกลางของสังคมที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ และกลุ่มชนชั้นสูงผู้ร่ำรวย หรือในกลุ่มเศรษฐีใหม่[12]อพยพมาจึงทำให้ชาวจีนรุ่นใหม่มีแรงดึงดูดในการย้ายถิ่นฐานมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทย สืบเนื่องจากความสัมพันธ์ไทย-จีนที่มี

มานานตั้งแต่ในอดีต และแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่ชาวจีนสมัยใหม่เลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน แม้ท่ามกลางวิกฤตโควิด- 19 ชาวจีนก็ยังมองว่าไทยเป็นประเทศน่าอยู่ มีความเสี่ยงน้อยทั้งด้านความรุนแรงจากเชื้อโรค ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ความรุนแรงทางการเมือง หากเทียบกับจีนและประเทศอื่น ชัยภูมิของไทยน่าอยู่ใกล้เคียงกับจีน[13]โดยเราจะเรียกชาวจีนกลุ่มนี้ที่มีเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่แตกต่างจากชาวจีนโพ้นทะเลในอดีตว่า “ชาวจีนอพยพใหม่” หรือ “新移民 : xīnyímín” โดยกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่มีทรัพยากรทางความรู้และเงินที่แข็งแกร่งกว่าชาวจีนโพ้นทะเลสมัยเก่าที่มีการพลัดถิ่นแบบ “เสื่อผืนหมอนใบ” ที่มีแค่แรงกายและมีการศึกษาค่อนข้างน้อย[14] เป็นต้น

จากการหลบหนีความยากจนและสถานการณ์ทางการเมืองในอดีต ที่เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่หลังจากประเทศจีนเปิดประเทศ รัฐบาลจีนได้ใช้นโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจ ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีนหลายร้อยล้านคนดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา เทคโนโลยี การลดการทุจริตทางการเมือง จนทำให้ประเทศจีนก้าวสู่การเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่ง[15]

ทั้งนี้ ชาวจีนโพ้นทะเลยังมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับประเทศต่าง ๆ ที่คนเชื้อจีนเข้าไปอยู่อาศัยซึ่งถ้าหากกล่าวถึงบทบาทของคนจีนโพ้นทะเลที่มีส่วนในการช่วยสร้างมั่งคั่งให้กับประเทศ คอลัมน์ DRDANCANDO ได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจไว้ดังนี้[16] 1) อำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศเนื่องจากความสัมพันธ์เชิงญาติมิตรและภาษาของคนจีนโพ้นทะเลช่วยให้การทำธุรกิจ

---

[12]Thaibizchina.com. (2014). *กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน.*จาก https://thaibizchina.com/กระแสนิยมการอพยพไปอยู่-2/

[13]ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2020). *จีนมองไทย ปลอดภัย สั่งซื้อคอนโดลี้ภัย กลางวิกฤติ โคโรนา.*จาก https://www.reic.or.th/News/RealEstate/441618.

[14] Thaibizchina.com.*กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน.*

[15]สำนักข่าวบีบีซี. (2019). *70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน : จีนกลายมาเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่งได้อย่างไร.* จาก https://www.bbc.com/thai/international-49896480.

[16]เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2020). *บทบาทของคนจีนโพ้นทะเลในการสร้างความมั่งคั่งของประเทศ.*จาก http://drdancando.com/บทบาทของคนจีนโพ้นทะเลในการสร้างความมั่งคั่งของประเทศ/.

ข้ามพรมแดนเป็นไปได้ง่ายมากขึ้น อีกทั้งยังมีในเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นตัวช่วยให้สามารถทำการค้าร่วมกันได้อย่างราบรื่น จึงช่วยส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าระหว่างประเทศทั้งที่เป็นเศรษฐกิจเกิดใหม่และประเทศที่เป็นคู่ค้าสำคัญของจีน จะเห็นได้จากประเทศในแถบเอเชียตะวันออกที่มีสัดส่วนของประชากรเชื้อสายจีนเป็นจำนวนมาก เช่น มาเลเซีย และไทย เป็นต้น 2) สร้างธุรกิจที่มีความสามารถในการแข่งขัน ถึงแม้ว่าในอดีตชาวจีนจะอพยพออกจากนอกประเทศในฐานะแรงงาน แต่ในปัจจุบันชาวจีนก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าคุณลักษณะที่ชัดเจนประการหนึ่งของคนเชื้อสายจีนคือความเป็นผู้ประกอบการ ไม่ต้องสังเกตที่ไหนไกล เพราะภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของบทบาททางเศรษฐกิจของคนเชื้อสายจีน ถึงแม้จะเป็นคนกลุ่มน้อยของประเทศ แต่กลับเป็นเจ้าของกิจการที่มีมูลค่ารวมกันสูงกว่าคนกลุ่มอื่นในประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซียมีประชากรที่เป็นคนเชื้อสายจีนร้อยละ 26 ของจำนวนประชากรทั้งหมด แต่กลับเป็นเจ้าของกิจการในตลาดหลักทรัพย์ที่มีมูลค่ารวมกันถึงร้อยละ 39 สูงกว่าคนกลุ่มอื่นในประเทศ 3) สนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยชาวจีนที่อยู่ในต่างประเทศหรือสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในต่างประเทศที่กลับมายังประเทศจีน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย นักวิทยาศาสตร์ อีกทั้ง ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศมีจำนวนมากที่เป็นนักวิทยาศาสตร์ที่จบการศึกษาและดำรงตำแหน่งทางวิชาการระดับสูง ดังนั้นชาวจีนโพ้นทะเลจึงมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยไม่เพียงแต่จะช่วยสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศปลายทางที่ชาวจีนย้ายถิ่นฐาน แต่ยังเป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศจีนเองในทางหนึ่งอีกด้วย

ซึ่งถ้าหากพิจารณาการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลในไทยกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จะพบว่าชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยมีจำนวนเป็นอันดับสองของโลก โดยมีประเทศอินโดนีเซียเป็นลำดับที่หนึ่ง ปัจจุบันชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยมีจำนวนเกือบ 9 ล้านคน มีสัดส่วนจำนวนประชากรทั้งหมดในจำนวนร้อยละ 14 ของประเทศไทย โดยมาจากกวางตุ้งและซัวเถาเป็นจำนวนมาก[17] อีกทั้งยังมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจและการเมืองนับตั้งแต่สมัยนายอานันท์ ปันยารชุน ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (คนที่ 18 ของประเทศไทย) เป็นต้นมา ซึ่งถ้าหากดูสถิติจำนวนชาวจีนโพ้นทะเลจะพบว่า ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอัตราส่วนมากที่สุด[18]

[17]泛亚通.(2021).全球海外有多少华人？华人最多的十个国家排行：美国仅居第四，新加坡排第六 .https://www.sohu.com//a/389382106_120065163#:~:text=据统计，海外华侨华人,198 个国家和地区。(2021-02-11)

[18]เรื่องเดียวกัน.

ดังนั้น จึงเกิดเป็นคำถามที่น่าสนใจว่า เหตุใดชาวจีนจึงย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก หากพิจารณาจากปัจจัยทั่วไปตามมุมมองของนักท่องเที่ยว จะพบว่าคนจีนมองว่าคนไทยสุภาพ พูดจาอ่อนโยน เรียบร้อย ส่วนในเรื่องอาหารการกินคือเรื่องที่คนจีนให้คะแนนประเทศไทยอันดับหนึ่ง โดยเฉพาะอาหารทะเล แกงกะหรี่ต่าง ๆ ผลไม้ ที่มีรสชาติอร่อยและราคาถูกกว่าที่จีนมาก[19] นอกจากนี้ เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าชาวจีนกับการค้าเป็นของคู่กัน ดังนั้นการเข้ามาทำการค้าในไทยจึงเป็นเป้าหมายหลักของชาวจีนโพ้นทะเล โดยในช่วงแรกคนจีนทำการค้าขาย ด้วยการหาบเร่แบกหาม ไม่ว่าจะเป็นก๋วยเตี๋ยว บะหมี่ หรือกระเพาะปลา และอื่นๆ ด้วยนิสัยเก็บออมมัธยัสถ์หาบเร่ขายได้ไม่นานก็มีเงินเก็บ

มากพอที่จะเปิดหน้าร้านอย่างถาวรได้[20] จนทำให้เกิดเป็นชุมชนจีนในไทย[21]อย่างละลานตา เช่น เยาวราชที่กรุงเทพฯ หรือที่ทุกคนรู้จักกันในชื่อไชน่าทาวน์ ชากแง้วที่จังหวัดชลบุรี ย่านเมืองเก่าที่จังหวัดภูเก็ต กาดกองต้าที่จังหวัดลำปาง ราชบุรีไชน่าทาวน์เป็นต้น โดยในภายหลังจะเห็นว่าชาวจีนโพ้นทะเลในปัจจุบันเป็นเจ้าของกิจการใหญ่โตมากมาย อีกทั้งอันดับรายชื่อมหาเศรษฐีชาวไทย ส่วนใหญ่ล้วนมีเชื้อสายจีนทั้งสิ้น[22] และถ้าหากพิจารณาในระดับโลก ถึงแม้ว่าจะเผชิญวิกฤตโควิด-19 แต่จำนวนมหาเศรษฐีจีนยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปีเดียวถึง 182 คน[23] ซึ่งแม้แต่กระทั่งในกลอนของนักกวีไทยอันโด่งดังอย่างสุนทรภู่ก็ยังมีการบรรยายสภาพบ้านเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงความมั่งคั่งของชาวจีนในสมัยนั้นเช่นกัน โดยนิราศเมืองเพ็ชร ที่สุนทรภู่แต่งเมื่อ พ.ศ.2388 ช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ ๓ มีตอนหนึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าคนสมัยนั้นเริ่มให้ความสำคัญกับเงินตรา เมื่อเดินทางผ่านบ้านคนจีนที่ร่ำรวยจากการค้าขายแล้วได้ภรรยาสวย ดังนี้[24]

---

[19]ผู้จัดการออนไลน์. (2018). *New China Insights: คนจีนคิดยังไงกับคนไทยและประสบการณ์การท่องเที่ยวไทย.*จาก https://mgronline.com/china/detail/9610000104882.

[20]ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2019). *ย้อนเส้นทางจากแผ่นดินใหญ่สู่ไทย เมืองที่มีชาวจีนอพยพอันดับ 1 ของโลก.*จาก https://www.prachachat.net/d-life/news-286207.

[21]ผู้จัดการออนไลน์. (2020). *อะเมซิ่ง8 ชุมชนจีนชื่อดัง อวลไออดีต เปี่ยมเสน่ห์จิตวิญญาณแห่งมังกร.*จาก https://mgronline.com/travel/detail/9630000007510.

[22] Happy smile. (2019). *ทำไมอภิมหาเศรษฐีไทยส่วนใหญ่มักมีเชื้อสายจีน.*จาก https://www.blockdit.com/posts/5caf5a65fbd9e81b19226b3a.

[23]อานุภาพ เงินกระแชง. (2020). *หน้าต่างโลก : เศรษฐีจีนยังเพิ่มเรื่อยๆ.*จาก https://www.thairath.co.th/news/foreign/1791353.

[24]วชิรวิชญ์ กิติชาติพรพัฒน์และณัฐชยา กาญจนวงศ์ไพศาล. (2019). *เพราะหายใจเป็นกลอน 'สุนทรภู่' จึงบันทึกประวัติศาสตร์ผ่านบทกวี.* https://becommon.co/culture/sunthorn-phu/.

“...ถึงบางหลวงล่วงล่องเข้าคลองเล็ก ล้วนบ้านเจ๊กขายหมูอยู่อักโข

เมียขาวขาวสาวสวยล้วนรวยโป หัวอกโอ้อายใจมิใช่เล็ก

ไทยเหมือนกันครั้นว่าขอเอาหอห้อง ต้องขัดข้องแขงกระด้างเหมือนอย่างเหล็ก

มีเงินงัดคัดง้างเหมือนอย่างเจ๊ก ถึงลวดเหล็กลนร้อนอ่อนละไม...”

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยนโยบายของประเทศไทยที่อาจเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้ชาวจีนอพยพใหม่เข้ามาลงทุน เช่น มีการอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการได้เกือบทุกชนิดยกเว้นโครงการ ลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์การประมง การสำรวจและการทำเหมืองแร่ ในขณะที่โครงการการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือถือหุ้นทั้งหมดได้ไม่ว่าตั้งในเขตใด อีกทั้งผู้ลงทุนยังสามารถเคลื่อนย้ายผลตอบแทนได้อย่างเสรีอีกด้วย เป็นต้น[25]

มาถึง ณ จุดนี้ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าชาวจีนโพ้นทะเลไม่มีความสำคัญต่อประเทศไทยและชาวไทย ไม่ว่าจะเป็นด้านการค้าขาย วัฒนธรรม ภาษา อาหาร ประเพณีความเชื่อ ศาสนา และอื่น ๆ อีกมากมาย ล้วนมีการผสมผสานกันจนไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ กลายเป็นสีสันและความครึกครื้นที่เป็นเอกลักษณ์ อีกทั้งชาวจีนโพ้นทะเลและชาวไทยยังมีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งดุจพี่น้อง เป็นความสัมพันธ์ที่ฝังรากลึกอยู่ในใจของประชาชนทั้งสองเชื้อสาย ดังบทกลอนพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ชื่อ “จีนเด็ดดอกไม้” ในท่อนหนึ่งกล่าวไว้ว่า “จะเป็นจีนเป็นไทยใช่ใครอื่น จงชมชื่นผูกจิตสนิทมั่น เด็ดผกาแทนใจผูกพัน แบ่งปันประดับเรือนเตือนตาเอย”[26]นอกจากนี้ นายมู่ เอกอัครราชทูตจีนประจำประเทศไทยยังได้กล่าวเน้นย้ำถึงความสัมพันธ์ของประชาชนทั้งสองเชื้อสายผ่านสุนทรพจน์ในงานครบรอบ 35 ปีแห่งการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน อีกว่า

“การที่ความสัมพันธ์จีน-ไทยได้พัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมากนั้น เป็นผลมาจากความพยายามร่วมกันของรัฐบาลและประชาชน ทั้งสองประเทศ และเต็มไปด้วยหยาดเหงื่อแรงใจของชาวจีนโพ้นทะเลและคนไทย

---

[25]ดวงรัตน์ ประจักษ์ศิลป์ไทย. (2014). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศไทย.*จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2557/may2557-2.pdf

[26]ผู้จัดการออนไลน์. (2005). *ความร่วมมือไทย-จีน สายใจสองแผ่นดิน.*จาก https://mgronline.com/china/detail/9480000081149.

เชื้อสายจีนในไทยเป็นจำนวนมาก...ชาวจีนโพ้นทะเลและคนไทยเชื้อสายจีนในต่างประเทศล้วนเป็นกำลังสำคัญอันหนึ่งในการสนับสนุนการปฏิวัติและกิจการการพัฒนาของจีนมาโดยตลอด”[27]

จึงมิใช่เรื่องแปลก ที่ปัจจุบันจำนวนประชากรชาวจีนอพยพใหม่ที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศไทยนั้นมีมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสถิติการเดินทางเข้าของคนจีนโดยใช้หนังสือเดินทางประเภทคนอยู่ชั่วคราวในช่วงปี พ.ศ.2558-2562 (ถึง ก.ย.) ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง[28] พบว่า ชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในไทยในปี พ.ศ.2562 (ถึง ก.ย.) มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2558 ถึง 11,910 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 9.27 และด้วยสถานการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ล้วนมีผลในการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเล ดังนั้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของชาวจีนอพยพใหม่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งปัจจัยที่มาจากภายในประเทศจีนเองที่มีส่วนผลักดันให้ชาวจีนโพ้นทะเลย้ายถิ่นฐาน และปัจจัยที่น่าดึงดูดของประเทศไทยที่มีส่วนทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลหลั่งไหลเข้ามาอย่างไม่ขาดสาย พร้อมทั้งหาข้อสรุปปัจจัย อุปสรรคบางประการที่ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไม่เป็นไปตามที่ประสงค์ ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำไปสู่แนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับชาวจีนอพยพใหม่ที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเข้ามายังประเทศไทยในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่
2.เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่

1.3 สมมติฐาน

การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานชาวจีนอพยพใหม่มายังประเทศไทยมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และด้านภูมิศาสตร์ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลจีนที่มีส่วนผลักดันในคนจีนเหล่านี้อพยพออกนอกประเทศ

---

[27] CRI online. (ม.ป.ป). *ชาวจีนโพ้นทะเลและคนไทยเชื้อสายจีนในไทยร่วมฉลองครบรอบ 35 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน.*จาก http://thai.cri.cn/mgh/mgh1008/a131.html.

[28]ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ ภาคผนวก ก

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ชาวจีนอพยพใหม่ที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่อาศัยในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 200 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาถึงชาวจีนอพยพใหม่ในประเทศไทย รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของชาวจีนสมัยใหม่

3.ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของชาวจีนอพยพใหม่ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ การศึกษา ที่พักอาศัยในประเทศไทย รวมถึงเป้าหมายในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

2) ตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจของชาวจีนอพยพใหม่ต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

1.5 วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสำรวจ (Survey Research) สำรวจ เรื่อง “การอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวจีนอพยพใหม่และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่” โดยในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จะใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ทั้งนี้ แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามของงานวิจัยโครงการจีนอพยพใหม่ในประเทศไทย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ชาวจีนอพยพใหม่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวนทั้งสิ้น 200 คน และนำข้อมูลที่ได้รับมาบันทึกและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสถิติการแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สัญชาติ สถานภาพ ภูมิลำเนา การศึกษา อาชีพ ประเภทของที่พักอาศัย เป้าหมายที่เดินทางมายังประเทศไทย เป็นต้น ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการย้ายถิ่นฐานและความคาดหวังหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ เป็นคำถามปลายปิดที่ใช้แบบประมาณค่า 5 ค่า มีข้อเลือกให้ผู้ตอบเลือกเป็น 5 ระดับ คือ

5 คะแนน หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูลในแบบสอบถามส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยในการแปรผล ซึ่งผลการคำนวณโดยใช้สูตรการหาความกว้างอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาค} = \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนค่าเฉลี่ยของระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ ได้เกณฑ์วัดและแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึงปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึงปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึงปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ปัจจัยดังกล่าวมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for the Social Science for Windows) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะดำเนินการศึกษาโดยผ่านเอกสารรวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมถึงภาคกลางและภาคตะวันออก

อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้วิจัยโดยตั้งอยู่ในจริยธรรมการวิจัยเป็นหลัก

1.6 ทฤษฎีและแนวคิด

ความหลากหลายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ จนไม่สามารถใช้ทฤษฎีเดียวมาอธิบายได้ ปัจจุบันจึงเกิดแนวคิดและทฤษฎีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากมาย ในส่วนนี้ จะเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานข้ามชาติ ดังนี้

1. ปัจจัยการย้ายถิ่น (Factor analysis)

อี จี ราเวนสไตน์ (E. G. Ravenstein) ได้เสนอแนวคิดที่อธิบายลักษณะของการย้ายถิ่นเมื่อ ค.ศ. 1885 โดยการใช้ปัจจัยผลัก-ปัจจัยดึง (Push–pull Hypothesis) มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) คือปัจจัยลบจากพื้นที่ต้นทางของผู้เคลื่อนย้ายถิ่น เช่น โรคระบาด การมีสถานทางสังคมต่ำ การว่างงาน ความยากจน เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่ที่คาดหวังว่าจะทำให้สถานะของตนดีกว่าที่เป็นอยู่

ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) คือ ปัจจัยบวกจากพื้นที่ปลายทางที่ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานต้องการจะเดินทางไป เช่น การมีมาตรฐานการครองชีพที่ดีกว่าต้นทาง การมีอัตราค่าจ้างสูงกว่าประเทศต้นทาง การมีนโยบายรัฐที่ดี โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวดึงดูดให้ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเลือกที่จะเคลื่อนย้ายไปยังประเทศปลายทาง

นอกจากนี้ Lee (1966) ได้เสนอว่านอกจากสองปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่ไม่ควรละเลย นั่นคือ “**ปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles)**” หมายถึง อุปสรรคที่แทรกกลางระหว่างต้นทางและปลายทาง เช่น ความแตกต่างด้านภาษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ระยะทาง วัฒนธรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยรวมกัน ซึ่งการย้ายถิ่นยังขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยเช่นกัน ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานภาพ และอื่น ๆ และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานสามารถเกิดได้เพียงเพราะเหตุผลส่วนตัวด้วยเช่นกัน[29]

2. แนวคิดระบบการย้ายถิ่น (Migration System)[30]

Castles and Miller (1993) กล่าวว่า การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มย้ายถิ่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมในประเทศต้นทางจะเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนให้เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ขั้นที่สอง ระหว่างการย้ายถิ่น ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานจะคำนึงถึงการเดินทางและการอำนวยความสะดวก รวมถึงกฎหมายคนเข้าเมืองที่ส่งเสริมให้พลเมืองย้ายถิ่นของประเทศต้นทาง และขั้นที่สาม คือ การเกิดเครือข่ายส่วนบุคคลในประเทศปลายทาง ซึ่งจะเกิดชุมชนทางชาติพันธุ์ (Ethnic enclave)คือ ชุมชนของผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกัน ใช้ภาษาและวัฒนธรรมร่วมกัน

หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและทำงานในประเทศปลายทาง การได้งานและได้ค่าจ้างที่สูงขึ้น การทำสัญญาการจ้าง การส่งเงินกลับประเทศต้นทางให้ครอบครัวหรือญาติพี่น้อง ตลอดจนกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานกระทำเป็นเครือข่ายทางเศรษฐกิจที่รองรับซึ่งกันและกัน ที่กล่าวมาข้างต้น ล้วนเป็นผลกระทบที่เกิดจากการย้ายถิ่น กล่าวคือ ประเทศปลายทางจะเกิดการพึ่งพาแรงงานข้ามชาติโดยเฉพาะในเศรษฐกิจระดับทุติยภูมิ นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงไปถึงนโยบายรัฐที่มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพความขาดแคลนแรงงาน โดยที่นโยบายต้อนรับหรือขับไสแรงงานข้ามชาติขึ้นอยู่กับตามอุปสงค์และอุปทานของแรงงานในชาติ

ชุมชนทางชาติพันธุ์ (Ethnic enclave) ที่เกิดจากกลุ่มผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยในชุมชนจะใช้ภาษาพูดและขนบธรรมเนียมร่วมกัน และในชุมชนจะสร้างกลไกการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มร่วมกับการขัดเกลา

---

[29]พัชรี เจริญธรรม. (2014). *ความคิดเห็นของแพทย์โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต่อโอกาสการเคลื่อนย้ายแรงงานแพทย์จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.* จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930550/chapter2.pdf.

[30]สุภางค์ จันทวานิช. (2008). *ผลกระทบของการย้ายถิ่นข้ามชาติต่อชุมชนชายแดนและชุมชนที่มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากในประเทศไทย: การสร้างความกลมกลืนและความมั่นคงในชมชน.* จาก http://library.senate.go.th/document/Ext12/12612_0004.pdf

สมาชิกรุ่นเยาว์ของกลุ่ม โดยการจัดทำหนังสือพิมพ์ จดหมายบอกข่าวหรือโทรทัศน์วงจรปิดของตน และมีการสอนภาษาของตน มีสถานที่เพื่อปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาและประเพณีร่วมกัน นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องและสืบเนื่องกัน ทำให้มีการผลิตและการบริโภคภายในชุมชน ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นผลกระทบของระบบสังคมในพื้นที่ปลายทาง แต่ในขณะเดียวกันกลับเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานพยายามที่จะตั้งถิ่นฐานเป็นการถาวร เนื่องจากผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้การอยู่ในประเทศปลายทางได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น เช่น บริการส่งเงินกลับ (Remittance) การส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนท้องถิ่น การเปิดบัญชีเงินฝากในธนาคาร การมีเพื่อนต่างเพศหรือคู่สมรส ฯลฯ สำหรับตัวแปรทางวัฒนธรรม ผู้ย้ายถิ่นจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ในประเทศปลายทางได้ โดยที่ยังคงวัฒนธรรมเก่าของตนอยู่ เช่น การเรียนรู้ภาษาของประเทศปลายทาง การเดินทางในประเทศปลายทาง ตลอดจนเรียนรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง แต่ก็ยังใช้ภาษาถิ่นของตนในชุมชน และทานอาหารที่ปรุงแบบของตน

3. ทฤษฎีระบบการย้ายถิ่น (Migration system theory)[31]

ดร. อุษามาศ เสียมภักดีกล่าวว่า ทฤษฎีระบบการย้ายถิ่นเป็นแนวคิดที่วิเคราะห์การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยการนำประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรมระหว่างประเทศมาใช้ในการเชื่อมโยงกับตัวปัจเจกบุคคลหรือผู้ย้ายถิ่น ซึ่งในแต่ละสังคมมีระบบเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการการย้ายถิ่นที่ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ คือ

1. สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ ค่านิยมทางสังคม การสื่อสารและการคมนาคม ฯลฯ

2. ตัวผู้ย้ายถิ่น

3. ตัวควบคุมระบบ ซึ่งทำหน้าที่กำกับว่าใครอยู่ ใครย้าย เช่น ผู้กำหนดนโยบายและออกกฎหมาย เจ้าหน้าที่รัฐ และนายหน้า เป็นต้น

4. กลไกหารปรับเปลี่ยนทางสังคมในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งในสังคมต้นทางและปลายทาง

[31]อุษามาศ เสียมภักดี. (ม.ป.ป.). *การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ พัฒนาการและแนวคิด.* จาก https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82227-3.pdf.

5. วงจรย้อนกลับ มี 2 ลักษณะ คือ ผลบวก ในกรณีที่ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตัดสินใจอยู่ในระบบย้ายถิ่นต่อจากการเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตน กับ ผลลบ ในกรณีที่ผู้ย้ายถิ่นเปรียบเทียบแล้วกลับสู่ถิ่นฐานเดิมหรือยุติการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

1.7 ประโยชน์ของการวิจัย

ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของชาวจีนอพยพใหม่ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้วางแผน การตั้งรับการเข้ามาของชาวจีนอพยพใหม่ การเตรียมความพร้อมในภาครัฐรวมถึงการออกกฎหมายให้มีความทันสมัย และคาดการณ์เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนสมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ ในอนาคต รวมถึงการนำงานวิจัยนี้ไปจัดทำเป็นแผนเชิงรุกของภาครัฐจนออกมาเป็นนโยบายในอนาคต

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน หมายถึง การเคลื่อนย้ายหรือการเปลี่ยนที่พักอาศัยของชาวจีนสมัยใหม่จากพื้นที่หนึ่งไปยังพื้นที่หนึ่ง ผู้วิจัยต้องการจะทำการวิจัยในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งอาจเป็นการเคลื่อนย้ายถาวร หรือชั่วคราวก็ได้

ชาวจีนโพ้นทะเลสมัยเก่า หรือชาวจีนโพ้นทะเลยุคบุกเบิก หมายถึง ชาวจีนที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในอดีตจนถึงก่อนประเทศจีนจะเปิดประเทศในปี ค.ศ. 1978 มักเป็นการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานทางเรือ และมีเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อหลบหนีความยากจน ภัยธรรมชาติ และความวุ่นวายทางการเมือง

ชาวจีนอพยพใหม่ หมายถึง ชาวจีนที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่าง ๆ หลังจากประเทศจีนเปิดประเทศ โดยที่เป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมิใช่การท่องเที่ยว ในที่นี้รวมทั้งชาวจีนที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมายและเคลื่อนย้ายถิ่นฐานอย่างไม่ถูกต้องกฎหมายด้วยเช่นกัน

ปริตตา หวังเกียรติ[32] ได้พูดถึงชาวจีนใหม่ไว้ว่า “since the 1980s as representing the forth wave of mass movement of Chinese people into Southeast Asian countries. The major origins

[32]ParrittaWangkiat, (2016, September 18),“The quiet Chinese revolution,” Bangkok Post, Retrieved from https://www.bangkokpost.com/thailand/special-reports/1088793/the-quiet-chinese-revolution

of these migrants are eastern Guangdong and Fujian. The differences between the new and former overseas Chinese are their diverse hometowns, better educational backgrounds, and higher social and economic status." ถอดความได้ว่า ชาวจีนอพยพใหม่ตั้งแต่ในช่วงทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา เป็นตัวแทนของการเคลื่อนย้ายครั้งใหญ่ของชาวจีนคลื่นลูกที่ 4 ที่อพยพมาในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยถิ่นกำเนิดหลักของผู้อพยพมาจากกวางตุ้ง และฮกเกี้ยน ความแตกต่างระหว่างชาวจีนอพยพใหม่และชาวจีนโพ้นทะเลเดิม คือ ชาวจีนอพยพใหม่ที่เดินทางมาจากถิ่นกำเนินเดิมที่หลากหลายมากกว่า ได้รับการศึกษาที่สูงกว่า มีสถานะทางสังคมและสถานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าชาวจีนโพ้นทะเลเดิมในการศึกษานี้จะมุ่งประเด็นการศึกษาชาวจีนปัจจุบันที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยตั้งแต่จีนเปิดประเทศในปี พ.ศ. 2521 (ค.ศ.1978) จนถึงปัจจุบัน

2. การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนในประเทศไทย

2.1 ประวัติความเป็นมาของชาวจีนในไทย

สำหรับประเทศไทยนั้นถือเป็นอีกประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นจุดหมายปลายทางของชาวจีนในการอพยพ เนื่องจากคำร่ำลือปากต่อปากว่า เมืองสยามหรือเซี่ยมล้อ เป็นดินแดนอุดมสมบูรณ์ โยนเมล็ดพืชลงไปก็ปลูกขึ้น เป็นต้น ซึ่งการที่จะเข้าใจการอพยพของชาวจีนรุ่นปัจจุบันได้นั้น ผู้เขียนมองว่า การศึกษาชาวจีนในอดีตก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน โดยชาวจีนได้เริ่มอพยพมายังประเทศไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย สามารถแบ่งช่วงของการอพยพได้เป็น 5 ช่วงใหญ่ ๆ คือ **ช่วงที่หนึ่ง** สมัยสุโขทัย ค.ศ.1253 รัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช (ค.ศ.1219-1317) ในสมัยนี้ชาวจีนกลุ่มแรกที่อพยพเข้ามาโดยส่วนใหญ่มาเพื่อทำการค้าขาย และเพื่อสอนคนไทยทำเครื่องสังคโลก เครื่องเคลือบต่าง ๆ ทำให้เศรษฐกิจของสยามได้เริ่มมีการพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว**ช่วงที่สอง** สมัยอยุธยา ค.ศ.1318-1766ชาวจีนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยในช่วงนี้เป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่ทางบริเวณทางตอนใต้ของประเทศจีนโดยเฉพาะบริเวณฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากพื้นที่บริเวณนั้นเป็นพื้นที่ติดทะเล ชาวจีนที่อพยพมาส่วนมากจะเป็นชาวจีนฮกเกี้ยนและแต้จิ๋ว[33] โดยจะทำอาชีพเป็นพ่อค้า ช่างฝีมือ คนเลี้ยงหมู นักแสดง แพทย์ เป็นต้น**ช่วงที่สาม** สมัยธนบุรีถึงสมัยสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ ค.ศ.1767-1807 ชาวจีนในไทยในสมัยธนบุรีได้รับการสนับสนุนอย่างดี จนมีฐานะดีขึ้นรวมถึงมี

[33]ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, หน้า 115, อ้างถึงใน ศุภวรรณ ชวรัตนวงศ์, (2540), "บทบาทของชาวจีนในไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394," (อักษรศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จาก http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/9276, หน้า 31-33.

การรับชาวจีนเข้ามาในราชสำนักหลายตำแหน่งขึ้น จนมีคำเรียกชาวจีนแต้จิ๋วสมัยนี้ว่า “จีนหลวง”[34] ชาวจีนที่ได้ดำรงตำแหน่งเป็นขุนนางและมีบทบาทสำคัญได้สมัยนี้เช่น ขุนพิพิธวาที พระยาพิชัยไอศวรรย์ (หยางจิ้งจง) เป็นต้น นอกจากนี้ ในสมัยธนบุรียังคงมีการทำศึกสงครามกับพม่าอยู่หลายครั้ง ซึ่งทำให้กรุงธนบุรีต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมากทั้งในการสู้รบและการฟื้นฟูเมือง ทำให้พระเจ้าตากสินทรงให้ความสำคัญกับการค้ากับต่างประเทศ เนื่องจากเป็นรายได้ที่สามารถหาได้อย่างรวดเร็วที่สุด ณ ขณะนั้น[35]โดยประเทศจีนก็ได้เป็นตลาดการค้าที่สำคัญของไทยในเวลานั้นเพราะได้กำไรมากและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของไทยที่พระจ้าตากสินใช้ในการทำสงครามกับพม่า[36]ทรงมีการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีนทรงส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวจีนเข้ามาทำการค้าในไทยมากขึ้น จึงส่งผลให้ชาวจีนอพยพเข้ามาในไทยเพิ่มขึ้นด้วยซึ่งในสมัยธนบุรีนี้ การตั้งหลักแหล่งขนาดใหญ่ของชาวจีนนั้นเหมือนเป็นการส่งเสริมเมืองหลวงให้เจริญขึ้นทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำ โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ท่าเตียน ซึ่งเป็นบริเวณที่ตั้งของพระบรมมหาราชวังในปัจจุบัน[37]**ช่วงที่สี่** ค.ศ.1807-1937 ช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ช่วงนี้ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยเป็นจำนวนมาก ดังจะเห็นจากตารางตัวเลขคาดการณ์โดยประมาณของชาวจีนและประชากรทั้งหมดของประเทศไทยที่ได้คัดเลือกมาแล้ว ของ จี. วิลเลียมสกินเนอร์[38]

รัชกาลที่	**ประมาณปีพ.ศ. (ค.ศ.)**	**ชาวจีน**	**จำนวนทั้งหมด (ทุกเชื้อชาติ)**	**ที่มา**
รัชกาลที่ 2	พ.ศ.2365 (ค.ศ.1822)	440,000	2,790,500	Crawfurd 1830, II. 224
รัชกาลที่ 3	พ.ศ.2370 (ค.ศ.1827)	800,000	3,252,650	Mallock 1852, 73
	พ.ศ.2378 (ค.ศ.1835)	500,000	3,620,000	Edmund Roberts, from Malcom 1839, 146

[34] John Crawfurd, (1935), pp.103, อ้างถึงใน สกินเนอร์ จี. วิลเลียม, (2529), “สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ผู้แปล),” กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, หน้า 19.

[35]ศุภวรรณ ชวรัตนวงศ์, (2540), “บทบาทของชาวจีนในไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394,” (อักษรศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จาก http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/9276, หน้า 100.

[36]เรื่องเดียวกัน, หน้า 115.

[37]สกินเนอร์ จี. วิลเลียม, (2529), “สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ผู้แปล),” กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, หน้า 19.

[38]เรื่องเดียวกัน, หน้า 68.

	พ.ศ.2382 (ค.ศ.1839)	450,000	3,000,000	Malcom 1839, 145
	พ.ศ.2392 (ค.ศ.1849)	1,100,000	3,653,150	Mallock 1852, 73

ตารางที่ 1: ตารางตัวเลขคาดการณ์โดยประมาณที่คัดเลือกมาแล้วของชาวจีน และประชากรทั้งหมดของประเทศไทย

ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีการบันทึกสถิติประชากรของชาวจีนโพ้นทะเลที่แน่ชัด และข้อมูลแต่ละแหล่งเป็นเพียงการคาดการณ์เท่านั้น ซึ่งข้อมูลอาจมีความแตกต่างและขัดแย้งกันในบางช่วง จึงอาจทำให้ตัวเลขที่คาดการณ์ไว้สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริงอยู่มากครอเฟริด์ ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำสยามในช่วงต้นศตวรรษที่ 19[39] กล่าวว่า ผู้โดยสารเป็นสิ่งที่สยามนำเข้าที่สำคัญที่สุดจากจีน ในเรือสำเภา 1 ลำนั้นบรรทุกชาวจีนมากกว่า 1,200 คนที่เดินทางเข้ามาในกรุงเทพ ชาวจีนที่อพยพเข้ามาโดยเฉลี่ยแล้วประมาณปีละ 7,000 คน หากอิงตามการประมาณการนี้ จะแสดงให้เห็นว่าในปี พ.ศ.2364 (ค.ศ. 1821) ซึ่งตรงกับสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้า ฯ จะมีชาวจีนโพ้นทะเลในสยามถึง 700,000 คน การที่ชาวจีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยสมัยต้นรัตนโกสินทร์มากขึ้นมีสาเหตุมาจากในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ตรงกับปลายราชวงศ์ชิงของจีนที่เกิดความวุ่นวายอย่างมาก เช่น สงครามฝิ่น กบฏไท่ผิง ประชาชนอดยากมากขึ้น และประเทศไทยในสมัยนั้นมีทรัพยากรที่สมบรูณ์เพาะปลูกอะไรก็ขึ้น ไร้ศึกสงคราม และมีพื้นที่ที่รองรับการเข้ามาตั้งถิ่นฐานจำนวนมาก[40]นอกจากนี้ เมื่อคำนึงถึงความคล้ายคลึงทางสภาพภูมิอากาศและวัฒนธรรมต่างๆ ของไทยกับจีนแล้ว การที่ชาวจีนเลือกที่จะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยจึงไม่ใช่เรื่องน่าประหลาดใจแม้แต่น้อย[41]

อาชีพหลักของชาวจีนในสมัยนี้มีความหลากหลายมาก เช่น ข้าราชการ พ่อค้า ช่างต่อเรือ กรรมกรรับจ้างทั่วไป คนงานในโรงสี ในไร่อ้อย ไร่พริกไทย เป็นต้น ทั้งนี้ ในช่วงที่ชาวจีนอพยพเข้ามาแรกเริ่ม ยังคง

[39]John Crawfurd, (1828), pp.138, 239, cited in 庄国土，(2008),“论中国人移民东南亚的四次大潮，” 南洋问题研究(1), 69-81, pp.71.ถอดความจาก“19 世纪初出使暹罗的英人柯罗福说：旅客是从中国到暹罗的最重要的输入“ ， 一只戎克船一次送 1, 200 个中国人到曼谷， 每年到曼谷的中国人少说有 7, 000 人。据他估计 ，到了 1821 年 ，暹罗已有中国人 70 万。”

[40]ยุพิน คล้ายมนต์, (2536), อิทธิพลวัฒนธรรมจีนที่มีต่อไทย, กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียตะวันออกศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หน้า 30-46.

[41]สกินเนอร์ จี. วิลเลียม, (2529), “สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ผู้แปล),” กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, หน้า 31.

เลือกงานไม่ได้ เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ขาดแคลนทุนทรัพย์ ขาดการศึกษา ทำให้ชาวจีนที่เข้ามาในช่วงนี้มักจะมีวงจรการใช้ชีวิตที่คล้าย ๆ กัน กล่าวคือ เริ่มต้นทำงานจากการเป็นกรรมกรรับจ้าง

เริ่มเปิดกิจการเล็ก ๆ จนกระทั่งกลายเป็นพ่อค้าหรือเจ้าของกิจการที่ใหญ่ขึ้น **ช่วงที่ห้า** เริ่มตั้งแต่ปี 1938 จนถึงปัจจุบัน ในช่วงที่ห้านี้จะแบ่งการอพยพออกเป็น 2 ช่วง โดยช่วงแรกชาวจีนระลอกนี้จะเริ่มอพยพมาตั้งแต่ปี 1938 ช่วงนี้การอพยพออกนอกประเทศของชาวจีนต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากเกิดการปฏิวัติประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยในปี ค.ศ.1938-1948 ซึ่งตรงกับสมัยรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ช่วงนี้เป็นช่วงที่สังคมชาวจีนโพ้นทะเลในไทยต้องประสบกับความยากลำบากอีกช่วงหนึ่ง เนื่องจากจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ออกนโยบายให้ชาวจีนต้องพูดภาษาไทย แต่งกายแบบคนไทย ต้องส่งลูกหลานของตนไปเรียนที่โรงเรียนไทย ต้องจงรักภักดีต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และต้องมีความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนาพุทธอีกด้วย อย่างไรก็ตามถึงแม้ในสมัยของจอมพล ป. จะมีการบังคับให้ชาวจีนอพยพมีความผสมกลมกลืนตามข้อบังคับของรัฐบาล แต่กระนั้นก็ยังเห็นศาลเจ้า วัด หรือโรงเจ ยังคงถูกสร้างขึ้นมาในทุกแห่งที่มีชุมชนชาวจีนอาศัยช่วงที่สองจะเริ่มตั้งแต่ปี 1980 หลังจากที่จีนได้มีนโยบายเปิดประเทศจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการอพยพครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง โดยการอพยพครั้งนี้มีความแตกต่างจากการอพยพในช่วงที่หนึ่งถึงสี่อยู่อย่างมาก ทั้งปัจจัยในการอพยพ คุณลักษณะของชาวจีนที่อพยพมา รวมทั้งความหลากหลายของการประกอบอาชีพ

เป็นที่น่าสนใจว่า หลังจากปลายทศวรรษ 1990 ชาวจีนโพ้นทะเลเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศที่กำลังพัฒนามากขึ้น เช่น ประเทศในทวีปแอฟริกา ละตินอเมริกา และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[42] โดยในส่วนของจุดประสงค์ของชาวจีนอพยพใหม่นั้นมีเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่แตกต่างจากชาวจีนโพ้นทะเลในอดีตประกอบด้วยจุดประสงค์และปัจจัยการย้ายถิ่นฐานที่หลากหลาย ปัจจัยที่มีส่วนช่วยในการผลักดันให้ชาวจีนโพ้นทะเลกล้าที่จะออกจากประเทศที่สำคัญและเป็นที่จับตามองนั่นคือ นโยบายเปิดประเทศ (Open door policy) และนโยบายด้านการศึกษาที่ส่งเสริมให้ชาวจีนไปเรียนต่อต่างประเทศ อีกส่วนหนึ่ง คือ รัฐบาลท้องถิ่นที่สนับสนุนให้ชาวจีนเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน รวมถึงรัฐบาลบางส่วนที่ปล่อยให้ชาวจีนเคลื่อนย้ายถิ่นฐานอย่างผิดกฎหมาย[43] นอกจากนี้ นโยบายรัฐและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศอย่าง Go Global หรือ Belt and Road Initiative : BRI หรือยุทธศาสตร์ Made in China 2025 ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันเช่นกัน ทำให้ในปีในปี ค.ศ. 2019 ประเทศจีนมีจำนวนประชากรใน

---

[42]อมร ฟ้ามุ่ย. (2015). *นโยบายของไทยต่อการอพยพของชาวจีนระลอกใหม่ : ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ จังหวัดเชียงราย.*

[43]庄国土, 张晶盈. 中国新移民的类型和分布[J]. 社会科学, 2012(12):4-11.

ประเทศเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากเป็นอันดับที่ 3 ของโลกจำนวน 11,000,000 คน[44] นอกจากนี้ จูตงฉิน 朱东芹 ผู้วิจัยงานเรื่องการค้นคว้าที่นักวิจัยชาวจีนทำเกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพใหม่ 《中国大陆学者有关新移民问题的研究》 ยังได้กล่าวถึงปัจจัยส่วนหลักที่ทำให้ผู้คนย้ายถิ่นฐานไว้อย่างน่าสนใจว่า[45]

"大多数学者都有意无意地援引了英国人口学家 E.G. Ravenstein 首创的"迁移法则"，即人口迁移的"推—拉"理论，认为人口迁移是迁出国推力（或曰排斥力）与移入国拉力（或曰吸引力）共同作用的结果，其中，经济的因素是造成迁移的主要原因，简单的讲：移出国较低的经济发展水平造成生存和就业上的压力形成推力，移入国较高的经济发展水平和收入水平形成拉力。"

มีใจความโดยรวมว่า ผู้ศึกษาหลายท่านเห็นว่าการย้ายถิ่นฐานของคนเป็นเพราะผลของปัจจัยผลักดันภายในประเทศและปัจจัยดึงดูดจากประเทศปลายทาง หนึ่งในนั้น ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานหลักๆ คือปัจจัยด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ การอพยพออกจากประเทศที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำจะทำให้เกิดแรงผลักดัน (推力) ที่เป็นความกดดันในการอยู่และการทำงาน ส่วนการอพยพเข้าสู่ประเทศที่มีระดับการพัฒนาประเทศและรายได้ค่อนข้างสูงจะเป็นแรงดึงดูด (拉力) นั่นเอง นอกจากนี้ 赵红英 ยังกล่าวอีกว่าการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานข้ามประเทศไม่ได้เกิดขึ้นไม่ได้มีแค่เพียงปัจจัยเดียวของผู้ที่ต้องการย้ายถิ่นฐานเนื่องจากยังมีปัจจัยในส่วนของเป้าหมายของผู้ย้ายถิ่นฐานเอง ความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศปลายทาง และอิทธิพลที่เกิดจากประเทศต้นทางหรือนโยบายรัฐของประเทศต้นทาง เป็นต้น[46]

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลให้ชาวจีนอพยพใหม่จำนวนมากเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยที่สำคัญอาจเป็นเพราะรัฐบาลไทยเปิดเสรีให้ชาวจีนเดินทางเข้าประเทศ ทำให้ชาวจีนเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งแรงงานชาวจีนที่เดินทางเข้าประเทศไทยอย่างถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทำให้ในปี ค.ศ. 2007-2008 มีชาวจีนอพยพมาที่ประเทศไทยเป็นจำนวนมากถึง 45,430,000 คน โดยเฉพาะจำนวนชาวจีน

---

[44] 2019 年全球移民数据：中国移民人数跃升第 3 位.https://www.sohu.com/a/343549850_389276

[45]朱东芹. 中国大陆学者有关新移民问题的研究.http://www.law.osaka-u.ac.jp/~c-forum/symposium/0611zhudongqin.htm (2021-02-13).

[46]赵红英. 近一二十年来中国大陆新移民若干问题的思考[J]. 华侨华人历史研究,2000(04):7-16.

โพ้นทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีมากถึง 33,486,000 คน ซึ่งนับเป็นร้อยละ 73.5 ของทั้งหมด[47] การย้ายถิ่นฐานระลอกใหม่นี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยนั้นยังคงเป็นประเทศปลายทางที่ชาวจีนโพ้นทะเลเลือกที่จะย้ายถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน

ในส่วนของข้อมูลเชิงสถิติจำนวนประชากรชาวจีนรุ่นใหม่ที่ย้ายถิ่นมาสู่ประเทศไทยจำนวนคนจีนที่เดินทางเข้ามานั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี รวมทั้งสถิติการขออยู่ต่อในประเทศไทยก็มีจำนวนเพิ่มขึ้นเช่นกันซึ่งจากนี้จะนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลสถิติการเดินทางเข้าของคนจีน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012-2014 และสถิติการขออยู่ต่อในประเทศไทยของคนจีน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012-2014 ดังจะมีรายละเอียดต่อไปนี้

สถิติการเดินทางเข้า - ออก จำแนกตามสัญชาติและประเภทการตรวจลงตรา จำแนกตามสัญชาติ

ตารางที่ 1 สถิติการเดินทางเข้า - ออก จำแนกตามสัญชาติและประเภทการตรวจลงตรา จำแนกตามสัญชาติ ปี ค.ศ. 2012

ขาเข้า (ARRIVAL)

สัญชาติ	2. คนอยู่ชั่วคราว			
	มีถิ่นที่อยู่อาศัย (NON-QUOTA)	ขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE)	เข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON)	รวม
จีน	3,260	40,089	32,785	76,134

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่าการเดินทางขาเข้าประเภทขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE) นั้นมีจำนวนมากที่สุดถึง 40,089 คน รองลงมาคือ การเดินทางขาเข้าแบบประเภทเข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON) มีจำนวน 32,785 คน

[47]陈绪倩. 近代泰国社会中的海南华侨华人[J]. 前沿,2013(22):177-178.

ตารางที่ 2 สถิติการเดินทางเข้า - ออก จำแนกตามสัญชาติและประเภทการตรวจลงตราจำแนกตามสัญชาติ ปี ค.ศ. 2013

ขาเข้า (ARRIVAL)

สัญชาติ	2. คนอยู่ชั่วคราว			
	มีถิ่นที่อยู่อาศัย (NON-QUOTA)	ขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE)	เข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON)	รวม
จีน	2,861	15,195	40,155	58,211

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่า จำนวนการเดินทางขาเข้าประเภทขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE) ของปี ค.ศ. 2013 มีจำนวนลดลงกว่าครึ่งหนึ่งของปี ค.ศ. 2012 และประเภทมีถิ่นที่อยู่อาศัย (NON-QUOTA) ก็มีจำนวนลดลงจากปีที่แล้วเช่นกัน อนึ่งเนื่องมาจากสาเหตุความไม่สงบทางด้านการเมืองของประเทศไทย โดยการจัดการประท้วงและชุมนุมของกลุ่มผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาล กปปส. แต่อย่างไรก็ตามจำนวนคนจีนที่เดินทางเข้ามาประเภทเข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON) กลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่แล้วมากกว่าหนึ่งหมื่นคน

ตารางที่ 3 สถิติการเดินทางเข้า - ออก จำแนกตามสัญชาติและประเภทการตรวจลงตรา จำแนกตามสัญชาติ ปี ค.ศ. 2014

ขาเข้า (ARRIVAL)

สัญชาติ	2. คนอยู่ชั่วคราว			
	มีถิ่นที่อยู่อาศัย (NON-QUOTA)	ขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE)	เข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON)	รวม
จีน	2,945	26	61,985	64,956

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่า จำนวนชาวจีนที่เดินทางเข้ามาประเภทขอกลับเข้ามาในราชอาณาจักร (NON-RE) มีจำนวนลดลงอย่างมากเหลือเพียงแค่ 26 คน เท่านั้น ซึ่งจากปีค.ศ. 2013 ที่มีจำนวนมากถึง 15,195 คน โดยสาเหตุหลักมาจากการชุมนุมที่ยืดเยื้อของกลุ่มผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาล กปปส. และการเกิดรัฐประหารในช่วงเดือนพฤษภาคม จึงทำให้จำนวนชาวจีนที่จะขอกลับเข้ามานั้นมีจำนวนลดลงอย่างมาก แต่ทว่าจำนวนตัวเลขของการเดินทางขาเข้าประเภทเข้ามาประกอบธุรกิจและอื่น ๆ (NON) กลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่แล้วเกือบสองหมื่นคน ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากเศรษฐกิจจีนกำลังขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ รวมทั้งนโยบายของทางการจีนที่สนับสนุนให้นักลงทุนออกไปลงทุน และทำธุรกิจในต่างประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งประเทศไทยก็ยังคงเป็นหนึ่งในประเทศที่เป็นจุดมุ่งหมายของการลงทุนของนักลงทุนจีน แม้ว่าจะยังมีปัญหาความไม่สงบทางการเมืองก็ตาม

ส่วนที่ 2 สถิติการขออยู่ต่อในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว

ตารางที่ 4 สถิติการขออยู่ต่อในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ปี ค.ศ. 2012

สัญชาติ	เพศ	ประเภทคนอยู่ชั่วคราว																							
		ธุรกิจ		หน่วยราชการรับรอง		อยู่กับครอบครัวคนไทย		อยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่		อยู่กับภรรยาคนไทย		ใช้ชีวิตบั้นปลาย		เพื่อพิสูจน์สัญชาติ		อนม.15		กฎหมายพิเศษ BOI		กฎหมายพิเศษ การนิคม		กฎหมายพิเศษ การปโตรเลี่ยม		อื่น ๆ (1)	
		ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ
จีน	ชาย	3,834	3,182	4,350	4,317	758	670	46	43	1,163	1,038	1,262	1,262	2	2	69	69	2,622	2,622	281	281	269	269	2,623	2,601
CHINESE	หญิง	1,818	1,543	7,316	7,258	1,890	1,640	168	160	65	59	926	926	-	-	92	92	711	711	138	138	26	26	3,099	3,041

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่า จำนวนชาวจีนที่ขออยู่ต่อในประเทศไทยประเภทที่หน่วยราชการรับรองมีจำนวนมากที่สุด ซึ่งชาวจีนเหล่านี้ก็จะได้แก่ กลุ่มที่ประกอบอาชีพครู อาจารย์ หรือทำงานในหน่วยงานราชการต่างๆ รองลงมาคือประเภททำธุรกิจ นอกจากนี้จำนวนที่ชาวจีนที่ขออยู่ต่อจำนวนมากเป็นลำดับที่ 3 คือประเภทกฎหมายพิเศษ BOI[48]

[48]การขออยู่ต่อในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ประเภทกฎหมายพิเศษ BOI หมายถึง การขออยู่ต่อในราชอาณาจักรที่บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ชำนาญการชาวต่างชาติ ที่เข้ามาปฏิบัติงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก BOI

ตารางที่ 5 สถิติการขออยู่ต่อในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ปี ค.ศ. 2013

สัญชาติ	เพศ	ประเภทคนอยู่ชั่วคราว																							
		ธุรกิจ		หน่วยราชการรับรอง		อยู่กับครอบครัวคนไทย		อยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่		อยู่กับภรรยาคนไทย		ใช้ชีวิตบั้นปลาย		เพื่อพิสูจน์สัญชาติ		อนม.15		กฎหมายพิเศษ BOI		กฎหมายพิเศษ การนิคม		กฎหมายพิเศษ การปิโตรเลี่ยม		อื่น ๆ (1)	
		ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ
จีน	ชาย	3,219	2,705	5,673	5,595	761	651	59	56	1,281	1,054	1,071	1,073	-	-	70	70	2,215	2,215	337	337	189	187	2,067	2,026
CHINESE	หญิง	1,522	1,302	7,046	6,930	1,802	1,595	72	72	37	35	628	628	-	-	73	73	568	568	115	115	30	26	2,084	2,046

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่า จำนวนชาวจีนที่ขออยู่ต่อในปีนี้นั้นมีจำนวนลดลงและเพิ่มขึ้นไม่ค่อยต่างมากจากปีค.ศ. 2012 โดยสามอันดับแรกยังคงเหมือนเดิมคือ เป็นประเภทหน่วยราชการรับรอง ธุรกิจ และประเภทกฎหมายพิเศษ BOI ตามลำดับ แม้ว่าประเภทหน่วยงานราชการรับรองจะมีจำนวนลดลงจากปีที่แล้วแต่ประเภทธุรกิจ และประเภทกฎหมายพิเศษ BOI กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้การขออยู่ต่อประเภทอยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่ ของเพศหญิงชาวจีนกลับเพิ่มจำนวนขึ้นเป็นเท่าตัวจากปีที่แล้ว

ตารางที่ 6 สถิติการขออยู่ต่อในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว ปี ค.ศ. 2014

สัญชาติ	เพศ	ประเภทคนอยู่ชั่วคราว																							
		ธุรกิจ		หน่วยราชการรับรอง		อยู่กับครอบครัวคนไทย		อยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่		อยู่กับภรรยาคนไทย		ใช้ชีวิตบั้นปลาย		เพื่อพิสูจน์สัญชาติ		อนม.15		กฎหมายพิเศษ BOI		กฎหมายพิเศษ การนิคม		กฎหมายพิเศษ การปิโตรเลี่ยม		อื่น ๆ (1)	
		ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ	ยื่นขอ	อนุมัติ
จีน	ชาย	4,435	2,296	1,513	1,509	2,438	1,538	366	270	1,512	925	1,956	1,794	3	3	5	5	2,075	2,075	62	62	176	176	10,819	9,445
CHINESE	หญิง	1,655	971	1,440	1,424	2,188	1,386	1,035	696	43	29	1,360	1,241	-	-	4	4	583	583	41	41	20	20	12,580	11,666

ที่มา : สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

จากตารางจะเห็นได้ว่า จำนวนชาวจีนที่ขออยู่ต่อประเภทหน่วยราชการรับรอง ธุรกิจ มีจำนวนลดลงจากปีค.ศ. 2013 แต่ทว่าจำนวนชาวจีนที่เดินทางเข้ามาไทยในตารางที่ 3 ประเภทเข้ามาประกอบธุรกิจและอื่นๆ (NON) กลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงว่าชาวจีนที่อยู่มาก่อนหน้านี้เริ่มจะมีการย้ายถิ่นฐานไปยังที่อื่นๆ แทนอย่างไรก็ตามก็ยังคงมีกลุ่มใหม่เข้ามาแทนที่ นอกจากนี้การขออยู่ต่อประเภทอยู่กับครอบครัวคนไทย และอยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่กลับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปีที่แล้ว

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทั้งสถิติการเดินทางขาเข้าของชาวจีน และสถิติการขอพำนักอยู่ต่อในประเทศไทย จะเห็นได้ว่ามีการลดลงและเพิ่มขึ้นทุกปีในแต่ละประเภท อย่างไรก็ตามสัดส่วนโดยเฉลี่ยแล้วถือ

ว่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะหลังนี้การขอพำนักอยู่ต่อในประเทศไทยไม่ได้มีเพียงแต่กลุ่มที่ทำธุรกิจ หรือทำงานในหน่วยงานราชการเท่านั้น ยังมีทั้งประเภทอยู่กับครอบครัวคนไทย อยู่กับครอบครัวที่มีถิ่นที่อยู่ และใช้ชีวิตบั้นปลาย ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้ยังมีประเภทกลุ่มกฎหมายพิเศษ เช่น BOI ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่ชาวจีนส่วนใหญ่จะอพยพเข้ามาเพื่อเป็นแรงงานเท่านั้น ไม่ได้มีรูปแบบหลากหลายของการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเท่ากับปัจจุบันนี้

ทั้งนี้ หากสังเกตสังคมชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยทุกวันนี้จะพบว่า นับวันประชากรยิ่งมากขึ้นทุกวัน กลายเป็นชุมชนใหม่ที่ก่อเกิดวัฒนธรรม การใช้ชีวิต อาหารการกิน ประเพณีที่มีสีสันหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นร้านอาหารจีนมากขึ้น ป้ายภาษาจีนตามสถานที่ต่าง ๆ หนังสือพิมพ์จีน หรือแม้กระทั่งชาวจีนที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยชุมชนที่เราสามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนนั้นบัดนี้ได้กระจายอยู่แทบจะทั่วพื้นที่สำคัญในประเทศไทย เช่น เยาวราชที่กรุงเทพฯ หรือที่ทุกคนรู้จักกันในชื่อไชน่าทาวน์ ชากแง้วที่จังหวัดชลบุรี ย่านเมืองเก่าที่จังหวัดภูเก็ต กาดกองต้าที่จังหวัดลำปาง[49] หรือแม้กระทั่งชุมชนชาวจีนในโพธาราม จังหวัดราชบุรี เป็นต้น ถึงแม้ว่าแหล่งชุมเหล่านี้จะเป็นที่รวมตัวกันของชาวจีนโพ้นทะเล แต่ผู้คนที่อาศัยอยู่นั้นเป็นเพียงผู้อพยพในสมัยอดีต โดยชาวจีนอพยพใหม่ส่วนมากจะพบมากในย่านรัชดา แหล่งอุตสาหกรรม และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยอาจจะเป็นเพราะชาวจีนอพยพใหม่มีความมั่งคั่งมากขึ้น จะเห็นได้จากที่ชาวจีนได้เข้ามาลงทุนในด้านอสังหาริมทรัพย์ในไทย โดยในปี ค.ศ. 2019 นักลงทุนชาวจีนได้เข้ามาลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของไทยกว่า 75,000 ล้านบาท ซึ่งจำนวน 52% เป็นการลงทุนเพื่อปล่อยเช่า เนื่องจากราคาถูกเมื่อเทียบกับราคาอสังหาริมทรัพย์ในจีน ฮ่องกง ไต้หวัน และสิงคโปร์[50]

นอกจากนี้ชาวจีนอพยพใหม่มักเลือกพักอาศัยในสังคมที่มีชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นใหม่เหมือนตน ทั้งนี้อาจจะเป็นในเรื่องของภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร โดยกลุ่มอพยพใหม่จะใช้ภาษาจีนกลางในการสื่อสาร แต่กลุ่มอพยพเก่ามาจากทางภาคใต้ของจีนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงสื่อสารภาษาแต้จิ๋วได้เพียงเล็กน้อย ดังนั้น อาจอนุมานจากการอพยพเช่นนี้ได้ว่า ชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยมาจากหลากหลายพื้นที่มากขึ้น

---

[49]ผู้จัดการออนไลน์. (2020). *อะเมซิ่ง8 ชุมชนจีนชื่อดัง อวลไออดีต เปี่ยมเสน่ห์จิตวิญญาณแห่งมังกร.*จาก https://mgronline.com/travel/detail/9630000007510

[50]ลงทุนแมน. (2019). *ไทยคือ บ้านหลังที่ 2 ของคนจีน.*จาก https://www.longtunman.com/15690

Mthai. (2020). *สถานที่จัดงาน ตรุษจีน 2563 เฉลิมฉลองทั่วไทย รับปีหนูทอง*. จาก https://travel.mthai.com/blog/225283.html

จากข้อมูล สถิติ และการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนโพ้นทะเลของนักวิชาการหลายท่านข้างต้น อาจกล่าวสรุปโดยรวมได้ว่า เนื่องจากชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นใหม่มีการศึกษาและการเข้าถึงข้อมูลที่มากกว่า รัฐบาลมีนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สนับสนุนมากกว่า รวมถึงปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นสิ่งดึงดูดที่มากกว่าในสมัยก่อน ทำให้เป้าหมายของการเคลื่อนย้ายฐานไม่ได้มีเพียงแค่เพื่อหลบหนีความวุ่นวาย และหาเงินเพื่อส่งไปให้ครอบครัวดังเช่นในอดีต อีกทั้งหากสังเกตสังคมชาวจีนโพ้นทะเลจะพบว่า มีการประกอบอาชีพที่หลายหลาย โดยมิได้มาเพื่อเพียงการค้าหรือการลงทุน แต่เรายังเห็นชาวจีนโพ้นทะเลในฐานะครูอาสา นักศึกษานักวิชาการ พนักงานบริษัท ช่างเทคนิค เป็นต้น มักเลือกพักอาศัยในสังคมที่มีชาวจีนโพ้นทะเลรุ่นใหม่เหมือนตน ก่อให้เกิดเป็นสีสันในสังคมชาวจีนโพ้นทะเลในไทยที่มีขนาดใหญ่มากขึ้นเป็นประวัติการณ์

2.2. สาเหตุของการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่

ภายหลังปี พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) จีนได้ทำการปฏิรูปและเปิดประเทศและได้เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศอีกครั้งหนึ่ง มูลเหตุที่ทำให้ช่วงหลัง พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) ที่ทำให้จีนเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยได้แก่

2.2.1. ปัจจัยภายในประเทศ

1. ความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจระหว่างไทยกับจีน

ในสมัย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีของไทยนั้น กลยุทธ์หลักสำหรับนโยบายต่างประเทศในรัฐบาลชุดนี้คือการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลจีน[51] ในปีพ.ศ. 2518 (ค.ศ.1975)[52]ก่อนที่จะมีการก่อตั้งสาธารณะรัฐประชาชนจีนหลังจากการสถาปนาทางการทูตของไทยกับ

---

[51]"ชุมชนชาวจีนในประเทศไทย," (ม.ป.ป.), จาก https://www.thaicc.org/culture/th%E0%B8%8A%E0%B8%B8%E0%B8%A1%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B8%99%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%9B%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%97%E0%B8%A8%E0%B9%84%E0%B8%97/?lang=zh

[52]ตามแหล่งข้อมูลจาก "ชุมชนชาวจีนในประเทศไทย" ระบุว่า ประเทศไทยได้สถาปนาการทูตกับรัฐบาลจีน ในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2518 ขณะที่ แหล่งข้อมูลจาก "ผลประโยชน์แห่งชาติกับการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ระหว่างไทยกับจีน" ระบุว่า ประเทศไทยได้สถาปนาทางการทูตระหว่างไทยกับรัฐบาลจีน ในวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2518 ซึ่งอาจเป็นการทำให้เป็นที่สับสนระหว่างวันที่และเดือนดังกล่าวที่ไม่ตรงกัน ดังนั้น ผู้เขียนจึงเลือกที่จะระบุช่วงปีพ.ศ.ที่ทั้ง 2แหล่งข้อมูลได้ระบุไว้ตรงกันเพียงอย่างเดียว

รัฐบาลจีนก็ได้นำไปสู่การทำข้อตกลงต่าง ๆ ร่วมกันในระยะเวลาต่อมาจนถึงปัจจุบัน เช่น ข้อตกลงทางการค้า เมื่อวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) พิธีสารว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย – จีน เพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ที่ได้จัดขึ้นในวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ.2521 (ค.ศ.1978) ข้อตกลงความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน[53]กับสภาส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศแห่งชาติจีน เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม พ.ศ.2536 (ค.ศ.1993) การเร่งดำเนินการทางการค้ากับจีนทั้งภาครัฐและเอกชนนี้เป็นไปเพื่อกระตุ้นและผลักดันให้ความสัมพันธ์ทางการค้าและเศรษฐกิจแบบทวิภาคีระหว่างไทยกับจีนขยายตัวมากขึ้น ทั้งยังส่งผลให้ชาวจีนเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ส่งผลทำให้ในปี พ.ศ.2558 (ค.ศ.2015) มูลค่าทางการค้าระหว่างไทย-จีน เพิ่มขึ้นจาก ปีพ.ศ.2518 (ค.ศ.1975) ซึ่งเป็นปีแรกที่มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ที่ 25 ล้านเหรียญสหรัฐ เป็น 64,223 ล้านเหรียญสหรัฐ[54] นอกจากจากนี้ ประเทศไทยยังมีการผลักดันความสัมพันธ์ในด้านพหุภาคีกับประเทศจีน และประเทศอื่น ๆ ด้วย เช่น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีจีน-อาเซียน (China-ASEAN Free Trade Area: CAFTA) ในปี พ.ศ. 2553 (ค.ศ.2010) ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจากเขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) และ ตลาดร่วมยุโรป (European Common Market)[55] ทั้งยังเป็นเขตเศรษฐกิจที่มีประชากรรวมกันมากที่สุด และเป็นเขตเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาที่ใหญ่ที่สุดอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-regionalEconomic Cooperation: GMS-EC) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือระหว่าง 6 ประเทศในลุ่มแม่น้ำโขง โดยมีบทบาทในการช่วยเหลือประเทศในภูมิภาคตามยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจ 3C คือ 1.) Connectivity คือ การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และเปลี่ยนแปลงระเบียงทางคมนาคมให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจข้ามประเทศ 2.) Competitiveness คือการส่งเสริมการไหลเวียนข้ามประเทศ การรวมตลาด รวมถึงกระบวนการผลิตและห่วงโซ่การค้าให้เป็นหนึ่งเดียวตลอดจนเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของภูมิภาค

---

[53]คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบันได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย

[54]"ไทยกับจีน: ความสัมพันธ์ไทย-จีน," (ม.ป.ป.), จาก https://thaibizchina.com/figure-publication/thai-chinese/

[55]ศิริเพ็ชรทฤษณาวดี, (2558), "หนังสือการอ่านชุดประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนปัจจุบัน (ภาคเศรษฐกิจ)," ปทุมธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,หน้า 41. ถอดความจาก "从经济规模看，中国-东盟自贸区排在北美自贸区、欧洲统一大市场之后位居世界第三，但中国-东盟自贸区是世界人口最多的自贸区，也是发展中国家之间建立的最大自贸区。"

และ 3) Community คือ การร่วมมือกันแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมสร้างจิตสำนึกร่วมกันที่กว้างขวางยิ่งขึ้นผ่านการการดำเนินโครงการดังกล่าว[56]

2.ตำแหน่งยุทธศาสตร์และความเป็นศูนย์กลางอาเซียน

จากนโยบายการลงทุนของจีนกับประเทศในแถบอาเซียนต่าง ๆ เช่น การลงทุนในกลุ่มประเทศ CLMV[57], นโยบาย BRI (Belt and Road Initiative) ที่ครอบคลุมพื้นที่ประเทศ 65 ประเทศซึ่งรวมถึงบางประเทศในอาเซียนด้วย ซึ่งประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจของอาเซียนโดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวการบริการด้านสุขภาพ ศูนย์กลางโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงทางด้านโลจิสติกส์ ศูนย์กลางด้านอาหาร และศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมยานยนตร์[58] และยังมีลักษณะภูมิประเทศที่ติดชายฝั่งทะเลรวมถึงมีเส้นทางทางบกที่เชื่อมต่อกบประเทศในอาเซียนอื่น ๆ จึงทำให้กลายเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการเป็นประตูสู่ประเทศในอาเซียน

3.สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

จากการร่วมลงทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนต่าง ๆ ทำให้นักลงทุนชาวจีนมีการขยายการลงทุนในไทยมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่เห็นได้ชัด คือ ธุรกิจที่เกี่ยวกับการบริการและการท่องเที่ยวท่องเที่ยวในไทยจะเห็นได้จากตารางมูลค่า FDI flow ในตราสารทุนและหน่วยลงทุนจากจีน เรียงลำดับตามสาขาธุรกิจปี พ.ศ. 2559 (ค.ศ.2016) พบว่า ธุรกิจที่เกี่ยวกับการขายส่งสินค้าและที่พักแรมระยะสั้นติดอยู่ในอันดับ 1 และ 6 ของสัดส่วนทั้งหมด

---

[56] CRI Online, (2558),“ความร่วมมือจีน-ไทยภายใต้กรอบ GMS (2),” จาก http://thai.cri.cn/247/2015/08/05/121s234711.htm

[57]กลุ่มประเทศ CLMV คือ ประเทศกัมพูชา ประเทศลาว ประเทศเมียนมาร์ และประเทศเวียดนาม

[58]ประภัสสร์ เทพชาตรี, (2557), “ไทยกับการเป็นศูนย์กลางของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน,”จาก http://www.drprapat.com/%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%81%E0%B8%B1%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%9B%E0%B9%87%E0%B8%99%E0%B8%A8%E0%B8%B9%E0%B8%99%E0%B8%A2%E0%B9%8C%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%87/

ตาราง 1 มูลค่า FDI flow ในตราสารทุนและหน่วยลงทุนจากจีน เรียงลำดับตามสาขาธุรกิจ ปี 2016

สาขาธุรกิจ	ล้านดอลลาร์ สรอ.	สัดส่วน (%)
1 การขายส่งสินค้า	106	34.4
2 กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	98	31.8
3 การผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์	54	17.5
4 การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง	38	12.5
5 การผลิตไฟฟ้า	25	8.1
6 ที่พักแรมระยะสั้น	2	0.6
7 อื่นๆ	-15	-4.8
รวมมูลค่า FDI จากจีน	**308**	**100**

หมายเหตุ: เครื่องหมายลบในสาขาอื่นๆ เป็นผลจากการขายตราสารทุนและหน่วยลงทุนของจีนในบางสาขาธุรกิจ
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่มา: ttps://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_116.pdf

สำหรับประเทศไทยนั้นถือว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมแห่งหนึ่งของจีนโดยในปี 2016 ไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวจีนเดินทางมา 8.8 ล้านคน จึงทำให้มีกลุ่มผู้ประกอบการเข้ามาลงทุนในภาคบริการมากขึ้น

ที่มา: https://thaipublica.org/2016/04/the-china-wave-1/

4.นโยบายการส่งเสริมการลงทุนสองทางระหว่างไทยและจีน (Dual Track Policy) จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)

เป็นนโยบายที่ ชักจูงการลงทุนจากประเทศจีนให้เข้า มาลงทุนในประเทศไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทกิจการที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับเศรษฐกิจไทยได้ ในขณะเดียวก็สนับสนุนให้นักลงทุนไทยให้ศึกษาโอกาสทางธุรกิจการลงทุนใน ประเทศจีนเช่นเดียวกัน

2.2.2. ปัจจัยภายนอกประเทศ

1. นโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่สนับสนุนในชาวจีนลงทุนต่างประเทศ

เช่น นโยบายก้าวออกไป(Go Out Strategy) ที่สนับสนุนชาวจีนให้ลงทุนในต่างประเทศเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ และแสวงหาแหล่งผลิตที่มีประสิทธิภาพ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ฉบับที่ 12 (ปี 2010-2015) สนับสนุนให้นักลงทุนชาวจีนไปลงทุนในธุรกิจที่หลากหลาย และเอื้ออำนวยความสะดวกในการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศระดับต่าง ๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านแหล่งเงินทุนผ่าน China Development Bank และExport-Import Bank of China ทำให้ตัวเลขการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของจีน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปีพ.ศ.2559 (ค.ศ.2016) มีมูลค่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศสูงสุดเป็นประวัติการณ์ที่ 217.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นการขยายตัวถึงร้อยละ 24.5 จากปีก่อนหน้า ด้วยเหตุนี้ทำให้ประเทศจีนกลายเป็นผู้ลงทุนอันดับ2 ของโลก รองจากสหรัฐฯ และเป็นปีแรกที่ จีนมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศสูงกว่า การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศส่งผลให้ จีนมีสถานะกลายเป็นประเทศผู้ลงทุนโดยตรงสุทธิในปีดังกล่าว[59]

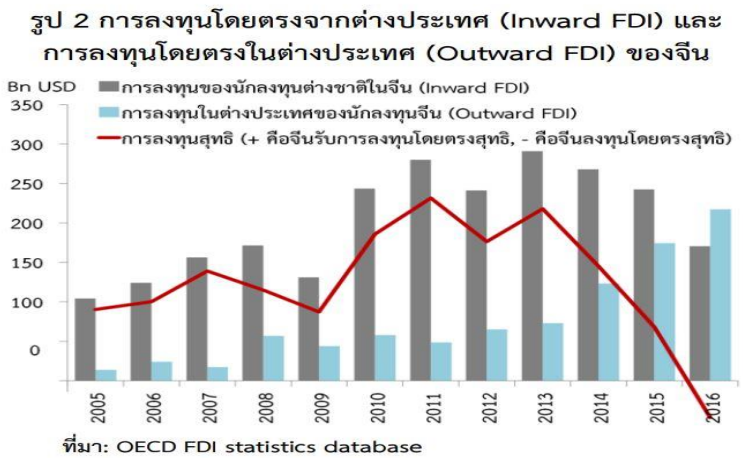

ที่มา: https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_116.pdf

[59]ชลิดา แท่งเพ็ชร,และวรินี วงศ์อุไร, (2560), เส้นทางการลงทุนจากแดนมังกร, จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_116.pdf

2.นโยบายการเคลื่อนย้ายคนจีนในปี พ.ศ.2529 (ค.ศ.1986)

ซึ่งเป็นปีแรกที่คนจีนสามารถถือพาสปอร์ตส่วนตัวได้ และนับตั้งแต่ปี 2545 ชาวจีนสามารถเดินทางออกนอกประเทศโดยไม่ต้องขอใบอนุญาตหรือใบรับรองจากรัฐบาล

3.ยุทศาสตร์ต่าง ๆ การลงทุนในแถบอาเซียน

เช่น การลงทุนใน CMLV, BRI ที่เป็นหนึ่งในนโยบายมุ่งลงใต้ของจีน ซึ่งเป็นนโยบายที่ดึงดูดนักลงทุนชาวจีนให้เข้ามาลงทุนในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้น และประเทศเทศไทยเองก็เป็นหนึ่งในนั้นด้วย

3. ผลการศึกษา การย้ายถิ่นของชาวจีนอพยพใหม่

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวจีนอพยพใหม่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลรวมถึงพื้นที่ในภาคกลางและภาคตะวันออก ทั้งนี้ แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามของงานวิจัยโครงการจีนอพยพใหม่ในประเทศไทย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ และวิเคราะห์ผลในลักษณะการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ และวิเคราะห์ผลในลักษณะค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกรายด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการนำเสนอ และวิเคราะห์ผลในลักษณะค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

3.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

3.3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสัญชาติ

3.3.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

3.3.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

3.3.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย

3.3.7 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

3.3.8 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

3.1 ผลการวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 การแสดงจำนวนและร้อยละของลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน

ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	87	43.5
หญิง	113	56.5

รวม	200	100.0
2.อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	24	12.1
20–35 ปี	148	74.4
36–60 ปี	24	12.1
60 ปี ขึ้นไป	3	1.5
รวม	199	100.0

3.สัญชาติ		
ไทย	13	6.6
จีน	179	90.9
อื่น ๆ	5	2.5
รวม	197	100.0
4.ระดับการศึกษาสูงสุด		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	10	5.1
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.	26	13.1
อนุปริญญา	15	7.6
ปริญญาตรี	95	48
ปริญญาโท	49	24.7
ปริญญาเอก	3	1.5
รวม	198	100.0
5.อาชีพ		
พนักงานบริษัท	94	47
นักศึกษา	55	27.5
ค้าขาย	17	8.5
อื่น ๆ	34	17
รวม	200	100.0

6.ประเภทที่พักอาศัย		
บ้าน/ตึกแถว	37	18.5
คอนโดมีเนียม/อาพาร์ทเม้นต์	104	52
หอพัก	52	26
อื่น ๆ	7	3.5
รวม	200	100.0
7.การวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย		
อาศัยถาวร	43	21.5
อาศัยชั่วคราว	108	54
ยังไม่แน่ใจ	49	24.5
รวม	200	100.0

8.เป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย		
ค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน	52	26.3
การศึกษา	52	26.3
ทำงาน	70	35.4
เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส	9	4.5
เกษียณ	1	0.5
หางาน	11	5.6
อื่น ๆ	3	1.5
รวม	198	100.0
9.ท่านเคยมาประเทศไทยก่อนเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไหม		
เคย	88	46.1
ไม่เคย	99	52.9
รวม	187	100.0

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 200 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมาคือเพศชาย จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 35 ปี จำนวน 148 คนคิดเป็นร้อยละ 74.4 รองลงมาคือช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนเท่ากันกับจำนวนช่วงอายุระหว่าง 36 – 60 ปี ซึ่งแต่ละช่วงมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 และสุดท้ายผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 โดยถือสัญชาติจีนเป็นจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 90.9 รองลงมาถือสัญชาติไทย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 และสัญชาติอื่น ๆ จำนวน 5 คนตามลำดับ

โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 48 รองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.7 และประกอบอาชีพพนักงานบริษัทมากที่สุดเป็นอันดับแรกซึ่งคิดเป็นจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือ นักศึกษา จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5

ประเภทที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคอนโดมีเนียม/อาพาร์ทเม้นต์จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา คือ หอพักจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26 และบ้านหรือตึกแถวจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 ตามลำดับ

การวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย มีผู้ที่ต้องการอยู่อาศัยถาวร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และผู้ที่ต้องการอยู่อาศัยชั่วคราวมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และผู้ที่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจแน่นอนในการอยู่อาศัย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5

เป้าหมายหลักของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยส่วนใหญ่มาเพื่อทำงาน เป็นจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมาคือเพื่อทำการค้าขาย การค้าระหว่างประเทศและการลงทุนมีจำนวนเท่ากับเพื่อการศึกษา ซึ่งแต่ละประเภทมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ที่ย้ายถิ่นฐานไม่เคยเดินทางมายังประเทศไทยมาก่อน มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 และผู้ที่เคยเดินทางมาก่อน มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1

3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.44	0.87	มาก	3
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.29	1.01	ปานกลาง	6
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่นๆ	3.32	0.91	ปานกลาง	5
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.41	1.17	น้อย	17
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.84	0.91	มาก	1
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.96	0.97	ปานกลาง	11
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.91	1.09	ปานกลาง	13
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.34	0.99	ปานกลาง	4

9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.05	1.06	ปานกลาง	9
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.77	1.26	ปานกลาง	15
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.98	1.29	ปานกลาง	10
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.67	1.22	มาก	2
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.12	1.00	ปานกลาง	7
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.85	1.00	ปานกลาง	14
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.92	1.00	ปานกลาง	12
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.59	1.2	น้อย	16
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.21	1.35	น้อย	18
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.08	1.05	ปานกลาง	8
รวม	3.04	1.08	**ปานกลาง**	

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.04) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.84) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.67) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.44) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.34) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.32) ตามลำดับและ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับ คือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส

($\bar{x}$ =2.21) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.41) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.59) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.77) และ มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.85) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ โดยมีค่าเฉลี่ยสูงถึง ($\bar{x}$ =3.84) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากมองจากภาพรวมค่าเฉลี่ยกลับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.04) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยที่มีผลในระดับมากนั้นมีเพียงไม่กี่ปัจจัย ซึ่งการสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้นั้นนับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด โดยส่วนใหญ่ปัจจัยในข้ออื่น ๆ จัดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับความคิดเห็น**	**ลำดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.03	0.94	มาก	4
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.16	0.91	มาก	3
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.20	0.82	มาก	2
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.22	0.88	มากที่สุด	1
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.61	1.36	ปานกลาง	5
รวม	3.84	0.98	**มาก**	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.84) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิต

ที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.22) และ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.61)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ ระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด มีเพียงความคาดหวังจะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรที่มีจำนวนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานประกอบด้วยหลายเหตุผล มีเพียงความคาดหวังจะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรเท่านั้นที่ชาวจีนอพยพใหม่ไม่เห็นว่าเป็นความคาดหวังหลักของตน ซึ่งเห็นได้ว่ากลุ่มชาวจีนอพยพใหม่นั้นไม่ได้มีเป้าหมายอย่างชัดเจนที่จะต้องการอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร หรืออีกนัยยะหนึ่งก็คือการต้องการจะลงหลักปักฐานที่แน่นอน แต่กลับมองในสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาและความเหมาะสมในขณะนั้นเป็นหลัก ซึ่งต่างจากกลุ่มอพยพเดิมที่มีความสนใจจะย้ายมาอยู่อย่างถาวร

3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกรายด้าน

การนำเสนอนี้ เป็นวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบสอบถาม โดยการจำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ในด้านที่น่าสนใจ มีรายละเอียด ดังนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเพศ แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 87 คน เพศหญิง จำนวน 113 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	ชาย			หญิง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำ	3.67	0.80	มาก	3.26	0.88	ปานกลาง

การค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ						
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.32	1.02	ปานกลาง	3.27	1.0	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.54	0.8	มาก	3.15	0.96	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.51	1.15	น้อย	2.34	1.18	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.91	0.91	มาก	3.79	0.91	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.06	0.95	ปานกลาง	2.88	0.98	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.0	1.12	ปานกลาง	2.83	1.06	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.31	0.94	ปานกลาง	3.36	1.03	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.1	1.12	ปานกลาง	3.0	1.01	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.87	1.35	ปานกลาง	2.68	1.18	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย-จีนมีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.95	1.56	ปานกลาง	2.99	1.03	ปานกลาง

12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.62	1.05	มาก	3.70	1.19	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.13	0.97	ปานกลาง	3.12	1.0	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.87	1.04	ปานกลาง	2.82	0.95	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.89	1.05	ปานกลาง	2.95	0.96	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.55	1.22	น้อย	2.61	1.19	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.25	1.33	น้อย	2.17	1.37	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.15	1.1	ปานกลาง	3.02	1.01	ปานกลาง
รวม	3.09	1.08	ปานกลาง	3.00	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเพศ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของเพศชายต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.09) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.91) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.67) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.62) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่นๆ ($\bar{x}$ =3.54) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.32) ตามลำดับ ส่วน

รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.51) ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.25) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.55) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทยและ ความสนใจในสภาพสังคมและการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.87) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของเพศหญิงต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.00) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.79) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.7) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.36) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.27) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.26) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.17) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.34) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.61) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.68) ความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.82) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของทั้งเพศชายและเพศหญิงค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือมีปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยของสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ และยังมีปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน ซึ่งจัดอยู่ในปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกในระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งเพศชายและเพศหญิงก็เป็นไปในทิศทางเดียวเช่นกัน โดยปัจจัยหลักนั้นคือกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน และต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส การเชื่อมั่นในระบบศึกษาไทย ความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย เป็นต้น โดยทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเพศ แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 87 คน เพศหญิง จำนวน 113 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	ชาย			หญิง		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.09	0.92	มาก	3.97	0.95	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.15	0.96	มาก	4.16	0.87	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.2	0.81	มาก	4.2	0.83	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.29	0.85	มากที่สุด	4.16	0.91	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.75	1.4	ปานลาง	2.5	1.32	ปานกลาง
รวม	3.92	1.01	มาก	3.80	.1.00	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามเพศ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของเพศชายต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.92) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.29) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.75)

ความคิดเห็นของเพศหญิงต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.80) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อตน ($\bar{x}$ =4.2) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.5)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมีความเห็นที่ไม่เหมือนกัน แต่ถ้าหากพิจารณาค่าเฉลี่ยความคาดหวัง

รายข้อของทั้งสองกลุ่มจะพบว่า ความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อตนนั้นมีค่าเฉลี่ยที่ไล่เลี่ยกัน แสดงให้เห็นว่าความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันมาก ในส่วนของความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีค่าต่ำที่สุดนั้นมีความเห็นที่เหมือนกัน นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

3.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอายุ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 24 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุต่ำกว่า 20 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.67	0.76	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.54	0.66	มาก
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.38	0.71	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.38	1.13	ปานกลาง
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.75	1.26	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.21	1.1	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.79	1.32	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.5	1.06	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.58	1.06	น้อย

10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.46	1.35	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.25	1.03	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.5	1.32	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.00	1.02	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.96	1.04	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.38	1.01	น้อย
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.08	0.76	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.75	1.33	ปานกลาง
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.04	1.0	ปานกลาง
รวม	3.07	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20ปีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.07) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.75)คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.67) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐรวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.54) ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.5) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่นๆ ($\bar{x}$ =3.38) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.38) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.38) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.46) มีการปรับตัวอย่างมาก

เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$ =2.58)ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.75) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากในลำดับแรกจนถึงลำดับที่สามมีค่าเฉลี่ยที่ไม่ต่างกันมาก ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ และปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีนนั้นเป็นปัจจัยหลักที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญ ในส่วนของปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในลำดับแรกมีสองปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกแล้วมีค่าเฉลี่ยเท่ากันนั่นคือ รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย และกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน ดังนั้น จึงแสดงให้เห็นว่า สองปัจจัยดังกล่าวมีผลในการตัดสินใจน้อยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 นอกจากนี้หากพิจารณาในภาพรวม จะเห็นว่าปัจจัยส่วนใหญ่ที่มีผลทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานนั้นจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามสถานภาพ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 24 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุต่ำกว่า 20 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.92	0.97	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.88	0.95	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.33	0.64	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.26	0.94	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.58	1.14	น้อย
รวม	3.79	0.93	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามอายุ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.79) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อตน ($\bar{x}$ =4.33) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.58)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีมีระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อจำนวนที่ไม่แตกต่างกันมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด ยกเว้นความคาดหวังรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังหลัก ๆ ของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานประกอบด้วยความคาดหวังที่หลากหลายและค่อนข้างมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอายุ ช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี จำนวน 148 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุระหว่าง 20-35 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.37	0.87	ปานกลาง
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.26	1.04	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.26	0.93	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.43	1.18	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.82	0.87	มาก

6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.9	0.96	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.9	1.03	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.3	0.95	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.05	1.01	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.73	1.26	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย-จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.91	1.35	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.76	1.15	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.14	0.98	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.8	0.96	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.97	0.99	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.39	1.18	น้อย
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.0	1.29	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.98	1.03	มาก
รวม	3.05	1.06	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.05) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.98) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.82) ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.76) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของ

ประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.37) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.3) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.0) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.39) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.43) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.73) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.8) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปีปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากในลำดับแรกมีจำนวนที่สูงมาก ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยสังคมจีนในประเทศไทยทำให้รู้สึกสบายใจนั้นจึงเป็นตัวเลือกหลักและเป็นสิ่งที่ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มีความเห็นเหมือนกันจำนวนมาก โดยมีปัจจัยต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส เป็นปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มีความเห็นพ้องกันว่ามีผลในการตัดสินใจย้ายถิ่นฐานต่ำที่สุด

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามอายุช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี จำนวน 148 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุระหว่าง 20-35 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.05	1.14	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.24	1.04	มากที่สุด
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.2	0.86	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.23	1.06	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.47	1.30	น้อย
รวม	3.84	1.08	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุ ช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปี ต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก($\bar{x}$ =3.84)โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน($\bar{x}$ =4.24)ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.47)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-35 ปีระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานประกอบด้วยหลายเหตุผลที่สำคัญ ซึ่งแต่ละเหตุผลล้วนมีความสำคัญเท่า ๆ กันยกเว้นความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร จัดเป็นเพียงความคาดหวังในระดับน้อยเพียงข้อเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอายุ ช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี จำนวน 24 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุระหว่าง 36-60 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.71	0.86	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.21	1.18	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.54	1.02	มาก
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.42	1.14	น้อย

5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	4.0	0.78	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.13	0.85	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.17	1.13	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.46	1.14	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.46	1.14	มาก
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	3.38	0.92	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.08	1.18	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.54	1.35	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.33	0.92	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	3.08	1.1	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.21	0.88	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.13	1.39	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.71	1.33	ปานกลาง
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.58	1.14	มาก
รวม	3.29	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.29) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ

สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =4.0) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.71) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.58) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.54) ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.54) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6 ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.42) ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.71) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ ($\bar{x}$ =3.08) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.08) คิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก ($\bar{x}$ =3.13) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =3.13) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปีปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากในลำดับแรกมีจำนวนที่สูงมาก นั่นก็คือ ($\bar{x}$ =4.0) โดยที่ห่างจากลำดับถัด ๆ ไปอยู่หลายช่วงจำนวนด้วยกัน ดังนั้นปัจจัยข้อที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ จึงเป็นความเห็นหลักของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยว่ามีผลเป็นอย่างมากในการย้ายถิ่นฐาน ในส่วนของปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมีสองปัจจัยที่มีจำนวนเท่ากันที่น่าสนใจ นั่นคือปัจจัยมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก และปัจจัยที่เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามอายุช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี จำนวน 24 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุระหว่าง 36-60 ปี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.0	0.93	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.92	1.14	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.0	0.89	มาก

4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.08	0.78	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	3.25	1.39	ปานกลาง
รวม	3.85	1.026	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุ ช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปี ต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.85) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.08) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.25)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-60 ปีมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำสุดในจำนวนที่ไม่ค่อยต่างกันมาก โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ หวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มนี้มีค่อนข้างมาก อีกทั้งยังมีจำนวนค่าเฉลี่ยในจำนวนที่ไม่ต่างกันมาก จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นได้ว่ากลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลใหม่นั้นมีความคาดหวังว่าการอพยพมายังประเทศไทยนั้นน่าจะทำให้ตนมีคุณภาพชีวิตโดยรวมดีขึ้นกว่าเดิม

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุ 60 ปีขึ้นไป**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	2.67	1.53	ปานกลาง

2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.33	0.58	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.67	0.58	มาก
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	1.33	0.58	น้อยที่สุด
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	4.33	0.58	มากที่สุด
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.33	1.15	น้อย
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	1.67	1.15	น้อยที่สุด
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	2.67	1.53	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.0	1.73	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.0	1.73	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือ	3.0	0	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	1.67	1.15	น้อยที่สุด
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	1.67	1.15	น้อยที่สุด
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.0	1.0	น้อย
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.67	1.53	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.67	0.58	มาก
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	4.33	0.58	มากที่สุด

18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.67	0.58	มาก
รวม	2.76	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุอายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.76) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =4.33) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.67) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =3.67) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.67) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.33) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6 ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =1.33) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =1.67) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =1.67) มีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี ($\bar{x}$ =1.67) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.0) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.0) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีช่วงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากในลำดับแรกมีจำนวนที่สูงมาก นั่นคือ ($\bar{x}$ =4.33) โดยห่างจากลำดับถัด ๆ ไปในจำนวนค่อนข้างมาก ดังนั้นปัจจัยข้อที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ จึงเป็นความเห็นหลักของผู้ตอบแบบสอบถามมีช่วงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่ ในส่วนของปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมีสามปัจจัยน่าสนใจที่มีจำนวนเท่ากัน นั่นคือปัจจัยการขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมและปัจจัยความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดีนอกจากนี้ หากพิจารณาจากรายข้อค่าเฉลี่ยต่ำสุด จะเห็นว่ามีจำนวนที่ต่ำมาก นั่นคือ ($\bar{x}$ =1.33) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยด้าน

กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน เป็นปัจจัยที่ไม่ค่อยมีผลต่อการย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุ 60 ปีขึ้นไป**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.33	0.58	มากที่สุด
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.33	0.58	มากที่สุด
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.33	0.58	มากที่สุด
ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อายุ 60 ปีขึ้นไป**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.33	0.58	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	4.33	0.58	มากที่สุด
รวม	4.33	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 13 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.33) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยทุกข้อมีค้าท่ากัน

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำสุดในจำนวนที่เท่ากัน และยังเป็นค่าเฉลี่ยที่มีจำนวนเท่ากันในทุก ๆ ข้อ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปมีความคาดหวังต่าง ๆ ค่อนข้างมาก อีกทั้งแต่ละความคาดหวังยังมีความสำคัญเท่า ๆ กันอีกด้วย

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามสัญชาติ แบ่งเป็นสัญชาติจีน จำนวน 179 คน สัญชาติไทย จำนวน 13 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	สัญชาติจีน			สัญชาติไทย		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.44	0.86	มาก	3.62	0.96	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.3	1.03	ปานกลาง	3.23	0.83	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.32	0.92	ปานกลาง	3.62	0.87	มาก
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.34	1.15	น้อย	3.08	1.12	ปานกลาง
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.84	0.88	มาก	3.92	1.19	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.93	0.96	ปานกลาง	3.31	1.25	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.9	1.08	ปานกลาง	3.08	1.32	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.36	0.94	ปานกลาง	3.08	1.44	ปานกลาง

9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.0	1.02	ปานกลาง	3.54	1.39	มาก
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.74	1.26	ปานกลาง	3.23	1.48	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย-จีนมีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.95	1.26	ปานกลาง	3.39	1.12	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.75	1.18	มาก	2.62	1.26	ปานกลาง
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.08	0.98	ปานกลาง	3.54	1.13	มาก
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.83	0.98	ปานกลาง	3.15	1.14	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.89	1.01	ปานกลาง	3.39	0.87	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.49	1.13	น้อย	3.77	1.48	มาก
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.1	1.29	น้อย	3.69	1.38	มาก
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.04	1.02	ปานกลาง	3.85	0.8	มาก
รวม	3.03	1.05	ปานกลาง	3.38	1.17	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามสัญชาติ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของสัญชาติจีนต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.03) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.84) ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.75) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ($\bar{x}$ =3.44)เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.36) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.32) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.1) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.34) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.49) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.74) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.83) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของสัญชาติไทยต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.38) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.92) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้รู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.85) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =3.77) ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =3.69) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.62) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.62) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =2.62) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.08) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =3.08) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.08) คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.15) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของทั้งผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนและผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือมีปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้เป็นอันดับแรก และปัจจัยของสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่า

ประเทศอาเซียนอื่น ๆ ที่จัดอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยมากลำดับต้น ๆ ของทั้งสองกลุ่ม ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนและผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยก็ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวเช่นกัน โดยปัจจัยหลักนั้นคือกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน และความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ซึ่งเป็นความเห็นที่บุคคลทั้งสองกลุ่มมีความเห็นเหมือนกัน โดยปัจจัยดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยที่แตกต่างกันในระดับหนึ่ง

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามสัญชาติ แบ่งเป็นสัญชาติจีน จำนวน 179 คน สัญชาติไทย จำนวน 13 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**สัญชาติจีน**			**สัญชาติไทย**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.01	0.93	มาก	4.31	0.75	มากที่สุด
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.15	0.92	มาก	4.31	0.75	มากที่สุด
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.17	0.83	มาก	4.46	0.66	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.21	0.88	มากที่สุด	4.46	0.66	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.51	1.34	น้อย	3.85	0.9	มาก
รวม	3.81	0.98	มาก	4.28	0.74	มากที่สุด

จากตารางที่ 15 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามสัญชาติ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัญชาติจีนต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.81) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง

และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.21) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.51)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัญชาติไทยความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.24) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ และ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.46) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.85)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนและผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมีความเห็นที่เหมือนกัน แต่ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัญชาติไทยนั้นมีการคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีเพิ่มเข้ามาด้วย ทั้งนี้หากพิจารณาจากค่าเฉลี่ยที่มากที่สุดของทั้งสองฝ่ายจะพบว่ามีค่าเฉลี่ยที่ไม่ต่างกันมาก โดยของผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนคือ ($\bar{x}$ =4.21) และผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยคือ ($\bar{x}$ =4.24) ในส่วนของความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนและผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยที่มีค่าต่ำที่สุดนั้นมีความเห็นที่เหมือนกัน นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาแบ่งเป็น ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 10 คน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.จำนวน 26 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ต่ำกว่าประถมศึกษา**			**ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.3	0.48	ปานกลาง	3.73	1.0	มาก

2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.1	0.32	ปานกลาง	3.54	1.0	มาก
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.0	0.94	ปานกลาง	3.5	1.0	มาก
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.6	1.08	น้อย	3.0	1.1	ปานกลาง
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.2	1.62	ปานกลาง	3.96	1.0	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.9	1.2	ปานกลาง	3.42	0.86	มาก
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.5	1.27	น้อย	3.62	1.02	มาก
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.0	1.49	ปานกลาง	3.58	1.24	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.8	1.32	ปานกลาง	3.5	1.1	มาก
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.1	0.99	น้อย	3.0	1.27	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.5	0.85	น้อย	3.27	1.04	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	2.8	1.4	ปานกลาง	3.27	1.31	ปานกลาง

13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	2.5	0.85	น้อย	3.31	0.84	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.2	1.23	น้อย	3.04	0.87	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.9	1.1	ปานกลาง	2.96	1.11	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.0	1.05	ปานกลาง	3.39	1.1	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	3.6	1.17	มาก	3.31	1.26	ปานกลาง
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	2.8	0.92	ปานกลาง	3.77	1.18	มาก
รวม	2.82	1.07	ปานกลาง	3.40	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 16 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษาแบ่งเป็น ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 10 คน ประกาศนียบัตรวิชาชีพวุฒิการศึกษา ปวช.จำนวน 26 คนมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถาม(ต่ำกว่าประถมศึกษา) ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.82) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4 ลำดับ คือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =3.6) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.3) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.2) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย($\bar{x}$ =3.1) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.1) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.2) มีความเข้าใจสภาพ

สังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี ($\bar{x}$ =2.5) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ ($\bar{x}$ =2.5) ขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =2.5) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.40) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.96) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้รู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.77) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.73) ขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =3.62) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.58) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 4 ลำดับคือ รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.96) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =3.0) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.0) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.04) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของทั้งผู้ทำแบบสอบถาม(ต่ำกว่าประถมศึกษา)และผู้ทำแบบสอบถามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช. ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของทั้งสองกลุ่มในลำดับแรกนั้นไม่เหมือนกัน กล่าวคือ ผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา)เลือกปัจจัยความต้องการของการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาสในระดับมาก ในส่วนของผู้ทำแบบสอบถามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช. เลือกปัจจัยในการที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้เป็นค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งถ้าหากพิจารณาในปัจจัยการขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดายประกอบเพิ่ม จะพบว่า ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นที่ไม่เหมือนกัน โดยผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) เลือกให้ปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับต่ำที่สุด แต่ผู้ทำแบบสอบถามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช. เลือกให้ปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับมากในลำดับที่สาม อีกทั้งปัจจัยในการย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่มเป็นไปในทิศทางเดียวกันส่วนน้อย ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของทั้งผู้ทำแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นค่อนข้างไม่เหมือนกัน

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษาแบ่งเป็น ต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 10 คน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช. จำนวน 26 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ต่ำกว่าประถมศึกษา**			**ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.00	1.15	มาก	4.04	1.08	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.10	0.88	มาก	4.04	1.11	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.20	0.63	มาก	4.15	0.92	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.00	1.15	มาก	4.19	0.98	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	4.10	0.99	มาก	3.58	1.24	มาก
รวม	4.08	0.96	มาก	4.00	1.07	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามฎี่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษาต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.08) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$ = 4.20) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังทจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ = 4.00) และ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ = 4.00)

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษา ปวช.ต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.00) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความ

มั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.19) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=3.58)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) และผู้ทำแบบสอบถามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช. ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดล้วนมีความคาดหวังที่ไม่เหมือนกัน โดยความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา)แต่กลับจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของผู้ทำแบบสอบถามระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วุฒิการศึกษา ปวช.

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับอนุปริญญา จำนวน 15 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 95 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อนุปริญญา**			**ปริญญาตรี**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ	3.73	0.94	มาก	3.46	0.85	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.54	1.05	มาก	3.23	1.00	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่น ๆ	3.50	0.99	มาก	3.26	0.85	ปานกลาง

4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.00	1.19	ปานกลาง	2.47	1.16	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.96	0.59	มาก	3.82	0.89	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.42	0.85	มาก	2.88	1.02	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.62	1.30	มาก	2.88	1.00	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.58	1.06	มาก	3.34	0.94	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	.50	.12	มาก	2.96	0.97	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	3.00	1.05	ปานกลาง	2.78	1.30	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย -จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.27	1.10	ปานกลาง	3.06	1.43	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.27	1.21	ปานกลาง	3.82	1.13	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.31	1.31	ปานกลาง	3.02	1.01	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	3.04	1.16	ปานกลาง	2.74	0.95	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการให้แก่ไทย	2.96	0.93	ปานกลาง	2.71	0.98	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบัน	3.38	1.18	ปานกลาง	2.38	1.15	น้อย

การศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)						
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	3.31	1.59	ปานกลาง	1.94	1.24	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.77	1.26	มาก	2.89	0.95	ปานกลาง
รวม	3.40	1.10	ปานกลาง	2.98	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 18 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามอนุปริญญาตรีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$=3.40) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.96) คิดว่าสังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ($\bar{x}$=3.77)คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.73) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$=3.62) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$=3.58) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6ลำดับรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.96) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.00) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=3.00) คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.04) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทยสมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ ($\bar{x}$ =3.27) ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.27) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามปริญญาตรีต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.98) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.82) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$=3.82) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.46) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.34) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.26) เศรษฐกิจ

นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.23) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=1.94) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.38) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.47) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$=2.71) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=2.74) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของทั้งผู้ทำแบบสอบถามระดับอนุปริญญาและผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาตรีค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรกของทั้งสองกลุ่มคือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในห้าอันดับแรกก็คล้ายคลึงกันเช่นกัน เช่น มีความเห็นว่ากฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย หรือมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของผู้ทำแบบสอบถามทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับอนุปริญญา จำนวน 15 คน ระดับปริญญาตรี จำนวน 95 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อนุปริญญา**			**ปริญญาตรี**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.27	0.59	มากที่สุด	3.92	1.12	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.33	0.72	มากที่สุด	4.14	0.97	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.33	0.62	มากที่สุด	4.20	0.84	มาก

4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.33	0.62	มากที่สุด	4.20	1.07	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	3.20	1.15	ปานกลาง	2.22	1.31	น้อย
รวม	4.09	0.74	มาก	3.73	1.10	มาก

จากตารางที่ 19 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามอนุปริญญาต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.09) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.33) และคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$=4.33) คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.33) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=3.20)

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามปริญญาตรีต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.73) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$ =4.20) คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.20) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.22)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งทั้งผู้ทำแบบสอบถามระดับอนุปริญญาและผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาตรีที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นมีความเห็นที่ค่อนข้างคล้ายกันในภาพรวม ซึ่งความคาดหวังที่เหมือนกันก็คือคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในส่วนของรายข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังที่เหมือนกันเช่นกัน นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับปริญญาโท จำนวน 49 คน ระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ปริญญาโท**			**ปริญญาเอก**		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.24	0.85	ปานกลาง	4.00	0.00	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.24	1.11	ปานกลาง	3.33	1.15	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่น ๆ	3.37	0.97	ปานกลาง	3.33	1.15	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.08	1.15	น้อย	1.33	0.58	น้อยที่สุด
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.86	0.76	มาก	4.00	1.00	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.84	0.92	ปานกลาง	3.00	0.00	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.76	1.05	ปานกลาง	3.33	1.53	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.29	0.82	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.92	1.08	ปานกลาง	2.33	0.58	น้อย

10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.76	1.27	ปานกลาง	2.00	0.00	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.78	1.25	ปานกลาง	2.67	1.15	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.92	1.20	มาก	4.00	1.00	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.37	0.93	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	3.00	1.00	ปานกลาง	3.67	0.58	มาก
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.24	0.95	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.29	1.14	น้อย	1.67	1.15	น้อยที่สุด
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	1.88	1.13	น้อย	1.67	0.58	น้อยที่สุด
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.10	0.98	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย
รวม	3.00	1.03	ปานกลาง	2.91	0.76	ปานกลาง

จากตารางที่ 20 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามปริญญาโทต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.00) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 8ลำดับ คือ ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.92) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$=3.86) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่นๆ

($\bar{x}$ =3.37) คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี ($\bar{x}$=3.37) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$=3.29) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.24) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.24) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=1.88) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.08) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.29) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$=2.76) และอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=2.76) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทยจีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ ($\bar{x}$=2.78) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามปริญญาเอกต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.91) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4ลำดับ คือคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=4.00) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$=4.00) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$=4.00) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=3.6) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6 ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$1.33) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =1.67) **และ**ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=1.67)อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=2.0) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$=2.33) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$=2.33) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของทั้งผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาโทและผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาเอกค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันโดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มี

ส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ปัจจัยอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย ล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา แบ่งเป็น ระดับปริญญาโท จำนวน 49 คน ระดับปริญญาเอก จำนวน 3 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ปริญญาโท**			**ปริญญาเอก**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.16	0.94	มาก	4.00	1.00	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.20	0.93	มาก	4.00	0.00	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.16	0.90	มาก	4.00	0.00	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.27	0.91	มากที่สุด	4.00	0.00	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.39	1.27	น้อย	2.67	2.08	ปานกลาง
รวม	3.84	0.99	มาก	3.73	0.62	มาก

จากตารางที่ 21 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามระดับการศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำสอบถามปริญญาโทต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.84) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.27) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=2.39)

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามปริญญาเอกต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.73) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจาก

การเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.00) คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.00) คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$=4.00) และคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.00) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=2.08)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาโทและผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาเอกที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นมีความเห็นที่ค่อนข้างคล้ายกันในภาพรวม แต่ความคาดหวังหลักของผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาเอกค่อนข้างมีหลากหลายมากกว่าผู้ทำแบบสอบถามระดับปริญญาโท ซึ่งความคาดหวังที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและเหมือนกันของผู้ทำแบบสอบถามของทั้งสองกลุ่มคือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ในส่วนของรายข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังที่เหมือนกันคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอาชีพ แบ่งเป็นอาชีพนักงานบริษัท จำนวน 94คน นักศึกษา จำนวน 46 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**พนักงานบริษัท**			**นักศึกษา**		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น	3.37	0.78	ปานกลาง	3.40	0.99	ปานกลาง
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.20	1.08	ปานกลาง	3.35	0.87	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่น ๆ	3.30	0.81	ปานกลาง	3.16	0.90	ปานกลาง

4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.24	1.17	น้อย	2.47	1.07	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.83	0.73	มาก	3.78	1.15	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.81	0.83	ปานกลาง	3.00	1.04	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.87	1.03	ปานกลาง	2.93	1.09	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.30	0.93	ปานกลาง	3.29	1.08	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.99	1.01	ปานกลาง	2.82	1.07	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.73	1.21	ปานกลาง	2.51	1.30	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.90	1.49	ปานกลาง	3.18	1.02	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.85	1.15	มาก	3.51	1.27	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.19	0.96	ปานกลาง	3.07	0.98	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.89	0.91	ปานกลาง	2.87	0.98	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.93	0.94	ปานกลาง	2.69	1.03	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.26	1.15	น้อย	2.78	1.03	ปานกลาง

17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	1.89	1.23	น้อย	2.45	1.41	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	2.99	1.00	ปานกลาง	2.98	1.05	ปานกลาง
รวม	2.98	1.02	ปานกลาง	3.01	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 22 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของพนักงานบริษัทต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.98) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6ลำดับ คือ ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.85) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$=3.83) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ($\bar{x}$=3.37) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่นๆ ($\bar{x}$=3.30) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$=3.30) One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.20) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=1.89) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.4) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.6) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=2.73) คิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก ($\bar{x}$ =2.81) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.01) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.78) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.51) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ($\bar{x}$=3.40) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.35) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.29) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติ

ไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.45) กฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.47)อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=2.51) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$=2.69) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.78) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของทั้งผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทและผู้ทำแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันโดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม และคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากที่สุดในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ปัจจัยอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย และปัจจัยการเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอาชีพ แบ่งเป็นอาชีพนักงานบริษัท จำนวน 94 คน นักศึกษา จำนวน 46 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**พนักงานบริษัท**			**นักศึกษา**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.17	0.81	มาก	3.75	0.99	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.24	0.85	มากที่สุด	3.98	0.95	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.26	0.78	มากที่สุด	4.15	0.87	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.24	0.85	มากที่สุด	4.15	0.95	มาก

5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.22	1.29	น้อย	2.73	1.35	ปานกลาง
รวม	3.83	0.92	มาก	3.75	1.02	มาก

จากตารางที่ 23 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามที่เป็นพนักงานบริษัทต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.83) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$ =4.26) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.22)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.75)โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$=4.15) คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$=4.15) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=2.73)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทและผู้ทำแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นเหมือนกันกล่าวคือทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ในส่วนของรายข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังที่เหมือนกันคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอาชีพ แบ่งเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 17 คน อาชีพอื่น ๆ จำนวน 34 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ค้าขาย**			**อื่น ๆ**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	4.12	0.78	มาก	3.32	0.84	ปานกลาง

2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.71	1.05	มาก	3.24	0.99	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.88	0.99	มาก	3.35	1.07	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.12	1.27	ปานกลาง	2.41	1.16	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	4.00	1.12	มาก	3.88	0.84	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.47	0.87	มาก	3.03	1.17	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.47	1.12	มาก	2.68	1.17	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.41	1.06	มาก	3.50	0.99	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.41	1.23	มาก	3.38	0.99	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	3.47	1.12	มาก	2.91	1.26	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.24	1.20	ปานกลาง	2.71	1.06	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.35	1.22	ปานกลาง	3.70	1.19	มาก

13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.29	0.92	ปานกลาง	3.12	1.0	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.82	1.13	ปานกลาง	2.82	0.95	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.12	1.05	ปานกลาง	2.95	0.96	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.12	1.50	ปานกลาง	2.61	1.19	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.53	1.55	ปานกลาง	2.17	1.37	ปานกลาง
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.71	0.99	มาก	3.02	1.01	ปานกลาง
รวม	3.40	1.12	ปานกลาง	3.19	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 24 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพค้าขายต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.40) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5ลำดับ คือ คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ($\bar{x}$ =4.12) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$=4.00) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.88) สเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.71) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$=3.71) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับ คือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.53) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=2.82) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.12)

รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$=3.12) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=3.12)

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามอาชีพอื่น ๆ ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.19) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.88) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.70) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.50) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$ =3.38) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.35)ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.17) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.41) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.61) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =2.68) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ ($\bar{x}$ =2.71) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของทั้งผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพค้าขายและผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามอาชีพ แบ่งเป็นอาชีพค้าขาย จำนวน 17 คน อาชีพอื่น ๆ จำนวน 34 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ค้าขาย**			**อื่น ๆ**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.94	1.14	มาก	4.12	1.01	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.06	1.09	มาก	4.24	0.89	มากที่สุด

3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	3.88	1.05	มาก	4.26	0.71	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.12	0.93	มาก	4.29	0.87	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	3.47	1.01	มาก	3.06	1.37	ปานกลาง
รวม	3.89	1.04	มาก	3.99	0.97	มาก

จากตารางที่ 25 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพค้าขายต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.89) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.12) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.47)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอาชีพอื่น ๆ ต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.99) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.29) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.06)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพค้าขายและผู้ทำแบบสอบถามที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ในภาพรวมของทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังที่เหมือนกัน โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่เหมือนกันและจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ในส่วนของรายข้อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นทั้งสองกลุ่มมีความคาดหวังที่เหมือนกันช่นกัน นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

3.3.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย

ตารางที่ 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบอาศัยถาวร จำนวน 27 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อาศัยถาวร**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.56	1.08	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.42	1.05	มาก
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.65	0.95	มาก
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.63	1.25	ปานกลาง
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.91	1.19	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.26	1.18	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.07	1.33	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.21	1.28	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.21	1.42	ปานกลาง

10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.60	1.38	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.93	1.20	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	2.63	1.22	ปานกลาง
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.40	1.12	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	.84	1.13	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.02	1.20	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	3.42	1.31	มาก
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	3.35	1.45	ปานกลาง
18. สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.60	1.09	มาก
รวม	3.21	1.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 26 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบอาศัยถาวร มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปในอนาคตต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.21) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.91) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.65) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$ =3.60) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.56) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐรวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณ

ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.42) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=3.42) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6ลำดับคือ อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.60) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.63) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$=2.63) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=2.83) รู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือ ($\bar{x}$=2.93) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.02) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปในอนาคตที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้โดยมีค่าเฉลี่ยสูงถึง ($\bar{x}$ =3.91) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากมองจากภาพรวมค่าเฉลี่ยกลับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.21) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปในอนาคตที่มีผลมากนั้นมีเพียงไม่กี่ปัจจัย โดยส่วนใหญ่ปัจจัยในข้ออื่นๆ จัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบอาศัยถาวร จำนวน 27 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อาศัยถาวร**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.16	0.90	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.21	0.89	มากที่สุด
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.33	0.81	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.35	0.72	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	3.93	1.10	มาก
รวม	4.20	0.88	มาก

จากตารางที่ 27 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบอาศัยถาวร มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปในอนาคตต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =4.20) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.35) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.93)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยต่อไปในอนาคต มีระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ประกอบด้วยความคาดหวังสูงหลายประการ โดยแต่ละความคาดหวังล้วนมีความสำคัญเท่า ๆ กันนั่นก็คือส่วนใหญ่ล้วนแต่มีความคาดหวังที่จะมีชีวิตที่มั่นคงและมีความสุข แต่ตัวเลขที่มีนัยยะสำคัญคือ ความคาดหวังในการที่ประสงค์จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรนั้นอยู่ในระดับที่ไม่สูงเท่ากับความคาดหวังด้านอื่น

ตารางที่ 28 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบอาศัยชั่วคราว จำนวน 25 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ของชาวจีนอพยพใหม่	**อาศัยชั่วคราว**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.40	0.80	ปานกลาง
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.23	1.01	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.26	0.89	ปานกลาง

4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.29	1.15	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.84	0.82	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.84	0.88	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.81	0.99	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.33	0.86	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.91	0.90	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.66	1.15	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.87	1.06	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	4.10	0.99	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.04	0.91	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.89	0.85	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.90	0.89	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.30	1.07	น้อย
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	1.80	1.14	น้อยที่สุด
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.02	0.92	ปานกลาง
รวม	2.97	0.96	ปานกลาง

จากตารางที่ 28 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบอาศัยชั่วคราว มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแบบชั่วคราวต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.97) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =4.10) สามารถสร้าง

สัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.84) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.40) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$=3.33) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.26) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=1.80) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.29) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.30) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือภาษาไทย ($\bar{x}$=2.66) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$=2.81)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแบบชั่วคราวที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม โดยมีค่าเฉลี่ยสูงถึง ($\bar{x}$ =4.10) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากมองจากภาพรวมค่าเฉลี่ยกลับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.97) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแบบชั่วคราวที่มีผลมากนั้นมีเพียงไม่กี่ปัจจัย การเห็นว่าประเทศไทยมีสภาพทางเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับการลงทุนทำการค้ามากกว่าประเทศอื่นในอาเซียน และเห็นว่าการอยู่ในปะเทศไทยน่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จมากกว่าอยู่ในประเทศจีน โดยส่วนมากแล้วชาวจีนอพยพใหม่นี้ก็ยังคงเลือกคบหาอยู่แต่กับกลุ่มชาวจีนเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่ปัจจัยในข้ออื่น ๆ จัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 29 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบอาศัยชั่วคราว จำนวน 25 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**อาศัยชั่วคราว**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.08	0.83	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.24	0.81	มากที่สุด

3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.28	0.72	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.27	0.77	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.08	1.10	น้อย
รวม	3.79	0.85	มาก

จากตารางที่ 29 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบอาศัยชั่วคราว มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแบบชั่วคราวต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.79) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อตน ($\bar{x}$ =4.28) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$ =2.08)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความต้องการจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยแบบชั่วคราวมีระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกันโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด ยกเว้นความคาดหวังรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ประกอบด้วยความคาดหวังสูงหลายประการ โดยแต่ละความคาดหวังล้วนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 30 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบยังไม่แน่นอน จำนวน 25 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ยังไม่แน่นอน**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.41	0.84	มาก

2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.31	0.98	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.16	0.87	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.49	1.10	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.78	0.82	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.94	0.92	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.96	1.06	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.47	0.96	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.20	0.98	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือภาษาไทย	3.14	1.32	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.24	1.73	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.63	1.13	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.06	1.03	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.76	1.15	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.88	1.05	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.49	1.04	น้อย
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.10	1.12	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	2.73	1.11	ปานกลาง
รวม	3.04	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 30 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบยังไม่แน่นอน มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่ใจว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรหรือชั่วชั่วคราวในอนาคตต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.04)โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.78) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.63) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$=3.47) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.41) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.31) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.10) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.49) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.49) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ ($\bar{x}$=2.73) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=2.76) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.88) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่ใจว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรหรือชั่วชั่วคราวในอนาคตต่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้โดยมีค่าเฉลี่ยสูงถึง ($\bar{x}$ =3.78) จัดอยู่ในระดับมาก ซึ่งหากมองจากภาพรวมค่าเฉลี่ยกลับอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.04) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่มีส่วนทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ที่มีผลมากนั้นมีเพียงไม่กี่ปัจจัยโดยส่วนใหญ่ปัจจัยในข้ออื่น ๆ จัดอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่ากลุ่มชาวจีนนี้อพยพมาไทยด้วยเหตุผลสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะสมต่อการเข้ามาลงทุนมากกว่าประเทศอื่นในอาเซียน และยังมีความสนใจที่จะกลับประเทศมากกว่าจะอพยพมายังประเทศไทยแบบถาวร ในด้านการปรับตัวสร้างสัมพันธไมตรีกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงนั้นทำได้ในระดับดีมาก

ตารางที่ 31 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย แบบยังไม่แน่นอน จำนวน 25 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ของชาวจีนอพยพใหม่	**ยังไม่แน่นอน**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.78	1.14	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.92	1.10	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	3.90	0.96	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.98	1.18	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.61	1.29	ปานกลาง
รวม	3.64	1.13	มาก

จากตารางที่ 31 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามเพศ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่ใจว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรหรือชั่วชั่วคราวในอนาคตต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.64) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =3.98) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.61)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่ใจว่าจะอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวรหรือชั่วชั่วคราวในอนาคต มีระดับค่าเฉลี่ยของความคาดหวังในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด ซึ่งยกเว้นความคาดหวังรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด นั่นคือ คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ในการย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ประกอบด้วยความคาดหวังสูงหลายประการ โดยแต่ละความคาดหวังล้วนมีความสำคัญเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 32 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน จำนวน 52คน เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 52 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน**			**การศึกษา**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.56	0.80	มาก	3.48	0.92	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.33	0.96	ปานกลาง	3.42	0.87	มาก
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.46	0.85	มาก	3.21	0.98	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.67	1.18	ปานกลาง	2.42	1.07	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.88	0.92	มาก	3.87	1.14	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	3.04	0.99	ปานกลาง	3.06	1.07	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	3.08	1.01	ปานกลาง	2.65	1.17	ปานกลาง

8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.25	1.05	ปานกลาง	3.27	1.10	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.10	1.09	ปานกลาง	2.75	1.19	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	3.04	1.27	ปานกลาง	2.44	1.29	น้อย
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.96	1.14	ปานกลาง	3.08	1.08	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.46	1.23	มาก	3.56	1.41	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.08	1.01	ปานกลาง	3.23	1.04	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.81	1.10	ปานกลาง	2.85	1.02	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.88	1.06	ปานกลาง	2.67	1.10	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.54	1.32	น้อย	2.81	1.05	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.23	1.42	น้อย	2.42	1.42	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.02	1.23	ปานกลาง	3.21	1.02	ปานกลาง
รวม	3.08	1.09	ปานกลาง	3.02	1.11	ปานกลาง

จากตารางที่ 32 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ทำแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุนต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.08)โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 6ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.88) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.56) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.46) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.46) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.33) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.25) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.23) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$=2.54) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.67) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$=2.81) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$=2.88) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษาต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.02) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.87) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.56) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.48) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.42) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.27) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 6ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.42) และต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.42) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.44) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =2.65) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.67) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$ =2.75) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของผู้ทำแบบสอบถามทั้งมีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุนและผู้ทำแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษาค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันโดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม และคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย และรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทยล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 33 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน จำนวน 52 คน เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 52 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน**			**การศึกษา**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	3.92	1.10	มาก	3.85	0.89	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.06	1.04	มาก	4.04	0.88	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	3.98	0.92	มาก	4.31	0.76	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.00	1.07	มาก	4.25	0.88	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.79	1.33	ปานกลาง	2.62	1.39	ปานกลาง
รวม	3.75	1.09	มาก	3.81	0.96	มาก

จากตารางที่ 33 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับ ค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุนต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.75) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน($\bar{x}$=4.06) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=2.79)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษาต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.81) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$=4.31) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$=2.62)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ทำแบบสอบถามทั้งมีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุน และผู้ทำแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นไม่เหมือนกันโดยผู้ทำแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับค้าขาย/การค้าระหว่างประเทศ/ลงทุนมีความคาดหวังว่าจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ทำแบบสอบถามที่มีเป้าหมายย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยเกี่ยวกับการศึกษามีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยเป็นอันดับแรก ถึงแม้รายข้อเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรกจะไม่เหมือนกัน แต่ค่าเฉลี่ยในรายข้อดังกล่าวของทั้งสองฝ่ายก็มีจำนวนไม่ต่างกันมาก อีกทั้งยังมีความคาดหวังรายข้อเฉลี่ยต่ำที่สุดเหมือนกัน นั่นคือ ความคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ดังนั้น จึงถือได้ว่าความคาดหวังของทั้งสองฝ่ายค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 34 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเพื่อการทำงาน จำนวน 70 คน เพื่อเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส จำนวน 9 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	ทำงาน			เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น	3.31	0.79	ปานกลาง	3.44	0.88	มาก
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้ตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมาประเทศไทย	3.11	1.02	ปานกลาง	2.78	1.20	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่น ๆ	3.26	0.81	ปานกลาง	2.89	1.05	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.20	1.07	น้อย	2.33	1.41	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.74	0.74	มาก	4.11	0.78	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.87	0.90	ปานกลาง	3.33	0.71	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.94	0.95	ปานกลาง	3.22	1.30	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.33	0.77	ปานกลาง	4.22	0.67	มากที่สุด
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	2.99	0.88	ปานกลาง	3.78	0.83	มาก
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.71	1.13	ปานกลาง	3.44	1.13	มาก

11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่ หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.84	1.57	ปานกลาง	3.00	1.50	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.89	1.07	มาก	3.78	0.97	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.10	0.84	ปานกลาง	2.78	1.30	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.83	0.88	ปานกลาง	3.00	1.12	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	2.96	0.84	ปานกลาง	3.56	0.88	มาก
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.30	1.16	น้อย	3.22	1.20	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	1.84	1.10	น้อย	2.78	1.30	ปานกลาง
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	2.93	0.87	ปานกลาง	3.33	1.12	ปานกลาง
รวม	2.95	0.97	ปานกลาง	3.28	1.08	ปานกลาง

จากตารางที่ 34 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =2.95) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.89) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.74) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.33) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.31) คิดว่า

ประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.26) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =1.84) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.20) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.30) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย($\bar{x}$ =2.71) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.83) ตามลำดับ

ความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรสต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.28) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =4.22) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =4.11) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย($\bar{x}$ =3.78) และในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$=3.78) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =3.56) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.33) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=2.78) และมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี ($\bar{x}$=2.78) และต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.78) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานและผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรสค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม และปัจจัยเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลักล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย และรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ปัจจัยการมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี และปัจจัยต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาสล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 35 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเพื่อการทำงาน จำนวน 70 คน เพื่อเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส จำนวน 9 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**ทำงาน**			**เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.20	0.79	มาก	4.56	0.53	มากที่สุด
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.29	0.80	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.30	0.73	มากที่สุด	4.22	0.67	มากที่สุด
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.40	0.67	มากที่สุด	4.33	0.71	มากที่สุด
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.20	1.19	น้อยที่สุด	3.78	1.09	มาก
รวม	3.88	0.84	มาก	4.29	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 35 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นผู้ตอบแบบสอบถามที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.88) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.40) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.20)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรสต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.29) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน($\bar{x}$ =4.56) และคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการ

เคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.56) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =3.78)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานและผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรสที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนั้นไม่เหมือนกันโดยผู้ตอบแบบสอบถามที่ย้ายถิ่นฐานเพื่อการทำงานมีความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตามคู่สมรส มีความคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน และจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ถึงแม้รายข้อเฉลี่ยมากที่สุดอันดับแรกจะไม่เหมือนกัน แต่ค่าเฉลี่ยในรายข้อดังกล่าวของทั้งสองฝ่ายก็มีจำนวนไม่ต่างกันมาก อีกทั้งยังมีความคาดหวังรายข้อเฉลี่ยต่ำที่สุดเหมือนกัน นั่นคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ดังนั้น จึงถือได้ว่าความคาดหวังของทั้งสองฝ่ายค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 36 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเพื่อการหางาน จำนวน 11 คน เพื่อเหตุผลอื่นๆ จำนวน 3 คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**หางาน**			**อื่นๆ**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.64	0.81	มาก	2.33	1.15	น้อย
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.73	1.19	มาก	3.00	1.73	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ	3.64	1.12	มาก	3.00	1.00	ปานกลาง

4.กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.36	1.36	น้อย	1.67	1.15	น้อยที่สุด
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.82	0.87	มาก	3.33	0.58	ปานกลาง
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.73	0.90	ปานกลาง	1.67	0.58	น้อยที่สุด
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทยสามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.64	1.21	ปานกลาง	2.67	1.53	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.27	1.01	ปานกลาง	3.00	2.00	มาก
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.36	1.03	ปานกลาง	3.67	0.58	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.09	0.94	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่หรือสมาพันธ์หอการค้าไทย-จีนมีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	2.91	0.70	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	4.00	0.89	มาก	3.00	2.00	ปานกลาง
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.27	1.19	ปานกลาง	3.00	1.00	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.82	0.87	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.09	0.54	ปานกลาง	4.33	0.58	มากที่สุด
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.64	1.12	ปานกลาง	3.33	2.08	ปานกลาง
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.27	1.62	น้อย	2.33	1.53	น้อย

18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.09	1.14	ปานกลาง	3.33	1.53	ปานกลาง
รวม	3.08	1.03	ปานกลาง	3.06	1.15	ปานกลาง

จากตารางที่ 36 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.08) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5ลำดับ คือ ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$=4.00) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$=3.82) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$=3.73) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=3.64) และคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ($\bar{x}$=3.64) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5ลำดับคือ อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$=2.09) ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.27) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$=2.36) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =2.64) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$=2.64) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.06) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 2ลำดับ คืออุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =4.67) มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ($\bar{x}$ =3.67) ตามลำดับส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5ลำดับคือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีนมีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =1.67) และคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก ($\bar{x}$=1.67) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$=2.33) ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$=2.33) ขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$=2.67) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานและผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ค่อนข้างแตกต่างกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานมีความเห็นว่าในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่นๆ มีความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทยเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นอันดับแรก ซึ่งถ้าหากพิจารณาปัจจัยรายข้ออื่นประกอบเพิ่มเติม จะพบว่าปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มเลือกนั้นก็สวนทางกันเช่นกัน เช่น ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ โดยจากแบบสอบถามจัดอยู่ในลำดับต้น ๆ ของปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่ในทางกลับกัน ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ กลับมีความเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวจัดอยู่ในกลุ่มปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นต่างกันอย่างสิ้นเชิง

ตารางที่ 37 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แบ่งเป็นเพื่อการหางาน จำนวน 11 คน เพื่อเหตุผลอื่นๆ จำนวน 3 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**หางาน**			**อื่นๆ**		
	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**	$\bar{x}$	S.D.	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.18	0.60	มาก	2.67	2.08	ปานกลาง
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.27	0.79	มากที่สุด	3.00	2.00	ปานกลาง
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.18	0.75	มาก	3.33	2.08	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.09	0.70	มาก	3.00	2.00	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.82	1.47	ปานกลาง	2.67	2.08	ปานกลาง

รวม	3.91	0.86	มาก	2.93	2.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 37 พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย มีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อหางานต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.91) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.27) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.82)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ต่อความคาดหวังหลังเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (=2.93) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ (=3.33) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ คาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน (=2.67) และคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร (=2.67)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานและผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ มีรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไม่เหมือนกันโดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อการหางานมีความคาดหวังว่าจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ มีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยเป็นอันดับแรก ในส่วนของความคาดหวังรายข้อเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร นอกจากนี้ในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผลอื่นๆ ยังมีความคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในระดับต่ำที่สุดอีกด้วย

3.3.4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

ตารางที่ 38 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน แบ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้า

ประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำนวน 88 คนและผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำนวน 99คน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	เคย			ไม่เคย		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.คุณคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ	3.56	0.87	มาก	3.33	0.88	ปานกลาง
2.เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	3.22	1.10	ปานกลาง	3.32	0.93	ปานกลาง
3.คุณคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีนหรือประเทศอื่นๆ	3.43	1.06	มาก	3.24	0.78	ปานกลาง
4.กฎหมายและข้อบังคับในประเทศจีน มีส่วนทำให้ตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย	2.39	1.25	น้อย	2.44	1.13	น้อย
5.คุณสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้	3.86	1.03	มาก	3.83	0.83	มาก
6.คุณคิดว่ามลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีนมีความรุนแรงมาก	2.98	1.08	ปานกลาง	2.95	0.92	ปานกลาง
7.การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย	2.89	1.15	ปานกลาง	2.97	1.04	ปานกลาง
8.คุณเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก	3.30	1.02	ปานกลาง	3.36	0.97	ปานกลาง
9.คุณมีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย	3.05	1.08	ปานกลาง	3.00	1.06	ปานกลาง
10.อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย	2.61	1.20	ปานกลาง	2.91	1.28	ปานกลาง
11.คุณรู้สึกว่าเครือข่ายของชาวจีนอพยพใหม่หรือ สมาพันธ์หอการค้าไทย - จีน มีส่วนช่วยในการสนับสนุนและช่วยเหลือคุณ	3.06	1.51	ปานกลาง	2.93	1.07	ปานกลาง

12.ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม	3.60	1.26	มาก	3.69	1.19	มาก
13.คุณมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยเป็นอย่างดี	3.16	1.02	ปานกลาง	3.04	0.96	ปานกลาง
14.คุณมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย	2.91	1.08	ปานกลาง	2.79	0.92	ปานกลาง
15.คุณรู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย	3.09	1.05	ปานกลาง	2.81	0.92	ปานกลาง
16.คุณเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ)	2.65	1.27	ปานกลาง	2.58	1.16	น้อย
17. คุณต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส	2.26	1.47	น้อย	2.20	1.27	น้อย
18.สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ	3.31	1.02	ปานกลาง	2.95	1.01	ปานกลาง
รวม	3.07	1.14	ปานกลาง	3.02	1.02	ปานกลาง

จากตารางที่ 38 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.07) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4ลำดับ คือสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.86) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆ ($\bar{x}$ =3.56) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.43) สังคมจีนในประเทศไทยทำให้คุณรู้สึกสบายใจ (=3.31) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.26) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.39) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.61) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของ

คุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.65) การขอวีซ่าอยู่ต่อในประเทศไทย สามารถทำได้สะดวกและง่ายดาย ($\bar{x}$ =2.89) ตามลำดับ

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ =3.02) สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.83) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.69) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.36) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.33) เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One belt one road, Made in china 2025 เป็นต้น มีผลทำให้คุณตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย (=3.32) ตามลำดับ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับคือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.20) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.44) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.58) มีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.79) รู้สึกว่าได้สร้างคุณูปการแก่ประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.81) ตามลำดับ

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดและต่ำที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกัน โดยปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ล้วนจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ ในส่วนของรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดก็เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นกัน เช่น ปัจจัยกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน ปัจจัยต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทย และปัจจัยการเชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) เมื่อมีโอกาสล้วนจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของทั้งสองกลุ่ม

ตารางที่ 39 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังหลังการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน แบ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จำนวน 31 คนและผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำนวน 46 คน

ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่	**เคย**			**ไม่เคย**		
	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**	$\bar{x}$	**S.D.**	**ระดับ**
1.คุณคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.20	0.90	มาก	3.86	0.97	มาก
2.คุณคาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.30	0.85	มากที่สุด	4.02	0.96	มาก
3.คุณคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ	4.22	0.88	มากที่สุด	4.18	0.75	มาก
4.คุณคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน	4.28	0.87	มากที่สุด	4.14	0.89	มาก
5.คุณคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร	2.70	1.40	ปานกลาง	2.59	1.36	น้อย
รวม	3.94	0.98	มาก	3.76	0.98	มาก

จากตารางที่ 39 พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.94) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ($\bar{x}$ =4.30) คือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.70)

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.76) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อคุณ ($\bar{x}$ =4.18) ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.59)

หากพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ทั้งผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุดไม่เหมือนกันโดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความคาดหวังว่าจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยเป็นอันดับแรก ในส่วนของความคาดหวังรายข้อเฉลี่ยต่ำที่สุดนั้นเหมือนกัน นั่นคือ คาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

สรุปผลการวิเคราะห์การย้ายถิ่นของชาวจีนอพยพใหม่

จากการเก็บข้อมูลการย้ายถิ่นของชาวจีนอพยพใหม่จากกลุ่มตัวอย่างในหลากหลายกลุ่ม จำนวนทั้งหมด 200 คน โดยการจำแนกประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำให้ผลการศึกษามีความหลากหลายในด้านของมุมมองที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการย้ายถิ่นฐานและความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่มากยิ่งขึ้น โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่มาจากการทำการค้า การลงทุนเป็นหลัก และเห็นความสำคัญในเรื่องสัมพันธไมตรี

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ในภาพรวมที่มีผลระดับมากมีเพียงไม่กี่ปัจจัย โดยส่วนใหญ่ปัจจัยที่มีผลทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้ย้ายถิ่นฐานจัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานคือ ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ และปัจจัยสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ประกอบกับยังมีความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จึงสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยในการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่มีความคล้ายคลึงกับชาวจีนอพยพใหม่ที่อพยพมาประเทศไทยในรุ่นแรก ๆ นั่นคือเพื่อการติดต่อค้าขายนอกจากนี้ชาวจีนอพยพใหม่ยังมีการพิจารณาในเรื่องสัมพันธไมตรีให้เป็นส่วนสำคัญในการย้ายถิ่นฐานอีกด้วย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยจึงเป็นสถานที่ปลายทางที่ชาวจีนทั้งหลายต่างมีปณิธานเข้ามาลงทุนและทำการค้า เนื่องจากสภาพที่เหมาะสมเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของตนนั่นเอง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของทั้งเพศชายและเพศหญิงค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ต้องการย้ายถิ่นฐานนั้น มาจากปัจจัยการสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยของสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่นๆและยังมีปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน อีกทั้งยังมีความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข และคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งเพศชายและเพศหญิงล้วนมีเป้าหมายในการย้ายถิ่นฐานมาจากการค้าและการลงทุน นโยบายของประเทศจีน และสัมพันธไมตรีที่ดีของชาวไทย เพื่อที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเช่นกัน ดังนั้น คุณลักษณะเรื่องเพศจึงไม่ได้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความเห็นของบุคคลทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่าง

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอายุส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอายุส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการย้ายถิ่นฐาน อีกทั้งยังมีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่ค่อนข้างเหมือนกัน โดยส่วนใหญ่มีความคาดหวังที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีจำนวนค่าเฉลี่ยที่ไล่เลี่ยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีช่วงที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่มีค่าเฉลี่ยจำนวนเท่ากันในทุก ๆ ข้อ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า หากจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยหลักในการย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ก็ยังคงเป็นในเรื่องการค้าการลงทุน และการสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงนั่นเอง

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามสัญชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามสัญชาติเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าปัจจัยที่ทำให้ต้องการย้ายถิ่นฐานมาจากปัจจัยมีปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ปัจจัยของสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ และยังมีปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน อีกทั้งยังมีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่คล้าย ๆ กัน จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มล้วนมีเป้าหมายในการย้ายถิ่นฐานมาจากการค้าและการลงทุน นโยบายของประเทศจีน และสัมพันธไมตรีที่ดีของชาวไทย เพื่อที่ยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเช่นเดียวกันกับการจำแนกในข้ออื่น ๆ ก่อนหน้านี้

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการย้ายถิ่นฐาน มีเพียงแค่กลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) มองว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการย้ายถิ่นฐานคือ ปัจจัยความต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส นอกจากนี้หากพิจารณาจากความคาดหวังของผู้ผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) จะเห็นว่าก็มีความคาดหวังที่สวนทางกับผู้ทำแบบสอบถามระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่นกัน นั่นคือ ความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) ในขณะที่ความคาดหวังรายข้อนี้กลับจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของผู้ทำแบบสอบถามระดับอื่น ๆ จึงสะท้อนให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของผู้ทำแบบสอบถามมีผลทำให้ปัจจัยในการย้ายถิ่นฐานและความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานส่วนหนึ่ง

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอาชีพค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอาชีพมีความเห็นว่าปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ นั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการย้ายถิ่นฐานอีกทั้งยังมีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่ค่อนข้างเป็นไปในทางเดียวกัน เช่น มีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วย และคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในระดับมาก จึงกล่าวได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่าจะประกอบอาชีพอะไรล้วนมีปัจจัยและความคาดหวังที่คล้ายกันนั่นเอง

7. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยให้ความสำคัญในระดับมากมีเพียงไม่กี่ปัจจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการวางแผนในอนาคตล้วนมีความเห็นว่า ปัจจัยที่สำคัญในระดับมากมีเพียงไม่กี่ปัจจัย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ในแต่ละกลุ่มให้ความสำคัญกับปัจจัยในการย้ายถิ่นฐานที่ไม่ค่อยเหมือนกัน เช่น กลุ่มที่ต้องการอาศัยอย่างถาวรมีความเห็นว่า ปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีนมีความสำคัญในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มอื่นเลือกให้อยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐาน ระดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด อีกทั้งยังมีความสำคัญค่อนข้างเท่า ๆ กันดังนั้น จึงสะท้อนให้เห็นว่า การวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยจึงมีส่วนทำให้ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่เหมือนกันสำหรับการเลือกปัจจัยการย้ายถิ่นฐาน ซึ่งปัจจัยที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกอาจจะมีผลกระทบในการใช้ชีวิตของบุคคลนั้น ๆ เช่น การค้าขาย การใช้ชีวิต การเลี้ยงดูบุตร เป็นต้น

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยในอนาคตมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมเป็นปัจจัยสำคัญในการย้ายถิ่นฐาน อีกทั้งยังมีความคาดหวังหลักจากการย้ายถิ่นฐานที่ค่อนข้างเหมือนกัน และค่าเฉลี่ยในแต่ละความคาดหวังทั้งสองฝ่ายมีจำนวนที่ไม่ต่างกันมาก ยกเว้นกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มีปัจจัยและความคาดหวังที่แตกต่างจากผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอื่น ๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มองว่าปัจจัยอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลในการย้ายถิ่นฐานในอันดับแรก อีกทั้งยังมีความคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในระดับต่ำที่สุด ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มอื่น ดังนั้น จึงอนุมานได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ อาจไม่ได้มีเป้าหมายในการย้ายถิ่นฐานที่ชัดเจน จึงเป็นผลทำให้ความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้แตกต่างไปจากกลุ่มอื่น ๆ

9. ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความเห็นว่าปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้และปัจจัยคิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ จัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ และยังมีปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน อีกทั้งยังมีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่คล้าย ๆ กัน จึงสะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มล้วนมีเป้าหมายในการย้ายถิ่นฐานที่คล้ายคลึงกันโดยยังคงเป็นเรื่องสัมพันธไมตรี การทำการค้าการลงทุนล้วนเป็นปัจจัยสำคัญ โดยการที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเคยเข้าประเทศไทยมาก่อนหรือไม่นั้นไม่มีผลทำให้มีความเห็นต่างกันมากนัก

ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่จะมีคำกล่าวที่ว่า “จีนไทยมิใช่อื่นไกลเป็นพี่น้องกัน” ให้เราได้ยินอยู่เสมอ นับแต่อดีตกาลสาเหตุของการอพยพของชาวจีนเข้าสู่ไทยก็เพราะความไม่สงบภายในประเทศจีน ความอดอยาก การติดต่อค้าขาย และความสามารถในการเดินเรือของจีนออกสู่ทะเล[60] แม้กระทั่งในปัจจุบัน บางปัจจัยที่มีผลทำให้ชาวจีนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยก็ยังคงเหลือเค้าโครงจากสาเหตุในสมัยก่อนเช่นกัน เช่น ปัจจัยในเรื่องการค้าขาย การลงทุน เรื่องสัมพันธไมตรี นโยบาย เป็นต้น ซึ่งผลสรุปโดยรวมทั้งหมดก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อนึ่ง ด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลจีนที่ให้ชาวจีนอพยพใหม่สร้างคุณูปการ เพื่อเป็นพลังสำคัญในการฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองของประชาชาติจีน (海外侨胞和归侨侨眷是实现民族复兴的重要力量)[61] ด้วยนั้น จึงทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ยิ่งมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นฐานเข้ามาในประเทศไทยต่อไป

ทั้งนี้ ถึงแม้จะมีบางคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา และเป้าหมายบางประการทำให้มีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผลการศึกษาก็ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า ไม่ว่าจะด้วยเหตุปัจจัยอันใดที่ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่อยากย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่เป็นที่น่าสนใจว่าความคาดหวังของชาวจีนอพยพใหม่ทุกคนก็ล้วนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของชาวจีนอพยพใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวจีนอพยพใหม่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ตลอดจนภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศไทย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของของชาวจีนอพยพใหม่ เนื่องจากจำนวนประชากรชาวจีนที่มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานออกแนวประเทศมีมากขึ้นในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศไทยเป็นประเทศปลายทางที่ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้เลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาในประเด็นดังกล่าว

---

[60]พรพรรณ จันทโรนานนท์, “ชาวจีนในไทยมาจากไหน เปิดประวัติการอพยพยุคแรกเริ่ม ถึงการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม,” Silpa-Mag.com, https://www.silpa-mag.com/history/article_26173 (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564).

[61]พลตรี ไชยสิทธิ์ ตันตยกุล, “บทบาทของชาวจีนอพยพใหม่กับการเป็นกำลังสำคัญในการฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองของประชาชาติจีน,” ศูนย์วิจัยยุทธศาสตร์ไทย-จีน สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, http://www.vijaichina.com/articles/1936 (สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564).

หลังจากที่ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาวจีนอพยพใหม่ ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยทำการสำรวจผ่านการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 200 ชุด จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) รวมถึงการลงภาคสนามในการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นรายบุคคล ทำให้ได้ข้อสรุปดังนี้

4.1 ข้อมูลลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 200 คน สามารถแบ่งออกเป็นเพศชาย จำนวน 87 คนคิดเป็นร้อยละ 43.5 และเพศหญิง จำนวน 113 คนคิดเป็นร้อยละ 56.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 35 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 74.4 โดยถือสัญชาติจีนเป็นจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 90.9 ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 48 อาชีพส่วนใหญ่ คือ พนักงานบริษัท จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47 และประเภทที่พักอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นคอนโดมีเนียม/อาพาร์ทเม้นต์ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 52

การวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยของผู้ตอบแบบสอบถามต้องการอยู่อาศัยแบบถาวร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และผู้ที่ต้องการอยู่อาศัยชั่วคราวมีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54 ซึ่งมีเป้าหมายหลักคือการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อทำงาน เป็นจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมาคือเพื่อทำการค้าขาย การค้าระหว่างประเทศและการลงทุนมีจำนวนเท่ากับเพื่อการศึกษา ซึ่งแต่ละประเภทมีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ที่ย้ายถิ่นฐานไม่เคยเดินทางมายังประเทศไทยมาก่อน มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 และผู้ที่เคยเดินทางมาก่อน มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 46.1

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.04) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 5 ลำดับ คือ สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ ($\bar{x}$ =3.84) ในอนาคตคุณมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิม ($\bar{x}$ =3.67) คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่าง

ประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.44) เลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก ($\bar{x}$ =3.34) คิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้คุณประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ($\bar{x}$ =3.32) ตามลำดับ และ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 5 ลำดับ คือ ต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ($\bar{x}$ =2.21) กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน มีส่วนทำให้คุณตัดสินใจย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.41) เชื่อมั่นในระบบการศึกษา และต้องการให้บุตรของคุณเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทย (ไม่รวมโรงเรียนนานาชาติ) ($\bar{x}$ =2.59) อุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยของคุณ คือ ภาษาไทย ($\bar{x}$ =2.77) และมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทย ($\bar{x}$ =2.85)ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวม สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากที่สุดคือ เชื่อว่าตนสามารถสร้างสัมพันธไมตรีกับประชาชนในประเทศไทยได้ ในขณะเดียวกัน ชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ยังมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคต อีกทั้งยังเลือกคบหากับชาวจีนเป็นหลัก และหากพิจารณาผลการศึกษาจะพบว่า ชาวจีนส่วนใหญ่มีการปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.05 เป็นไปได้ว่าการที่ชาวจีนกลุ่มนี้สามารถสร้างสัมพันธไมตรีกับชาวไทยเป็นหลักมีผลมาจากการต้องปรับตัวอย่างมากเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมไทย และในขณะเดียวกันก็ยังรักษาความสัมพันธ์กับชาวจีนด้วยกันเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดระบบการย้ายถิ่นในขั้นที่ 3 ของ Castles and Miller (1993) ที่กล่าวว่า หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานจะเกิดเครือข่ายส่วนบุคคลในประเทศปลายทาง ซึ่งก็คือ ชุมชนทางชาติพันธุ์ (Ethnic enclave) กล่าวคือ ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถอาศัยอยู่ในประเทศปลายทางได้ แต่ยังคงวัฒนธรรมเก่าของตนในสังคมที่มีผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่เป็นชาติพันธุ์เดียวกัน

ที่น่าสนใจคือ หนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากในลำดับต้น ๆ คือ การที่ชาวจีนอพยพใหม่คิดว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ อีกทั้งยังคิดว่าคิดว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยถือเป็นประเทศปลายทางที่ชาวจีนโพ้นทะเลกลุ่มนี้ให้ความสนใจในการลงทุนและการค้าเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศจีนในปัจจุบันมีเป้าหมายขับเคลื่อนให้ประเทศกลายเป็นประเทศที่มีความเข้มแข็งในด้านเศรษฐกิจ การศึกษาบุคลากร รวมถึงในด้านอื่น ๆ ร่วมกับแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในประเทศจีน เช่น การยกระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพของตลาดแรงงาน รวมไปถึงคุณภาพชีวิตของประชาชน ซึ่งใน พ.ศ. 2562 อัตราการว่างงานเขตเมืองอยู่ที่ร้อยละ 3.62 ซึ่งต่ำกว่าที่รัฐบาลจีนตั้งไว้ที่ร้อยละ 4.5 และตลอดปี 2562 อัตราว่างงาน

รายเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 5 - 5.3[62]แสดงให้เห็นว่างานในประเทศจีนอาจจะยังไม่เพียงพอต่อจำนวนประชาชนจีนในประเทศ จึงทำให้รัฐบาลจีนต้องออกนโยบายเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนชาวจีนกระจายออกนอกประเทศไปยังภูมิภาคต่าง ๆ นอกจากเป็นการจัดการปัญหาในประเทศแล้ว ยังเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีการเผยแพร่ข่าวจาก US. News & World Report ว่า ประเทศไทยติดอันดับ 1 ของโลก ในฐานะประเทศที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ จากทั้งหมด 73 ประเทศ[63] ประกอบกับภาษาจีนและชาวจีนมีบทบาทอย่างมากในด้านเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงไม่น่าแปลกใจที่ชาวจีนอพยพใหม่มองว่าสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย ตลอดจนกฎหมายที่ไม่เข้มงวดและสามารถอลุ้มอล่วยได้ รวมถึงช่องว่างที่คนไทยยังไม่สนใจหรือมีการแข่งขันกันน้อยหากเปรียบเทียบกับในประเทศจีน ทำให้ประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ และมองว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกรายด้าน

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนที่เคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ผู้เขียนได้นำข้อมูลทางสถิติซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน อันได้แก่ 1) จำแนกตามเพศ 2) จำแนกตามอายุ 3) จำแนกตามสัญชาติ 4) จำแนกตามระดับการศึกษา 5) จำแนกตามอาชีพ 6) จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทย 7) จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย และ 8) จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมาใช้ในการวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีปัจจัยการย้ายถิ่น (Factor analysis) ที่ว่าด้วยการนำปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) และปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) มาใช้ในการอธิบายลักษณะการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอประเด็นที่น่าสนใจนอกเหนือจากที่กล่าวไปข้างต้น โดยผลสรุปที่ได้สามารถแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

---

[62]สำนักข่าวอินโฟเควสท์(IQ). (2020). *สนง.สถิติจีนเผยการจ้างงานปี 2562 ขยายตัวตามเป้าหมายของรัฐบาล.* จาก https://www.ryt9.com/s/iq29/3086354

[63]สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (สกพอ.). (2020). *ไทยผงาด เบอร์ 1 โลก ประเทศที่ดีที่สุดในการเริ่มต้นธุรกิจ.* จากhttps://eeco.or.th/pr/news/Thailand-Best-Countries-to-Start-a-Business-2020

4.3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายและเพศหญิงพบว่าปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้เลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านนโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน และมีปัจจัยดึงดูด (Pull factor) คือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้าน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข และคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน เป็นที่น่าสนใจว่า ถึงแม้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมีความต้องการจะย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่ก็ทั้งสองกลุ่มยังคงมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคต ซึ่งถือเป็นปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) ที่เป็นตัวตัดสินใจในการอยู่ประเทศไทยต่อหรือไม่ ซึ่งถ้าหากพิจารณาผลการศึกษาเพิ่มเติม อาจอนุมานได้ว่าเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจในสภาพสังคม และการเมืองในประเทศไทยที่ไม่มาก และยังมีความต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยน้อย ดังนั้น การกลับไปยังถิ่นฐานเดิมจึงอาจเป็นคำตอบที่ดีที่สุด

4.3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอายุพบว่าปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้เลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุด คือ เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน และมีปัจจัยดึงดูด (Pull factor) คือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้าน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามในทุก ๆ ช่วงอายุส่วนใหญ่คาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข อีกทั้งยังคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุต่ำกว่า 20-60 ปี ล้วนมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคตในระดับที่ค่อนข้างสูง มีเพียงกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปที่มีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคตในระดับที่ต่ำ อีกทั้งยังต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) ที่เป็นตัวช่วยตัดสินใจในการอยู่ประเทศไทยที่น้อยกว่าในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะอายุที่มากขึ้น มีการสร้างครอบครัวที่ประเทศไทยหรือกิจการของตนสำเร็จแล้ว ดังนั้น จึงมีแรงจูงใจในการอยู่ประเทศไทยต่อไปมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุต่ำกว่า 20-60 ปี

4.3.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามสัญชาติพบว่าปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้งสองกลุ่มเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุด คือ เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน และมีปัจจัยดึงดูด (Pull factor) คือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้าน และสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การลงทุน อีกทั้งยังมีความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐานที่คล้าย ๆ กัน เป็นที่น่าสนใจว่า ถึงแม้ผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติจีนจะมีความต้องการจะย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่ก็ยังคงพบปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) ว่ามีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคตในระดับมาก และยังพบอีกว่าผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มีความต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยและเชื่อมั่นในระบบการศึกษาไทยน้อย ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทย โดยอาจอนุมานได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยน่าจะมีความรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยและได้รับสวัสดิการที่มากกว่า จึงทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามสัญชาติไทยมีความรู้สึกอยากย้ายกลับไปยังถิ่นฐานเดิมน้อยกว่า ดังนั้นสัญชาติจึงเป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะสำคัญที่มีส่วนในการดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ให้ย้ายถิ่นฐานที่แตกต่างกันด้วยนั่นเอง

4.3.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุดเป็นปัจจัยดึงดูด (Pull factor) นั่นคือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านและสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การลงทุน ในส่วนของปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต้น ๆ ของทุกระดับการศึกษาคือ ปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One Belt One Road, Made in China 2025 เป็นต้น เป็นที่น่าสนใจว่า มีเพียงแค่กลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) มองว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการย้ายถิ่นฐานคือความต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ บ้างก็มีความต้องการเปลี่ยนสัญชาติในระดับปานกลาง บ้างก็มีความต้องการในระดับน้อย นอกจากนี้หากพิจารณาจากความคาดหวังของผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) จะพบว่าก็มีความคาดหวังที่สวนทางกับผู้ทำแบบสอบถามระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่นกัน นั่นคือ ความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุขหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน จัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) ในขณะที่ความคาดหวังรายข้อนี้กลับจัดอยู่ในรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของผู้ทำแบบสอบถามระดับอื่น ๆ ดังนั้น กลุ่มผู้ทำแบบสอบถาม (ต่ำกว่าประถมศึกษา) อาจเป็นกลุ่มที่น่าจับตามองว่าจะเป็นกลุ่มที่ให้ความสนใจในการอยู่ประเทศไทยต่อไปมากกว่าผู้ตอบแบบสอบถามในช่วงอายุอื่น ๆ

4.3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุดเป็นปัจจัยดึงดูด (Pull factor) นั่นคือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้าน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆในส่วนของปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต้น ๆ ของทุกระดับการศึกษาคือ ปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เช่น One Belt One Road, Made in China 2025 เป็นต้นในส่วนของความคาดหวัง ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนมากมีความคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคงและมีความสุข และคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นในอนาคตผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ก็ยังคงมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในระดับที่มีค่าเฉลี่ยมากเช่นเดียวกันกับการจำแนกคุณลักษณะผู้ตอบแบบสอบถามรายด้านอื่น ๆ อีกทั้งยังมีความต้องการขอเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาสในระดับที่ไม่มาก

4.3.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการวางแผนในอนาคตสำหรับการอยู่อาศัยในประเทศไทยพบว่าในแต่ละกลุ่มให้ความสำคัญกับปัจจัยในการย้ายถิ่นฐานที่ไม่ค่อยเหมือนกันเช่น กลุ่มที่ต้องการอาศัยอย่างถาวรมีความเห็นว่า ปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีนมีความสำคัญในระดับมาก ถือเป็นปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่สำคัญ ในขณะที่กลุ่มอื่นเลือกให้อยู่ในระดับปานกลางในส่วนของความคาดหวังหลังจากการย้ายถิ่นฐาน ระดับค่าเฉลี่ยในแต่ละข้อมีจำนวนที่ค่อนข้างไล่เลี่ยกัน ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากจนถึงมากที่สุด อีกทั้งยังมีความสำคัญค่อนข้างเท่า ๆ กันแต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนจำนวนมากก็มีความเห็นว่า ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) ที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากที่สุดคือ การสามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านและสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การทำการลงทุนและการค้ามากกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน อีกทั้งกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีความประสงค์อาศัยชั่วคราวและกลุ่มยังไม่แน่นอนนั้น ยังมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่ามีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคต และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่นอนก็ยังมีความเห็นว่าอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทยคือ ภาษาไทย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่ยังไม่แน่นอนยังมีเป้าหมายไม่ชัดเจนในการวางแผนอาศัยอยู่ในประเทศไทย จึงทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะอาศัยอยู่ที่ประเทศไทยถาวรหรือไม่

4.3.7 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามเป้าหมายของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

ปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ เป็นปัจจัยสำคัญในการย้ายถิ่นฐานซึ่งจัดเป็นปัจจัยดึงดูด (Pull factor) แต่ในขณะเดียวกันในอนาคตก็มีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในระดับมากเช่นกัน ซึ่งถือเป็นปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) ในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ในส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มีปัจจัยและความคาดหวังที่แตกต่างจากผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอื่น ๆ โดยผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนี้มองว่าปัจจัยอุปสรรคสำคัญต่อการใช้ชีวิตในประเทศไทย คือ ภาษาไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลในการย้ายถิ่นฐานในอันดับแรก อีกทั้งยังมีความคาดหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานในระดับต่ำที่สุดซึ่งแตกต่างกับกลุ่มอื่นๆ ดังนั้น อาจอนุมานได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อเหตุผล อื่น ๆ ส่วนหนึ่งยังไม่ได้กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการย้ายถิ่นฐาน หรืออาจจะมีเป้าหมายแล้วแต่ยังหาช่องทางไม่เจอ ดังนั้น จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอื่น

4.3.8 ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามที่จำแนกตามการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นฐานพบ ว่าปัจจัยดึงดูด (Pull factor) ที่ส่งผลให้ชาวจีนอพยพใหม่ย้ายถิ่นฐานคือ ปัจจัยที่สามารถสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีกับเพื่อนบ้านบริเวณใกล้เคียงได้ และปัจจัยสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจัดอยู่ในปัจจัยค่าเฉลี่ยมากในลำดับต้น ๆ และยังมีปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐรวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน เป็นปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่สำคัญในการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ในส่วนของความคาดหวังผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีรายข้อค่าเฉลี่ยมากที่สุดไม่เหมือนกัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความคาดหวังว่าจะมีรายรับมากขึ้นหลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเป็นอันดับแรก ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เคยเข้าประเทศไทยก่อนการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมีความคาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีด้วยเป็นอันดับแรก ซึ่งหากพิจารณาผลข้อมูลเพิ่มเติม ผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยเข้าประเทศไทยมาก่อนมีความเห็นว่าสังคมจีนในประเทศไทยทำให้รู้สึกสบายใจ และมีความเข้าใจสภาพสังคม และวัฒนธรรมในประเทศไทยมากกว่ากลุ่มที่ยังไม่เคยเข้าประเทศไทยมาก่อนดังนั้น คุณลักษณะการเคย / ไม่เคยเข้าประเทศไทยมาก่อนของผู้ตอบแบบสอบถามจึงเป็นอีกหนึ่งสิ่งที่สำคัญในการกำหนดการตัดสินใจและความเข้าใจสังคมไทยในการย้ายถิ่นฐานด้วยนั่นเอง

เป็นที่น่าสนใจว่า ถึงแม้รัฐบาลจีนพยายามเร่งพัฒนาประเทศเพื่อนำพาประเทศไปสู่ความมั่งคั่งจนทำให้ขนาดเศรษฐกิจจีนเจริญเติบโตในระดับโลกได้ แต่การอพยพออกไปอยู่ในต่างประเทศ ก็ดูเหมือนจะมี

แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคตเช่นกัน ซึ่งจากผลวิเคราะห์ผลการศึกษาการย้ายถิ่นฐานที่จำแนกรายด้านข้างต้น สามารถสรุปเป็นภาพรวมได้ ดังนี้

ประการแรก ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจัยเศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศที่มีการดึงดูดให้ชาวจีนไปลงทุนและทำการค้าต่างประเทศ เช่น One Belt One Road, Made in China 2025 เป็นต้น ส่งเสริมให้ชาวจีนอพยพใหม่มีช่องทางและเกิดแรงจูงใจที่จะเข้ามาลงทุนในไทยมากขึ้น นอกจากปัจจัยที่รัฐบาลจีนจะส่งเสริมผ่านนโยบายต่าง ๆ แล้ว ในความเป็นจริง ปัญหาในประเทศจีนก็อาจจะมีส่วนในการช่วยผลักดันเช่นกัน เช่น การแข่งขันธุรกิจไม่ได้มาตรฐาน ไม่เสมอภาค ส่งผลต่อวิสาหกิจขนาดกลางและเล็ก ทำให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปด้วยความยากลำบาก[64] จะเห็นได้จากผลการศึกษา ส่วนใหญ่ที่ชาวจีนย้ายถิ่นฐานเข้ามาก็ยังคงหนีไม่พ้นในเรื่องการค้าหรือการลงทุน หรือจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจที่ก้าวกระโดดจึงทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในชนชั้นทางสังคม โดยถ้าเราจะเอาเรื่องเศรษฐกิจของจีนนั้นมาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลกด้วยรายได้ที่เฉลี่ยต่อคนของจีนนั้น ประเทศจีนเองก็ยังถือว่ารั้งท้ายประเทศอื่น ๆ มากถึง 90ประเทศทั่วโลก อย่างมณฑลของจีนที่มีความยากจนที่สุดที่กุ้ยโจว มีรายได้เฉลี่ยต่อปีเพียงคนละ 16,413[65] (ประมาณ 82,065 บาทไทย) ดังนั้น ปัจจัยผลักดันที่เกิดขึ้น จึงประกอบด้วยหลายปัจจัยและล้วนมีส่วนผลักดันชาวจีนอพยพใหม่มีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นฐานนั่นเอง

ประการที่สอง ปัจจัยดึงดูด (Pull factor) ที่สำคัญมากที่สุดจากผลการสำรวจครั้งนี้คือ 1) การสร้างสัมพันธไมตรีกับคนไทย นอกจากประเทศไทยจะมีภูมิศาสตร์ที่ดี อยู่ไม่ไกลจากประเทศจีน และมีค่าครองชีพที่ไม่สูงจนเกินไป ประเทศไทยเองก็พร้อมอ้าแขนต้อนรับชาวจีนอยู่เสมอ จนมีคำกล่าวว่าประเทศไทยเป็นเสมือน "มิตรยามยาก" ของจีน โดยเป็นประเทศที่ต้อนรับคนจีนมากที่สุดประเทศหนึ่งในโลก[66] 2) สภาพเศรษฐกิจไทยที่เหมาะแก่การลงทุนและการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน เป็นที่ทราบกันทั่วไปว่าประเทศไทยมีทำเลที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางของอาเซียน ดังนั้นจึงเป็นแผ่นดินเนื้อหอมที่ดึงดูดใจชาวจีนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีผลสำรวจจากเว็บไซต์สยามรัฐเกี่ยวกับนักลงทุนชาวจีนในไทยภายหลังสถานการณ์โควิด-19 ว่านักลงทุนจีนมากกว่า 2 ใน 3 มีความสนใจที่จะขยายการลงทุนมายังประเทศไทยภายในระยะเวลา 1-2 ปี

---

[64]Kaewta P. (2019). *ทำไมชาวจีนถึงแห่อพยพออกนอกประเทศ ทั้งที่บ้านเกิดมีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 ของโลก.*จาก https://news.mthai.com/special-report/770241.html

[65] environmental problems. (2018). *ความเหลื่อมล้ำ ปัญหาที่ทางจีนต้องรีบแก้ไข*. จาก https ://www.chie-no-wa.com/ความเหลื่อมล้ำ-ปัญหาที่/

[66]โพสต์ทูเดย์. (2020). *"กรณ์" ชูไทยมองจีนมิตรยามยาก ชี้แสดงออกเชิงคุณธรรมสิ่งจำเป็น*. จาก https://www.posttoday.com/politic/news/613737

ข้างหน้า ที่น่าสนใจคือราว 60% เป็นกลุ่มที่ไม่เคยลงทุนหรือทำธุรกิจในประเทศไทยมาก่อน ประเมินประเทศไทยเป็นตลาดที่มีศักยภาพ อีกทั้งมีความพร้อมและอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่จะสามารถก้าวเป็นศูนย์กลางแห่งอาเซียน เพื่อเชื่อมโยงตลาดสู่ประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างกว้างขวาง[67]3) ปัจจัยการส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จมากกว่าประเทศจีน หรือประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนโยบายการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศของรัฐบาลไทยที่เอื้อต่อชาวต่างชาติ เช่น มีการอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาประกอบกิจการได้เกือบทุกชนิดยกเว้นโครงการลงทุนในกิจการเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์การประมง การสำรวจและการทำเหมืองแร่ อีกทั้งกฎหมายไทยยังมีความยืดหยุ่นหรือไม่เคร่งครัดมากนัก ในทางปฏิบัติชาวจีนรู้สึกได้ว่าสามารถต่อรองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐไทยได้ ในขณะที่โครงการการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือถือหุ้นทั้งหมดได้ไม่ว่าตั้งในเขตใด อีกทั้งผู้ลงทุนยังสามารถเคลื่อนย้ายผลตอบแทนได้อย่างเสรีอีกด้วย เป็นต้น[68]

ประการที่สาม ปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles) ที่เห็นอย่างได้ชัดคือ ชาวจีนอพยพใหม่จำนวนมากมีการวางแผนกลับไปยังถิ่นฐานเดิมในอนาคต อาจเป็นเพราะด้วยความรักครอบครัวของชาวจีน มีกฎวงศ์ตระกูล มีความเชื่อพื้นฐานฝังใจว่า “แซ่เดียวกัน เป็นญาติกันต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” ดังนั้น การที่ชาวจีนอพยพสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้ในต่างประเทศก็เท่ากับว่าสามารถเป็นที่พึ่งให้กับตระกูลของตนเองได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างคุณูปการและเป็นพลังสำคัญในการฟื้นฟูความเจริญรุ่งเรืองของประชาชาติจีนอีกทางหนึ่งอีกด้วย

ปัจจัยผลักดัน (Push Factors)

จากผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนที่โพ้นทะเลสมัยใหม่ จำแนกรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยของแต่ละด้านมีความใกล้เคียงกัน คือ ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยมากที่สุด คือ เศรษฐกิจ นโยบายรัฐ รวมถึงยุทธศาสตร์ของประเทศจีน สิ่งที่น่าสนใจคือ จากการตอบแบบสอบถามของชาวจีนอพยพใหม่ พบว่าข้อมูลทางสถิติที่จำแนกตามรายด้าน มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแท้จริงแล้ว รัฐบาลจีนมีการส่งเสริมให้ชาวจีนเดินทางออกนอกประเทศผ่านนโยบายรัฐ และยุทธศาสตร์ของประเทศจีน หากพิจารณานโยบายหนึ่ง

---

[67]สยามรัฐออนไลน์. (2021). *"ไทยพาณิชย์"เผยนักลงทุนจีนมาแน่ ปักฐานลงทุนไทย เชื่อมั่นศักยภาพศูนย์กลางขยายตลาดสู่อาเซียน.*จาก https://siamrath.co.th/n/209766

[68]ดวงรัตน์ ประจักษ์ศิลป์ไทย. (2014). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศไทย.*จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2557/may2557-2.pdf

แถบ หนึ่งเส้นทาง(One belt one road) จะพบว่าแท้จริงแล้วนโยบายนี้ คือ การนำเส้นทางสายไหมเก่ามาปรับปรุง ฟื้นฟู และนำกลับมาใช้ใหม่ในชื่อ ข้อริเริ่มหนึ่งแถบเส้นทาง (Belt and Road Initiative : BRI) ซึ่งยุทธศาสตร์สำคัญคือ การพัฒนาและขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และเผยแพร่วัฒนธรรมจีน[69] โดยการสนับสนุนให้ชาวจีนออกไปลงทุนต่างประเทศ โดยที่รัฐบาลจีนได้ทำการผูกสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ เพื่อสร้างงานสร้างโอกาสให้ชาวจีนที่ต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน (อักษรศรี พานิชสาส์น, 2019)[70]และทำโครงการครูอาสา โดยการส่งเสริมให้ชาวจีนออกนอกประเทศในฐานะ “ครูอาสา” เพื่อเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติที่ต้องการเรียนภาษาจีน และชาวจีนที่ต้องการไปต่างประเทศแต่ไม่มีทุน ซึ่งตรงตามยุทธศาสตร์ของประเทศจีนในด้านการเผยแพร่วัฒนธรรมและปรัชญาจีน นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาบุคลากรในประเทศโดยการสนับสนุนให้ชาวจีนรุ่นใหม่เดินทางออกนอกประเทศในฐานะนักศึกษา ด้วยการให้ทุนการศึกษา ในขณะเดียวกัน นโยบาย Made in China 2025 ที่ส่งเสริมเศรษฐกิจของจีนผ่านอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ด้วยการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่างการพัฒนาระบบ AI เพื่อให้สามารถต่อยอดธุรกิจและสร้างผลิตภัณฑ์ในอนาคต[71] ซึ่งการพัฒนาระบบ AI ทำให้อัตราการจ้างงานในประเทศจีนลดลง อีกทั้งตลาดงานในประเทศจีนยังมีการแข่งขันสูง จึงทำให้ชาวจีนเลือกที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังประเทศต่าง ๆ

รองลงมา คือ มลภาวะทางสิ่งแวดล้อมในประเทศจีน ใน ปี พ.ศ. 2557 พบว่ากรุงปักกิ่งมีค่า PM2.5 มากกว่าค่ามาตรฐาน 2 เท่า เนื่องจากประเทศจีนผลิตสินค้าอุตสาหกรรมส่งออกต่างประเทศในปริมาณมาก ทำให้เกิดการแพร่กระจายของฝุ่นละอองที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงหน้าหนาว แม้ว่ารัฐบาลจีนจะเร่งดำเนินนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหานี้ แต่ปัญหาหมอกควันที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อสุขภาพอนามัยของชาวจีนในพื้นที่ที่มีปัญหา ทำให้ชาวจีนที่ไม่แข็งแรงมีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และการที่ประชาชนอ่อนแอย่อมทำให้ประสิทธิภาพของการทำงานลดลง[72] เห็นได้ว่าปัญหาทางมลพิษในประเทศจีนส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมให้ชาวจีนเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อแสวงหาคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า

---

[69]สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2018).*เส้นทางสายไหมศตวรรษที่ 21 กับโอกาสของไทย.* จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2561/apr2561-3.pdf

[70]อักษรศรี พานิชสาส์น. (2019). *ผลประโยชน์ของจีนภายใต้ BRI และความเกี่ยวพันโยงใยกับไทย*. จาก https://www.the101.world/why-bri/

[71]DIGITAL VENTURES. (2019). *Made in China 2025: จีนกับแผนกลยุทธ์เพื่อก้าวสู่ผู้นำเทคโนโลยี. จาก* http://dv.co.th/blog-th/Made-in-China-2025/

[72]อรุบล โชติพงศ์. (2561). ปัญหามลพิษทางอากาศในประเทศจีน. วารสารสิ่งแวดล้อม, ปีที่ 22 (ฉบับที่ 1), 54-63.

ปัจจัยผลักดันที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่น้อยที่สุด คือ กฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ในประเทศจีน แม้ว่ากฎหมายและข้อบังคับในจีนจะเป็นปัจจัยผลักที่ส่งผลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานน้อยที่สุดหากเทียบกับปัจจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมา แต่ไม่ได้หมายความว่าปัจจัยในข้อนี้จะไม่มีอิทธิพลต่อการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีน ผู้เขียนมองว่าปัจจัยในข้อนี้อาจจะส่งผลทางอ้อมที่ทำให้ชาวจีนเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (2014) ได้อธิบายถึงสาเหตุรองที่ทำให้ชาวจีนเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน คือ เศรษฐีจีนจำนวนกว่าร้อยละ 43 มีแนวโน้มจะโยกย้ายทรัพย์สมบัติของตนไปอยู่ในประเทศที่มีระบบกฎหมายคุ้มครองทรัพย์สินส่วนบุคคลที่สมบูรณ์กว่า เพื่อความปลอดภัยในทรัพย์สินของตน เนื่องจากมีความกังวลในเรื่องการถูกรัฐตรวจสอบทรัพย์สินแบบ “คิดบัญชีย้อนหลัง” ซึ่งเป็นวิธีผิดกฎหมาย แม้ว่าในปี พ.ศ. 2547 จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญจีนแล้วในหัวข้อ “ทรัพย์สินส่วนบุคคลของประชาชนที่ได้มาโดยชอบธรรมตามกฎหมายไม่ถูกละเมิดสิทธิ์จากตรวจสอบ” แต่ประชาชนจีนบางกลุ่มยังคงกังวล และเลือกที่จะลงทุนในต่างประเทศเพื่อการอพยพ[73]

ปัจจัยดึงดูด (Pull factor)

หลังจากที่รัฐบาลจีนเน้นการส่งออกทุน สินค้า และชาวจีน ไปยังประเทศต่าง ๆ โดยใช้นโยบายช่วยเหลือโดย Soft Power ต่อประเทศอาเซียนของจีนทั้งโครงการพัฒนา การให้เงินทุน และโครงการความร่วมมือต่าง ๆ[74] ทำให้ความสัมพันธ์ไทย – จีนกระชับมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยออกนโยบายพันธมิตรต่อจีน และผ่อนคลายการควบคุมการเข้า – ออกของชาวจีน รวมทั้งปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์ การเมือง และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ให้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลต่อชาวจีนอพยพใหม่เลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมากที่สุด คือ สภาพเศรษฐกิจของประเทศไทย เหมาะแก่การลงทุนและการทำการค้าระหว่างประเทศมากกว่าประเทศอาเซียนอื่น ๆ ซึ่งดร.หลี่ เหรินเหลียง ได้กล่าวถึง 7 ปัจจัยที่ทำให้ชาวจีนหลั่งไหลเข้ามาลงทุนในประเทศไทย โดยสรุปได้ดังนี้[75]

---

[73]เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. (2014). *กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน*. จาก https://thaibizchina.com/กระแสนิยมการอพยพไปอยู่-2/

[74]อมร ฟ้ามุ่ย. (2015). *นโยบายของไทยต่อการอพยพของชาวจีนระลอกใหม่ : ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ จังหวัดเชียงราย.*

[75]นิตยสาร TAP. (2020). *นับวันยิ่งเติบโต ยุคทองของจีน.* จาก http://tap-magazine.net/index.php/2020/02/21/golden-age/

1. ชาวจีนมองว่าประเทศไทยมีเสถียรภาพทางการเมือง

2. ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่อยู่ใจกลางภูมิภาคอาเซียน ซึ่งเหมาะแก่การเข้ามาลงทุนเพื่อขยายตลาดไปยังประเทศอื่น ๆ รอบข้าง

3. โครงสร้างพื้นฐานและลักษณะภูมิประเทศที่ได้เปรียบกว่าประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน

4. ความสัมพันธ์ไทย –จีนทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงความรู้สึกใกล้ชิดผูกพันกับคนไทย เนื่องจากคนไทยจำนวนมากมีเชื้อชายจีนร่วมด้วย

5. นโยบายจากรัฐบาลไทยที่ส่งเสริมการลงทุนที่ชัดเจน

6. ต้นทุน ค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสม

7. ประเทศไทยมีแหล่งทรัพยากรวัตถุดิบที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การตั้งฐานการผลิต

ปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้นทำให้ชาวจีนอพยพใหม่ส่วนใหญ่มองว่าประเทศไทยเหมาะแก่การเข้ามาลงทุน นอกจากปัจจัยดึงดูดหลักอย่างสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่เข้ามายังประเทศไทย แต่ที่น่าสนใจ คือ จากตัวเลขสถิติที่จำแนกตามลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่เข้ามายังประเทศไทยด้วยปัจจัยดึงดูดที่ต่างกัน ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยดึงดูดทางด้านเศรษฐกิจของไทยและมองว่าประเทศไทยมีปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จเป็นปัจจัยที่ดึงดูดเพศชายมากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงค่อนข้างให้ความสำคัญกับสังคมความเป็นอยู่ในประเทศไทย และการปรับตัวมากกว่า

ปัจจัยดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ที่มีสถานภาพสมรสและต้องการอยู่อาศัยในประเทศไทยแบบถาวร คือ การศึกษาไทย เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (2014) กล่าวว่า สาเหตุหลักของการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีน คือ การคำนึงถึงเรื่องการศึกษาของบุตร[76] เนื่องจากประเทศจีนมีการแข่งขันด้านการศึกษาสูงมาก และชาวจีนสมัยใหม่ค่อนข้างให้ความสำคัญกับการศึกษา การศึกษาของบุตรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ชาวจีนซึ่งมีสถานภาพสมรสและต้องการอยู่ถาวรคำนึงถึง อีกปัจจัยสำคัญคือ สถานศึกษาไทยหลายแห่งมีการสอน

[76]เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. (2014). *กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน*. จาก https://thaibizchina.com/กระแสนิยมการอพยพไปอยู่-2/

ภาษาจีน อีกทั้งรัฐบาลไทยยังส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนภาษาจีนด้วยเช่นกัน จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2011 สถานศึกษาทั่วประเทศไทยที่มีการสอนภาษาจีน แบ่งเป็น ระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 2,587 แห่ง ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ ปวช. จำนวน 227 แห่ง และระดับอุดมศึกษา จำนวน 192 แห่ง รวมทั้งสิ้น มีนักเรียนที่เรียนภาษาจีนทั้งหมดมากกว่า 800,000 คน[77] และจากปัจจัยข้างต้น จึงมีความเป็นไปได้อย่างสูงที่ทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้เชื่อมั่นในการศึกษาไทย อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการศึกษาในประเทศไทยนั้นยังอยู่ในระดับที่เข้าถึงได้ หากเปรียบเทียบกับในประเทศจีนแล้ว ในโรงเรียนนานาชาติระดับเดียวกันในจีนจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าหลายเท่า และอาจจะไม่ได้รับการดูแลที่ดีเท่า ตลอดจนหลักสูตรการศึกษาในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยยังมีมาตรฐานที่ดี มีประสบการณ์ที่ยาวนาน และมีการร่วมทุนหรือได้รับการรับรองจากประเทศต่างๆ ในยุโรป หรือสหรัฐฯ จึงทำให้กลุ่มผู้ปกครองจีนคำนึงและตัดสินใจเดินทางเข้ามาเพื่อให้บุตรหลานมาเล่าเรียนยังประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จนเกิดเป็นกลุ่มเผยตู๋มามา (กลุ่มพ่อแม่ที่มาอยู่อาศัยเป็นเพื่อนลูกที่ศึกษาในไทย) จำนวนมาก ทั้งในกรุงเทพ ปริมณฑล ภาคกลางและภาคตะวันออกของไทยที่มีโรงเรียนนานาชาติชั้นนำจำนวนมาก ซึ่งยังไม่รวมกับกลุ่มที่เข้ามาศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยทั้งในภาคภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ที่น่าสังเกตคือ ในช่วงหลายปีมานี้ได้มีกลุ่มธุรกิจจีนเข้ามาซื้อหรือดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเอง โดยใช้บุคคลากรที่ทำหน้าที่สอนเป็นชาวจีน ผู้เรียนหรือนักศึกษาเป็นชาวจีน และสอนด้วยภาษาจีน ซึ่งมีที่ได้รับการอนุญาตจากกระทรวงอุดมศึกษา และทั้งที่ยังไม่ได้รับอนุญาตก็ตามที ล้วนแต่เป็นการเกิดขึ้นใหม่ของกลุ่มการลงทุนด้านการศึกษา ไม่ว่าจะมาจากการที่ประเทศไทยมีเด็กเกิดใหม่น้อยลงหรือการลงทุนในธุรกิจการศึกษาไทยถึงจุดอิ่มตัว ทำให้เกิดช่องว่างที่คนจีนพบว่าเป็นการลงทุนใหม่ที่สร้างรายได้ และผลประโยชน์แก่ตน และคนกลุ่มนี้หากมีการศึกษาวิจัยต่อในระดับลึก บ้างก็อาศัยการขอวีซ่ามาเพื่อทำธุรกิจอื่นๆ หรือทำงานอื่นไปด้วย ศึกษาเล่าเรียนไปด้วย ซึ่งอาจนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ หรือผลกระทบต่อประเทศไทยได้ จึงควรได้รับการศึกษาวิจัยในเรื่องดังกล่าวในเชิงลึก

อย่างไรก็ตาม ชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่ประเทศไทยอย่างถาวรมีความรู้สึกว่าสังคมจีนในไทยทำให้ตนนั้นรู้สึกสบายใจมากกว่าชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่อาศัยชั่วคราวและกลุ่มที่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะอยู่ชั่วคราวหรือถาวร แต่ที่น่าสนใจคือชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มหลังมีค่าเฉลี่ยในการคบหาคนจีนเป็นหลักสูงกว่าชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่อาศัยในประเทศไทยอย่างถาวร ซึ่งผู้วิจัยคาดกว่าอาจจะมีปัจจัยอื่น ๆ ที่ดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่ให้มีความต้องการอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

ปัจจัยอุปสรรค (Intervening obstacles)

ปัจจัยอุปสรรคเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่ง เนื่องจากปัจจัยอุปสรรคสามารถเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เคลื่อนย้ายถิ่นฐานตัดสินใจว่าจะอยู่ต่อในประเทศปลายทาง ย้ายไปยังประเทศอื่น หรือกลับถิ่นฐานเดิม

การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทยของชาวจีนอพยพใหม่สามารถประหยัดทั้ง เวลา และค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่สำคัญคือ วัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกัน แต่จากผลการศึกษาพบว่ายังมีชาวจีนบางกลุ่มที่มองว่าเศรษฐกิจในประเทศไทยเหมาะแก่การลงทุน สามารถสร้างสัมพันธไมตรีกับคนไทยได้ แต่อย่างไรก็ตาม คนกลุ่มนี้ยังมีความต้องการกลับประเทศจีนในอนาคต ไม่ได้มีความสนใจที่จะลงหลักปักฐานอยู่ในประเทศไทย แสดงให้เห็นว่านอกจากปัจจัยผลักดัน และปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลให้ชาวจีนอพยพใหม่ตัดสินใจเดินทางเข้าประเทศไทย แต่ปัจจัยอุปสรรคคือตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจว่าต้องการอาศัยอยู่ในประเทศต่อหรือไม่

จากผลการศึกษา พบว่าชาวจีนที่มีการพยายามปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคมไทย จะมองว่าภาษาไม่ใช่อุปสรรคสำคัญของการอยู่ในประเทศไทย ซึ่งกลุ่มนี้คือ ชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่ในประเทศอย่างถาวร ชาวจีนอพยพใหม่ที่มีสถานภาพสมรส และชาวจีนอพยพใหม่เพศหญิง เนื่องจากชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ต้องการที่จะได้รับการยอมรับในสังคมไทย ทำให้ชาวจีนกลุ่มนี้พยายามหาวิธีปรับตัวเพื่อนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมไทย รวมทั้งการฝึกพูดและอ่านภาษาไทย จนในบางครั้งก็แยกไม่ได้ว่าเป็นกลุ่มจีนอพยพใหม่หรือเป็นกลุ่มชาวต่างประเทศอื่นๆ

ปัจจัยอุปสรรคสำคัญของกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการกลับประเทศจีนในอนาคต สืบเนื่องมากอุปสรรคด้านภาษา และการทำวีซ่า ซึ่งพบได้มากในกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่เคยมาประเทศไทยมาก่อน แม้ว่าปัจจุบันรัฐบาลไทยจะมีการผ่อนคลายการควบคุมการขอวีซ่าของชาวจีน แต่ด้วยข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลการขอวีซ่าไม่เพียงพอ เรื่องภาษา ฯลฯ ทำให้เรื่องการขอวีซ่ายังเป็นเรื่องที่ยุ่งยากสำหรับชาวจีนอพยพใหม่บางกลุ่ม หรือในบางครั้งอาจถูกหลอกจากกลุ่มที่ทำธุรกิจด้านการช่วยเหลือทำวีซ่า

เมื่อประเทศจีนมีนโยบายผลักดันชาวจีนให้ออกนอกประเทศ และมลภาวะทางสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพและเศรษฐกิจของชาวจีน เป็นปัจจัยผลักดันให้ชาวจีนมีความต้องการที่จะเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน ในขณะที่ประเทศไทยมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมจีนในไทย รวมทั้งการศึกษาที่ดึงดูดให้ชาวจีนอพยพใหม่เลือกประเทศไทยเป็นประเทศปลายทาง รวมกับปัจจัยอุปสรรคที่ชาวจีนอพยพใหม่มองว่าไม่ใช่ปัญหาจึง

ทำให้เราได้เห็นปรากฏการณ์ที่ชาวจีนอพยพใหม่เข้าในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจากการวิเคราะห์แบบจำแนกรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยผลักดันทางด้านเศรษฐกิจ นโยบายรัฐยุทธศาสตร์ และมลภาวะทางสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ชาวจีนอพยพใหม่สมัยต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน

2. ปัจจัยดึงดูดทางด้านเศรษฐกิจไทย และสังคมจีนในไทย มีผลให้ชาวจีนเลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ซึ่งปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่เพศชายมากกว่า ในขณะที่ปัจจัยทางด้านสังคมจีนในไทยดึงดูดชาวจีนอพยพใหม่เพศหญิงมากกว่า

3. ปัจจัยดึงดูดด้านการศึกษา ดึงดูดเพียงแค่ชาวจีนอพยพใหม่ที่มีสถานภาพสมรสและชาวจีนอพยพใหม่ที่มีความประสงค์จะอาศัยอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร

4. ชาวจีนส่วนใหญ่ที่เดินทางมายังประเทศไทยเลือกคบหาคนจีนเป็นหลัก แต่ชาวจีนอพยพใหม่ที่ต้องการอยู่อาศัยในประเทศแบบถาวรรู้สึกว่าสังคมจีนในไทยทำให้รู้สึกสบายใจ ซึ่งเป็นปัจจัยดึงดูดอีกปัจจัยสำหรับชาวจีนกลุ่มนี้

5. ปัจจัยอุปสรรคที่มีผลให้ชาวจีนอพยพใหม่ที่ไม่ต้องการอยู่ในประเทศไทยต่อ คือ ปัจจัยทางด้านภาษา และการทำวีซ่าขออยู่ต่อ

6. แม้ว่าชาวจีนอพยพใหม่สมัยใหญ่จะถูกปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นดึงดูดให้เลือกย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย แต่คนส่วนใหญ่กลับไม่ต้องการเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทย

4.4 ระดับความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวม

ผลการวิเคราะห์พบว่าความคิดเห็นต่อความคาดหวังหลังจากเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.94) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คาดหวังว่าคนไทยจะมีสัมพันธไมตรีที่ดีต่อตน ($\bar{x}$ =4.22) และ ส่วนรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือคาดหวังที่จะอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร ($\bar{x}$ =2.7)

จากผลการวิเคราะห์ในภาพรวม พบว่าชาวจีนอพยพใหม่ส่วนใหญ่คาดหวังให้คนไทยมีสัมพันธไมตรีต่อตน และคาดหวังว่าจะมีชีวิตที่มีความมั่นคง และมีความสุข หลังจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐาน หากวิเคราะห์จากความคาดหวังของชาวจีนกลุ่มนี้จะพบว่า เป้าหมายของชาวจีนอพยพใหม่ส่วนใหญ่ที่เลือกเคลื่อนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย คือ ชีวิตที่มั่นคง มีความสุข และได้รับการต้อนรับจากประเทศไทย มากกว่าการคาดหวังที่

จะได้รับรายรับที่มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพใหม่มีเป้าหมายการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานที่แตกต่างจากชาวจีนอพยพใหม่ในอดีต

สิ่งที่น่าสนใจคือ แม้ว่าชาวจีนอพยพใหม่สมัยต้องการอยู่ในประเทศไทยอย่างถาวร แต่ค่าเฉลี่ยของความต้องการเปลี่ยนสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส กลับอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าชาวจีนอพยพใหม่ส่วนใหญ่ไม่ต้องการเปลี่ยนเป็นสัญชาติไทยเมื่อมีโอกาส ซึ่งอาจมีผลมาจากการที่จีนตอบสนองต่อนโยบายส่งออกชาวจีน โดยการใช้นโยบายชาตินิยมเชิงอัตลักษณ์ของชาวจีนอพยพใหม่โดยให้ภาพของชาวจีนอพยพใหม่รุ่นใหม่ว่าเป็นทรัพยากรอันล้ำค่าต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจีนยุคใหม่ ประหนึ่งเป็น ผู้รักชาติ (Patriotic) รุ่นใหม่ของจีน[78]

4.5 ผลกระทบของการย้ายถิ่นของของชาวจีนอพยพใหม่ต่อประเทศไทย

จากปัจจัยและสถิติของชาวจีนที่อพยพมายังประเทศไทยนั้น ทำให้ทราบได้ว่าชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยในฐานะคลื่นลูกใหม่นั้น มีจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยปัจจัยภายในและภายนอกของประเทศจีนที่เอื้ออำนวยให้ชาวจีนย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย ประกอบกับนโยบายของภาครัฐทั้งสองฝ่ายที่ไม่ได้กีดกันชาวจีน อย่างไรก็ตามการอพยพของชาวจีนเปรียบเสมือนกับเหรียญสองด้าน ที่มีผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในข้อดีและข้อเสีย ดังนี้

ด้านแรกด้านเศรษฐกิจ

ข้อดี : ทำให้ภาคธุรกิจ เกิดการจ้างงาน ก่อให้เกิดรายได้ เป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

หากภาครัฐสามารถเข้ามาจัดการบริหารให้ดี ประเทศไทยจะสามารถรับผลประโยชน์จากการที่จีนเข้ามาลงทุนในภาคต่าง ๆ ทั้งอุตสาหกรรม ธุรกิจขนาดเล็ก หรือแม้กระทั่งการท่องเที่ยวเช่น ผลิตภัณฑ์การเกษตร แร่ และเซรามิค อุตสาหกรรมเบาและสิ่งทอ ผลิตภัณฑ์โลหะและเครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สารเคมีและกระดาษ เป็นต้น โดยการมาลงทุนจะทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียน การจ้างงาน การแลกเปลี่ยนความรู้และการฝึกฝน (knowledge & training) ระหว่างชาวไทยและนักลงทุนจีน เช่น ธุรกิจผลิตยางรถยนต์ ผู้ผลิตยางรถยนต์ชั้นแนวหน้าของจีนอย่างบริษัทจงเซ่อรับเบอร์ (Zhongce Rubber 中策橡胶) ได้ฤกษ์เปิด

[78]อมร ฟ้ามุ่ย. (2015). *นโยบายของไทยต่อการอพยพของชาวจีนระลอกใหม่ : ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ จังหวัดเชียงราย.*

โรงงานอย่างเป็นทางการไปเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2558 ที่โรงงานใหญ่ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ จ. ระยอง[79]

จากตัวอย่างดังกล่าวการมาลงทุนข้างต้นจะทำให้เกิดเงินทุนหมุนเวียน การจ้างงานการแลกเปลี่ยนความรู้และการฝึกฝน (knowledge & training) ระหว่างชาวไทยและนักลงทุนจีน โดยประเทศไทยที่มีนโยบายเปิดรับการลงทุนจากจีนก็ควรที่จะมีกฎหมายในเรื่องของสัดส่วนลูกจ้างชาวไทยและจีนเพื่อแก้ปัญหาการว่างงานของชาวไทยและเพิ่มโอกาสในการสร้างอาชีพให้ชาวไทยอีกด้วย

ข้อเสีย : ภาวะที่คนไทยถูกแย่งงาน รายได้ และเงินไม่หมุนเวียนในสังคมอย่างแท้จริง

การเข้ามาของชาวจีนไม่ได้เข้ามาในรูปแบบของการลงทุนในอุตสาหกรรมอย่างเดียวเท่านั้น ชาวจีนที่เข้ามาในลักษณะที่เป็นปัจเจกบุคคล ก็ได้เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากเช่นกัน ในหลากหลายรูปแบบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น พ่อค้า นักธุรกิจ ครูอาจารย์ พนักงานบริษัท หรือแรงงาน การที่คนจีนเข้ามาประกอบอาชีพเหล่านี้นั้นแน่นอนว่าต้องมีข้อเสียด้วย

การเข้ามาของชาวจีนทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทำให้เกิดการจ้างงานที่ส่งผลกระทบต่อประเด็นความเหลื่อมล้ำระหว่างแรงงานในประเทศกับแรงงานข้ามชาติ อันเนื่องมาจากองค์กรส่วนใหญ่นิยมจ้างงานแรงงานข้ามชาติที่มีทักษะสูงเพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้เกิดสภาวะการแย่งงานคนในประเทศ อาทิ กรณีพบแรงงานที่เดินทางมาจากประเทศจีนลักลอบเข้ามาทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่จะเข้ามาทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพสินค้าจนถึงหน้าที่ฝ่ายช่างเทคนิคซ่อมเครื่องจักร รวมไปถึงตำแหน่งวิศวกรซึ่งเป็นตำแหน่งงานที่คนไทยต้องการทำในโรงงานอุตสาหกรรมเช่นกัน (PostToday Online, 2017)

ในบางครั้งชาวจีนที่อพยพเข้ามาก็เข้ามาในรูปแบบทำธุรกิจที่ผิดกฎหมายและไม่เสียภาษีรายได้ให้ถูกต้อง ยกตัวอย่างเช่น การเข้ามาเปิดบริษัทพรีเวดดิ้งในจังหวัดเชียงใหม่โดยที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน โดยถือเป็นการลักลอบแอบแฝงทำงานอาชีพคนไทย ซึ่งเสียหายต่อเศรษฐกิจไทย และไม่เสียภาษีให้ประเทศไทยอย่างถูกต้อง (MGR Online, 2019) หรือ จากงานวิจัยเรื่อง การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนรุ่นใหม่ : กรณีศึกษาชุมชนจีนแห่งใหม่ โดย นางสาวชาดา เตรียมวิทยา ระบุว่า มีสถานประกอบการบางแห่งในชุมชนบริเวณถนน

[79]CRI Online. (2015). *"จงเช่อ" บริษัทผลิตยางรถยนต์ยักษ์ใหญ่ของจีนได้ฤกษ์ตั้งโรงงานในไทย.*จาก http://thai.cri.cn/247/2015/07/14/242s234154.htm

ประชาราษฎร์บำเพ็ญ เขตห้วยขวาง ดำเนินธุรกรรมโดยชาวจีนแต่ไม่ได้จดทะเบียนให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือแม้กระทั่งดำเนินการโดยใช้ชื่อคนไทยเป็นตัวแทนอำพราง

อีกทั้งการเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการจีนอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สำคัญ เช่น ความเสี่ยงจากการกระทำผิดกฎหมายต่างประเทศ ความเสี่ยงในเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินโดยเฉพาะในภาคอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น[80]ชาวจีนรุ่นปัจจุบันที่เดินทางเข้ามาไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อชาวไทยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อลูกหลานของชาวจีนรุ่นก่อนที่เดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานในไทยในอดีตอีกด้วย นอกจากนี้แล้ว การเข้ามาของกลุ่มจีนอพยพใหม่นี้ยังทำให้เกิดภาวะที่คนไทยถูกแย่งงาน รายได้ และเงินไม่หมุนเวียนในสังคมอย่างแท้จริง โดยเฉพาะนักศึกษาเอกจีนที่จบใหม่ สำหรับงานบางงาน บางบริษัทเลือกที่จะจ้างคนจีนมากกว่าคนไทย เช่น บริษัท CP พนักงาน King Power เป็นต้น เนื่องจากความได้เปรียบในด้านภาษา และคนจีนยังเป็นชาติที่มีความขยันและมีความอดทนสูงในการทำงาน หรือจะเป็นในกรณีไกด์นำเที่ยวชาวไทยได้รับผลกระทบจากการถูกแย่งงานโดยไกด์เถื่อนชาวจีน ตัวแทนสมาคมไกด์แห่งประเทศไทย เปิดเผยว่า ปัจจุบันไกด์นำเที่ยวชาวไทยถูกชาวจีนแย่งงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากพบว่าไกด์จบใหม่ยังขาดประสบการณ์ แม้จะมีการผลิตออกมาเพียงพอต่อตลาดการท่องเที่ยวก็ตาม ประกอบกับการทำธุรกิจนำเที่ยวปัจจุบันนี้ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องมีเงินสำรองจ่ายหลายหมื่นบาทต่อการจัดกรุ๊ปทัวร์ท่องเที่ยว 1 กรุ๊ปที่มีนักท่องเที่ยวประมาณ 10-12 คน (PPTV Online, 2019) ดังนั้นในภาคการท่องเที่ยวจึงเป็นอีกภาคส่วนหนึ่งที่ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ทั้งเรื่องการจ้างไกด์เถื่อนมาทำงานแทนไกด์คนไทย ทั้ง ๆ ที่อาชีพมัคคุเทศก์เป็นอาชีพสงวนสำหรับคนไทย แต่ก็มีบริษัทคนจีนได้ว่าจ้างไกด์ชาวจีนไปทำงานแทน ทำให้มัคคุเทศก์ชาวไทยต้องตกงาน

เรื่องดังกล่าวเป็นที่มาของทัวร์ศูนย์เหรียญ หรือ Zero-Dollar Tour ที่หมายถึง คณะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยซื้อทัวร์จากประเทศของตนเองในราคาที่ต่ำกว่าต้นทุน ก่อนที่บริษัททัวร์เหล่านั้นจะส่งลูกทัวร์ทั้งกรุ๊ปมาให้บริษัททัวร์ในประเทศไทย โดยที่ไม่ต้องจ่ายค่าทัวร์แฟร์ อันเป็นค่าใช้จ่ายในการพาเที่ยวที่เก็บมาจากลูกทัวร์ให้กับเอเย่นต์ฝ่ายไทยเลยแม้แต่เหรียญเดียว

แม้เมื่อเกิดกรณีการระบาดของเชื้อโควิด -19 ทำให้บรรดาอาชีพไกด์นำเที่ยวต้องตกงาน แต่กลุ่มชาวจีนเหล่านี้กลับปรับตัวได้ดี โดยปรับเปลี่ยนเป็นการขายของออนไลน์ ไลฟ์ขายของออนไลน์จนเกิดเป็นกลุ่ม

[80]เรื่องเดียวกัน, หน้า 5

สตาร์ทอัพ (Start Up) รวมถึงการทำงานล่าม งานแปล จนกระทบต่อบรรดาล่ามหรือกลุ่มนักแปลไปตามกัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม นอกเหนือจากที่ได้กล่าวไปแล้ว การที่สังคมไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย กลุ่มนักเรียนนักศึกษาลดลงอย่างเห็นได้ชัด ทำให้มหาลัยเอกชนบางแห่งขาดแคลนนักศึกษาไปด้วย นักลงทุนจีนจำนวนหนึ่งจึงสนใจเข้ามาลงทุนในสถาบันการศึกษาไทย โดยมีชาวจีนเข้ามาเจรจาขอซื้อกิจการมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่งในประเทศไทย นอกจากนี้ บางรายยังมีการร่วมมือกับนักลงทุนไทยจัดตั้ง “บริษัท” ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเข้าซื้อกิจการมหาวิทยาลัยในไทย[81] เช่น มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุวรรณภูมิ, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ, มหาวิทยาลัยเกริก เพื่อรองรับนักศึกษาจีนในเข้ามาเรียนในไทย เนื่องจากประชากรจีนที่มีจำนวนมาก แต่มหาวิทยาลัยในประเทศไม่พอรองรับ ทำให้นักศึกษาจีนเลือกเข้าเรียนมหาวิทยาลัยไทยมากขึ้น และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต

จากเว็บไซต์ “ประชาชาติธุรกิจ” ได้รายงานถึงกระแสการรุกคืบของกลุ่มนักลงทุนจีนที่เข้ามามีบทบาทในธุรกิจการศึกษาไทย โดยในช่วงปี 2018 มีกลุ่มนักลงทุนชาวจีน นายหวัง ฉางหมิง และ บริษัท MINGZHONG INTERNATIONAL EDUCATION (THAILAND) COMPANY LIMITED เข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่มหาวิทยาลัยเกริก และในปี 2019 พบว่ามีมหาลัยเอกชนอีกหลายแห่งในประเทศไทย ที่ถูกกลุ่มนักลงทุนจีนเข้ามากว้านซื้อ อาทิ มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ต โดยบริษัท CHINA YUHUA EDUCATION INVESMENT LIMITED ที่เข้ามาถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นสัดส่วนถึง49% และยังมีมหาวิทยาลัยเอกชนที่อยู่ระหว่างการเจรจาซื้อขายกิจการอีก 3-4 แห่ง โดยสาเหตุพบว่าเนื่องจากจำนวนนักศึกษาลดลงกว่า 30-50% ทำให้มหาวิทยาลัยต้องหันไปพึ่งนักศึกษาจีน รวมถึงนักศึกษาจากประเทศเพื่อนบ้าน (CLMV) และการแข่งขันทางด้านการศึกษาทำให้สถาบันการศึกษาหลายแห่งเผชิญกับปัญหาขาดสภาพคล่อง จึงต้องตัดสินใจที่จะขายกิจการ ซึ่งมีกลุ่มทุนจีนเป็นผู้ซื้อรายใหญ่ เนื่องจากมีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นฐานรองรับการส่งนักศึกษาจีนเข้ามาเรียนต่อในประเทศไทย

ซึ่งในจำนวนนักศึกษาจีนเหล่านี้เมื่อเรียนจบก็ไม่ได้กลับประเทศ หากแต่ยังคงหางานและทำงานต่อในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือสุ่มเสี่ยงต่อการละเมิดกฎหมายก็ตามที ทั้งนี้ ปัจจุบันยอดสะสมนักศึกษาจีนที่เข้ามาเรียนในประเทศไทยโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 30,000 คน และคาดว่าภายใน 2 ปี

[81]ประชาชาติออนไลน์, (2562), “ทุนจีนยกทัพไล่ซื้อมหาลัย ธุรกิจการศึกษาวิกฤต‘ขาดสภาพคล่อง,’”จาก https://www.prachachat.net/education/news-340821

จะเพิ่มขึ้นเป็น 40,000 คน โดยมากกว่า 80% ของนักศึกษาจีนเลือกที่จะทำงานต่อที่ไทย[82] การที่ชาวจีนเข้ามาลงทุนในธุรกิจการศึกษาของไทย อาจส่งผลกระทบเกี่ยวกับมาตรฐานทางวิชาการ คุณภาพการศึกษาต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามหลักสูตรของระบบการศึกษาไทย รวมถึงการที่นักศึกษาชาวจีนที่เข้ามาเรียนต่อที่ไทย ขณะเดียวกันก็หาช่องทางเข้ามาลงทุนในไทยขณะที่เรียนอยู่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ อาจส่งผลให้คนไทยมีแนวโน้มที่จะหางานทำยากขึ้น เนื่องจากมีการแข่งขันเพื่อแย่งโอกาสในการทำงานกับกลุ่มชาวจีนอพยพใหม่เหล่านี้ที่มีศักยภาพมากกว่า รวมถึงการลงทุนต่าง ๆ ของไทยที่ได้รับผลกระทบจากชาวจีนกลุ่มนี้

ด้านที่สอง ด้านสิ่งแวดล้อม

สืบเนื่องมากจากการที่นักลงทุนชาวจีนเข้ามาลงทุน หรือเปิดโรงงานในไทยมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลให้มีมลพิษทางอากาศหรือปัญหาน้ำเน่าเสียมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพราะเราไม่สามารถรู้ได้เลยว่าโรงงานเหล่านี้นั้นมีกระบวนการขั้นตอนในการบำบัดน้ำเสียอย่างไร แล้วพวกเขาปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำหรือไม่ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการตรวจสอบในกระบวนการขั้นตอนเหล่านี้ เพื่อประเทศไทยจะได้ไม่มีปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม

โดยในช่วงเดือนมิถุนายนค.ศ.2018 ที่ผ่านมา ได้มีรายงานข่าววิพากษ์วิจารณ์ปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย และแสดงความกังวลต่อปัญหาดังกล่าว สำนักข่าวบางแห่งยังรายงานอีกว่า มีบริษัทที่มีคนจีนเข้าไปถือหุ้นมีส่วนร่วมในการนำเข้าขยะอิเล็กทรอนิกส์และการจ้างงานที่ผิดกฎหมาย ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีการตรวจสอบในกระบวนการขั้นตอนเหล่านี้ เพื่อที่ประเทศไทยจะได้ไม่มีปัญหามลพิษทางสิ่งแวดล้อม

ด้านที่สาม ด้านสังคม

หากมองว่าการมองปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นการมองผลกระทบในภาพใหญ่ การมองผลกระทบทางด้านสังคมเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมองว่าอยู่ใกล้ตัวเราทุกคน เนื่องจากผลกระทบดังกล่าวเกิดขึ้นให้เห็นอย่างชัดเจนในชีวิตประจำวัน ไม่ได้เป็นตัวเลขทางเศรษฐกิจที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้นแล้วผู้เขียนจึงต้องการที่จะกล่าวถึงประเด็นเหล่านี้อย่างลึกซึ้ง ดังนี้

[82]Admissionpremiun, (2559), “เด็กจีนแห่เข้าเรียนมหาลัยเอกชนไทย 80% จบเลือกทำงานเมืองไทย,” จาก https://www.admissionpremium.com/content/807

การเกิดขึ้นของ New Chinatown "ไชน่าทาวน์ห้วยขวาง" เกิดขึ้นเมื่อปี 2013 โดยหลังจากหลังมีนักศึกษาและครูสอนภาษาชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้บริเวณที่ใกล้สถานทูตจีน รายล้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยว ช้อปปิ้ง สถานบันเทิง ที่สำคัญเส้นทางคมนาคมสะดวก สามารถใช้ทางลัดจากถนนรัชดาภิเษก ถนนลาดพร้าว ถนนพระรามเก้า ถนนรามคำแหง เชื่อมต่อไปยังถนนสุขุมวิท ถนนสีลม จนถึงรอบกรุงเทพมหานคร แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคนจีนเข้ามาเยอะก็เริ่มมีการเช่าตึกแถวอาคารพาณิชย์โดยให้ค่าเช่าที่สูงกว่าราคาประเมิน เช่น จากเดิมคนไทยเช่าเดือนละ 12,000 บาท ก็ให้ 30,000 บาท ทำให้ผู้เช่ารายเก่าสู้ค่าเช่าไม่ไหวต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น จึงทำให้มีแต่ร้านค้าคนจีนเปิดขึ้นเต็มถนน จนถูกเรียกว่านิวไชน่าทาวน์[83]

อย่างไรก็ตามกระแสเติบโตอย่างก้าวกระโดดของไชน่าทาวน์ห้วยขวาง จนกลายเป็นชุมชนจีนแห่งใหม่ที่สร้างสีสันทั้งในแง่วิถีชีวิตผู้คน เศรษฐกิจ วัฒนธรรม แต่ขณะเดียวกันก็เป็นภารกิจสำคัญที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องวางแผนรับมือ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนการค้าอย่างถูกต้อง การทำธุรกิจแบบตัวแทนอำพราง (นอมินีnominee) การกำหนดมาตรการนำเข้าและส่งออกสินค้าเพื่อจัดเก็บภาษี รวมถึงการควบคุมธุรกิจที่พักขนาดเล็ก เพื่อจัดระเบียบให้บรรยากาศเป็นไปอย่างราบรื่น ไร้ปัญหา

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในกรณีนักศึกษาชาวจีนในไทยเป็นจำนวนมาก ทำให้มหาวิทยาลัยบางแห่งรับนักศึกษาจีนเข้ามาเรียนเป็นหลักพันคน และมีปัญหาในเชิงคุณภาพ สอนไม่ครบตามหลักสูตร ไม่ครบชั่วโมง บางแห่งแทบจะไม่มีการเรียนการสอน แต่มีการออกเกรดให้แก่นักศึกษา และอาจารย์บางคนมีการเรียกรับผลประโยชน์แลกกับผลการเรียน อาจารย์บางคนมีคุณสมบัติไม่ตรงตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนด รวมถึงมีการออกใบเสร็จรับเงินค่าเล่าเรียนไม่ตรงกับเงินที่เก็บจริงจากนักศึกษา เรื่องดังกล่าวถือเป็นปัญหาใหญ่เพราะส่งผลทำให้ภาพลักษณ์ มาตรฐานการศึกษาของประเทศได้รับความเสียหาย

ทั้งนี้ หากกล่าวสรุปโดยรวมจากข้อมูลการศึกษาข้างต้นอาจสามารถกล่าวได้ว่า ถึงแม้จะมีบางคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา และเป้าหมายบางประการทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่เหมือนกันไปบ้าง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ผลการศึกษาก็ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า ไม่ว่าจะด้วยเหตุปัจจัยอันใดที่ทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลอยากย้ายถิ่นฐานมายังประเทศไทย สิ่งที่น่าสนใจและคงปฏิเสธไม่ได้นั่นคือ ความคาดหวังของชาวจีนโพ้นทะเลทุกคนล้วนมีจุดประสงค์เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งในด้านการใช้ชีวิต การศึกษา กิจการ และอื่นๆ ของตน แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ควรมีนโยบายและกฎหมายที่เหมาะสมในการรับมือกับการย้ายถิ่น

[83]ชาดา เตรียมวิทยาและคณะ. (2016). โครงการ “การตั้งถิ่นฐานของชาวจีนรุ่นใหม่ : กรณีศึกษาชุมชนจีนแห่งใหม่”.

ฐานของชาวต่างชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้การย้ายถิ่นฐานเหล่านี้มีผลกระทบด้านลบต่อประเทศไทยและคนไทยไม่มากก็น้อยในอนาคต

4.6 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ พบว่าชาวจีนอพยพใหม่จะมีจำนวนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการเข้ามาของชาวจีนกลุ่มนี้ ทำให้ประเทศไทยมีตลาดแรงงานและเงินทุนที่มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีน แต่ในขณะเดียวกัน การหลั่งไหลเข้ามาของคนจีน ทำให้สังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน รัฐบาลไทยจึงต้องศึกษาประโยชน์และผลกระทบที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของชาวจีนอพยพใหม่ พร้อมทั้งออกนโยบายเพื่อรองรับชาวจีนอพยพใหม่กลุ่มนี้ รวมทั้งการออกนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ให้ประชาชนไทยและชาวจีนอพยพใหม่ นอกจากนี้ รัฐบาลควรที่จะออกกฎหมายให้มีความทันสมัยเพื่อรองรับการเข้ามาของจีนอพยพใหม่ไม่ให้นำไปสู่ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ข้ออ่อนในงานวิจัยชิ้นนี้ติดปัญหาด้วยทุนวิจัย เวลา และสถานการณ์ Covid– 19 ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากกว่านี้ ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยนี้จึงทำให้พอจะเข้าใจแนวทางชาวจีนอพยพใหม่ได้ในระดับหนึ่ง

บรรณานุกรม

Manu Balachandran. (2016). Which country has the largest diaspora?. From https://www.weforum.org/agenda/2016/01/which-country-has-the-largest-diaspora/

พรพรรณ จันทโรนานนท์. (2007). ชาวจีนในไทยมาจากไหน เปิดประวัติการอพยพยุคแรกเริ่ม ถึงการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม. จาก https://www.silpa-mag.com/history/article_26173#:~:text= สาเหตุของการอพยพของ,ว%20(泉州)%20และเมืองห.

เสาวณี จันทะพงษ์, เพรงเพรา สิงหพงษ์, และ กานต์ชนิต เลิศเพียรธรรม. (2018). กระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติ: เข้าใจ เข้าถึง และเป็นธรรม. จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_07Aug2018.aspx.

Thaibizchina.com. (2014). กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน. จาก https://thaibizchina.com/กระแสนิยมการอพยพไปอยู่-2/

ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์. (2020). *จีนมองไทย ปลอดภัย สั่งซื้อคอนโดลี้ภัย กลางวิกฤติ โคโรนา.* จาก https://www.reic.or.th/News/RealEstate/441618.

Thaibizchina.com.*กระแสนิยมการอพยพไปอยู่ต่างแดนที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมจีนยุคปัจจุบัน.*

สำนักข่าวบีบีซี. (2019). *70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน : จีนกลายมาเป็นชาติที่มั่งคั่งที่สุดในโลกชาติหนึ่งได้อย่างไร.* จาก https://www.bbc.com/thai/international-49896480.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2020). *บทบาทของคนจีนโพ้นทะเลในการสร้างความมั่งคั่งของประเทศ.* จาก http://drdancando.com/บทบาทของคนจีนโพ้นทะเลในการสร้างความมั่งคั่งของประเทศ/.

泛亚通. (2021). 全球海外有多少华人？华人最多的十个国家排行：美国仅居第四，新加坡排第六.https://www.sohu.com//a/389382106_120065163#:~:text=据统计，海外华侨华人,198 个国家和地区。 (2021-02-11)

เรื่องเดียวกัน.

ผู้จัดการออนไลน์. (2018). *New China Insights: คนจีนคิดยังไงกับคนไทยและประสบการณ์การท่องเที่ยวไทย.*จากhttps://mgronline.com/china/detail/9610000104882.

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2019). *ย้อนเส้นทางจากแผ่นดินใหญ่สู่ไทย เมืองที่มีชาวจีนอพยพอันดับ 1 ของโลก.*จาก https://www.prachachat.net/d-life/news-286207.

ผู้จัดการออนไลน์. (2020). *อะเมซิ่ง8 ชุมชนจีนชื่อดัง อวลไออดีต เปี่ยมเสน่ห์จิตวิญญาณแห่งมังกร.*จาก https://mgronline.com/travel/detail/9630000007510.

Happy smile. (2019). *ทำไมอภิมหาเศรษฐีไทยส่วนใหญ่มักมีเชื้อสายจีน.*จาก https://www.blockdit.com/posts/5caf5a65fbd9e81b19226b3a.

อานุภาพ เงินกระแชง. (2020). *หน้าต่างโลก : เศรษฐีจีนยังเพิ่มเรื่อยๆ.*จาก https://www.thairath.co.th/news/foreign/1791353.

วชิรวิชญ์ กิติชาติพรพัฒน์และณัฐชยา กาญจนวงศ์ไพศาล. (2019). *เพราะหายใจเป็นกลอน 'สุนทรภู่' จึงบันทึกประวัติศาสตร์ผ่านบทกวี*. https://becommon.co/culture/sunthorn-phu/.

ดวงรัตน์ ประจักษ์ศิลป์ไทย. (2014). *การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ในประเทศไทย.*จาก https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2557/may2557-2.pdf

ผู้จัดการออนไลน์. (2005). *ความร่วมมือไทย-จีน สายใจสองแผ่นดิน.*จาก https://mgronline.com/china/detail/9480000081149.

CRI online. (ม.ป.ป). *ชาวจีนโพ้นทะเลและคนไทยเชื้อสายจีนในไทยร่วมฉลองครบรอบ 35 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตไทย-จีน.*จากhttp://thai.cri.cn/mgh/mgh1008/a131.html.

พัชรี เจริญธรรม. (2014). *ความคิดเห็นของแพทย์โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยบูรพา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต่อโอกาสการเคลื่อนย้ายแรงงานแพทย์จากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.* จากhttp://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930550/chapter2.pdf.

สุภางค์ จันทวานิช. (2008). *ผลกระทบของการย้ายถิ่นข้ามชาติต่อชุมชนชายแดนและชุมชนที่มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากในประเทศไทย: การสร้างความกลมกลืนและความมั่นคงในชมชน.* จาก http://library.senate.go.th/document/Ext12/12612_0004. PDF.

อุษามาศ เสียมภักดี. (ม.ป.ป.). *การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ พัฒนาการและแนวคิด.* จาก https://www.stou.ac.th/Schoolnew/polsci/UploadedFile/82227-3.pdf.

ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล, หน้า 115, อ้างถึงใน ศุภวรรณ ชวรัตนวงศ์, (2540), “บทบาทของชาวจีนในไทยตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2172-2394,” (อักษรศาสตรมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, จาก http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/9276, หน้า 31-33.

John Crawfurd, (1935), pp.103, อ้างถึงใน สกินเนอร์ จี. วิลเลียม, (2529), “สังคมจีนในประเทศไทย: ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ (พรรณี ฉัตรพลรักษ์, ผู้แปล),” กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, หน้า 19.

อมร ฟ้ามุ่ย. (2015). *นโยบายของไทยต่อการอพยพของชาวจีนระลอกใหม่ : ศึกษากรณีอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ จังหวัดเชียงราย.*